TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL 2000 • YIL 5 • SAYI 19 • 2 MİLYON TL

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜ

JAZZ

TITO PUENTO

GÜHER & SÜHER PEKİNEL

JOHN SCOFIELD

PASAPORTE LATINO

7. İSTANBUL JAZZ FESTİVALİ

PATRICIA BARBER

LOUIS ARMSTRONG

03
9 771300 884607

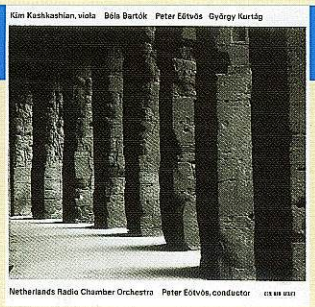

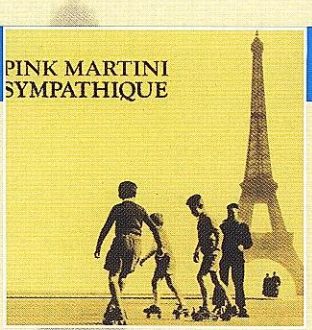

HER YÖNÜYLE

★★★★★

EN UZUN SÜRELİ MÜZİK FESTİVALİ İÇİN HERGÜN BİZE KATILIN DİNLEMEDEN ALMAYIN!

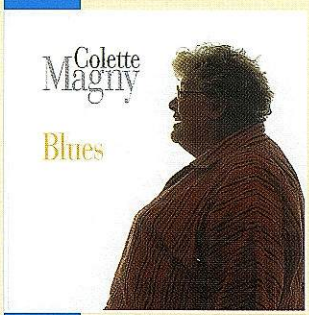

AKUSTA

HOME THEATRE & AUDIOGALLERIES

NİŞANTAŞI Tel: (0 212) 241 65 50 Fax: (0 212) 241 65 51
Abdi İpekçi Cad. 40/2 Nişantaşı / İstanbul
www.rkd.com.tr e.mail: rkdltd@prizma.net.tr

Toptan Dağıtım Yonca Müzik Tarafından Yapılmaktadır. Türkiye Temsilcisi RKD Ltd. Şti.dir. Akusta Bir RKD Ltd. Kuruluşudur.

info@boyut.com
Sayı: 19
Temmuz, Ağustos, Eylül 2000

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ
JAZZ

ISSN 1300 - 8846

NARDIS

Merhabalar,

Sanat yaşamımız geçen yılın bu dönemine göre çok daha renkli. Şu anda devam eden festivallerle birlikte önümüzdeki günlerin programı çok yoğun. Dergimizin baskıya hazırlandığı günlerde Müzik Festivali ve Boğaziçi Festivali zengin içerikleri ile devam ediyordu. 28-29-30 Haziran'da Kaş Festivalinin yapılacağı haberi de bizlere yeni ulaştı. Programında jazz konseri olmamakla birlikte ileriki dönemlerde alınmasını diliyoruz. Şimdi sırada hepimizin özlemle beklediği 10 günlük jazz maratonu var. 7. Uluslararası Jazz Festivalinin her tür jazz severi memnun edebilecek kapsamlı programının tamamını 100 sayfalık bir dergiye sığdırmak imkansız. Biz ana başlıkları bile sığdıramadık. Bu nedenle, hem sizlerden gelen istekle, hem de 5. yılımızı doldurmak üzere olmamızdan, hem de her beş yılda bir yapma kararı aldığımız yılın en çok alkışını hak eden sanatçılarımızı naçizane ödüllendirmeyi düşündüğümüz gecede "özel Eylül sayısı"sını özellikle bizim sanatçılarımıza ayırma kararı aldık. Okay Temiz, Yıldız İbrahimova, Burhan Öçal, Aşkın Arsunan, Levent Altındağ, Kerem Görsev, İlhan Erşahin, Fazıl Say, Kudsi Erguner, Audio Fact konserleri ile ilgili yazılarımızı konserlerden sonra yazmak istiyoruz. Fırsat bulabildiğimizde eğer konuşabilirsek diğer festival sanatçılarıyla da röportajlar yapmak istiyoruz. Bu sayımızda ise dergimizin genel konsepti içinde yer alan köşe yazılarımızı festival programıyla bütünleştirmeye çalıştık. Yine de hem okuyarak hem de dinleyerek festival izlemek anlamlı. CD Vitrini köşemizi de bu anlayışla hazırladık.

Açılış ve kapanış konserlerinin biletlerinin satışa çıktığı saat tükenmesi ise festivalin ne kadar yoğun ve keyifli geçeceğinin işareti. Mingus Big Band, Nicholas Payton Big Band, Michel Camilo ve Tomatito, Louis Armstrong anısına düzenlenen Trompet Summit, Purple in Blue projesiyle Önder Focan, Christian McBride, Patricia Barber konserleri umarım bizi olduğu kadar sizi de heyecanlandırıyordur. Kuvveti kalıp, geceyi dans ederek bitirmek isteyenler, ya da bizim sanatçılarımızla konuk sanatçıların "müzikal muhabbet"lerini merak edenlere de Roxy ve Babylon'u özellikle öneriyoruz.

Dergimizin kapağı başarılı klasik müzik sanatçılarımız Güher ve Süher Pekinel. "Füzyon" ve "Dünya Müziği" yeni bir çağın başlangıcında. Bu çağda jazz da yeni ortaklıklar arayacak ve ortaklıklara girecektir, diyorlar albüm kapak yazısında.

Bu sayımızda bize olağanüstü illüstrasyonlar çizen bir arkadaşımız katıldı, Mehmet Bayraktar. Çalışmalarını sizin de seveceğinizi zannediyoruz.

Hepinize iyi konserler!

ZUHAL FOCAN

GENEL YÖNETİM

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
Bülent ÖZÜKAN

Genel Sanat Yönetmeni
Murat ÖNEŞ

Genel Müdür
Nilgün ÖZÜKAN

YAYIN

Yayın & Reklam Yönetmeni
Zuhal FOCAN

Katkıda Bulunanlar
Erhan Altunay,
Seda Binbaşgil,
Şebnem Şenyener,
Zeynep Çiftçi Ün,
Füsun Levet,
Erdal Paksoy,
Metin Paksoy,
Orhan Argun, Tunç Bozoğlu,
Yosi Falay, Özün Usta,
Doç. Dr. Aydın İlik
Çağlayan Yıldız
Didem Kurt
Önder Focan
Özlem Varoğlu
Fatih Yanardağ

Tasarım
Mehmet TÜRK

Matbaa Müdürü
Memduh ARSLAN

Muhasebe Müdürü
Jale ÜRPER

Satış ve Pazarlama Müdürü
Aydın UNGAN

Müessese Müdürü
Ejvet OKTAY

Abone İlişkileri
Dilara Mercan

Yönetim Yeri
Jazz Dergisi
Matbaacılar Sitesi
1. Cadde No:115
(Milliyet Gazetesi arkası)
34554 Bağcılar / İSTANBUL
Telefon: 90 - 212 - 629 53 00 *(dahili 311)*
Fax: 90 - 212 - 629 05 74 - 75

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.

Fiyatı
2.000.000 TL (KDV dahil)

BOYUT YAYIN GRUBU

© 2000 BOYUT YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.

Dexter Gordon
DOIN ALLRIGHT
Englewood Cliffs, NJ
1961

içindekiler

Kapak: *Güher & Süher Pekinel*
Fotoğraf: Nihat Odabaşı
Yıl: 5 Sayı: 19

3 **NARDİS**

4 **RIFFS**
- ELLA FITZGERALD
- LINN RECORDS
- ANTHONY BRAXTON DISCOGRAPHY *Zeynep Çiftçi Ün*
- TITO PUENTE *Erhan Altunay*
- SO WHAT *Özün Usta*
- JAZZ'IN KESİŞEN YOLLARINDA *Merih Akoğul*
- SAÇMALI YORUM *Çağlayan Yıldız*
- JAZZ PALETİNDE ERMENİ RENKLERİ II *Hülya Tunçağ*
- DURSUN BÜTÜN SAATLER *Şebnem Şenyener*
- NAT ADDERLEY *Victor Bensusan*
- ANKET SONUCU *Serdar Karabatı*
- JAZZ, UZAY, FELSEFE *Özden Günay*
- JAZZ FESTİVALLERİ *Zuhal Focan*

22 **ŞU JAZZ DEDİKLERİ** Ali Sönmez

26 **AD-LİB**
- JOHN SCOFIELD *Orhan Kahyaoğlu*

32 **HI-FI**
- PREMIUM SES KABLOLARI
- ANALOG DİJİTAL ÇARPIŞMASINA SON *Tunç Bozoğlu*

36 **RÖP.**
- MERCAN DEDE Merih Akoğul
- RON AFIFF Önder Focan
- PASAPORTE LATINO Tunçel Gülsoy
- PEKİNELLER Didem Kurt
- ÖNDER FOCAN Tunçel Gülsoy

53 **AVANT-GARDE**
- GIANLUIGI TROVESI Zeynep Çiftçi Ün

59 **BLUES**
- ARETHA FRANKLIN Benan Dinçtürk

62 **ANILAR**
- LOUIS ARMSTRONG Orhan Argun
- SATCHMO'LUK BUNLAR Arda Ataberk
- LE PEN JAZZ DİNLER Mİ? Yosi Falay

68 **AYNI TELDEN ÇALANLAR**
- KAMİL ÖZLER Sıtkı Sırtandolu

71 **NELER OLDU**
- DAVE HOLLAND BEŞLİSİ *Erdal Paksoy*
- FRANSA'DAN JAZZ *Füsun Levet*
- BRÜKSEL'DEN JAZZ *Metin Paksoy*
- JAZZ'CILARA SAYGI GECESİ *Özlem Oktar Varoğlu*
- ANKARA'DA JAZZ *Aydın İlik*
- YIDIZ ÜNİV. JAZZ FESTİVALİ *Zuhal Focan*
- AKBANK JAZZ FESTİVALİ *Zeynep Çiftçi Ün*
- 3. BOĞAZİÇİ FESTİVALİ *Zuhal Focan*

84 **NELER OLACAK**
- 7. İSTANBUL JAZZ FESTİVALİ *Mefaret Aktaş*
  BUENA VISTA, LOU REED, BRYAN FERRY, NICHOLAS PAYTON, NATACHA ATLAS, CHEB MAMI, FAZIL SAY&KUDSİ ERGUNER, RONI SIZE, İLHAN ERŞAHİN WAX POETIC, LTJ BUKEM
- PATRICIA BARBER *Seda Binbaşgil*
- JAZZLAND, UTE LEMPER, MICH GERBER, CHRISTIAN MCBRIDE, JOHN NUGENT *Raife Polat*
- MINGUS BIG BAND *Ahu Ünalp*
- DEE DEE BRIDGEWATER

93 **JAZZ NASIL DİNLENİR**
- *Ahmet Emin Akyavaş*

94 **DR. JAZZ**
- *Rene Macaroğlu*

95 **KLİNİK**
- *Fatih Yanardağ*

96 **CD VİTRİNİ**

John Patitucci, Buena Vista, Compay Segundo, Nicholas Payton, Michael Camillo & Tomatito, Jay Beckenstein, Steely Dan, Larry Carlton, Flying Bulgar, Mark Turner, Freddy Cole, Medeski Martin & Wood, The Hudson Project, Richie Beirach, Jane Bunnett, George Benson, Bill Frisell, Atilla Engin, Stanley Turrentine, Joachim Kühn, Pinetop Perkins, Mighty Sam McClain, David Murray, Monty Alexander, Schal Sick Brass Band, Jacques Loussier, Compardres, Joe Lovano, Andreas Vollenweider, Vince Mendoza/Arif Mardin, John Scofield, Nils Petter Molvaer, Son Seals, Alex Bugnon, Russell Malone, Jesse Davis, Terry Evans, Dave Weckl, Birol Yayla/Şenol Filiz, Chucho Valdes, Collective Force,Keely Smith, Lou Reed, NDR Big Band, Night Ark, Ronnie Earl, Tin Hat Trio, Bob Dorough, Charlie Byrd, Charlie Byrd, Jimmy Bruno&Joe Beck, Terje Typdal, Kenny Neal, Dave Brubeck, Vassilis Tsabropoulos, Achirana, Caribbean Jazz Project, John Primer, Theodosii Spassov Trio, Elio Reve Jr., Fleurine

108 **SİZİN KÖŞENİZ**

110 **KÖRLEME**
- OĞUZ BÜYÜKBERBER *Serdar Karabatı*

111 **RADYOLAR**

112 **BULMACA**

REKLAMLAR

2 AKUSTA
9 GARANTİ BANKASI
15 RENAULT CLIO
17 AKBANK
25 ALGİDA
29 NEFAN
37 ELİDOR
41 BANVİT
45 DOUBLEMOON
49 İSTANBUL ZİL
56 - 57 UNIVERSAL
61 JBL
65 YKB SANAT
69 MOLU
73 THOMASTIK INFELD
77 DOUBLEMOON
83 TELSİM
99 DİNLEYİCİ OKULU
101 İZİ ELİ
103 LALE PLAK
105 DOUBLEMOON
113 LOTUS
J&B

Dans Edemeyenler Şarkı Söylesin ya da Güzel Sesli Fenomen:

Ella Fitzgerald

Derin bağlar mı? Öyleyse sabah cimnastiğine başlayalım: Mucit ile kaşif arasında ne fark var? Scat farkı. Louis Armstrong da herhalde icat ederken scat'in Ella'lı geleceğini düşünmemişti, Ella da o zamanlar daha doğma aşamasındaydı nitekim.

Hakkında hayırlısı olsun, kimse Ell'ine su dökemez bu utangaç dehanın. İnsan kütlelerini ninelik konumundayken bile cezbetmeyi başarmanın sırrı elbette kolay kavranır değil. Swing'li yaklaşım, yetişilemez tempo, akıllara ziyan üç buçuk oktav ve boru sesi 'ti'. Ella'nın – ki zatın soyadını söylememek jazz geleneklerine sadık kalmakla anlamdaş- gerçekten de üflemelileri taklit etmeye çalıştığı kendi ağzından bizzat ifşa edilmiştir.

Jazz tarihi neye niyet neye kısmetlerle dolu. Yarışmasında raks edemeyen Ella peşinden gittiği Connee Boswell'in üslubunda bir 'Judy' ile işi kurtarmaya çalışmış. Benny Carter da, söylenen o ki, seyirci mevkiinde imiş. Bir nevi çiçek satarken assolist olma hadisesi. Tabii o zaman günümüzden farklı olarak gazino kralları değil big band şefleri vardı.

Chick Webb başta biraz tereddüt etse de - o zamanlar kadın vokallerin orkestralarda söylemesine alışılmamıştı pek- on altı yaşındaki bu kızcağızı bünyesine kattı en sonunda. Şans yetenekle birleşince de kayıtlar ardı ardına geldi. A-Tisket, A-Tasket Ella'nın genç kızlık sesi düşünülürse son derece ergonomik görünüyor. Yıl 1938.

Ne ki o dönemde Ella pop/swing şarkıcısıydı hala. Efsaneleşmesi ise bebop'la oldu. Bu nedenle burada Ella'nın kariyerinde büyük emeği geçen Dizzy Gillespie'yi de rahmetle anmak bir zorunluluk halini alıyor. Dizzy elinden tutup diyar diyar gezdirdi Ella'yı. 'E' demeden Ella'yı akla getiren Lady Be Good, How High the Moon, Flying Home gibi şarkılar işte 1945-47 Dizzy periyodunda tarih yazıcı performanslara konu oldular.

Şarkının first lady'si jazz'ını dinletirken jazz'ı da dinletmiş oluyordu bu arada. Her enstrümandan müzisyenlere olduğu kadar kendinden sonraki vokalistlere de dolgun bir zemin hazırladı. Etkisi tartışılmaz. Kimilerince tüm zamanların en büyük jazz vokalisti sayılacak kadar. Mükemmel tonlama, her sözcüğü anlaşılır tane tane vokal.

Decca yılları 50'lerin ortasında biterken Norman Granz'le Verve'i gösteriyordu kronoloji. Verve demek Ella söz konusuysa 'songbook' kayıtları demektir ilkin. Cole Porter, Harold Arlen, Rogers and Hart, Irving Berlin, George ve Ira Gershwin, Jerome Kern, Johnny Mercer ve Duke Ellington songbook'lardan nasip alan talihli bestecilerdi. Hatta Ira, Ella'dan dinleyene dek şarkılarının ne kadar güzel olduğunu bilmezmiş ki bunu da anlata anlata bitiremiyor bir türlü.

15 yaşında annesiz kalmış, acımasız bir üvey babadan kaçmış ve bir süre de yetimhanede yaşamış bir şarkıcı bu neşeyi nerden buluyor? Yaşam o denli güzel mi? Jazz neşe mi? Ella Fitzgerald yanıltıyor mu- bile bile. Yanıtlamak zor. Belki asıl acı swing'in altındadır. Bilinmez. Ella pek ağlatmak istemez sanki. Suya sabuna dokunmaz gibidir ballad'lar onun dilinde.

Ella alçakgönüllülük ve açık kalpliliğe ek olarak eğlenceli bir kişiliği de barındırır kuşkusuz. 1960 Berlin konserinde Mack the Knife'ın sözlerini unutup uydurmaya başladığında en çok kendi eğleniyor gibidir. Eğlendirmeyi de sever ve önemser. Kendisine jazz'ın büyükannesi denmedikçe anneliğini de -mahçup- kabul ediyor; sevildiğinin de bilinciyle ve sevilmeyi de önemseyerek.

Apollo Theater'da dans edemeyip Savoy Theater'da Chick Webb aracılığıyla jazz'a dev adımlarla giren Ella Fitzgerald yaşamını müziğe adadı. Yetmiş dokuz yaşında emekli oldu. Sağlığı bozulsa da devam etmişti oysa o güne dek. Şikayetsiz, içinde kalanları da fazla açık etmeden. Gerçek ifade yolunu müzikte bulan küçük utangaç kız bir ömür boyu alkışlandı. Bu da hiçbir şeyin boşuna olmadığını gösteriyor aslında. O da biliyor ya: Değdi Ella. Boşluğu kocaman.

Seçilmiş Diskografi

Özgün Albümler

- 75th Birthday Celebration (1938) GRP
- Lullabies of Birdlands (1945) DECCA
- Sings the Rodgers & Hart Song Book, Vols. 1-2 (1956) VERVE
- Ella and Louis Again (1957) MOBILE FIDELIT
- Newport Jazz Festival: Live at Carnegie Hall (1973) COLUMBIA
- Ella in London (1974) PABLO
- Ella and Duke at Cote d'Azur (1966) VERVE
- Ella and Basie (1963) VERVE

Toplamalar

- Pure Ella: The Very Best of Ella (1998) POLYGRAM
- Complete Ella in Berlin: Mack the Knife (1960) VERVE
- Sings the George & Ira Gershwin Song Book [Complete 3 CD] (1959) VERVE
- Sings the Cole Porter Song Book [Complete 2 CD](1956) VERVE
- Sings the Duke Ellington Song Book [Complete 3 CD] (1956) VERVE
- The Complete Ella Fitzgerald and Louis Armstrong on Verve 3 CD (1956) VERVE
- The Best of the Song Books (1993) VERVE
- Verve Jazz Masters 6: Ella Fitzgerald (1994) VERVE

Not: Bu yazının yazarına; isim ve adresinizi bilgisayarımın çökmesi nedeniyle kaybettim ama yazınız o kadar güzeldi ki yazarının adı olmamasına rağmen basmadan edemedim. Affedin ve lütfen bize ulaşmaya çalışın.

Linn Records Türkiye'de

İngiliz Linn Records'un meraklılara tat vermek için ürettiği CD'lerde hi-fi ürünlerinde olduğu gibi müziğe adanmış insanların çabaları var. Ana amaç en iyi müzik performansını mümkün olan en hassas şekliyle dinleyiciye ulaştırmak. Linn Records, dünyanın sayılı hi-fi üreticilerinden biri olan Linn Products Ltd'nin bir parçası olarak, sanatçıdan mikrofona, CD ve CD çalardan hoparlöre kadar yapılan her kaydın, her aşamasını kontrol edebilmektedir. Bu yüzden CD kaydındaki her "bit"in mükemmel ve gerçeğe en yakın şekliyle insanların kulaklarına ulaşabilecek hassasiyete sahip olması için çaba harcanmaktadır.

"Vinyl" ile başlayan hikaye, değişen dünyanın yeni ürünü compact disk'e geçişle sürdü. Bugün de en önemli şeyin "müzik" olduğu fikri ile kayıt teknolojisinin tüm yenilikleri takip edilmektedir. Son günlerde piyasaya sürülen tüm CD'ler "HDCD" kayıt kalitesi ile dikkat çekmekte ve tam anlamıyla "müzik" meraklılarına hitap etmektedir. Önümüzdeki günlerde SACD kalitesinde CD'ler de piyasaya sürülecektir.

Linn Records'dan bulabileceğiniz albümlerden birkaçını burada tanıtmak istiyoruz. **Hue & Cry**'ın Next Move (AKD 102) adlı çalışmasında Pat Kane (vo), Greg Kane (keyb), Tommy Smith (s), Ian Thomas (d), Laurence Cottle (b), Brian Kellock (d) yer alıyor. **Tommy Smith**'in Azure (AKD 059) çalışmasında yer alan sanatçılar ise Tommy Smith (s), Kenny Wheeler (tp, flgh), Lars Danielsson (b), Jon Christensen (d). **Gerard Presencer**, Platypus (AKD 079). Gerard Presencer (flgh), Jason Rebello (p), John Paricelli (g), Andrew Cleyndert (b), Jeremy Stacey (d), Chris Fletcher (perc). **Jack Jones** Paints A Tribute To Tony Bennett (AKD 104)'de yer alan sanatçılar Jack Jones (vo), Mike Renzi (p), Craig Nelson (b), Jimmy Blakemore (d).

Ayrıca **Martin Taylor**, **Tommy Smith**, **Claire Martin** ve **Carol Kid**'in 3'er CD'den oluşan box set'leri de piyasada bulunuyor.

Linn Records'a ulaşabilirsiniz: ***(0216)3460894***
promar@promar.com.tr
www.promar.com.tr

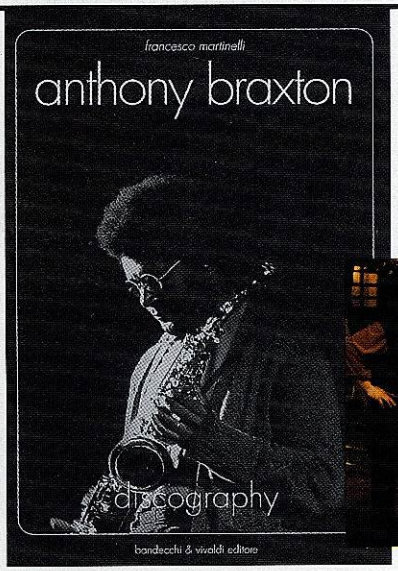

Önemli bir kaynak kitap:
Anthony Braxton Discography, Francesco Martinelli

Martinelli 25 yıldır jazz müziğiyle içiçe yaşayan önemli bir İtalyan eleştirmen. 1954 Pisa doğumlu; çevre mühendisi olarak kazanıyor yaşamını. Seksenli yıllarda Braxton'un da sık sık katıldığı Pisa Jazz Festivali'nin düzenleyicilerinden de. Pisa'daki Italian Instabile Festivali'nin düzenlenmesini sağlayan atılımcı da o .

Gerek İtalyan, gerek Avrupa ve Amerikalı jazz dergilerinde eleştirileri yer alan, dünyanın önde gelen jazz festivallerine sık sık çağrılan Martinelli, bugüne dek Evan Parker, Mario Schiano ve çiçeği burnunda Anthony Braxton diskografilerini hazırladı. Yapımcı olarak da Anthony Braxton (News from the Seventies, 1972 ve Small Ensemble, Wesleyan, 1994) Italian Instabile Orchestra, Eugenio Colombo gibi müzisyen ve toplulukların çalışmalarına imza attı. Yapıt yaklaşık 200 sayfadan oluşan, Braxton'un besteci ve yorumcu olarak yer aldığı tüm albümlerin (183 albüm) künyeleri, kapak notları, hakkında çıkmış eleştirilerden bölümler, fotoğraflar, çalışma notları, grafikler, konser programları, internetteki ilgili sayfalar ve hatta sinema için yapmış olduğu az sayıda beste çalışmasının da yer aldığı çok kapsamlı, çok renkli, çağdaş müziğin bu hiç yorulmayan, üretken adının dinleyicisini mutlu edecek bir çalışma.

Martinelli kapak notlarının yanısıra, albümle ilgili çeşitli eleştirilere yer verirken, bunların kimi kez aydınlatıcı, bilgi verici, kimi kez de dinleyiciyi gülümseten ya da eğlendiren yaklaşımlar olduğunu vurgulamış, yani eleştirmenin dinlediği müzikten çok kendini ele verdiği bölümleri seçmiş çoğu kez. Bazen fazla ciddiye alınmayan, adı anılmayan ama son derece ilginç bulduğu, bağımsız dergilerden alınmış eleştirilere de yer vermiş. Böylelikle çok farklı değerlendirmeleri bir araya getirmiş. Diskografide yer alan görsel kaynaklar içinde bestelerin grafik yapıları ve Braxton'la birlikte çalışmış olduğu müzisyenlerin daha önce yayınlanmamış fotoğrafları oldukça dikkat çekici. Diskografinin gerek tek, gerek daha fazla sayıda sipariş edilebileceği adres ise şöyle: Femay srl, Strada Roncaglia 16, San Germano (AL), Italy, Tel: 00 39 0142 50 577, Fax: 00 39 0142 50 780

Not 1: Braxton'un 1995'de İstanbul'da altılısıyla vermiş olduğu konserin (169 nolu kayıt) kapak notlarını da Francesco Martinelli yazmıştı. Diskografide Martinelli aynı zamanda Volkan Terzioğlu'nun Braxton'la İstanbul'da yaptığı söyleşiden bir bölüme yer vermiş.

Not 2: Geçtiğimiz aylarda 10. Akbank Jazz Festivali'ne de katılan ve festivalle ilgili eleştirileri Musica Jazz ve Jazz Times dergisinde yayınlanan Martinelli önümüzdeki yıl Italian Instabile Orchestra'nın Türkiye'ye gelebilmesi için uğraş veriyor.

Ne diyelim; elinize sağlık ve uğraşlarınızda kolay gelsin Bay Martinelli.

Zeynep Çiftçi Ün

Latin dünyası bir devini kaybetti:

Tito Puente artık sadece albümlerde yaşayacak

Erhan Altunay
erhan@cyberdude.com

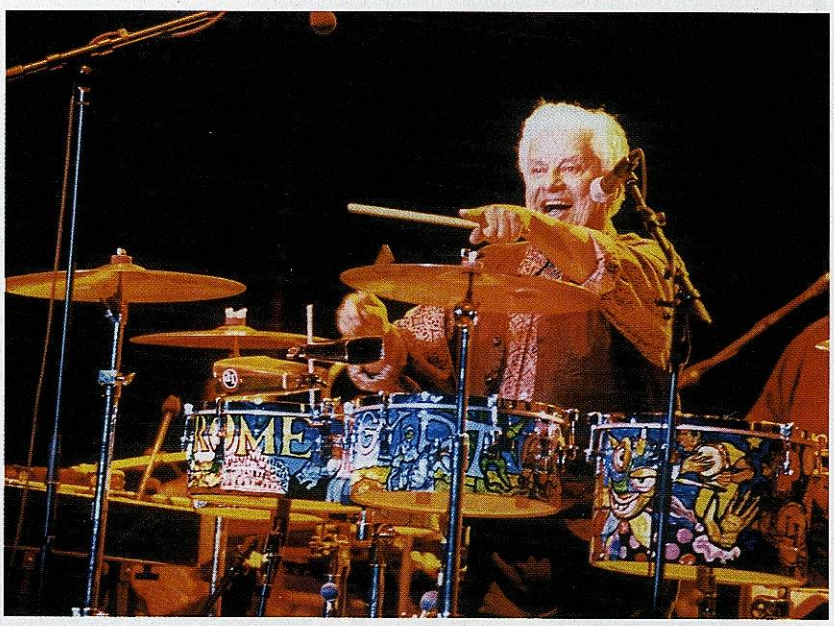

Aykut Uslutekin

Bir çok jazz sanatçısı içinde Tito Puente'yi tanıtmak belki de en zor olanı. Aslında Tito Puente'yi tanımak da çok kolay değil" diye başlamıştık dergimizin 9.sayısındaki Tito Puente ile ilgili yazıya.

En zor olan ise çok beğendiğiniz, tutkuyla dinlediğiniz bir sanatçının ölüm yazısını yazmak. Radyo programlarımızda çok sık yer verdiğimiz Puente'yi artık *"Geçenlerde kaybettiğimiz sanatçı"* olarak anacağız.

Tito Puente New York Üniversitesi hastahanesinden yapılan resmi açıklamaya göre 1 Haziran Perşembe sabaha karşı bir kalp operasyonu sonucu hayata veda etti. Öldüğünde 77 yaşındaydı ve arkasında sayısız kayıt, film ve anı bırakmıştı.

"Size ne diyebilirim ki? Benim için o bir dahiydi. Devrimden sonra Küba'yı terk ettiğimde ve New York'a geldiğimde onun ailesinden biriymişim gibi bana yardım etti. Küba'da karşılaşmıştık ve aramızda harika bir arkadaşlık başlamıştı. New York'da beni kanatları altına aldı", Tito Puente'nin ölümünü Buenos Aires'de haber aldığında Celia Cruz böyle demişti.

Tito Puente 20 Nisan 1923'de New York'da dünyaya gelmişti. Müzik hayatına, daha çocuk yaşta, civardaki Latin orkestralarında çalarak başlamıştı.16 yaşında iken Jose Curbelo ile birlikte Amerika turnesine çıkan Tito 40'lı yılların başında Nino Morales ve Machito ile beraber çalmıştı.

Askerlik dönüşü müzik eğitimini tamamlayan Tito Puente, zamanının en önemli sanatçıları ile çalışmaya başlamıştı.

1949 yılında, ilk hiti "Abaniquito" da aralarında olmak üzere, altı parçasını plak yapan Tito, takip eden yıllarda en ünlü parçalarını da kayda geçirmişti.

Bu yıllar Tito Puente'nin altın yıllarıdır, "Oye Como Va", "Ran Kan Kan", Puente'nin unutulmazları arasına girer. Carioca'dan ünlü mambolara, cha cha cha'lara kadar bir çok eseri, unutulmaz Latin Jazz yorumlarının kayıtlarını bu yıllarda gerçekleştirmişti Tito Puente 1979 yılında Tito Puente ilk Grammy ödülünü almıştı.

1980'li yıllar Tito'nun müzik olduğu kadar müzik dışı uğraşılarının ağır bastığı yıllardı. Reklam filmleri ve TV show'larının yanı sıra Tito Puente yetenekli çocukların öğrenimi için *"Tito Puente Scholarship Foundation "* isimli bir vakıf kurmuştu.

90'lı yıllarda Tito Puente çeşitli filmlerde ve albümlerde konuk olmuştu. O yıllarda dünyayı dolaşarak konserler vermiş, biz İstanbullu jazz severlere de unutulmaz anlar yaşatmıştı.

1990'lı yıllar Tito Puente için ödül yılları idi. Çeşitli üniversitelerden aldığı onursal doktorlukların, bir çok vakfın ödüllerinin yanı sıra 1994'te Gloria Estefan ile beraber Grammy ödülü de almıştı.

Tito Puente 1997 yılının Nisan ayında, sanki ölümünün yaklaştığını anlamış olarak, 3 CD'den oluşan toplama bir albüm çıkartmıştı. *"50 Years of Swing"* isimli bu albümde 50 eser yer almakta olup 42 konuk sanatçı da katkıda bulunmuştu. Bunlar arasında James Moody, Hector Laove, Lionel Hampton, Woody Herman ve Charlie Palmieri de vardı. "Vanilya ve Çikolata" programımızda hemen hemen tamamını sunmuş olduğumuz bu albüm Puente'nin müzik yaşamının tamamı diyemesek de önemli bir bölümü hakkında bilgi vermektedir.

Tito Puente albüm çıkmadan yapılan bir söyleşide, albüm hakkında konuşmuş ve bütün sanat hayatının özeti olduğunu da söylemişti:

"Burada 50 önemli kayıt olacak. Aslında bütün yaptığım bütün bu müziği bir araya getirmek, hala yıllar önce yaptıklarımın arasında dolaşıyorum ve "woaw!" diyorum. Burada Latin jazz yok fakat çok güzel dans parçaları var; mambolar, cha cha cha..."

Tito Puente'yi daha yakın tanımak için onunla yapılan bir söyleşiden bazı bölümler sunalım:

"Benim Latin jazz tanımım Latin ritimleri ile birleşmiş jazz müziğidir. Her iki müziğin evliliğidir. Jazz'ın melodik ve harmonik yanı ile Latin vurmalı çalgılarının bir birlikteliği."

"Benim müziğimin sorumlularından biri de Dizzy Gillespie'dir. Ben İspanyol Harlem'inde büyüdüm. Ben orada en iyi jazz ve Latin müziğini gördüm. Doğal olarak beni en çok etkileyen Dizzy oldu. O dönemlerde "Mantece", Tin Tin Deo", " A Night in Tunisia" gibi parçaları ortaya çıkarmıştı".

"Her zaman söylüyorum; gençlerin okullarda konservatuarlarda yetişmesi gerek, bu gençlere, alanımızda, besteci, düzenleyici, çalgıcı, dansçı ve şarkıcı olarak ihtiyacımız var. "

"Latin müziği dans üzerine özelleşmiştir. Hangi tür olursa olsun popüler olmak için dansının olması gerekmektedir. Latin müziğinde her zaman bir mambo, bir cha cha cha , bir tango bir merengue vardır. Böylece bu müzik dans edenlerin kendini ifade ettikleri bir ortam olmuştur. Latin jazz'da ise Latin motifleri bilinen jazz parçalarına farklı bir tat vermektedir. Dinleyenleri dans etmeyi istetmektedir.

Salsa'yı jazz olarak kabul etmeyen Puente bu tür için de şöyle demekteydi:

"Salsa sözcüğü sos demektir, bir çeşni, bir yiyecek çeşidi. Çeşnileri ve sosları yersiniz, dinlemezsiniz ve dans etmezseniz. Fakat bu ticari bir deyimdir ve adı salsadır. Örneğin Cheyenne, Wyoming'den biri, Latin asıllı olmayan biri, bir kovboy benden salsa çalmamı istese ben ona Aspirin almasını söylerim. Salsa sadece ticari bir sözcüktür. Belki iki üç sene sonra değişir. Aslında plak şirketleri ürünlerini satmak için bu sözcüğü daha pratik buluyor. Salsa sözcüğü bir çok müzik türünü birleştiriyor, mambo, cha-cha-cha, merengue, Karayip kökenli bütün müzikler. Salsa deyince hangi ritim olduğunu belirtmene gerek yok. Aslında bu sözcüğe bu kadar da önem vermiyorum. Bazen bana Salsa Kralı diyorlar. Bunu tartışmıyorum. Bana Salsa Kraliçesi demedikleri sürece bir sorun yok. Salsa ismi yok olup da başka bir isim çıkana kadar idare ederiz. Fakat aynı müziği 30-40 yıldır çalıyoruz".

Artık Tito Puente kayıtlarda yaşayacak. Bir de onun için yapılan albümlerde. Biz yine onun kayıtlarını sizlere sunmaya devam edeceğiz, artık yenileri çıkmayacak olsa da.

Hikâye

So what?

Özün Usta

"Buyrun, nereye gideceğiz?" diye sorduğumda gelen cevabın soğukluğundan dolayı, yine çattık, diye düşündüm. Dikiz aynasından nasıl bir insanın arabama bindiğine baktığımda, yirmibeş–otuz yaşları arasında, sade bir güzelliğe sahip olan, -beyninin içinden geçen düşüncelerin yoğunluğundan olacak herhalde- gözlerini kapatmış fakat bilincinin yerinde olduğu duruşundan anlaşılan bir kadın gördüm. Bir daha bakınca güzelliğini niteleyecek bir sıfat daha geldi aklıma birden bire: vahşi! Sakin görünüşünün altında yatan hırçınlığı, sanki bir anda tüm taksiyi kaplamıştı. Veya bana öyle geliyordu.

"Cihangir" dedi. "Tabii" dedim. O sırada Miles Davis, "So What" adlı parçadaki solosunu bitirmek üzereydi. Ben de, bu içine kapanık, sakin fakat bir o kadar yıkıcı ve yapıcı trompet cümlelerinden sonra gelecek olan Coltrane'in ve Cannonball'un soloları için hazırlanıyordum. Benim için müthiş bir karışım. Dinlediğim her seferinde, bana "Her şey zıttıyla anlam kazanır" düşüncesini hatırlatır. Önemli olanın, iki karşı tarafı oluşturan öğelerin tüm ayrıntılarıyla bilinirken, ikisinden birisine takılıp kalmamak ve ikisinin beraber meydana getirdiği anlamı sorgulamak düşüncesi! Hatta belirli bir bilince ulaştıktan sonra, önceden iki ayrı taraf olarak nitelenen bu iki öğenin, aralarında bulunan sınırsız mekanda herhangi bir yerde olabileceği düşüncesi! İşte benim için Coltrane ve Davis. Cannonball ise, bu sınırsız mekanın babacan sahibi gibi! Davis'in her zaman sakin olan fakat bu sakinlik içinde tüm içgüdüleri ve duyguları barındıran üfleyişleri, Coltrane'in aynı amaca hizmet eden fakat heyecanı ve çok hızlı düşünebilme yeteneği hemen anlaşılan nefesleri, Cannonball'un, "Çocuklar bakın! Bir de şöyle bir patika var" demesi, varılması belki de imkansız olan yere ayrı yollardan ilerleyen dervişleri andırıyor. "Benim favorilerim Bill Evans ve James Cobb" dedi arkadaki kadın. İşte, dedim içimden, gizli kulübümüzün diğer bir üyesi daha. Bu albümde çalan iki müzisyeni bilmesi, benim için şaşırtıcı ve bir o kadar da sevindirici olmuştu. "Özellikle ritm grubunu sevmesi neden acaba?" diye düşündüm. Tam soracaktım ki, kendisi söze başladı: "Tüm vücut, kalbin işleyişine göre şekillenir ve yol alır. Ritmdeki herhangi bir bozukluk, tüm organizmayı etkiler". Bu kadar kitap benzeri konuşması, bir anda arabada masalsı bir atmosfer yaratmıştı. Dikiz aynasından tekrar baktığım zaman, bu güzel kadının çok uzun zamandan beri, sadece ve sadece kendi dünyasının içinde tam anlamıyla varolmaya çalıştığını, anlamlı görünen başka hiçbir olgunun onu ilgilendirmediğini anladım. Kendi yolunu çizmeye çalışan savaşçıların dinginliği, olgunluğu, bilinci ve yorgunluğu vardı yüzünde. Gözleri hala kapalıydı. Müzik dinlerken, ne konuda olursa olsun, konuşmayı sevmem. Bu konulara, çalan müziğin bizzat kendisi de dahildir. Bu yüzden, güzel müşterime bir karşılık vermedim. Zaten kurduğu cümlenin arkasından gelebilecek en güzel karşılık sessizlikti. Söylenebilecek her şeyi, parçadaki ruhlar söylüyordu.

İstanbul'da, arabamdaki güzel kadın gibi insanların düşünceleriyle varolan gizli bir kulüp olduğunu düşünmeye başladım. Bu insanlar, çoğu zaman yalnız olduklarına inanırlar. Okudukları kitabın başkaları tarafından okunmadığına, okunsa bile anlaşılmadığına; dinledikleri müziği başka kimsenin kendileri gibi duymadığına; gittikleri yerlerden ve etkinliklerden diğer insanların, kendileri kadar keyif almadıklarına inanırlar. Fakat kendileri gibi yaşayan kişilerle karşılaştıkları zaman –ki bu karşılaşmalar çok önemli ve özeldir, hatta bazıları tören gibidir- haklı bir coşkuya kapılırlar. Yalnızlığın paylaşılabileceği, beraber adımlar atılabilecek, fikirlerin pazara çıkarılabileceği bir yoldaş bulunmuştur. Bu yoldaşların çoğu maalesef kısa sürelidirler çünkü insanlarımızın çoğunda "bilgi gizleme" ve "karşımdaki insandan ne öğrenebilirim ki" hastalıkları vardır. Bu hastalıklar, çoğu yoldaşta belirli bir zamandan sonra baş gösterir. Bu hastalıkların ilacı "bilinç"tir ve maalesef reçeteyle bile bulunmaz. Kocakarı ilaçları gibi emekle, bilgiyle, çeşitli öğelerin birleşimiyle uzun uzun kazanda kaynatılmalıdır. Garantili de değildirler. Bu yüzden, gerçek anlamıyla olayları derin yaşayan yoldaşlar çok zor bulunur. Zaten ilgi alanları pop kültürü içinde de olmadığı için bu zorluk bir anda ikiye katlanır. "Sağda inebilir miyim?" cümlesini duyduğum zaman Cihangir'e gelmiş olduğumuzu fark ettim. Arabayı durdurdum. Güzel kadın parayı çıkardı, bana uzattı, "İyi akşamlar" dedi ve başka hiçbir şey söylemeden arabadan indi. Arkasından kısa bir süre baktım. Yürüyüşünü izledim. Yola koyulmak için hazırlanırken, güzel kadının verdiği paralar dikkatimi çekti. Şaşırmadım, anlatılamayacak kadar yaşadığımı hissettim. Paraların üstünde Miles'ın resmi vardı.

Jazz'ın Kesişen Yollarında

Merih Akoğul

Yıllar öncesini düşünüyorum. Jazz müziğinin radyoda (TRT elbette) belirli günlerde, sınırlı programlarla, dinleyici kitlesiyle kucaklaştığı dar zamanları. Meraklıların o saatleri keyifle bekleyişlerini; program yapımcılarının -bir kısmı programların sunucularıydı aynı zamandakendi kişisel bilgi ve beğenileriyle edindikleri albümleri izleyicileriyle paylaşmalarını... Jazz kitlesi onlara çok şey borçludur. Bir de plaklar vardı, sınırlı sayıda. Yurtdışına gidenlere ısmarlanan, antistatikli bezlerle silinip, tahta gövdeli pikapların ağır kolları altında dalgalanarak devinen...

Ne o zaman jazz festivalleri vardı, ne jazz gruplarını getiren organizasyon şirketleri; ne jazz albümleri gelirdi ülkeye, ne de Jazz Dergisi yayımlanırdı...

Özel radyolardan söz etmiyorum, birkaçı dışında jazz'a verdikleri yer malûm, televizyonda yer alanları ise bir elin parmakları kadar ancak.

Geçtiğimiz aylar, yaşadığımız anlar ve önümüzdeki günler yine yoğun jazz etkinlikleriyle dopdolu.Yabancı izleyiciler, ülkemizdeki jazz programları için festivallere geliyor artık.

Ardımızda kalan günlere baktığımızda, **10.Akbank Jazz Festivali,** gerek katılımcı gruplar, gerekse başarılı organizasyonu ve ekonomik bilet ücretleri ile (üstelik öğrencilere %50 indirimliydi) her açıdan tam not aldı. Anouar Brahem Trio, Art Ensemble of Africa, Andy Sheppard konserlerinin tadı ise hâlâ damağımızda.

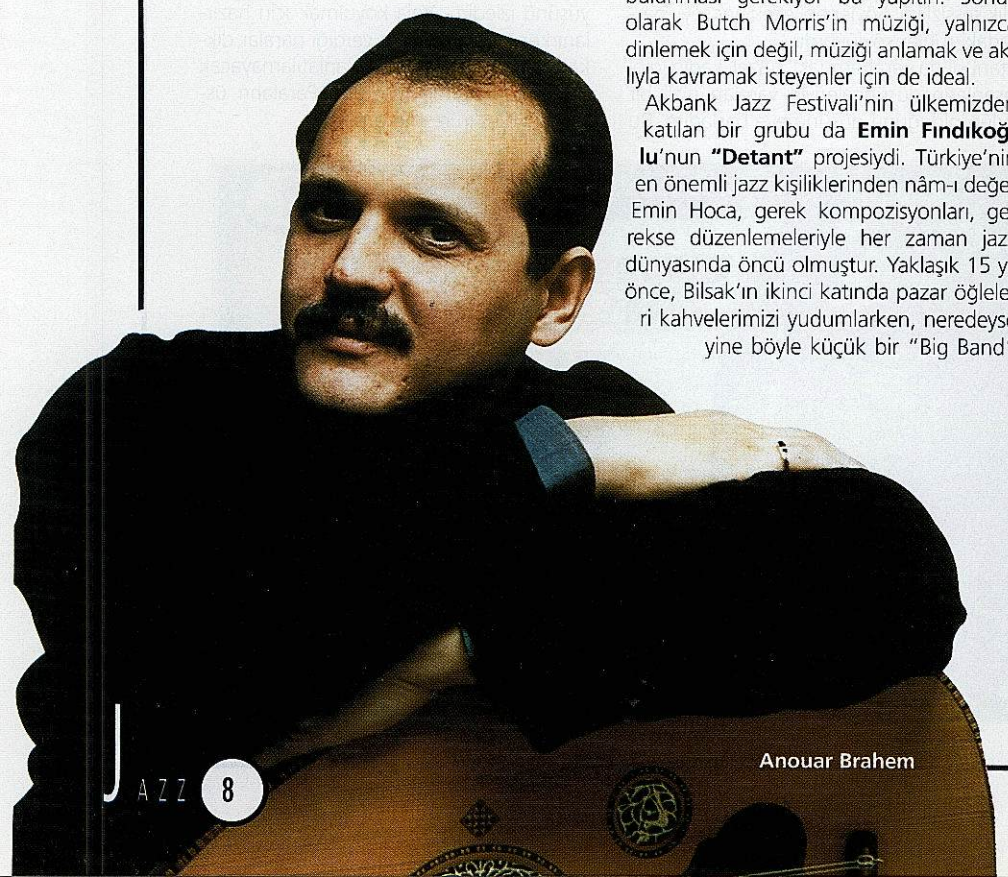

Anouar Brahem

Bu festivalde, sıradışı çok önemli iki konser daha izledik. Bunlardan ilki, son yıllarda ülkemizde özellikle akademik alanda yaptığı çalışmalarla tanınan ve Amerika'da çağdaş jazz müziğinin kategori dışı şef ve bestecilerinden Lawrence **"Butch" Morris**'in çalışmasıydı. Bu kez, "New Mehter Culture" projesiyle izleyicilerin karşısına çıkan Morris'in, müzisyenleriyle yaptığı başarılı bir çalışmaya daha tanık olduk. Projenin bütünlüğü içinde, doğaçlamaların Türk Müziği ile olan eklektik bütünlüğü, yapısalcı bir mantık ve özgün bir atmosfer yaratılarak ustaca kullanılmıştı.

Vurmalı ve yaylı çalgılarla desteklenmiş grupta, klaviyelerde Ali Perret, saksofonda İlhan Erşahin, klarinette Hüsnü Şenlendirici ve bas klarinette Oğuz Büyükberber gibi, günümüz jazz müziği içinde özgün çalışmalarıyla öne çıkan müzisyenler vardı. Sonuçta onca sesin arasından sıyrılarak damıtılan etkileyici melodiler, izleyicileriyle doğrudan iletişimini kurdu.

Kolay bir müzik değildi, Morris ve grup üyelerinin yaptığı. Fakat o gece Babylon'da olanlar, bu mütevazı müzik adamı tarafından ustaca yapılmış olan müziğin karşılığını alkışlarıyla verdiler. Sıkı müzikler, izleyicilerin daha önce dinleme pratikleri olmasa bile kendini bir biçimde ortaya çıkartıyor. Bunu bir kez daha yaşamış olduk. Aynı günlerde Morris'in "Tastement: A Conduction Collection" albümünü de dinledim. 1992 yılında kaydedilen ve The Süleyman Erguner Ensemble'ın batılı müzisyenlerle birlikte katıldığı proje de, farklı bir tarzı sergiliyordu. Çağdaş müzik ve günümüz jazz'ıyla ilgilenen herkesin arşivinde bulunması gerekiyor bu yapıtın. Sonuç olarak Butch Morris'in müziği, yalnızca dinlemek için değil, müziği anlamak ve aklıyla kavramak isteyenler için de ideal.

Akbank Jazz Festivali'nin ülkemizden katılan bir grubu da **Emin Fındıkoğlu**'nun **"Detant"** projesiydi. Türkiye'nin en önemli jazz kişiliklerinden nâm-ı değer Emin Hoca, gerek kompozisyonları, gerekse düzenlemeleriyle her zaman jazz dünyasında öncü olmuştur. Yaklaşık 15 yıl önce, Bilsak'ın ikinci katında pazar öğleleri kahvelerimizi yudumlarken, neredeyse yine böyle küçük bir "Big Band" olan Euphony'nin başında hatırlıyoruz Emin Fındıkoğlu'nu. Saksofonlarda Tuna Ötenel, trompette İmer Demirer, bas trombonda Levent Çoker eski grupta olduğu gibi bu grupta da var. Ayrıca Türkiye'nin en iyi tromboncularından Elvan Aracı'da bu grupta basta Melik Yirmibir, davulda Mehmet İkiz (gördüğümüz en genç jazz davulcularından birisi. Yetenekli ve dikkatli. Grupta deneyimli müzisyenlerle birlikte çalması Fındıkoğlu'nun ona ne kadar güvendiğini gösteriyor), perküsyonda Jozi Levi ile birlikte yer alıyorlar. Repertuar, Emin Fındıkoğlu besteleri ve Duke Ellington (doğumunun yüzüncü yılı nedeniyle) ağırlıklı olarak oluşturulmuş.

İki bölümlük konser boyunca, Emin Fındıkoğlu'nun farklı lezzetler taşıyan besteleri ve jazz standartlarının düzenlemelerini, bazı parçalarda vokalde Feyza Eren'in pırıl pırıl oyunlara gitmeyen ve doğallığı ön planda tutan çarpıcı sesinin katılımıyla da dinledik. Fındıkoğlu, bazen yüzü neredeyse tuşlara değecek biçimde piyanosunun başında, bazen monitörden gelen sesten hoşlanmayıp sesçinin yanında, bazen de grubun önünde bir şef olarak orkestrasını yönetirken, biz izleyiciler jazz müziğinin Ellington'un ruhunun Emin Fındıkoğlu'nun yorumuyla yeniden ve farklı bir beden yaşam buluşunu hayranlıkla izledik. Şu an türünde tek olduğunu bildiğimiz Detant'ın, yeni projelerle sürmesi jazz dünyası için sevindirici olacaktır.

Albümler, Konserler ve Ötesi

Geçtiğimiz aylarda müzik dünyası, yine iki keyifli albüme evsahipliği yaptı. Hani jazz'dan sonra blues'u sayıp, sonra beyond diyen dergiler gibi; öte taraftan, jazz'ın arka sıralarından iki bayan şarkıcıya "Hoşgeldin" diyoruz.

İlk solistimiz **Ute Lemper**, yepyeni albümü "Punishing Kiss" ile merhaba diyor bizlere. Tüm dünyada aynı anda çıkan albüm, klipler ve dünya turnesiyle -ki 14 Temmuz'da Lütfü Kırdar'da, 7.Uluslararası İstanbul Jazz Festivali sırasında konseri var- başarılı bir tanıtım kampanyası da gerçekleştirdi.

Genellikle Kurt Weil'ın eserlerini ve Fransız şansonlarını seslendiren ünlü kabare şarkıcısı Lemper, dünyanın önemli konser salonlarında hayranlarıyla buluştu. Ute Lemper Sings Kurt Weil (I&II), Threepeny Opera, Prospero's Books, SongBook, Illusions, Berlin Cabaret Songs, All That Jazz/The Best of Ute Lemper'in de içinde olduğu albümleri gerçekleştirdi. Çeşitli oyun, müzikal ve filmlerde rol aldı.

Daha önce bir kez, kabare şarkılarıyla Ses Tiyatrosu'nda canlı olarak izlediğim ve büyüleyici bir performansa sahip olduğunu bildiğim Ute Lemper, bugüne dek gerçekleştirdiği en değişik çalışmasıyla yine gün-

Caz Yeşili

7. Uluslararası İstanbul Caz Festivali'nin sponsoru yine Garanti.
Garanti'nin kültür ve sanata olan desteği sürecek.

Başka bir arzunuz?

Garanti

demde... Albümde müzik dünyasının tanınmış müzisyenleri, Ute Lemper için özel olarak çalışmışlar.
Punishings Kiss'e, Nick Cave, Elvis Costello, Neil Hannon, Tom Waits, Philip Glass ve Scott Walker yapıtlarıyla katkıda bulunmuşlar. Neil Hannon'un (aynı zamanda Kurt Weil'ın Tango Ballad'ını, Lemper ile seslendiriyor) grubu The Divine Comedy ile albüme önemli katkıda bulunuyor. Düzenlemelerin çoğu da yine aynı gruptan Joby Talbot tarafından yapılmış. The Case Continues (albümün en çarpıcı parçası), You Were Meant for Me ve Split parçaları yine gruba ait besteler. Nick Cave'in Little Water Song, Elvis Costello'nun Streets of Berlin ve Tom Waits'in Purple Avenue, gerek besteleri, gerekse yorumlarıyla hemen öne çıkıyor.
Hem fotoğraflarında, hem şarkılarında daima güzel ve çarpıcı olan Ute Lemper, uluslararası arenada içinde yer aldığı çarpıcı projeleriyle, türünde "prima donna" olmanın tadını sonuna dek çıkarıyor.
Michel Legrand sinema tutkunlarının yakından bildiği bir isim. Dünyanın en ünlü filmlerinin fonunda onun müziği vardır. Jazz tutkunları da onu iyi bilir. Besteleri, ünlü jazz yorumcuları tarafından gerek sözlerle, gerek enstrümanlarla standart olacak kadar çok seslendirilmiştir.
Piyanoda ünlü besteci Michel Legrand'a, basta Ron Carter ve davulda da Grady Tate gibi iki başarılı müzisyen eşlik ediyor. Albümün solistine gelirsek albümün üzerinde yazdığı gibi: "I was born in love with you" Jessye Norman Sings Michel Legrand.
Evet yanlış duymadınız; ünlü opera sanatçısı **Jessye Norman**, bu kez hançeresini ve opera tecrübesini Michel Legrand'ın besteleri için kullanıyor. Daha önce de Jessye Norman'ı James Levine'in yönettiği ve Kathleen Battle ile birlikte yaptığı "Spirituals in Concert" video kaydında "gospell"ları seslendirirken izlemiştim. Şimdi jazz söyleme sırası ona geldi. Operacılar genelde pop ve Napoliten söylerler. Ama Norman bu önemli albümde jazz'ı yeğliyor. Daha önce yine dünyaca ünlü sopranolardan Barbara Hendricks'i, Monty Alexander Trio ile Montreux Jazz Festivali'nde Tribute To Duke Ellington video kaydında da başarılı yorumuyla izlemiştik. Norman'ın yorumları, almış olduğu eğitimden dolayı biraz fazla klasik müziğe kaçıyor, ama tüm notaların hakkını vererek sesini başarıyla kullanıyor.
Fransa eski devlet başkanı Mitterand'ın elinden "Legion d'honneur" nişanı da alan Norman, özellikle Fransızca söylediği şarkılarda, yaşamı kucaklayan sesiyle Legrand'ın bestelerininin altından ustaca kalkıyor.
Jacques Demy, Agnes Varda, Jean-Luc Godard, Joseph Losey, Norman Jewison ve Orson Welles'in de içinde olduğu dünyanın ünlü yönetmenlerinin birçok filminde Legrand'ın müziğinin katkısı kaçınılmaz. 15 parçanın yer aldığı albümde en hareketli beste, Trio'nun gayet dinamek bir biçimde Norman'a eşlik ettikleri Dans Ses Yeux. Geriye kalan tüm parçalar, Legrand'ın duygulu dünyasını anlatan, yumuşacık besteler. 1960'lardan, 1980'lere uzanan nostaljik bir yolculuk yapmak isteyenler, eski siyah beyaz ve renkli filmlerin görüntüleri eşliğinde bir müzik şölenine hazır olsunlar.
Hem melodik başarıları, hem de yorumlanışlarındaki nüanslarıyla benim albümdeki favori yapıtlarım, artık klasikler arasına girmiş olan What Are You Doing The Rest Of Your Life, albüme adını veren duygu dolu I Was Born In Love With You, unutulmaz The Windmills Of Your Mind, ayrıca anıların baş köşesinden La Valse Des Lilas ve elbette Les Parapluies De Cherbourgh. Bütünüyle bakıldığında Ute Lemper'de de olduğu gibi kesinlikle soy müzikseverlerin arşivinde bulunması gereken bir albüm.

Andy Shapperd

Klasik müzik gibi, jazz müziğini de başarılı bir biçimde yorumlayan ünlü sopranolardan biri de, bu satırların yazıldığı günlerde iki kez sahne olacak Kiri Te Kanawa. Konserlerden birini önümüzdeki hafta ben de izleyeceğim. Şu an dünyanın en popüler sopranosu olan **Kiri Te Kanawa**, doğduğu ülke olan Yeni Zelanda'da, yeni binyılın ilk güneş doğumunda canlı yayında, son çıkardığı ve ülkesine ithaf ettiği Moori Songs albümünden parçalar seslendirmişti.
Keyifli jazz albümler art arda piyasaya sunuluyor. Miles Davis'ten sonra Louis Armstrong'tan ve **Dave Brubeck**'in, Sony Music **Love Songs** serisinden albümleri de çıktı. Aşk ve jazz: Neredeyse, tüm jazz repertuarının içinde aşk ve tutku vardır. İyi bir seçme ve üstelik jazz'a yeni başlayanlar içinde ideal bir güldeste. Çağdaş jazz albümlerinin yarattığı yorgunluğunu almak ve eski günleri anımsamak için de ideal.
Festivallerin çizgi dışı konukları, yeni albümleriyle de desteklenerek karşımıza geliyor. İşte yine geleneksel müzik akımlarına karşı çıkıp kalıpları kırarak kendi minimalist bestelerini bir ekole dönüştüren, dünyanın en sıradışı müzisyenlerinden **Philip Glass** ve **Michael Nyman** topluluklarıyla 28.Uluslararası İstanbul Müzik Festivali'nde yer alıyorlar.
Amerika'nın 20.yüzyılın ikinci yarısında yetiştirdiği dahi müzisyenlerin başında gelen Philip Glass, çağının birçok müzisyenini kavramsal olarak oldukça etkilemiştir. Afrika ve Doğu müziğini incelemek için geziler de yapan Glass, Robert Wilson ile birlikte gerçekleştirdiği "Einstein Plajda" eseriyle ilk önemli çıkışını yaptı. Ödüllü Truman Show filminin müziklerini de yapan ve İstanbul'da çeşitli dönemlerde bestelediği yapıtlarını seslendirecek olan Glass'ın ilk konseri solo, diğer iki konseri ise topluluğu ile birlikte olacak.
Yalnızca çağdaş konser besteleri ve klasik formdaki yapıtlarıyla değil, Peter Greenaway ve Volker Schlöndorff gibi usta yönetmenlerin ses getiren filmlerinin müzikleri de Michael Nyman'a aittir. Carrington ve Piano filmlerinin çok özel müzikleri de, izleyicilerin filmden çıkar çıkmaz soluğu müzik mağazalarında almalarını sağlamıştır (benim ise Nyman başyapıtım; Aşçı, Hırsız, Karısı ve Aşığı filminin müziğidir). Özellikle, Nyman'ın geçtiğimiz aylarda çıkan ve Michael Jordan'ın filmiyle aynı adı taşıyan "The End of The Affair" albümü de eleştirmenler tarafından büyük beğeni topladı.
Tiyatro Festivali'nde, Robert Wilson'un "Önceki Günler"ini izleyenler oyundaki müziğin, Wilson'un dramaturjisine nasıl katkıda bulunduğunu gördüler. Bu oyunun müziklerini yapan, son yıllarda adı iyice duyulan ve yıllardır özellikle filmler için bestelediği özel müzikleriyle hatırı sayılır bir izleyici kitlesi toplayan Japon besteci **Ryuichi Sakamoto**'dan başkası değildi.
Günümüz minimalist müziğini Japon ve doğu esintileri taşıyan formlarla harmanlayan ve farklı bir senteze ulaşan Sakamoto, 7.İstanbul Jazz Festivali'nde son projesi **"Life"** operasından bölümler sunacak. Kendisine Brezilyalı çellist Jaques Morelenbaum ve keman vituozu Sonia Slany eşlik edecek.
Sakamoto gerçek ününü, filmlere yaptığı müzikler ve bu müziklerle aldığı Oscar ve Grammy ödülleri ile yaptı. Son İmparator, Küçük Buda, Yılan Gözü, Yasak Renkler, Rüzgârlı Tepeler filmlerinin müzikleri hep Sakamoto'ya ait.
Sıcaklar, nem, trafik, günlük yaşamın binbir işi...Yine bir konserden diğerine koşturacağız. Giderek bozulan dünyamızda, izlediğimiz etkinlikler yanımıza kâr kalacak. Evde bizi bekleyen, ancak birkaç kez dinlenmiş yeni albümlerimizi gecenin sessizliğiyle paylaşacağız. Ve bizler, onca yoksulluk ve sıcağa rağmen festivaller arasında devinirken, güzün ceketini bir an önce, yazın omzuna atmasını bekleyeceğiz.

Saçmalı Yorum

Jazz Müzisyeni? Ekonomik Minimalizm? Ha?

■ Çağlayan Yıldız

Jazz müziğinin tarihi, felsefesi, tekniği, teorisi, eleştirisi, psikolojisi, akımları, geleceği, hangi birkaçbindolarlık amplifikatörlerle dinlenmesi gerektiği vs. üzerine epeyce bir yazılır, çizilir, tartışılır; ama jazz müzisyeninin ekonomik durumu, pek açılmak istenmeyen konulardandır. Açılsa bile, jazz tarihindeki sefalet/yetenek orantısızlığına dair utanç verici örnekler, filmlerde, kitaplarda, biyografilerde, şiirlerde, şarkı sözlerinde Polyanna Sendromu romantisizmiyle içselleştirilerek geçiştirilir: "Saksofonunu rehin bırakmak zorunda kalıyordu ama jazz'ın tarihini değiştirdi..." falan. Yok, bu kızgın bir yazı değil; sadece şu aralar Türkiye'de jazz müzisyenleri nasıl yaşıyorlar acaba diye merak ettim nedense ve bu konuda yazılı düşüneyim dedim. Bu işi dünya çapında ele alabilecek bilgim, deneyimim ve mecalim ise hiç yok.

İşe küçük bir hesap kitapla başlayalım. Şehirdeki jazz çalınan mekanların listesinin ve programlarının bulunduğu bir yayını (Jazz Dergisi vb.) elimizi alalım ve kendimize denek bir müzisyen seçelim. Deneğimizin jazz çalarak ayda kaç para kazandığını hesaplamak oldukça kolaydır. Kulüplerde/ barlarda jazz müzisyenine ödenen ücret 50-100$ arasında değiştiğine göre (tabi ki "kapıya çalınıp" taksi ve muzlu süt parasına talim edilmiyorsa) ortalama bir hesap yapılabilir (şimdi burada, camiadan "aabi neden 50$'a çaldığımızı açık ediyorsun, şimdi patron yövmiyeyi 65$'dan 50$'a düşürecek" nidalarının yükseldiğini duyar gibiyim). Eveet, şimdi aylık programımıza bakalım. Bu programa göre koca şehirde 6 yerde jazz çalınıyor, yok artık daha neler? Öteki programa bakalım, aaa, bu iyice abartmış, sadece 3 mekan ismi var. Hah, şu programda otel barları da yazar, evet, neyse 10 mekana çıkabildik maksimum. Şimdi seçtiğimiz müzisyene bakalım. Ne? Denek-müzisyenimiz ayda sadece iki gece mi çalıyormuş? Biz de gidip en şanssızını seçmişiz, şöyle biraz daha büyücek bir isme bakalım. Hay Allah, o da ayda 6 gece çalıyormuş. Biraz daha bakınalım, O bile ayda 8 gece çalıyor. Bu müziğe verilen 40 yıllık emek eşit midir 8x50$=400$ ya da 8x100$=800$? Haydi yılda bir-iki kez de Türkiye'nin jazz'cısı olarak jazz festivallerinin kapsamına alınsın (aynı fiyattan), arada bir de epeyce daha yüksek fiyatlara sıkıcı ekstralar çıksın Jazz sever Bey'lerin yeni villasında. Ev kirası, faturalar, çocuğun okul taksitleri falan ne olucak? Metresi 1500$'dan 6 metre hi-fi kablo almıştır belki Gil Evans düzenlemelerini daha iyi bir tınıyla dinleyebilmek için? Peki bu adam ne yiyii, ne içiii?

Neyse ki evrim öyle mükemmel bir mekanizma ki, öldürmeyen Allah öldürmüyor şeklinde işliyor. Bu insanlar da açıyorlar "Jazz Musician's Survival Kit (JMSK)- Jazz Müzisyeninin Hayatta Kalma Rehberi" kitabını, buluyorlar kendilerine uygun bölümü.

Ebeveynlerinin, eşinin-dostunun ekonomik durumu iyi olanlar bir/birkaç hesap açtırıyorlar ailelerinin bankasında, otomatik havaleden az ücret alınıyor ne de olsa, ayda bir/birkaç uğranıyor bankamatiğe. Durum o kadar iyi değilse, ideal bir müzik çalışma ortamı olan anne evinde yaşanabiliyor olgunca yaşlara dek.

JMSK'daki başka bir bölüm ise öğretmenlik yapmak, ders vermek üzerine. %80'i müziği tamamen kendi kişisel çabalarıyla öğrenen jazz müzisyenleri, sırf kendi kazanmadıkları bir parayı ödedikleri için %80'i derse gelmeme, gelseler de öğrenmeme konusunda ısrarlı öğrencilerle cebelleşerek kendilerine-müziklerine ayırmaları gereken zamanı savurmak durumundadırlar. "Ama bir de kazara alıcı birkaç öğrenciye denk gelinirse, o zaman da keyfine doyulmaz, saate pek bakılmaz" notu düşülmüş kitapta.

JMSK'da, günlük yoklama imzaları atılarak, aylık sabit bir maaş karşılığı sıkıcı müzikler çalınan bazı resmi kurumlara dair bir bölüm var, ama burada otosansür mekanizmalarımız devreye giriyor çünkü bu yolu seçen jazz müzisyenlerine de saygımız sonsuz.

JMSK'daki ilginç bölümlerden biri de, gündüzleri müzik-dışı düzenli bir işte çalışarak, insan üstü bir çabayla sabah 2-3'lere kadar jazz çalan müzisyenlerle ilgili. Jazz'ın hayatın diğer alanlarından beslendiği doğru, ama jazz müzisyeninin günde şu kadar saati huzur içinde müziğine ayırabilmesi gerektiği de doğru. Bu bölümde bu çelişki detaylıca ele alınıyor.

Kitabımızdaki bir diğer bölümde ise Sting'le çalan Branford Marsalis, Rolling Stones albümünde çalıp da ismi yazılmayan Sonny Rollins durumu ele alınıyor. Evet, başka bir seçenek de tabi ki "para ödeyen müzikler" çalmak, yazmak, düzenlemek. Bu bölümde de "diğer müzik" işleri için jazz işlerini "ekmek" zorunda kalan müzisyenlerin çelişkisi ele alınıyor. "Kötü müzikle hayatı kazanmaktansa, müzik-dışı bir iş+ iyi müzik daha mı iyi?" polemiklerine giriliyor.

Başka bir bölümde ise "müzik çevresindeki işler"den söz ediliyor. Kulüp işletmek, festivallere-kurumlara-mekanlara müzikal danışmanlık yapmak, organizasyon işlerine el atmak vb. ele alınıyor. Bu bölümün sonunda, bu kulvarlarda yer alan müzisyenlerde özellikle Türk jazz camiasına ve kendi geldikleri geçmişe, ortama dair bir unutkanlık baş gösterdiğine dair ilginç bir uyarı var.

"Jazz Musician's Survival Kit (JMSK)- Jazz Müzisyeninin Hayatta Kalma Rehberi" jazz çalınan her yerde sahne tarafına bakılarak okunabiliyor, bir best-seller olmasa da şöyle bir göz atmakta fayda olabilir; jazz müziğinin tarihi, felsefesi, tekniği, teorisi, eleştirisi, psikolojisi, akımları, geleceği, hangi birkaçbindolarlık amplifikatörlerle dinlenmesi gerektiği vs. üzerine meraklarımız varsa eğer...

Jazz Paletinde Ermeni Renkleri -II

■ **Hülya Tunçağ**

"Ses genişliği ve ritmik patlamaları için söylenecek tek bir söz var; şaşırtıcı". Down Beat

"İki kimyasal maddenin birbirine değdiği anda alev alması gibi bu müzik de iki kültürün inanılmaz bir melez bileşimi". Boston Herald American

"Bu albümdeki ögeleri tek tek yerine bütünüyle algılamak gerek. Müziğin gerçek değerini belirliyor". The Drummer

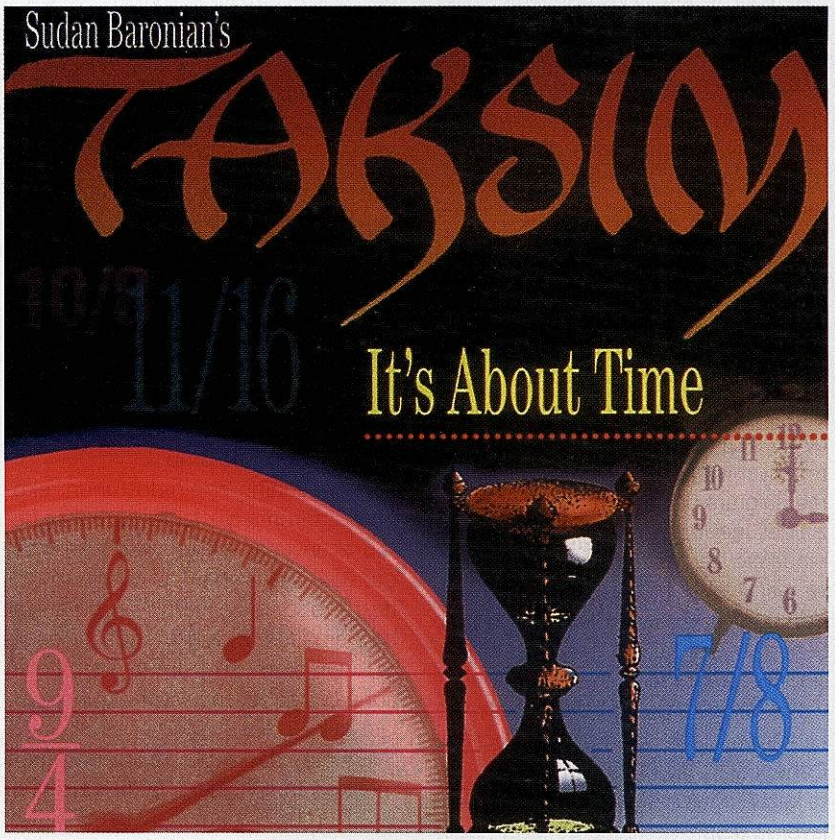

Bütün bu övgüler, **Sudan Baronian**'ın It's About Time albümü için. Kim Sudan Baronian? New York'un İspanyol Harlem'inde, içinde jazz, Ortadoğu ve latin kültürlerini barındıran zengin bir müzik ortamında büyümüş. Müzik eğilimleri çok genç yaşta Lester Young, Ben Webster, Coleman Hawkins, Charlie "Bird" Parker ve Dizzy Gillespie gibi jazz devlerini dinlemek için gittiği 52.caddedeki jazz kulüplerinde ortaya çıkmış. Klarinet, soprano tenor ve bariton saksofon çalan Sudan (ya da Souren) Baronian, kendisine örnek alabileceği iki usta seçmiş: Lester Young ve Lennie Tristano. Bu jazz tutkusunun yanısıra, Anadolu köklerini de unutmayan Baronian, klarinet ustası Saffet Gündeğer'den ders almış. Ardından New York'da 8.Cadde'deki Yunan kulüplerinde çalmaya başlamış. Bu dönemde 8.Cadde Ortadoğu müziği için oldukça bereketli bir alan. Tıpkı jazz için 52.Cadde neyse. Burada Yunanistan, Ermenistan ve Türkiye'den gelen müzisyenlerle jam-session yapan Baronian, daha sonra ud ustası Charles "Chick" Ganimian'la tanışıp, birlikte "The Nor-Ikes" (Yeni Şafak) topluluğunu kurmuş. Bu toplulukla çalışmalarını onbeş yıl boyunca sürdürmüş. Yıl 1950'ler... Bu arada, Lennie Tristano ile tenor saksofon çalışan sanatçı, kurduğu ilk jazz topluluğuyla ünlü Birdland'de John Coltrane'in karşısında yer almış.

1990'lara gelinceye dek, müzik yaşamını hep iki müzik belirlemiş Baronian'ın. Ortadoğu ve jazz müziği. Sonunda bu iki tutkusunu aynı potada eritmeye karar vermiş ve 1975 yılında Taksim topluluğunu kurmuş. Topluluğu tanıtmaya geçmeden önce sanatçının Phil Woods, Joe Beck, Joe Farrell, Paul Motian, Don Cherry, Steve Gadd, Carla Bley, Arnie Lawrence, Tom Harrell, Chet Amsterdam, Armen Donelian, Udi Hırant, Marko Melkon, Ahmet Yatman, Mustafa Kandıralı, Kadri Şençalar, Saleas ve Tassos Halkias gibi ustalarla çaldığını anımsatmakta yarar var.

Taksim topluluğuna gelince, Sudan Baronian'la birlikte beş kişiden oluşuyor. Ermeni ud ustası Haig Manoukian, Virginia doğumlu. New Yok'da büyümüş. Türk, Ermeni, Mısırlı, İranlı müzisyenlerle çalmış. Sudan Baronian'ın Taksim topluluğunun ikinci beyni. Ona, "ud"un Jimi Hendrix'i deniyor.

Bascı Steve Knight, klasik müzik ve geleneksel jazz eğitimi almış. Aslında o bir rock müzisyeni. 1969'daki Woodstock festivaline Mountain topluluğuyla katılmıştı. Sudan ile yolları, bir etnik konserde kesişmiş ve hemen Taksim'e katılmış.

Davulcu Mal Stein, New Jersey'de Lakewood'daki Richard's Lounge adlı jazz kulübünün sahibinin oğlu. Folk-rock'dan bebop'a geniş bir müzik altyapısı var. Taksim'de yer alması ise Ortadoğu müziğinin aksak tartımlarını keşfetmesi açısından heyecan verici bir deneyim onun için. Taksim'in dümbekçisi ve şarkıcısı Rowan Storm'a gelince, bir etnik müzik tutkunu. Müzik eğitiminin kökünde de bu eğilim yatıyor.

1975'den beri konserler veren topluluğun ürünlerini sergilediği tek albüm, 1995'de Zürih'te kaydı yapılan It's About Time. Tam yirmi yıl sonra.

Albümde Taksim beşlisine konga ve davullarda Fridl Rathgeb katılmış. Tümüyle Sudan Baronian'ın bestelerinden oluşan albümde sekiz parça yer alıyor. Floating Goat, Hitch-Hiker, 9 Lives, Transition, Rooster, Pleasant Peasants, Last Place on Earth ve 8th Sky.

Ortadoğu çizgisinden bebop doğaçlamalarına uzanan parçaların çoğu aksak tartımlı. 7/8, 9/8, 9/4, 11/8, 10/8 gibi. Aksak tartımlarda davulcu Mal Stein'in dışında Baronian, Manoukian ve Storm'un başarısı normal ama folk-rock ve bebop kökenli Stein'in kusursuz uyumu, şaşırtıcı.

Jazz paletinde bir başka Ermeni rengi ise şarkıcı **Datevik Hovanesian**. Kısaca Datevik diye biliniyor. Erivan doğumlu şarkıcı. Müzisyen bir aileden geliyor. Annesi ünlü halk şarkıcısı Ophelia Hampartsumyan, babası kemençe ustası Norair Hovanesian, erkek kardeşi ise klasik kemancı. Datevik, Sovyetler Birliği'nde 1979 yılında "En İyi Kadın Jazz Şarkıcısı" seçilerek ilk ödülünü almış. Ardından tam dokuz yıl bu ünvanı korumuş. Miles Davis, Oscar Peterson, Ray Charles, Carmen McRae gibi ustalarla çalışan şarkıcı vokalde scat tekniğini benimsemiş. Ayrıca Ermenistan'daki ünlü Estrad müziğinin ve kendi adıyla anılan Orbelyan Orkestrasının yıldızlarından biri. Datevik'in onbir yaşındayken yaptığı ilk kayıt, bir Harold Arlen şarkısı; It's Only A Papermoon. O andan itibaren bu şarkı, onun yaşama nedeni haline gelmiş. Eğitimini jazz alanında sürdürmüş. Carmen McRae'nin yanısıra Ella Fitzgerald'ı çok dinlemiş. Scat tekniğine tutulmasının nedeni de bu. Sovyet döneminde The First Lady of Jazz ünvanını aldıktan sonra solo albümler yapmış. Day Dream, Concerto for Voice and Orchestra ve Doors gibi.

Ancak, 1990'da herşeyi ardında bırakıp New York'a yerleşmiş. Önünde başka bir dünyanın kapısını açan kişi ise, Mapleshade Records'ın sahibi Pierre Sprey. Datevik'in yaşamındaki önemli insanlardan biri. Bir diğeri de ünlü prodüktör George Avakian. Son on yıldır Amerika'da kendisi jazz tarzının yanısıra, unutulduğu sanılan Ermeni halk müziğini sevdiren genç şarkıcı, geçtiğimiz Nisan ayında da Paris'i ve Fransızları fethetti.

Datevik'in Amerika'da yaptığı ilk albüm, Ballads from the Blacksea adını taşıyor. Aynı zamanda Ermeni halk müziğiyle jazz'ı harmanladığı ilk albüm. 1998'de prodüktörlüğünü George Avakian'ın yaptığı Listen To My Heart albümü ise genç şarkıcının olgunluk simgesi. Datevik'i eşsiz yorumlarıyla destekleyen müzisyenlere gelince, piyanoda, Datevik'le birlikte düzenlemeleri de yapan ünlü Armen Donelian, basda David Finck, davulda Portinho, alto saksofonlarda Alex Foster ve Paquito D'Rivera, davulda Ben Riley, vurma çalgılarda Steve Berios ile Arto Tunçboyacıyan.

Albüm, üç Ermeni halk dansının yanısıra bir Tatül Altunian, bir Sayat Nova ve altı Komitas bestesinden oluşuyor. Sayat Nova, 1712-1795 yılları arasında yaşamış bir ozan ve besteci. Yaşamı opera, sinema, roman ve tiyatrolara konu olmuş. Komitas (ya da asıl adıyla Gomidas Vartabed), 1869-1935 yılları arasında yaşamış. Ermeni tarihinin ulusal bir azizi sayılıyor çünkü o; rahip, besteci, müzikolog, etno-müzikolog, şarkıcı, koro şefi ve öğretmen. Yaşamı boyunca 4000 halk şarkısını derlemiş, su yüzüne çıkarmış.

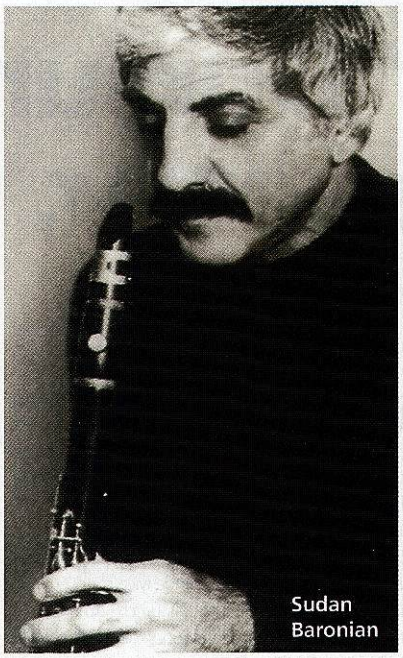
Sudan Baronian

Albümü oluşturan beste ve düzenlemeler şunlar; The Sky Is Cloudy, I Cannot Play, The Raindrops, The Breeze, Partridge, I'm Burning (Komitas). To My Love (Tatul Altunian), Listen to My Heart (Sayat Nova), Armenian Dance, The Bridges of Mogue, Moonlit Night (Folk Song).

Türkiye'de ne Sudan Baronian ne de Datevik biliniyor. Türkiye'de Ermenistan'daki sanat ortamı da bilinmiyor. Ermenistan'da da Türkiye'deki sanatsal gelişim ve sanata hoşgörülü bakış bilinmiyor. Ne yazık! Oysa yüreklerimizi çekinmeden açtığımız zaman kimbilir ne engin bir müzik evrenini keşfedeceğiz karşılıklı olarak. Yalnızca müzik mi?

Haig Manoukian, Mal Stein, Sudan Baronian, Steve Knight, Rowan Storm

Not: Jazz Paletinde Ermeni Renkleri I-II yazı dizisini hazırlamamdaki katkılarından ötürü Hakan Atala'ya, Agos Dergisi'nden Sevan Ataoğlu ve Aris Nazcı'ya sonsuz teşekkürler.

"Dursun bütün saatler, tıklamasın!"

Şebnem Şenyener / New York

Odaların içi neredeyse karanlık. Boy boy, çeşit çeşit sıralanmış tabutların gölgeleri büyük, korkutucu. Simsiyah, pırıl pırıl, ceviz, abanoz, çam... kapakları açık tabutların içinde ipek ve kadife astarlar makber renklerinde, ebediyete taşıyacakları yeni sahiplerini kucaklamaya hazır. Bütün gününü baba mesleği olan cenaze levazımatı bürosunda siyah giysileri içinde iyice söndürülmüş bir ışık altında geçiren Thomas Lynch, Amerikan'ın en çok satan şairlerinden olduğu kadar, kitaplarıyla Milli Kitap Ödülüne aday yazarlarından biridir. Ofisinde, büronun diğer odalarında sergilenen tabutların yerine gölgeler arasında ışığın vurduğu yerlerde aniden beliriveren, matemlileri rahatlatmak, yüklerini hafifletmek üzere yazılan şiirler asılıdır: "Dursun bütün saatler.. tıklamasın... telefonlar kesilsin... çalmasın... sussun köpecikler, havlamasın... piyanonun sesi sinsin, davulun vurgusu boğulsun... matemliler eşlik etsin, tabut içeri gelsin..." Ölülere adanan bu şiirlerin hepsi böyle dramatik değil, aralarında espri ile yazılanlarda var. Lynch'in arkadaşı İrlandalı yazar Matthew Sweeney için yazdığı şiiri, buz tutmuş bir göl üzerinde gittileri piknik sırasında bir çatlak nedeniyle buz gibi suların içine düşmeleriyle ilgili güldüren anılarla dolu örneğin.

Ölüm yazar için kuşkusuz en önemli uğraşıların başında gelir. Her yazar yazdığında hayata dair pek çok şeyle olduğu gibi ölümle de iyice hesaplaşmak durumundadır. Hatta çoğu kez okurunu ölümle barıştırmak yazarın üstesinden gelmesi gereken en zorlu sınavlardan biri olur. Yazar bu sınavda, okurunun doğumu uğruna ölümü üstlenen, sahiplenen bir kalemden ibaret kalmayı kabüllenir. Bu açıdan Thomas Lynch'in böyle ölümle içiçe bir mesleği seçmiş olması şaşırtıcı değil. Üstelik onu ölüme iyice yakınlaştıran, ölümle içiçe bir akraba haline gelmesine yol açan, mesleğinin yazarlığındaki başarısında son derece önemli bir rol oynadığına şüphe yok. Buna rağmen, 58 yaşındaki yazarın bu mesleği hala niçin devam ettirdiği ilk akla gelen sorulardan biri. Bu soruyu Lynch, "cenaze levazımatını seviyorum, aynı öğretmenler gibi insanların hayatında önemli etkisi olan bir meslek, cenaze levazımatçısı olarak bulunduğumuz kasabalarda insanların hayatlarında olumlu bir etki yapıp yapmadığımız hemen belli olur, hizmet ettiğimiz kimseler bize para ödemekle kalmaz, aynı zamanda bize teşekkür eder" sözleriyle cevaplandırıyor. Cenaze levazımatı, Kelt kültüründe günah yiyicilik olarak görülür. Cenazenin kaldırılmasını düzenlemekle görevli olanlar toplumun günahlarını sembolik olarak yemeyi üstlenen bir nevi seküler rahiptirler.

Bu açıdan mesleğini şairliğine benzetir Thomas Lynch. Aynı şiirlerindeki gibi, cenazeler için çiçekler düzenlenir, yapılacak konuşmalar üzerinde çalışılır, görüntüler belirlenir, kullanılacak terimler seçilir, kağıt üzerinde görünecek kelimeler ayarlanır. Yeni kitabındaki ifadesiyle: "iyi bir cenaze iyi bir şiir gibidir, seslerin, görüntülerin, düşüncelerin ve varolanın kuvvetlendirdiği bir şiir. İnsanı hayali ile tanışık olduğu duygusal hatıralar arasında götürüp getiren anlam ve mecaz çabasıdır. Törenleşen biçimiyle dilin sesi konuşulması imkansız olan durum karşısında yükselir." Thomas Lynch Michigan'da onbeşbin nüfuslu Millford kasabasında yaşar. Her yıl ikiyüz kişiye cenaze düzenleyen Lynch, rengarenk boyanmış, biskivülere benzeyen evlerle dolu kasabanın en tanınmış simalarındandır. Herkesi ismiyle bilen şair sokakta yürürken kasabının esnafı ile selamlaşır. Lokantacının "seni gördüğüme sevindim Tom" şeklindeki sözlerine "muhtemel alternatifi düşününce, görülmüş olduğuma çok memnunum" diyerek şakayla cevap verir. Lynch yazılarında ölüm dışında konuları da işler tabii. Aşk, seks alkol, babası, kendisi ve oğulları, yeni ve eski eşleri, yazarken yaşanan tıkanıklıklar, balık avlamak ve hayata dair pek çok konu yazılarında yeralır. Kendini yetiştirmiş bir şairdir. 1980 yılında Şiir dergisine gönderdiği "Bir Ölüm" adlı şiiri ilk basılan şiiri oldu. Beyin tümöründen ölen bir çocukluk arkadaşına yazdığı şiiri Knopf yayınlarının ilgisini çekti ve böylece 1987'de Knopf Yayınlarından ilk şiir kitabı 'Heather Grace ile Kaymak" adıyla yayınlandı. 1994'de Grimalkin ve diğer Şiirler adlı koleksiyon, 1997'de ise Milli Şiir Ödülüne aday olan 'Elegeçirmek' adlı şiir kitabı yayınlandı. 1998'de yayınlanan şiir kitabının adı ise "Milford'da Hayat'. Cenaze Levazımatı mesleği baba yadigarı. Dokuz kardeşinden yedisi kendisi gibi baba mesleğini değişik kasabalarda halen devam ettiriyor. Lynch cenazelerde artık eski tadın kalmadığı kanısında. "Eskiden" diyor, "cenazeler yaşayanların ölülere verdikleri bir şeydi, şimdilerde neredeyse ölenin yaşayana verdiği birşeye dönüştü. Artık işten birgün ayırıp cenazeye gelmeye ne gerek var diye düşünüyor insanlar, kredi kartını göndermek yeterli. Bu yüzden cenaze levazımatçıları da, aynı, biraraya geldiklerinde kimsenin şiir sevmediğinden yakınan şairler gibi, kimsenin cenaze sevmediğinden yakınır oldu."

İllüstrasyon: Mehmet Bayraktar

Clio RENAULT sport
172 beygir gücünde 2.0 16V motor. CD changer ile üstün müzik zevki. Özel lastikler ve OZ jantlarla mükemmel yol tutuşu. Deri-süet karışımı iç döşeme ve koltuklar. Clio Renault Sport sizi hazzın doruğuna çıkarmak için yaratıldı.
Clio Renault Sport 172 BG 2.0 16V
Dünyanın öbür ucuna gitmek için Clio'dan başka hiçbir şeye ihtiyacınız yok.
Gazzz... Jazzz... Hazzz!
Clio
Ayrıntılı bilgi için BİLGİ RENAULT-MAİS'in (0212) 293 26 26 numaralı telefonunu arayın.
Üretici firmanın, önceden belirtmeden model, renk, teknik özellik, ekipman ve aksesuar değişikliği hakkı saklıdır.
RENAULT'NUN SEÇİMİ elf
www.renault.com.tr

Nat Adderley

Ocak ayında Florida'da hayata veda eden Nat Adderley, kornetin sayıca az çağdaş yorumcularından biriydi. Temelde bir hard bop müzisyeni olsa bile Clark Terry ve Dizzy Gillespie'nin tarzlarına yakın bir lirisizme de sahip olan Adderley aynı zamanda *Work Song*, *Sermonette* ve *Jazz Samba* gibi çalışmalarıyla jazz repertuarını zenginleştirmiş yetenekli bir besteciydi.

Nat, alto saksofonun büyük ustası Julian Cannonball Adderley'in kardeşi ve Cannonball'un ünlü beşlisinin de bir üyesiydi. Hatta, 1975 yılında ağabeyinin ölümünden sonra ancak Cannonball'un inkâr edilemeyecek etkisinden sıyrılabilmiş olduğu söylenebilir. Gene de ağabeyinin ölümü onu derinden etkilemişti.

"Julian'ın ölümünden sonra sekiz ay inzivaya çekildim; herhangi bir yerde çalmak için kendimi toparlayamıyordum. Sonunda müziğe geri dönebildim ama onsuz çaldığım o ilk seferde kendimi hayatımda hiç bu kadar yalnız hissetmediğimi fark ettim. Kendi yolumu tutturmam birkaç yılı almıştı."

Nathaniel Adderley 25 Kasım 1931 yılında Florida'nın Tampa şehrinde dünyaya geldi. Tüm ailesi müzikle ilgilenen Nat'ın babası bir jazz kornetçisiydi. Okul yıllarında trompet çalmaya başladıktan sonra ona melodik olarak daha zengin gelen kornete geçti. 1951 yılında askere alındıktan sonra iki yıl boyunca o sıralarda ağabeyi Çavuş Julian Adderley'in yönetiminde olan 36th US Army Band'de çalıştı. Terhis olduktan sonra bir yıl boyunca Lionel Hampton Orkestrasında çalarak Avrupa ve İsrail turnelerine katılma olanağı elde etti.

Adderley kardeşler ilk quintet'lerini 1956 yılında oluşturdular ama bu topluluk bir süre sonra dağıldı. Bunun ardından Cannonball Miles Davis'in topluluğuna katıldı, Nat ise önce kısa bir dönem tromboncu J. J. Johnson'la çalıştı ardından Woody Herman'ın Anglo-American Herd adlı orkestrasına katıldı. Bir yıldan az bir süre boyunca *Herdsman* olan Nat, artık eskisinden çok daha ünlü olan ağabeyiyle güçbirliğine giderek ve 1960'lar ve 1970'lerin en unutulmaz gruplarından biri haline gelecek olan Cannonball Adderley Quintet'i oluşturdu. Topluluğun funky tarzı o kadar popüler olmuştu ki yalnız jazz mekânlarında değil rock çalınan yerlerde de düzenli olarak sahne alabiliyorlardı.

1976'da, ağabeyinin bir yıl önceki zamansız ölümünün şokunu atlatabilen Nat multi-enstrümantalist Ken McIntyre ve saksofoncu John Stubblefield ile birliktelikleri iki yıl sürecek yeni bir grup kurdu. Ardından 80'li ve 90'lı yıllarda küçük gruplarla çalışmayı sürdürdü. 1986'da, yıllar önce Julian ile birlikte yazdığı ve halk kahramanı John Henry'nin hayatını konu alan *Shout Up A Morning* adlı müzikal Broadway'de sahnelendi.

Yorumcu ve besteci olmasının yanı sıra eğitimci de olan Nat Adderley, Harvard Üniversitesinde seminerler de düzenledi. Üstün bir mizah yeteneğine sahip olan müzisyen, çalacağı parçalardan önce yaptığı esprili tanıtım konuşmalarıyla ünlenmişti. Müzikal açıdan Adderley ismi soul ve R&B dünyasında tuşlu çalgılardaki yeteneği ile bilinen Nat Jr. ile yaşamaya devam edecek.

Derleyen: Victor Bensusan

Bilgisayarın var... İnternetin var... E, ne duruyorsun?

Akbank İnternet Şubesi'ne gir, yap işlemi...

www.akbank.com.tr

Giriyorum...Adresi yazıyorum...
www.akbank.com.tr!
Sonra ne istersiniz?
Yurtiçine, yurtdışına havale... EFT...
A tipi, B tipi yatırım fonu...
Kredi kartından avans...
Döviz al sat... Hisse senedi...
Ortaya karışık bir repo?

Akbank'ta vadesiz mevduat hesabı ve Akkart Extra'sı olan herkes şubeden şifresini alarak Akbank İnternet Şubesi'ne girebilir.

Bilgisayarınız yoksa, Akbank'tan "Bilgisayar Kredisi" alabilirsiniz.

Akbank İnternet Şubesi'nde beklemek yok! Aracı yok! Stres yok! Masraf yok!

AKBANK
Güveninizin Eseri

Hisse senedi işlemlerinde yasal olan en düşük komisyon, yurtdışı havalede ise, sadece muhabir bankaca öngörülen masraf alınır.

Jazz, Uzay, Felsefe

Özden Günay

Birçok insanın yürek sızısı değil midir, bir müzik aletini kullanamıyor olmak? Karşımızdaki biri vururken bağlamanın tellerine, parmaklarıyla yaratırken yeniden türkülerin masalsı dünyasını, bizim de gönül telimizi titretir. O çalarken, biz dinleyiciler geçirmekteyizdir içimizden: 'Sanki beni anlatıyor. Adını koyamadığım tüm duygularımın adını o koyuyor ve adeta somutlaştırıyor soyut olan tüm kavramları...'

Bu duyguları taşıyıp piyanonun başına ilk kez oturacak biri, tuşlara gelişigüzel basarak çalgının çıkardığı sesleri tanımaya çalışır. Düzensiz sesler büyük olasılıkla bıktıracaktır bu adamı ve bir süre sonra terk edip piyanonun başını, üstat birini dinlemeyi yeğleyecektir. Kimbilir belki de hoşlanır bu işten ve devam eder tuşlara basmaya. Hatta şöyle de diyebilir kendi kendine: 'Ben jazz yapıyorum.' Jazz'ın da doğaçlama tür müzik olduğunu biliyor ya, deymeyin artık keyfine!..

Jazz'ın doğaçlama tür müzik olduğu hakkında yarım yamalak bilgi sahibi olan, bir müzik aletini çalamamaktan yakınan adamın savunma mekanizmaları, yaklaştırdı onu piyanonun başına. Biz piyanonun başına ilk kez oturup, jazz (!) yapan adam gibi kırıntı bilgilerle yetinmeyip, biraz da ansiklopedik bilgilere başvuralım. Başvuralım ki, onun yapacağı jazz gibi, güdük kalmasın bizim konumuz: Jazz; doğaçlamanın büyük yer tuttuğu Afro-Amerikan müzik türüdür. Hem Avrupa müziğinin armonik yapısından, hem de Afrika müziğinin karmaşık ritimlerinden etkilenmiştir. Teknik terimlerle tanımlanamamakla birlikte, bütün öbür beste ve yorum düzenlerinden kesin biçimde ayrıdır. Hakkında türlü saptamalar yapılmıştır; ama bunları benimseyip uymayışıyla da müzik türlerinin en şaşırtıcısıdır.

Ne tümüyle bestelenebilen, ne de tümüyle doğaçlanabilen jazz, özünde; 'geçip giden bir anın aynı biçimde tekrarlanamadığı' bir müzik türüdür. Geçip giden bir anın aynı biçimde tekrarlanamaması... Bu cümle bize Ephesuslu Herakleitos'u hatırlatmakta. Herakleitos (aşağı yukarı İ.Ö.500) şöyle demekte: 'Aynı derede iki kez yıkanılamaz' çünkü ilk yıkandığımız su ayrı, şimdi yıkandığımız su ayrıdır; dere başkalaşmıştır. Zıtların birlikteliğine ve sürekli değişime dem vurur filozof. Sanki jazz Herakleitos'u pekiştirmektedir ve Herakleitos da çağlar öncesinden öngörmektedir jazz'ın esaslarını.

Müziğin evrensel bir dil olduğu herkesçe bilinen bir gerçek. Bu dili anlayabilmek için özel bir çabaya da gerek yok. İşitme ve konuşma sorunu olmayan hemen herkes pekala ki bir ezgiyi mırıldanabilir. Sözleri yabancı dilde olan bir eserin sarmalına kapıla-

bilmek için yalnızca biraz kulak kabartmak yeterlidir. Eserin ayrıntıları olmasa bile, ana teması yakalanabilir. Ayrıntıları da insanın, kendine özgü, özgür yorumlar getiriyor olması, işin belki de en haz veren kısmıdır.

İlk kez piyanonun başına oturan adamın yapacağı jazz; arabayı görmüş, ama kullanmamış birinin, sürücü koltuğuna oturup, 300 km.'lik yolu araçla katetmesine benzer. Hangi yokuşa hangi vitesle çıkılır, hangi viraja ne hızla girilir hakkında bilgisi yoktur. Tek şansı ise (belki de ona bu cesareti veren) arabanın hacıyatmaz gibi oluşudur. Büyük kazalar olsa da, yolcuların (dinleyicilerin) ve kendinin biraz başı ağrır, midesi bulanır o kadar. Akla hemen şu soru geliyor: Müzik aleti kullanabilen herkes jazz yapabilir mi? Jazz yapabilmek için kanımca; müzik aletine yapılan etkide alınacak sesin ne olacağını, sol adımımızı attıktan sonra sağ adımımızı atacağımızı bildiğimiz türden bir bilgi gerekiyor. Bir de jazz'ın tarihsel kültürünü bilmek esaslardan biri olsa gerek. Belki de en önemli koşullardan biri de, sanatçı diyebileceğimiz insanların içlerinde bulunan cevherin, ya da niteliğin olması. Bu da evrende, sosyal, kültürel, doğal olguların. gözlemlemesini yapıp, daha önceki sentezlerle tatmin olmayıp, önceki sentezlere katkı, ya da yeni baştan ifade etme arzusu içinde olmak.

Sıralanan son özellik, sanki jazz'la pek uyuşur gibi. Senfonik müzikte beste, jazz'da ise yorum ön plana çıkıyor. Beste olgusu kendine haslık barındırır içinde; özgündür. Jazz'ın, bestelenebilip, yorumunun da başlı başına özgünlük olduğunu düşündüğümüzde, jazz için, 'özgünlük içindeki özgünlük' diyebiliriz gönül rahatlığıyla.

Bugün Türkiye coğrafyası'nda, pop müziğinin egemenliğini sürdürdüğü bir gerçek. Bu şahlanışta ekonomik, sosyal, kültürel hayatımızdaki değişimle müziğin paralel bir değişim içinde olduğunu söyleyebiliriz. En basit örnekle: Özel radyoların, televizyonların köşe bucak, mantar gibi bitivermiş olması ve 'radyo dinliyorum', diyen insanın müzik dinlediği sonucunu çıkardığımız bir coğrafyada, popun da şahlanmasından doğal bir şey olmasa gerek. Bu da genç ses patlamasını yaratmıştır. Popçular bile kendi yansımalarına bakıp şöyle diyebilmektedirler: 'Sabah erken kalkan ünlü olur'. Bu yakıştırmanın bize verdiği cesaretle biz de popçuları biraz çekiştirelim: "Genç ses patlaması..." demiştik. Bu patlamada kendine özgü yorumu olan pek azınlıkta. Özgün bir tarz sayılı diyebileceğimiz kadar az. "Şu eseri, şu sanatçı seslendirirse eser şöyle bir boyut kazanır", diye ancak üç-beş sanatçı için söyleyebiliyoruz.

Yüzyıllardır sanatçılar, sanat tarihçileri, eleştirmenler yazıp çiziyorlar:

Sanatın toplumsal yaşamdaki yeri nedir? Sanatçı hangi niteliklere bürünmüş olmalıdır? Günümüz popunu düşündüğümüzde bu sorulara başka sorular da eklememiz gerekiyor: Yorumcu kavramı, doğanın kişiye verdiği sesi sergilemekten öte bir olgu değil midir? (Bu soruya cevap aramamız şart; çünkü günümüzde her şarkıcıya yorumcu denmekte). Bu cevaplandıktan sonra şunu da sormalıyız: Her yorumcu sanatçı niteliğini içinde barındırır mı?

Peki nasıl oluyor da, yorumcu, sanatçı, profesyonel payelerini almış kişileri sorguluyoruz da, piyanonun başına ilk kez oturan adamın yaptığı jazz'a(!) kayıtsız kalıyoruz. Jazz için teknik terimlerle tanımlanamıyor, demiştik. Teknik terimlerle tanımlayamamakla birlikte kurallarının boyutlarını uzayın boyutları gibi değerlendirebiliriz. O da olsa olsa, şöyle olur: Boş boş dışarıda dolaştığımız bir gece başımızı yukarı kaldırıversek, hele bir de hava pırıl pırıl bulutsuzsa... Saymasının posteki saymanın deliliğine eş bir sürü yıldız görürüz. Yürüdüğümüz yolda göklere bakarken, bizi, düşürebilecek taşlar ilgilendirir. Yıldızların düzeni bizi pek öyle ilgilendirmez. Hoş, ilgilendirse de, bu herbiri hareket halindeki karmaşık düzeni çözemeyeceğimizden darmadağın, birsürü, düzensiz der geçeriz.

İşte jazz'ın düzeni, tam da böyle bir düzen olsa gerek: Jazz tüm olgularıyla uzayın kendisi, jazz yapan her bir kimse de birer yıldız.

Jazz gruplarında soloya geçip gitarı çalan, kendi doğrularını, kendine has yorumları seslendirirken grubun diğer elemanlarından kopmaz. Ama onu gruba bağlayan zincirler, halatlar yoktur. O kendi doğrusunu çizerken grubun da doğrularını belirlemektedir. Sonra sıra diğerlerine gelir: Saksofon, keman, davul, piyano...

Yani; "bir ağaç gibi tek ve hür, / ve bir orman gibi kardeşçesine..."★

Uzayın da güç stratejisi böyle değil midir? Dünya, güneşin çekim kuvvetine, kendi çekirdeğindeki çekimle zıt güç oluşturup kendi etrafında dönmez mi? Kendi etrafında dönen dünyaya (ya da herhangi bir gezegene) soloya geçmiş jazz'cı diyemez miyiz? Tüm uzay döngüsündeki eş armoniye de jazz grubu?

Bir başka deyişle, uzaydaki devinimi sistemin çekirdeği ya da büyük olan belirlemiyor; potansiyel bir katılım var. Bu katılımcılığın yarattığı karmaşık düzenler zinciri ise bizim toplumsal düzen anlayışımızla çelişir gibi. Çünkü bizim sosyal düzenimizde güçlü olan etken, güçsüz olan edilgendir. Sosyal yaşamımızda güçlü olan kitle, ya da birey olaylara yön vermekte; bu yön vermenin getirisi olarak gücüne daha fazla güç katmakta; kazanılan bu güç de, daha fazla etken rol oynama ve bu da, daha da fazla güç anlamına gelmektedir. Nobel ödüllü filozof Bertrand Russell, (1872-1970) 'Iktidar' adlı yapıtında, toplum katmanlarındaki gücü kazanma ve kullanma konusuna ayrıntılarıyla girmiş, yukarıda açmaya çalıştığımız kısırdöngüyü detaylarıyla incelemiştir.

Gelelim piyano başına ilk kez oturup, jazz yapan adama! Dünyanın yuvarlak olduğunu bilmeyen, yuvarlak olduğuna karşı çıkan insan bile gökyüzüne bakıp, yıldızlar hakkında fikir yürütebilir. İlk kez tuşlara basan adam gibi...

★ *Nazım Hikmet*

Eylül de 5. yılımızı "ödül gecesi" töreniyle kutlayacağız

Yılın alkışlanan Jazz'ları

Sizleri biraz bekleteceğiz! Anket sonuçlanmadığından değil... Alkışlarımızın kağıt üzerinde kalmaması için ve biraz da eğlenmek adına:) ödül alanları Eylül ayında düzenleyeceğimiz törende açıklayacağız. Duyurularımızı bekleyin! Yaptığımız çekilişle CD kazananlar arasında olup olmadığınızı ise hemen aşağıya bakarak görebilirsiniz. Bundan böyle bu klasifikasyonu yıllık değil de dönemlik yapacağız. İlk etapta bunu kestirmek zor olmakla birlikte 3 ya da 5 yılda bir olabilir gibi bir düşünce hakim. Türkiye koşullarında her yıl büyük değişiklikler olmuyor jazz yaşamımızda. Ama yine de üreten ve çalışan jazz müzisyenlerine desteğimiz sonsuz.

Katkılarıyla

BALET PLAK

AKUSTA
HOME THEATRE & AUDIOGALLERIES

EMI

BMG
BMG MÜZİK A.Ş.

Sony Music
Türkiye

DOUBLEMOON

UNIVERSAL

Bizden ankete katılıp CD kazanan arkadaşlarımız;

- Alper Keçelioğlu-Batıkent, Ankara
- Ayhan Güler-Gültepe, İzmir
- Aylin Eren-Üsküdar, İstanbul
- Ayşe Mıhçı-Alsancak, İzmir
- Barış Güler-Çayyolu, Ankara
- Berna Atak Şahin-Heykel, Bursa
- Birol Tuncay-G.O.P., İstanbul
- Buğra Yüzak-Bostancı, İstanbul
- Can Uçkun-Karşıyaka, İzmir
- Cem Sever-Maslak, İstanbul
- Çağdaş Eker-Üçkuyular, İzmir
- Deniz Kadaş-Maslak, İstanbul
- Esra Turan-Afyon
- Fırat Özdemir-Y.Ayrancı, Ankara
- Güven Güler-Çan, Çanakkale
- Hakan Köksal-Fomara, Bursa
- Halit Tansu Özyurt-Teşvikiye, İstanbul
- Hicran Güzelküçük-Avcılar, İstanbul
- Hikmet Aşkar-Antakya
- İlker Sevindik-Gölcük, Kocaeli
- Mehmet Büyükkeskin-Güzelyalı, İzmir
- Mehmet Güral-Güzelyalı, İzmir
- Nilgün İskumru-Çorlu, Tekirdağ
- Onur Yüce-Çankaya, Ankara
- Özgür İnal-Beşiktaş, İstanbul
- Pınar Özcan-Kadıköy, İstanbul
- Samim Kutucularoğlu-Kızıltoprak, İstanbul
- Seçil Öznur Yakan-Suadiye, İstanbul
- Sefa Bilge-Antalya
- Zafer İnce-Ankara

Tüm dünyayı jazz festivalleri sarıyor...

Zuhal Focan

Sıcak yaz günleri çalışanlar için tatil demek. Günümüzde gelişmiş ülkelerin pek çoğundaki tatil anlayışı ülkemizdeki çoğunluğun tatil anlayışıyla pek bağdaşmaz. Tüm yıl sadece para kazanıp yaşamını sağlama amacıyla koşuşturup duran, çalışan kesim oralarda kendini festivallere atar. Onun için festivaller çok önem kazanır, tatiller ona göre ayarlanır. Biz de dergi olarak festivallere göre tatil ayarlamaya çalışan olursa diye bir jazz haritası çıkaralım istedik. Bu harita aslında çok genişleyebilir. Zira Amerika'da o kadar çok festival var ki. Gerçi dünya artık çok küçük ama biz, en yakınlar olsa diye düşünerek Avrupa'ya ağırlık verelim dedik. Eskiden üstüste çakışan Avrupa Jazz Festivalleri bu yıl çakışmıyor. Yani çok rahat izlenebilecek. İlk başlayacak olanlardan biri Avusturya **Jazz Fest Wien**. 28 Haziran-10 Temmuz tarihleri arasında, katılacak olan isimlerden bazıları George Benson, Dr.John, Willie DeVille, Jimmy Scott, James Carter. Çok ilgileniyorsanız **http://www.viennajazz.org**'a bakabilirsiniz. Kanada Montreal'deki **Festival International DeJazz de Montreal** 29 Haziran ile 9 Temmuz tarihleri arasında ve hala onlar da Avrupa Jazz Festivalleri birliğine üye. Geniş programı öğrenmek isteyenler **http://www.montrealjazzfest.com** 'a bakabilir. Fransa'daki **Vienne** Antik Açık Hava Tiyatrosunda 30 Haziran-13 Temmuz tarihleri arasında yapılacak. Katılan sanatçılar arasında Micheal Brecker, Diana Krall da var. Daha fazla bilgiye **http://www.jazzavienne.com**'dan ulaşabilirsiniz. İsviçre'de **Montreux** Festivali var. 7-22 Temmuz tarihleri arasında, internet istesi ise **http://www.montreuxjazz.com** Bizimki, **7.İstanbul Jazz Festivali**, 5 Temmuz'da açılışı yapıyor. Kapanış ise 15 temmuz. Hepiniz biliyorsunuz belki ama biz yine de verelim; **http://www.istfest.org** Bizden sonra Hollanda **Northsea Jazz** Festivali var belki de en kısa festival onlarınki fakat 17 mekanda 340 konser var. Programlarını göndermişler üşenmedim saydım. 14-16 temmuz arasında. Çok zor bir festival kaçırılacak konser sayısını düşünemiyorum. Ruben Gonzales, İbrahim Ferrer, Herbie Hancock, Al Jarreau, George Benson, Bela Fleck, Roy Hargrove, Stanley Clarke, 5. İstanbul Jazz Festivaline ve iki kere Cafe Gramofon'a gelen vokalist Fleurine ve Brad Mehldau, Russell Malone, Mulgrew Miller & NHOP (ki geçen yıl onlar da İstanbul'daydı), Diana Krall, Tony Bennett, David Sanborn, BB King, Regina Carter, Terence Blanchard, Steve Turre, Stefon Harris, Abbey Lincoln, Yellowjackets, Michael Brecker, Pat Metheny (şu yeni muazzam proje), Don Byron, Kenny Werner. Bu arada big band'leri, ve oralı müzisyenleri saymadım. Yusuf Lateef'leri ve Clarence "Gatemouth" Brown'ları, Archie Shepp'leri falan da atladım. Nüfus olarak Hollanda'nın kaç katıyız ama iyi müzik dinleyen kaç kişi. Bu listenin tamamını merak edenler **http://www.northseajazz.nl**'ye bakabilirler. 14-23 Temmuz tarihleri arasında İtalya'ya seyahat yapacaklar kesinlikle **Umbria Jazz** festivaline ilgi yapmalılar. Açılışı Natalie Cole yapacak. Buena Vista Social Club onların da yıldızı. Ama herkesi kıskandıran birileri de orada. Onun için mutlaka gidilesi bir festival çünkü Keith Jarrett, Gary Peacock ve Jack DeJohnette 15 Temmuz'da Teatro Morlacchi'de sahne alacaklar. Onların konsepti biraz farklı. Label geceleri var, örneğin Verve Night, Blue Note Night, EGEA Label Night vs. İşte bu gecelerden Verve Night'da Roy Haynes, Micheal Brecker/Pat Metheny Special Quartet, John Lewis, Wynton Marsalis Lincoln Center Jazz Orchestra, Steve Turre, var. Blue Note Night'da Gonzalo Rubalcaba, Chucho Valdes var. Dave Holland, Monk Tentet, Enrico Pieranunzi, Marc Johnson, Ray Gelato diğer isimler Bunlardan başka okul big band'ler filan kıyamet yine. Bu kıyametleriöğrenmek isteyenler **http://www.umbriajazz.com**'a bakabilirler. İstanbul Jazz Festivalinden sonra artık bizim bir diğer ayağımız olan Finlandiya **Pori Jazz** başlıyor. Bu yıl 14 Temmuz'da yola çıkacağız. Ayrıca bizimle birlikte Görgün Taner de geliyor. Festival'de Önder Focan iki konserle yer alıyor, onu kesin biliyorum. Bir de her tarafta esen Küba rüzgarları Buena Social Club ile orada da esecek Los Van Van, Havana Voices benim bildiğim kesinleşen büyük sahne gruplarıydı. Geldiğimde bir Pori yazısı yine yazarım, belki Görgün Taner'e yazdırırız. Pori'nin internet sitesi **http://www.porijazz.fi** 16 Temmuz ila 22 Temmuz tarihleri arasında İspanya'da **Vitoria-Gasteiz** Jazz Festivali var. Christian McBride, Bela Fleck, Regina Carter, Russell Malone, The Manhattan Transfer, Compay Segundo, Patricia Barber, Roy Haynes, David Sanborn, Kenny Werner, McCoy Tyner, Micheal Brecker & Pat Metheny Special Quartet, The James Andrews New Orleans Brass Band bu festivalin programında yer alan sanatçılardan en tanınmışları. İnternet sitesi ise; **http://www.jazzvitoria.com** Avrupa Jazz Festivalleri birliğine üye festivallerden sonuncusu Norveç'deki **Molde Jazz** Festivali. 17-22 Temmuz tarihleri arasında yapılacak. Geceyle gündüzün karıştığı, bitmeyen uzun beyaz gecelerin yaşandığı bu ülkede konserler, özenle karartılmış salonlarda, kulüplerde, aralıksız yapılıyor. Yer alacak isimler arasında Buena Vista Social Club, Chick Corea, Don Byron, Nicholas Payton, Steven Bernstein, Uri Caine var. Molde'nin internet sitesi **http://www.moldejazz.no** Umarım okurlarımız arasından hem tatilini, hem parasını yukarıda saydığımız festivallere denk düşürenler çıkar. Burada kalanlar ise İstanbul Jazz Festivalini eminim kaçırmayacaklar. Hepinize iyi festivaller!

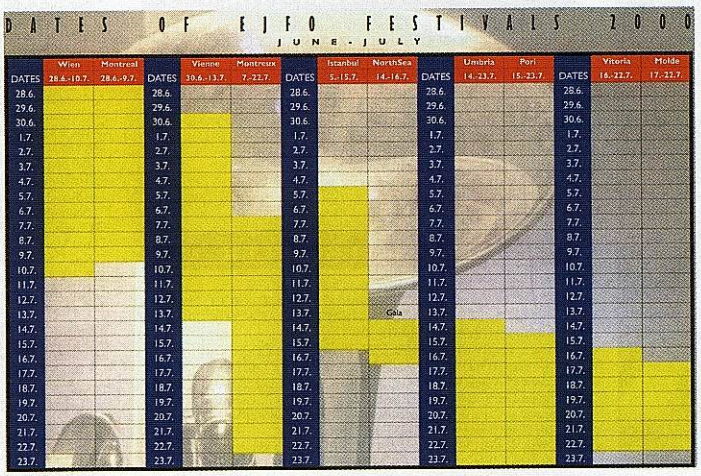

Derleyen: Ali Sönmez
(alisonmezjazz@hotmail.com)

Şu jazz dedikleri...

"JAZZ, insanların analiz edeceği entelektüel bir teorem değil, bir duygudur." - BILL EVANS

Genç koleksiyoncu: BILL EVANS (16 Ağustos 1929 - 15 Eylül 1980)

William John Evans, ya da Jazz dünyasında tanınan ismiyle Bill Evans, ailesinin ikinci oğlu olarak Plainfield, New Jersey'de doğmuştu. Annesi Rus asıllı olan Bill, 6 yaşında keman çalmaya başladı; bunu flüt izledi, 7 yaşındanitibaren de piyano dersleri aldı. Lisede okul orkestrasında çalan delikanlı, Güneydoğu Louisina Üniversitesi'nden müzik bursu kazandı. Bu okulda iyi bir klasik piyanist olarak yetişirken, Jazz'a ilgi duyan Evans, gitarist Mundell Lowe ve basçı Red Mitchell'la beraber Jazz çalışmalarını da sürdürdü. Bu dönemde önce Bud Powell'dan, sonra da Lennie Tristano'dan etkilenen ve hem klasik, hem de Jazz dallarında hocalarının hayranlığını kazanan genç piyanist, 1950 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra, bir süre Herbie Fields'in big band'inde çalıştı. Ertesi yıl askere çağrılan Evans, 1951-54 yılları arasında, Fort Sheridan Ordu Bandosu'nda flüt çaldı. Bu arada fırsat buldukça Chicago'da gece klüplerinde de sahne alıyor, Lennie Tristano'nun kurslarına katılıyordu. Yine Chicago'da tanıştığı müzikolog George Russell'ın Jazz'da doğaçlamaya yepyeni bir anlayış getiren mode'lar hakkındaki teori ve araştırmalarından etkilenen sanatçı, 1955 yılında New York'taki Mannes Müzik Akademisi'nde lisansüstü çalışmalara başladı. Tezi için Bach ile Ravel'in olduğu kadar, Charlie Parker, Stan Getz, Bud Powell ve Lennie Tristano gibi Jazz ustalarının bestelerini de inceleyen Evans, içgüdülerine güvenen pek çok jazz müzisyeninin aksine, çalış stilini üzerinde düşünerek, müzik teorisine eğilerek ve uzun süre çalışarak oluşturdu. Kendini bir mimara ya da bir zanaatkara benzettiğini söyleyen sanatçının bu entelektüel yaklaşımı bazı çevreler tarafından eleştirilmişti. Modern Jazz Quartet'in çalıştığı dönemde Village Vanguard'da set aralarında piyanoya geçerek kendine özgü tuşesiyle MJQ hayranlarını etkilemeye çalışan Evans, 1956'da Tony Scott'ın grubuna girdi ve o yıl kendi adına ilk albümü doldurdu. 1957 yazında, Klasik Müzik ile Jazz'ı aynı potada eritmeye çalışan "Third Stream / Üçüncü Akım"ın en tanınmış parçalarının başında gelen, George Russell'ın efsanevi kaydı "All About Rosie"deki solosuyla ismini duyuran Evans, iki büyük yetenek kaşifinin, Charles Mingus ve Miles Davis'in de dikkatini çekmeyi başardı. 1958'in Şubat ayında Miles Davis'in yeni kurduğu, John Coltrane ve Cannonball Adderley'i de içeren altılısına katıldı ve 8 ay bu grupla turnelere çıktı. Davis'in yoğun çalışma temposuna ayak uyduramayan Evans, o yılın sonunda gruptan ayrıldıysa da, 1959 ilkbaharında efsanevi "Kind of Blue" albümünün yaratılma sürecinde büyük rol oynadı ve kayıtlarında görev aldı. Ertesi yıl, basçı Scott LaFaro ve davulcu Paul Motian'dan oluşan ünlü grubunu kuran Evans, Jazz üçlülerinde o güne kadar süregelen bir piyaniste eşlik eden basçı ve davulcu kavramından uzaklaşarak, her müzisyene eşit söz hakkı tanıyan bir üçlü anlayışını geliştirdi. Müzisyenlerin arasındaki alışılagelmemiş bir uyum ve iletişimle seçkinleşen bu grupla verdiği konserler ve yaptığı kayıtlar aracılığıyla, 30 yaşındaki piyanist kısa sürede New York Jazz gündeminin ön sırasına yerleşmeyi başardı. Üçlünün 1961 yılının Haziran ayında Village Vanguard'da yapılan ünlü konser kayıtlarından 10 gün sonra, Scott LaFaro'nun bir trafik kazasında yaşamını kaybetmesi, duyarlı ve içine kapanık bir karakter olan Evans için büyük bir darbe oldu. Bu olayın ardından depresyona giren ve uyuşturucu bağımlılığından kaynaklanan sağlık sorunları depreşen piyanist, bir yılı aşkın bir süre için müzikten uzaklaştı. 1963-73 arasında çeşitli üçlü ve solo plak çalışmaları yapan Evans, özellikle "Conversations with Myself"te, ustası Lennie Tristano'dan tam 10 yıl sonra, üstüste kayıt tekniğini kullanarak, pek çok müzisyenin 70'li yıllarda sıkça başvuracağı bir yolu açtı. Bu çalışmasıyla, meslek yaşamı boyunca kazanacağı 5 Grammy ödülünden ilkini alan Evans, özel yaşamında ne yazık ki bir türlü huzuru bulamıyordu. Uzun süredir beraber olduğu sevgilisinden, kendisine bir bebek veremediği için ayrılan Evans, uyuşturucu ve alkol bağımlılığını da sürdürüyordu. Üçlü çalışmalarında, Gary Peacock ve Chuck Israels'in ardından, 1966 yılında basçı Eddie Gomez'le çalışmaya başlayan Evans, onunla 11 yıl sürecek beraberliklerinde, LaFaro'nun yerini doldurabilecek bir müzisyen bulmanın mutluluğunu yaşadı. 70'li yılların ortasına doğru yeniden evlenerek, özel yaşamını nihayet biraz olsun toparlamayı başaran, ve müziğinde de daha canlı ritmler ve agresif bir tutum sergilemeye başlayan piyanist, özellikle oğlunun doğumunun ardından, müzik yaşamının en verimli dönemine girdi. 1977 yılında Waner Bros'la anlaşma imzalayan Evans'ın bu parlak dönemi ne yazık ki, bir yandan kokain bağımlılığı, öte yandan da karısının kendisini terketmesi yüzünden, fazla uzun sürmedi. Sağlık sorunlarının hızla artmasına rağmen konserlerini ve plak kayıtlarını sürdürmeye çalışan sanatçı, önce ilk eşinin ölümü, ardından da çok sevdiği ağabeyinin intihar etmesi sonucu iyice yıkıldı. Sağlık durumunun iyice kötüleşmesi üzerine konserlerini kesmek zorunda kalan Evans, son performansından bir hafta sonra, New York'ta, ülser kaynaklı bir mide kanaması sonucu, 51 yaşındayken yaşama veda etti... Jazz piyanoya getirdiği, yumuşak bir armoni anlayışının yanısıra melodik doğaçlamaya dayanan yepyeni bir "sound"la 60'lı ve 70'li yılların en başarılı piyanisti kabul edilen; başta Herbie Hancock, Chick Corea, ve Keith Jarrett olmak üzere, çağdaş piyanistleri derinden etkileyen, ve "Jazz'ın Chopin'i" diye adlandırılan Evans'ın zengin diskografisinden yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, Jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de bir ay-yıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

- Jazz Showcase (1956-62) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OCC-6014
- Piano Player (1957, 1970-71) Legacy/Columbia 65361 ☪
- At the Village Vanguard (1961) FANTASY FCD-60017
- Compact Jazz: Bill Evans (1962-68) VERVE 831366 ☪
- The Best of Bill Evans on Verve (1962-68) VERVE 527908 ☪
- Ultimate Bill Evans (1962-68) VERVE 557536 ☪
- Verve Jazz Masters 5: Bill Evans (1962-69) VERVE 519821 ☪
- Quiet Now: Never Let Me Go (1962-69) VERVE 559735 ☪
- Jazz 'Round Midnight (1963-69) VERVE 517773
- The Best of Bill Evans Live on Verve (1964-68) VERVE 533825
- The Artist's Choice: Highlights from Turn Out the Stars (1980) WARNER BROS 46425 ☪

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

- New Jazz Conceptions (1956) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-025 ☪
- Everybody Digs Bill Evans (1958) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-068 ☪
- Undercurrent (1959) BLUE NOTE 90583
- Portrait in Jazz (1959) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-088 ☪
- Explorations (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-037 ☪
- Sunday at the Village Vanguard (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-140 ☪
- Waltz for Debby (1961) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-210 ☪
- Empathy / A Simple Matter of Conviction (1962/1966) VERVE 837757
- Loose Blues (1962) MILESTONE MCD-9200
- Interplay (1962) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-308
- Conversations with Myself (1963) VERVE 521409 ☪
- Trio '64 (1963) VERVE 539058 ☪
- Stan Getz & Bill Evans (1964) VERVE 833802 ☪
- Trio '65 (1965) VERVE 519808 ☪
- Bill Evans at Town Hall (1966) VERVE 831271 ☪
- Intermodulation (1966) VERVE 833771 ☪
- Further Conversations with Myself (1967) VERVE 559832 ☪
- Bill Evans at the Montreux Jazz Festival (1968) VERVE 539758 ☪
- Alone (1969) VERVE 833801 ☪
- Bill Evans Album (1971) COLUMBIA 64963 ☪
- The Tokyo Concert (1973) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-345
- Intuition (1974) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-470
- But Beautiful (1974) MILESTONE MCD-9249
- The Tony Bennett / Bill Evans Album (1975) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-439
- Alone (Again) (1975) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-795
- Crosscurrents (1977) ORIGINAL JAZZ CLASSICS OJCCD-718
- You Must Believe in Spring (1977) WARNER BROS. 23504
- New Conversations (1978) WARNER BROS. 521414
- We Will Meet Again (1979) WARNER BROS. 3411
- The Paris Concert - Edition One (1979) ELEKTRA 60164
- The Paris Concert - Edition Two (1979) ELEKTRA 60165

KOMPLE SETLER

(Fanatik ve "tuzu gerçekten kuru" (!) Evans hayranları için)

- The Complete Riverside Recordings (1956-63) RIVERSIDE RCD-018 (18 CD)
- The Complete Bill Evans on Verve (1957; 1962-70) VERVE 527953 (18 CD)
- The Secret Sessions (1966-75) MILESTONE 4421 (8 CD)
- The Complete Fantasy Recordings (1973-79) FANTASY FCD-1012 (9 CD)
- Turn Out the Stars: Final Village Vanguard Recordings (1980) WARNER BROS 45925 (6 CD) ☪

ŞU CAZ DEDİKLERİ

Her Cuma gecesi 23:00-24:00 arası, TRT Radyo 3'te

2000 yılı boyunca her hafta, "Jazz'ın En Önemli 52 Albümü" kronolojik sırayla tanıtılıyor.

7 Temmuz	MILES DAVIS Kind of Blue (1959)
14 Temmuz	JOHN COLTRANE Giant Steps (1959)
21 Temmuz	CHARLES MINGUS Mingus Ah Um (1959)
28 Temmuz	ART PEPPER + Eleven – Modern Jazz Classics (1959)
4 Ağustos	ORNETTE COLEMAN Free Jazz (1960)
11 Ağustos	WES MONTGOMERY The Incredible Jazz Guitar of (1960)
18 Ağustos	MAX ROACH Freedom Now Suite (1960)
25 Ağustos	BENNY CARTER Further Definitions (1961)
1 Eylül	BILL EVANS At the Village Vanguard (1961)
8 Eylül	OLIVER NELSON Blues and the Abstract Truth (1961)
15 Eylül	GEORGE RUSSELL Ezz-thetics (1961)
22 Eylül	DEXTER GORDON Go! (1962)
29 Eylül	STAN GETZ Getz/Gilberto (1963)

İŞTE FESTİVAL, İŞTE JAM SESSION!

Tarih: Temmuz 1957; **Mekân:** Jazz'da festival kavramının öncüsü Newport Jazz Festivali; **Katılanlar:** (Soldan sağa) Kim olduğu anlaşılamayan bir piyanist; Kai Winding, J.J. Johnson, Woody Herman, Ben Webster, Gerry Mulligan, Bud Shank, Jo Jones, ve Bobby Hackett; **Vesile:** Zengin programlarıyla dikkat çeken Newport Jazz Festivali'nin en büyük özelliklerinden biri de, her gecenin sonunda düzenlenen müthiş jam session'lardı; **Sonuç:** Jazz'ın en önemli isimlerinden bazılarını aynı anda sahnede görmek festival izleyicileri için ne büyük keyifti kuşkusuz. Newport Festivali'ndeki çoğu konserin ve jam session'ın kayıtları, zamanında ünlü prodüktör Norman Granz tarafından Verve markası altında long-play olarak yayınlanmıştı. Umarız, bu kadronun o geceki performansını da bir gün CD'den dinleyebiliriz.

JAZZ PAZARI

Bu sayıdan itibaren, önümüzdeki aylarda CD olarak tekrar piyasaya sürüleceği açıklanan ve kapsamlı Jazz koleksiyonlarına katılması gerektiğini düşündüğüm albümler hakkında haber ve bilgiler aktaracağım. İşte bu yaz ABD'de çıkması beklenen Jazz klasikleri...

TEMMUZ

● BUD SHANK & CHET BAKER The James Dean Story / PACIFIC JAZZ (*Ünlü yakışıklı aktörün yaşamını konu alan filmin, dönemin bir diğer yakışıklısı tarafından seslendirilen müziği*)

● STANLEY TURRENTINE & THREE SOUNDS The Complete Blue Hour Session (2 CD) / BLUE NOTE (*En romantik Jazz albümlerinden birinin kayıt seansında seslendirilen tüm parçalar birarada*)

● JACO PASTORIUS Jaco Pastorius / COLUMBIA (*Fusion akımının değerli başçısının en önemli albümü; 24-bit remaster; 3 yeni parça; Pat Metheny'den yeni albüm notları*)

● ANTHONY BRAXTON For Alto / DELMARK (*Free Jazz akımının taviz vermez saksofoncusunun 1968 tarihli ünlü solo albümünün ilk CD versiyonu*)

● Original Jazz Classics serisinin 20-bit K2 remaster serisinden 10 seçkin albüm (*ve pek çok başyapıt*): ART PEPPER Meets the Rhythm Section / SONNY ROLLINS Way Out West / CANNONBALL ADDERLEY In San Francisco / CHET BAKER Chet / BILL EVANS Waltz for Debby / THELONIUS MONK And John Coltrane / WES MONTGOMERY The Incredible Jazz Guitar of / SHELLY MANNE My Fair Lady / HAMPTON HAWES Trio / BARNEY KESSELL, SHELLY MANNE & RAY BROWN Poll Winners

● MILES DAVIS'ten 70'li yılların başından gelen 3 albüm: Big Fun (2 CD); Get Up With It (2 CD); On the Corner / COLUMBIA (*Sevenler için "electric" Miles; benim için tarihten sararmış yapraklar!*)

● THELONIOUS MONK Complete Prestige Recordings (1952-54) (3 CD Box) / PRESTIGE (*Ünlü piyanistin en az bilinen dönemi + 1944 yılında Coleman Hawkins'in grubuyla yaptığı ilk kayıtlarda seslendirilen 4 parça*)

AĞUSTOS

● LOUIS ARMSTRONG The Complete Hot Five and Hot Seven Recordings (4 CD Box) / COLUMBIA (*Jazz tarihinin tartışmasız ilk başyapıtlarının ses kalitesi tamamen yenilenmiş remaster versiyonları; İngiliz JSP şirketinin setinde yer almayan parçaları da içeriyor*)

● LOUIS ARMSTRONG & DUKE ELLINGTON The Complete (2 CD) / ROULETTE (*Şimdiye kadar yayınlanmamış kayıtları içeren yeni bir CD ile*)

● CHICO HAMILTON Ellington Suite / PACIFIC JAZZ (*Eric Dolphy'yi de içeren ünlü West Coast grubunun yeni keşfedilen özgün kayıtları*)

● VERVE ELITE EDITION'dan 5 yeni CD: BILL EVANS Theme from the VIPs / GEORGE RUSSELL At The Five Spot / PAUL QUINICHETTE The Vice President / JIMMY CLEVELAND Introducing / BILLY BAUER Plectrist

EYLÜL

● BLUE NOTE RVG EDITION'dan, Rudy Van Gelder tarafından remaster edilmiş 5 CD: JACKIE McLEAN A Fickle Sonance / HORACE SILVER Six Pieces of Silver / JIMMY SMITH The Sermon / HANK MOBLEY No Room for Squares (2 yeni parça) / WAYNE SHORTER All Seeing Eye (*Evet, müjdeler olsun; yıllardan beri en fazla aranan Limited Edition Blue Note CD'lerinden biri yeniden piyasada!*)

● SUN RA When Angels Speak of Love / EVIDENCE

● SUN RA Pathways to Unknown Worlds + Crystal Spears (2 LP in 1 CD) / EVIDENCE

● JOHNNY HODGES 1956-61 Small Group Recordings (Box) / MOSAIC

● MAX ROACH Complete Max Roach on Mercury (7 CD box) / MOSAIC (*Clifford Brown'la ortak çalışmalar hariç*)

"EN ÖNEMLİ" JAZZ ALBÜMLERİ (Son)

● Değerli Jazz'severler, biliyorsunuz geçen iki sayıda, Jazz müziğinin asırlık gelişimi içinde önemli rol oynamış albümler arasından yaptığım, mümkün olduğunca objektif bir seçim sonucu ortaya çıkan 100 albümlük iki liste sunmuştum. Bazı okurlar bu listeleri daha fazla geliştirmemi talep ettiler; bir okurumuz ise benden, "90'lı yılların en önemli Jazz albümleri"ni sıralamamı istedi. Öncelikle bu son isteğe yanıt vermek istiyorum. Pek çok sanat dalında olduğu gibi, Jazz'da da çok yakın geçmişe ait yapıtları doğru bir perspektifle değerlendirmek ve bunları o sanat dalının tarihsel gelişimi içinde sağlıklı bir konuma yerleştirmek oldukça güç (ve biraz da tehlikeli) bir iş. Ayrıca son yıllarda, Jazz müziğinde çığır açacak, ya da geçmiş dönemlerin başyapıtlarıyla boy ölçüşebilecek türden çalışmaların sayısı (benim görüşüme göre) son derece az. Hem bu bakımdan, hem de son 10 yılın farklı eğilimler içeren Jazz albümlerini, bu dinamik müziğin gelişimi kapsamında ele alıp sağlıklı ve objektif bir değerlendirmeye kalkışmanın zorluğu karşısında, kişisel tercihleri vurgulamanın daha yerinde olacağını düşünüyorum. Tabii burada da doğal olarak, kişinin ilgi duyduğu türlere, sevdiği sanatçılara iltimas geçmesi kaçınılmaz bir olgu. Bu bağlamda, kişisel beğenilerimi son 10 yılla sınırlamak yerine, daha geniş bir tarih yelpazesi içinde aktarmayı yeğlerim. Ancak bunun için de bu sayfaları kullanmamayı doğru bulduğumdan, dileyen okurlar sayfa başındaki e-mail adresim aracılığıyla bana ulaşarak, "100 Önemli Jazz Albümü" listelerinde yer almayan, ancak kişisel olarak onlar kadar değerli olduğuna inandığım, en azından dinlerken bana büyük keyif veren diğer Jazz kayıtlarından oluşan 100 albümlük bir diğer listeyi edinebilirler.

ÖLÜMSÜZ STANDARTLAR

THE MAN I LOVE

Söz: Ira Gershwin
Müzik: George Gershwin

Someday he'll come along, the man I love
And he'll be big and strong, the man I love
And when he comes my way
I'll do my best to make him stay

He'll look at me and smile, I'll understand
And in a little while he'll take my hand
And though it seems absurd
I know we both won't say a word

Maybe I shall meet him Sunday
Maybe Monday, maybe not
Still I'm sure to meet him one day
Maybe Tuesday will be my good news day

He'll build a little home, just meant for two
From which we'll never roam;
Who would, would you?
And so all else above
I'm waiting for the man I love

YOU'D BE SO NICE TO COME HOME TO

Söz ve Müzik: Cole Porter

You'd be so nice to come home to
You'd be so nice by the fire
While the breeze on high sang a lullaby
You'd be all that I could desire

Under stars chilled by the winter
Under an August moon burnin' above
You'd be so nice, you'd be paradise
To come home to and love

You'd be so nice to come home to
You'd be awful nice by the fire
While the breeze up on high sang a lullaby
You'd be all that I could desire

Under stars chilled by the winter
Under an August moon burnin' up there above
You'd be so nice, just like paradise
To come home to and love

STAR DUST

Söz: Mitchell Parish
Müzik: Hoagy Carmichael

And now the purple dusk of twilight time
Steals across the meadows of my heart
High up in the sky the little moon starts to climb
Always reminding me that we're apart
You wandered down the lane and far away
Leaving me a song that will not die
Love is now the stardust of yesterday
The music of the years gone by

Sometimes I wonder why I spend
a lonely night dreaming of a song
The melody haunts my reverie,
and I am once again with you
When our love was new
and each kiss an inspiration
But that was long ago,
Now my consolation is in the stardust of a song.

Beside a garden wall,
When stars are bright,
You are in my arms
The nightingale tells his fairy tale
of paradise where roses grew
Though I dream in vain,
In my heart it will remain
My stardust melody,
The memory of love's refrain

BİR KİTAP / BİR VİDEO

CONCISE GUIDE TO JAZZ (Second Edition)

Mark C. Gridley
Prentice Hall, ABD, 1998
ISBN 0-13-759044-X
230 sayfa, Karton kapaklı, 39.95$

Kendisi de bir Jazz müzisyeni ve eğitmen olan yazar Gridley'nin "Jazz Styles" adını taşıyan ünlü ders kitabının bir tür kısa versiyonu olan "Concise Guide to Jazz", 80'li yıllarda benim de okuduğum bu kapsamlı yapıtın yarısı kalınlığında ve daha yalın bir yapıda. Jazz Nedir?; Jazz Nasıl Dinlenir?; Erken Jazz; Swing; Bebop; Cool Jazz; Hard Bop; 1960'ların ve 70'lerin Öncü Müziği; ve Fusion başlıklarını taşıyan 10 bölümden oluşan ve sonunda, 30 sayfalık Müziğin Elemanları; Albüm Satın Alma Rehberi; Küçük Bir Temel Jazz Video Koleksiyonu ve Terimler adlı ekleri de bulunan bu kitap, yukarıdaki bölümlerden de anlaşılacağı gibi, Jazz'ın doğuşunu, gelişimini, önemli akımlarını açıklarken, Jazz tarihi açısından önemli 40 müzisyenin stillerini de mercek altına yatırıyor. Kitabın asıl yararlı yönü, ekinde satılan 77 dakikalık "Jazz Classics" CD/kasetinde yer alan, 99 index noktasına bölünmüş, 22 tarihi performans aracılığıyla, referans verilen stilleri, kitapta yer alan 17 adet, 2'şer sayfalık kapsamlı "Listening Guides / Dinleme Kılavuzları"nın da yardımıyla okurun iyice kavramasını sağlaması. Ayrıca satın alınabilecek 70 dakikalık "Jazz Styles Demonstration" CD/kaseti ise içerdiği ses, stil ve yapı örnekleriyle bu kitabı destekliyor. Jazz eğitim programlarının bu temel eseri, Jazz'ı bilinçli dinlemek isteyen herkes için vazgeçilmez bir kılavuz.

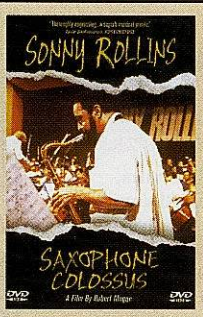

SAXOPHONE COLOSSUS

Yönetmen: Robert Mugge
Winstar WHE 73025, ABD, 1986/1999
ASIN: 1572524081
101 dakika, Renkli, Dolby Digital 2.0 Stereo DVD Region 1 / NTSC, 24.99$

1986 yılında hazırlanan ve video olarak piyasaya sürülmeden önce genellikle Jazz ve film festivallerinde gösterilen bu film, tenor saksofonun yaşayan en büyük ustası sayılan Sonny Rollins'in müziği üzerine aydınlatıcı bir belgesel. Filmin büyük bir kısmını oluşturan konser performanslarında, Rollins "G-Man" ve "Don't Stop the Carnival" adlı bestelerini, trombonda Clifton Anderson, piyanoda Mark Soskin, basta Bob Cranshaw ve davulda Marvin "Smitty" Smith'ten oluşan grubu eşliğinde seslendiriyor. Filmin bir diğer bölümü, sanatçının ilk büyük orkestra yapıtı olan "Concerto for Saxophone & Orchestra"yı, 18 Mayıs 1986 günü Japonya'da, Tokyo'da Yomieri Japon Senfoni Orkestrası eşliğinde seslendirişine ayrılmış. Rollins'in simgesine dönüşen eşliksiz uzun sololarından birinin de yer aldığı filmde ayrıca, Rollins ve eşiyle yapılan samimi bir söyleşi, Jazz eleştirmenleri Ira Gitler, Gary Giddins ve Francis Davis'in ünlü saksofoncunun müziği, Jazz tarihindeki yeri (özellikle muhteşem konser performansları ile yavan plak kayıtları arasındaki tezatın değerlendirilmesi ilginç) üzerine düşünceleri ve 1963 yılından gelen, siyah beyaz bir "The Bridge" performansı da bulunuyor. Filmin parlak görüntülerini ve stereo ses kaydını, özelliklerinden kaybetmeden ekranlara taşıyan bu DVD, Rollins hayranları için gerçek bir nimet.

Jazz Sözlüğü

J

Jubilee – (Afrikaan dilinde, Pazartesi günü doğan kadınlara verilen ad olan **Juba**'dan) 1. Zencilerin esaret döneminde plantasyonlarda yaptıkları bir tür dans; 2. Ellerle vücudu vurmalı çalgı gibi kullanma tekniği; 3. Zenci kilisesinde, dünyevi eziyetlerin sona ermesinden sonra, Cennet'te elde edilecek mutluluk ve huzuru anlatan dini şarkı. (*"Jubilee Stomp"* – Duke Ellington)

Jug – (Sözlük anlamı: damacana; boş bira veya şarap şişesi) 1. İçi yarı yarıya su dolu olan ve içine üflenerek bas bir ses elde edilen her türlü şişe; 2. Viski şişesi; 3. Kodes; 4. Saksofoncu Gene Ammons'ın lakabı (*"Brother Jug's Sermon"* – Gene Ammons); **Jug-blower** – şişeye üfleyerek müzik yapan kişi.

Jug band – Bas sesleri elde etmek için **jug-blower**'dan yararlanan topluluk. Özellikle enstrüman satın alacak parası olmayan fakir zencilerin kurdukları bu müzik topluluklarında, **jug**'ın yanısıra **washboard** (çamaşır tahtası) ve elde yapılmış diğer basit müzik aletleri kullanılırdı.

Jughead – 1. Alkolik (**Juice Head** ile eşanlamlı); 2. Orduda katırlara verilen ad; bu kullanıma dayanılarak, salak kişi.

Juice – (Sözlük anlamı: özsu) 1. Alkollü içki; 2. Uyuşturucu (*"Joy Juice"* – Dinah Washington); 3. Sperm. (Bu anlamı vermek için genellikle, penis için kullanılan **lemon** (limon)'la beraber kullanılır); **Big Juice** – Kötü kalitede viski (*"Bug Juice Blues"* – Kid Prince Moore); **Juice Head** – Alkolik (**Jughead** ile eşanlamlı) (*"Juice Head Baby"* – Eddie Winson); **Juice Joint** – Bar; **Juiced** - Sarhoş.

Juju – (Afrika kökenli bir kelimedir) 1. Fetiş, tılsım (*"The Magic of Juju"* – Archie Shepp); 2. Sihirbaz (*"Juju"* – Wayne Shorter).

Juke (Jook; Juke Joint; Juke House) – (Bambara dilinde kötü anlamına gelen **Dzugu**, veya Gullah dilinde karışık anlamına gelen **Joog**'dan) 1900-1930 yılları arasında yol kenarlarındaki salaş meyhane, bar ve kumarhanelere verilen ad. **Juke House** genelev için de kullanılan bir terim olduğundan, sadece zencilere açık bu tür yerlerde yapılan Blues ağırlıklı Jazz müziğine de **Juke** denirdi.

Jukebox – Müzik kutusu. 1930'lardan sonra **Juke House**'larda yapılan canlı müziğin yerini alan, ve bozuk para karşılığında otomatik olarak 78'lik plak çalan makineler. Jazz'ın ABD çapında yayılmasında büyük rol oynayan **jukebox**'ların toplam sayısı 1940'larda 400.000'e ulaşmış ve plak üretiminin yaklaşık yarısını bu makineler tüketir olmuştu.

Jump – (Sözlük anlamı: atlama, zıplama) 1. Dans etmeye uygun, hızlı tempoda parça; 2. Swing dönemine ait bir dans; 3. Canlı, hareketli bir yer (*"The Joint Is Jumpin'"* – Fats Waller); 4. Atlamak; aynı Türkçe'de olduğu gibi argoda cinsel ilişkiye girmek anlamında kullanılır; 5. Heyecandan, zevkten titremek; swing duygusu taşıyan bir müzik yapmak (*"Jumpin' at the Woodside"* – Count Basie); **Jump-up** – Blues'un atası olan müzik.

Jungle – (Sözlük anlamı: balta girmemiş orman) 1. Gecekondu mahallesi; 2. Wah-Wah tipi surdinli bakır sazlara, nefesli sazlarda kirli seslere **(growl)** ve tamtamlara abartılı olarak yer veren büyük orkestra Jazz'ı. Özellikle Harlem'deki Cotton Club gibi sosyete klüplerinde beyaz izleyiciler için hazırlanan şovlarda, zencilerin doğal çevresi kabul edilen **jungle**'ın ses ve gürültülerini çağrıştırdığı varsayılan bu müzik, 1925-35 yılları arasında, bazı plaklarını **The Jungle Band** adı altında dolduran Duke Ellington Orkestrası'nın favori stiliydi. (*"Echoes of the Jungle"* – Duke Ellington)

Junk – 1. Çöp; 2. Saçmalık; 3. Karışıklık; 4. Eroin, uyuşturucu; **Junker (Junkie / Junky)** – 1. Değersiz, vasat; 2. Uyuşturucu bağımlısı; **On the Junk** – uyuşturucu almış, basmış.

Algida

YAŞASIN Tatlı Hayat

Algida'dan hayatınıza yepyeni bir lezzet geliyor,

Algida Light.

Algida Light ve hep formda yaşanacak sağlıklı hayat.

Siz de Algida Light ile hem **lezzetten** *hem de* **hayattan** *vazgeçmeyin.*

John Scofield:

jazz gitarın imkanlarını zorlayan müzisyen

Orhan Kâhyaoğlu

Otuz yıldır, jazz'cıların ufkunun yalnız jazz geleneği olmadığı kesin. Çok sayıda jazz'cı artık geleceğin müziğine yolculuğu hedefliyor. Teknolojiden, elektronik müzikten kıyasıya etkileniyorlar. Bilindiği gibi jazz-fusion'ın temel kaynaşım alanı önce rock ve funk olarak tanımlanmıştı. Ancak, kısacık süre sonra, Dünya Müziği, Etnik Müzikler ve çeşitli folk gelenekleri jazz'la kesişti; jazz'ın yapısını zenginleştirdi. Bu buluşmalardan söz ederken, Siyah Müzik geleneğinin jazz'ın içinde yeni bir müzikal anlama dönüşmesiyse otuz yılın öncenin de eskisine yaslanmıştı. 70'lerden sonra bu müzikler daha bir su yüzüne çıktı. Funk, rhythm&blues ve soul gibi birçok Siyah Müzik tarzı hem jazz, hem de rock'la kesişme noktaları buldu. Bu müziklerin bir bölümüyle jazz arasında yoğun köprüler kuran bir sanatçıyı, söz konusu fusion tavırları içinde yeniden ele almayı, incelemeyi düşünüyoruz bu yazıda. Sanatçı, Türkiyeli müzikseverlerin bir bölümünün yakından tanıdığı gitarist John Scofield.

Son çeyrek yüzyılın adından en çok söz edilen müzisyenlerinden biri Scofield. Bugün, jazz dünyasının majör isimlerinden biri kabul edilen sanatçı, yalnız müzisyenliğiyle değil, besteci kimliğiyle de bilinen; dünyanın birçok jazz deviyle duo ve grup çalışmaları yapan seçkin bir isim.

Doğal ki, en önemli yanı üretiminin yoğun ve tempolu olması. Müziği, öykünmeyi reddettiği ölçüde öne çıkmıştır. Ona göre jazz, aktüelden çok, kavramsal bir müzik. Bu müzik için gerekli olan cüratkarlığı albümlerinin çoğunda yakalamak mümkün. Bu cüretkarlık için önemli olan hep 'kişisellik' olduğundan; Scofield, devamlı kendinin olan bir sound'un peşine takılıyor. Yeni ve yüksek bir müzik dilinin peşinde. Bu dili oluşturmada gerekli olan özel bir 'mood'un müziğini yapıyor. Her tür müziği jazz içinde kişiselleştiriyor. Besteleri genel yapısıyla jazz karakterine yaslansa da, parçaların içinde farklı müziklerin kokusunu, ruhunu ve müzikalitesini yakalamak mümkün. Tüm bu bestelerin orjinalliği onun özel doğaçlama tekniğine, dürtüsüne yaslanıyor. Yaydığı sinerji, birlikte çaldığı grup müzisyenlerini net biçimde etkiliyor. Yani, kendine özgü bir dili ağırlıklı kendi sololarıyla buluyor. Ama, yanında çalan sayısız usta müzisyene haksızlık etmeyelim. Aynı doğaçlama dili ve duyarlılığını gruplarında yer alan müzisyenlere de kesin nüfuz ettiğini söylemek gerek. Yoksa, bestelerin yapısı ve ruhu dinleyene sağlıklı bir biçimde ulaşamazdı. Sanatçının tüm bunlara rağmen, kişiliğindeki anlamsız alçak gönüllülüğünü de vurgulamadan edemiyoruz. Yarattığı müziğin özel bir kişiliğe sahip olduğu konusunda hemen her jazz otoritesi hemfikir. Özellikle 1985 ve sonrası albümlerde ulaştığı anlatım gücünü bırakın sempati; çoğu otorite şaşkınlıkla karşılıyor. 1986 **Still Warm** albümünü bu sürecin dönüşüm noktası ürünü olarak değerlendirmek mümkün.

Yalnız kendinin olan bir stili oluşturmada Scofield'in en önemli dayanağı, yarattığı humor duygusu. Jazz'ı merkez yapıp, onun ötesine açılma; sayısız kaynaşımı kovalama noktasında, doğurduğu karamsar şaşırtıcılık insanı ürkütmekten çok azıcık gülümsetiyor. Sololarında abartıya pek rastlanmıyor. Enstrümanıyla oynamıyor. Tersine bu enstrümanın inceliklerini dingin bir biçimde bestelere yediriyor. Sonra üstünde duracağımız gençlik dönemi müziğiyle jazz arasında kurulan bağıntı böyle bir duyarlılığın sonucunda ortaya çıkıyor.

Jazz'ın dışında onun müzikal açıdan birincil dayanağı, funk. Jazz'da üstüne titrediği akımsa post-bop olunca, sanatçı ilk döneminden itibaren, funk'la bu tür jazz'ın kaynaşımı üzerine uzun çalışmalar yapar. Bu, onun fusion'ının özel durumudur. Ancak, kendi stilini geliştirirken; rock, soul ve rhythm&blues 'dan kıyasıya etkilenen bir tarzı kovalar. İşte tüm bu tarzlar, Scofield jazz'ında temel esin kaynaklarıdır. Funk'la post-bop'ın jazzip armonilerinin bağı Scofield müziğin de hep ön plandadır. Büyük bop sanatçıları üzerine çok kafa yorar. Müziğini şekillendirip, stilini tam yerine oturttuğunda, jazz geleneğinin inceliklerini çoktan kavramış; sınırsız deneyleriyle yeni bir müzikal kavramın peşine düşmeye başlamıştır. Örneğin yine ilk döneminin seçkin albümlerinden biri olan, 1979 yapımı **Who's Who** daki jazz'da rock, funk ve blues'un derin izlerine rastlanmaya başlanır. Rafineleşme noktasınaysa 'Still Worm'la adım atan 1980 ortalarındaki yapıtlarında ulaşacaktır. Bu albümler elektrikli olduğu için, ortaya çıkardığı güçlü ve derin müzikal fikirler artık açıkça hayata girmiş olacaktır. İşin ilginci, bu tür çalışmalar jazz ortamında da yadırganmaz. Çünkü yeni kuşağın hemen her besteci ve enstrümantalisti buna benzer deneyimlerin peşindedir.

Gelelim, Scofield'in ilk gençliğine, jazz'la ve gitarla tanışma dönemine. Sanatçı, Wilton, Connecticut doğumlu. Çok genç yaşlarda soul ve rhythm&blues gruplarında çalmaya başlamıştır. Onun bu dönemki müzikal merkezinin yine de 'jazz' olduğunu söylemek zordur. Soul, blues ve rhythm&blues'un kuşatılıcığı ön plandadır. Nitekim onun ilk ustaları Siyah Müzik'in popüler kulvarını simgeleyen, ağırlıklı blues kökenli B.B.King ve Albert King gibi ustalar. Rhythm&Blues ve rock'n roll'un siyahi bileşimini yakalayan Chuck Berry'de Scofield'in ilk gençlik idollerinden. Müzik algısı onbeşinden sonra farklılaşmaya başlar. Adım adım ilgi merkezi jazz olmaya yönelir. Çalmaya blues ve rock'n roll türevleriyle başlasa da, kendini hızla jazz'ın ortasında bulur. Thelenious Monk, Miles Davis ve özellikle John Coltrane albümleri onu tamamen jazz merkezli bir müziğe kaydırır. Bu arada, gitar çalışında hızlı bir yenilik yaşanmaya başlar. Ondokuz yaşına geldiğinde, yıl 1970, Scofield ünlü jazz okulu Berklee'de öğrencidir. Bu üç yıllık eğitim sürecinde, dönemin bir çok jazz'cısıyla tanışır, yetkinliği sayısız usta müzisyeni etkiler. New York jazz ortamının aranan gitarcıları arasındadır artık. Gerry Mulligan ve Chet Baker birlikte çaldığı ilk önemli sanatçılardır. Ardındansa sırayı Charles Mingus, Lee Konitz, Ron Carter, Gary Burton ve Terumasa Hino gibi isimler alır. Asıl üyesi olduğu ekip, 70'li yılların ön önemli fusion gruplarından George Duke-Billy Cobham Band'dir. Yalnız Billy Cob-

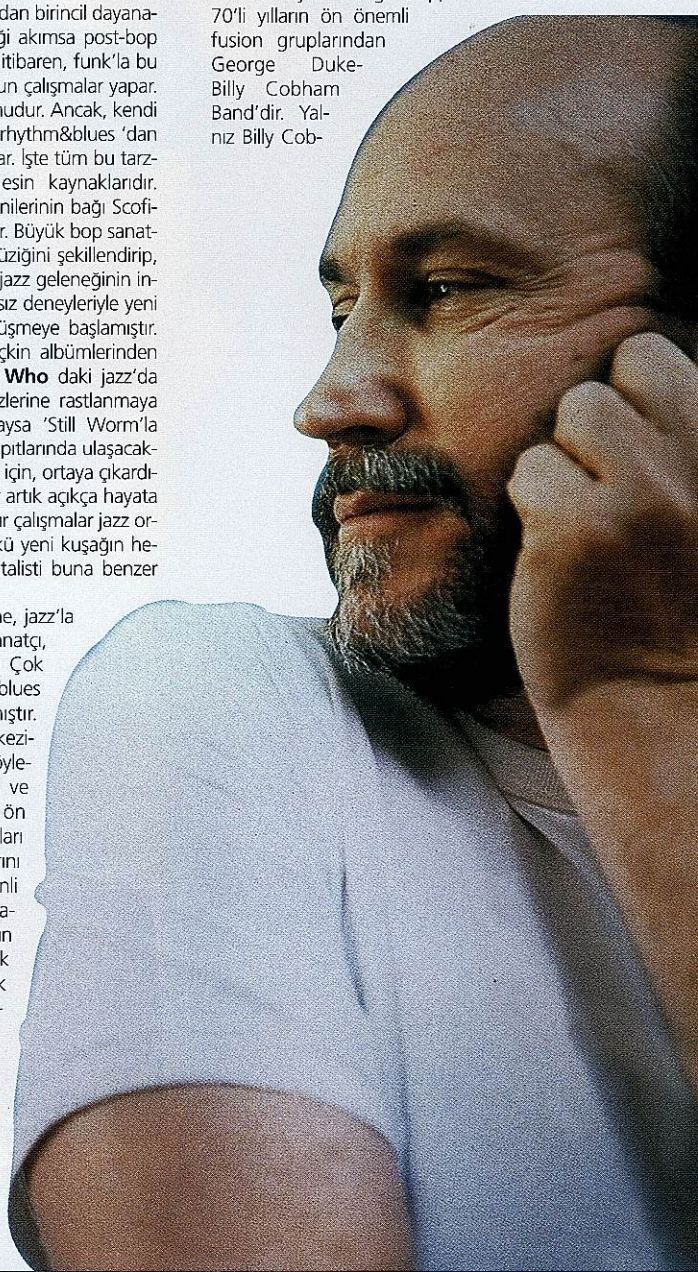

ham'ın 1974-78 yılları arasında yayınlanan beş albümünde Scofield yer alır. **Shabazz** (1974) ve **Life and Times** (1976), dönemin en ilginç, en çekici fusion albümlerindendir. Kendine özgü fikirleri bu yapıt ve projeler deneyimiyle yeniden yapılandırmaya çalışmaktadır. Georgi Duke'ün **Live In Europe** (1976) adlı konser albümünde de yol arkadaşı Scofield'dir. Bu dönem, Garry Mulligan'ınsa bir albümünde çalar: **Carnegie Hall Concert** (1974). Birlikte çaldığı, albüm ve konserlerine katıldığı sanatçı sayısı, 70'li yıllarda hızla çoğalır. İşin ilginci, özellikle 1977-78 yılları onun için özel bir anlam taşır. Üretkenliği had safhadadır. İlk kez kendi albümünü 'First Trio' adıyla yayınlar. Terimasa Hino, Chet Baker, Larry Coryell, Dave Liebman, Charles Mingus, Makoto Ozone, Zbigniew Seipert, Jeremy Steig, ve Miroslav Vitous gibi birçok önemli müzisyenin grup çalışmaları, konser ve albümlerinde yer alır. Kendinin olan jazz gitar stilinin ipuçları özellikle bu iki yılda sivrilecek, sanatçıyı jazz'ın aranan müzisyeni kılacaktır.

Scofield, 1977 yılı solo çalışmalarında ilginç bir üretim sürecine girmiştir. Aynı yıl ilk albümü **First Trio** yu takiben, **East Meats West** ve **John Scofield-Live** adlı biri konser iki albüm daha çıkaracaktır. Ama, üstünde özellikle durulması gereken albüm ilk çalışmasıdır. Post-bop jazz'ıyla olan bağının derin izlerine bu albümde rastlanır. Rock ve funk unsurlar da bu albüme yedirildiğinde, ortaya dikkat çekici bir jazz-fusion örneği çıkar. Ama, tüm bunlara rağmen, solist kimliğine bakıldığında, kendi stilini tam anlamıyla oluşturamayıp, bu tür fusion'ı iyi çaldığını, bu müzikal bağlamda önemli bir besteci olmaya aday gözüktüğü söyleyebiliriz. Aynı durum, 'East Meets West' için de geçerli. Bu albümdeki fusion'daysa mistik bir fikir öne çıksa da, müziğinde aynı tür bir kaynaşım yakalamak zor. Bu dönem funky unsurlar bestelere yayılmaya başlar. Konser turneleri yaptığı, albümde çaldığı dörtlüde müzisyenler Richie Beirach, George Mraz ve Joe La Barbera'dır. Konser deneyimi ve sıkı çalışma temposu onu kendi stilini oluşturmaya hızla yöneltir. Elektrikli jazz gitarın inceliklerini, üslup özelliklerini bu dönem sorgulamakta; iyi çalmanın yanında bir müzik fikri oluşturma ve savunmanın gerekliliğini gündemine getirecektir. Merkez, fusion olsa da, Gerry Mulligan ve Chet Baker gibi geleneğe daha bir bağlı müzisyenlerle de jazz'ın ana karakter ve kurallarını tekniğine pratik anlamda yedirmeyi öğrenecekti. En azından kaba bir virtüözitenin anlamsızlığını ve o dönem üretilip çoğaltılan pop- jazz furyasına karşı özel bir jazz tavrının peşinde olduğu belirginleşir. Yaptığı müziğin özü, temelleri jazz duyarlılığı ve müzikalitesine dayanır; önceki sayısız müzikal formasyonuysa bu müziği zenginleştirerek, yapısını özel bir müzik gücü ve fikrine dönüştürür.

Scofield'in bu arayışı yıllarca sürer. Tutuculuğa karşı; jazz'ın kulvarında dolaşmaktan çekinmez. 1978'de çıkan **Rough House** adlı albüm, böylesi bir karışık kafa ve arayışın sonucudur. Tekniğinde ciddi yol kat etmekte, stil arayışınıysa sürdürmektedir. 'Rough House' adlı bu albümde farklı bir dörtlüsü vardır sanatçının. Grubun diğer üç üyesi onun ilk önemli yol arkadaşı Adam Nussbaum, Hal Galper ve Stafford James. Özellikle basçı James'in albümün müzikalitesine getirdiği aykırı boyut bence özel önem arzediyor. Liderlik formasyonu bu dönem pekişmeye başlayan Scofield, yavaştan bir otoriteye dönüşecektir. Bir yıl sonra çıkan **Who's Who** sanatçının solo çalışmalarında rafine bir noktayı simgeler. Olgunlaşmaya ise henüz adım atmamıştır. Ama yoğurduğu müzik, jazz'ın özünü yapıta enine boyuna taşımaktadır. 'Who's Who' onun rock ve funk etkili jazz'ını açıkca yansıtır. Müzik konusundaki fikirleriyse karışık bir zeminde varolmaya devam eder. Bu yeni yapıda yer alan grubun kadrosu çok sıkıdır. Erken yaşta kaybettiğimiz ünlü piyanist Kenny Kirkland grup üyelerinden biridir. Bas gitarda, jazz sanatının devlerinden ve Scofield'in çeşitli dönemlerde yine yanında yer alan Steve Swallow'dur. Nussbaum'sa davuluyla grubun üyesi olmaya devam eder. Bu albümde Scofield'in sezgici yanı ön plana çıkar. Bu fikirsel arayış esas kimğilini 80'li yıların ilk yarısında, Miles Davis'in grubunda çalarken belirginleşir. 'Who's Who'daysa post-bop tekniğinin sayısız inceliğiyle karşılaşırız. Funky ritmler, parçaların melodik gücü ve ortaya çıkan sound, sanatçının çok genç yaşına rağmen, enstrümanına olan üstünlüğünün açık işaretleridir. Doğaçlamalarındaki orijinaliteye söyleyecek bir laf olamaz. Rock, funk ve post-bop'la oluşturduğu özel kombinasyon yeni ve yüksek bir dilin de habercisi olur. Tek sorun, kişiselliğin, özel imgesinin henüz belirginleşmemesidir.

80'li yıllara adım atıldığında, üretkenliği aynı tempoda devam eder. Jazz'ın farklı kulvarlarında gezinen Ron McClure, Jack Walrath, Mack Goldsbury, Bill Goodwin, Peter Warren, Niels Lan Doky gibi orijinal müzisyenlerin albümlerinde yer aldı. Müzik ufku, deneysel kimliği aralıksız zenginleşir. Sanatçı 1980 ve 1981 yıllarında üç albüm daha yayınlar. Yoğun tempolu bir dönemdir bu. Besteleri müzikal inceliklerden öte, farklı fikir arayışlarıyla doludur. Ama bu arayış tam anlamıyla yerine oturmamıştır.

Bu üç albüm arasında anımsatmak istediğimiz en önemli çalışma **Shinola**'dır. Aynı yıl çıkan **Out Like A Light** gibi bu albüm de bir 'live' çalışmadır. Scofield, performansçı kimliğini hızla öne çıkartır bu dönem.

Yol arkadaşları yine basçı Steve Swallow ve davulcu Nussbaum'dur. Doğaçlama gücündeki özen şaşkınlıkla izlenir bu albümde. Usta Swallow, bestelerin yapısının pratiğe ve bir anlatıma dönüşmesinde özel bir paya sahiptir.

1982, Scofield'in en önemli dönüşüm yılıdır. Onun, gençliğinde bir idol olan Miles Davis, sanatçıyı bu yıl grubuna davet edecek ve üç yıl bu ünlü grubun birçok albüm ve turnelerinde yer alacaktır. Miles Davis, bilindiği gibi, jazz'da en önemli yenilikler yaratan nadir sanatçılardan. Rock- jazz fusion'ın yaratıcısı kabul edilen Davis, müzikal ufkunu durmadan zenginleştirirken, sayısız albüme de, ölüm yılı 1991'e kadar durmadan imzasını attı. Onun grupları, 1950'ler itibariyle bir okula dönüştü. John Coltrane'den Chick Corea'ya, Herbie Hancock'tan Dave Holland'a Ron Carter'dan Jack deJohnette'a sayısız jazz devi sanatçının grubunda çaldı, yetişti. Scofield'de bu okulun 1980'li yıllarda Marcus Miller'la birlikte ortaya çıkan en önemli müzisyeni kabul edilir. Jazz-fusion'ın eklektik karakterini; jazz yaparken oluşturulması gereken olgun fikirlerin yeşerme koşullarını net bir biçimde Davis'in grubunda çalarken temellendirdiği söylenebilir. Jazz'la jazz dışı'nın birlikte yaratacağı yeni estetiğin düşünsel kurallarını Scofield bu dönem kavradı ve yeni bir fikirsel misyona dönüştürdü. Scofield zaten tutucu bir müzisyen değildi. Önceden değindiğimiz gibi funk ve rock unsurlar onun müziğine zaten yayılmıştı. Ama bu tür bir fusion'ın temel taşları kurulurken, doğaçlamanın fikirsel boyutlarını sanatçı Davis'in okulundan ayrıntılı öğrenecek; sonraki solo albümlerine yepyeni bir tatla taşıyacaktır. Miles Davis Group'un **Star People** (1983), **Decoy** (1983) ve **You're Under Arrest** (1995) adlı üç albümünde Scofield virtüözitenin de fikirle birlikte jazz'da nasıl özel bir anlama denk geldiğini keşfedecekti. Funk ritmler artık jazz gibi dinleniyordu neredeyse. Yalnız funk'la da kalmayıp, siyah Müzik'in hemen her türünden yoğun izleri onun gitar çalış tarzında keşfetmek mümkündü. Yalnız kendinin olan stili işte tam bu dönem olgunlaşıp, yerine yerleşti. Bu albümleri incelemek, yazının konusunu aşıyor. Ama, daha sonra göreceğimiz gibi, Scofield'in müziği bu dönemle birlikte Miles öncesi ve sonrası olarak ayrılabiliyor. Yer yer öne çıkan varyetelerin yerini, doğaçlamanın fikirsel gücü aldı. Yeni bir lirizmin, oluşan stilin içinde kapıları aralandı. Jazz'da, ruhani boyutun bazen tekniğin önüne çıkabileceğinin işaretlerini öğrendi. Miles, otoriter bir grup lideriydi. Bu rolün değişik incelikleri konusunda da Scofield'in ciddi ölçüde bilinçlendiği söylenebilir. Nitekim, sonraki grup çalışmalarında bu tür lider tavrının izlerini yakalamak mümkün. Ruhsal kuşatıcılık, sezgi gücü, fikirsel donanımın buluşması sonucunda ortaya apayrı bir sound çıkmasına kimse engel olamayacaktı.

Scofield, 1985'den sonra kendi çalışmalarına yine ağırlık verdi. 1984 yılında, henüz Miles'ın grubundayken Gramavision firmasıyla anlaştı. Dört yıl süren bu dönemde çıkardığı albümler Scofield'in yeni adımıydı. Miles'la bazı birliktelikler sonraki yıllar yine gündeme geldi. Miles'ın 1987 Marcus Miller'le birlikte çıkardığı **Siesta** albümünde elektro gitarı yine Scofield çaldı. Lirizmin kıyasıya içine yerleştigi bu albümde sanki onun bilinmeyen bir yüzüyle karşılaştık. Önemli olan müzikal kaliteydi. Yoksa, müzik türünün kendisi değil! Miles Davis'in ölümünden sonra yayınlanan -1991-1997 arası beş derleme ve konser kayıdı albümünde yine Scofield'in gitarıyla karşılaşılıyor. Bu büyük ustanın okulunu 'pekiyi'yle bitiren Scofield, tam anlamıyla olgunlaşma sürecine 1985'le birlikte başladı.

Gramavision firması döneminde atılan yeni adımın ilk ürünü, Miles'lı dönemde, 1984 yılında **Electric Outlet**'le başladı. Doğaçlamanın fikirsel ve ruhani boyutları bu albümle hissedildi. Ancak, belirleyici olan 1986'da yayınladığı iki albümdü. Bunlardan ilki **Still Warm** adını taşıyor. Bu dönem yeni bir dörtlüyle gündemdeydi. Bu kadroda, Miles Davis Group'da birlikte çaldığı iki müzisyen Don Grolnick ve Darryl Jones'du. Grolnick, tuşlu çalgıların tartışılmaz yıldızlarından biri olarak, sanatçının yeni sound'una özel bir kişilik katıyordu. Başta her tür müziği aynı müzikaliteyle enstrümanına yediren Jones'sa özellikle doğaçlama kesitlerinde inanılmaz bir billurluğu yakalayacaktı. Dörtlünün davulcusuysa bir başka 'dev adam'dı: Omar Hakim. Özellikle Weather Report'un son dönem fusion'ına özel bir eklektizm kazandıran Hakim, Scofield'in yeni sound'unu özel bir jazz mecrasına taşıdı. Scofield'in besteci kimliği inanılmaz biçimde öne çıkmıştı artık. 'Still Warm' sonuna kadar elektrikli bir çalışmaydı. Yeni açılımının simgesi mükemmel bir albümdü. Besteci ve solist kimliği, bu albümde, onun doğaçlama gücünün yanına eklendi. Bu albümle doğaçlama gücünün yanına üstün bir anlatım eklendi. Blues, rock ve post-bop elementlerinin uçuk bir kombinasyonu çıkmıştı ortaya. Yeni ve yüksek bir müzik diliydi beliren. Yeni efektler çıkıyordu ortaya. Otis Rush ve Jimi Hendrix gibi blues ve rockçıların tekniklerinden etkiler hissediliyor. Ama bu etkiler Scofield'in sound'uyla yeni bir çehre kazanıyor. Etkilerin ve yaratılan yeni tonların en çok sivrildiği parça 'Rule Of Thumb'dı diyebiliriz. Sololarındaki karakteristik yan, bu parçada çok öne çıkar. 'Protocol' adlı bir başka bestesinde, uçta bir dizonant armoni sözcüğüne yaslanıp geniş bir müzik spektrumunun imkanlarına ulaşıyor. Bu parçada özel bir blues tekniği kullanan sanatçı, alışılmış blue-note'lardan çok 'disonant interval'lerden yararlanıyor. Tam bir fusion karakteri taşıyan bu parçada, tuşlu çalgıların anlatım gücünü es geçmek olası değil. 'Tecno' adlı bestesindeyse yüksek bir tempoda funk dans ve ritmleri hemen dikkat çeker. Bu arada, tempolu ritm oluşturmada Omar Hakim'in ayrıcalığını görmemek elde değil. Özellikle bu parçada, modern jazz'ın izlerini bulabiliriz. 'High and Mighty' adlı parçadaysa Scofield'e özgü bir lirizmden söz etmek mümkün. Scofield'ın yalnız kendinin olan jazz'ını, kişiselliğini en çok bu bestede duyumsuyor insan. Parçada, Miles öncesi müziğine de küçük göndermeler yaptığını keşfetmemek mümkün değil. Evet, yedi besteden oluşan 'Still Warm'la artık fikirleri kendinin olan, bağımsız bir albüm ortaya çıktı. Müzikal kaynaklarındaki zenginlik, teknik birikim ve sahip çıktığı jazz ruhu onu ilk kez tartışılmaz bir doruğa çıkardı. Sonraki yıllar, sanatçının, bu doruğun altına kolayca hiç düşmeyeceğini göreceğiz. Belki bu yüzden, has Scofield yapıtları bu albümle başlar diyebiliriz.

Hemen aynı zaman diliminde, farklı bir dörtlüyle, yeni tavrı sürdüren bir albümü daha yayınlandı: **Blue Matter**. Jazz'a sindirilen funk/ rock tavır bu çalışmanın da ana müzikal eksenini oluşturuyor. Yeni kadroda yine jazz ortamının deneyci, yetkin müzisyenleri var. Örneğin, tuşlu çalgılarda grubun üyesi Mitchell Forman. Ritm seksiyonundaysa bası Gary Grainger, davulu Dennis Chambers çalıyor. Bu dörtlünün bir de, üç parçada yer alan önemli bir konuğuyla karşılaşıyoruz; ilginç ritm gitarcı Hiram Bullock. Müzisyenlerin hemen tümü jazz- fusion ortamının sanatçıları. Bazılarıysa jazz kadar funk dünyasının söz

sahibi isimleri. 'Still Worm'da doğan yeni oturmuş atmosfer, bu albümde de düzeğinden ödün vermiyor. Teknik açıdan kusursuz olmalarının yanında, fusion ruhunun özel inceliklerini parçaların çoğunda yakalamak mümkün. albüme adını veren 'Blue Matter' bir funk- rock örneği. Davul ve ritm sololar sırasında hissettikleri yaratıcı boyutları es geçilemiyor. Bu parçayla aynı özelliklere sahip bir başka sıkı besteyse 'So You Say'. Scofield, bu parçada gitarını bir başka sese, tınıya taşıyor. Doğaçlamalarında, bu dönem ortaya çıkan yeni üslupçuluğunun izleriyle tanışıyoruz. Funk ritmlerinin belki en hakim olduğu beste bu. Albümden vereceğimiz son örnek 'The Nag'. Scofield'in funky gitarı bu parçada inanılmaz bir billurluğu beraberinde getiriyor. Tempolu, ritmik, sıkı bir beste bu. Davulcu Chambers'ın maharetlerini bestede ayrıntılı yakalamak mümkün. Fusion'ın 1980 ortalarında geldiği noktayı inceleyenler için 'Still Warm' kadar 'Blue Matter'da önemli bir örnek. Elektrikli jazz'ın sorgulanması noktasında bu albümleri gözardı etmek mümkün değil. Nitekim bazı önemli jazz kritikçileri bu iki çalışmayla yoğun ilgilenmiştir.

Bu dönem, Scofield'in dünya turnesinin yoğun bir tempo kazandığı zaman dilimi. Yarattığı jazz-fusion'ın canlı yorumları dünya jazz severlerini kıyasıya etkiliyor. Nitekim, Scofield, kayıtlarını 1987'de **Pick Hits Live** adıyla piyasaya çıkarıyor. Bu albümün bir de Japon versiyonu yayınlanıyor. Üretimine hiç es vermeden müzik yapmaya devam etmektedir. 1980'li yılların tam sonuna geldiğinde, müziğinin yaratıcı bir dönüşüm noktasına daha ulaşır: Ünlü Blue Note firmasıyla anlaşacak, ortaya çıkan jazz janrında, dünyanın en ünlü ustaların katkılarına rastlanacaktır Ancak bu dönemin hemen öncesinde 1988 yılında iki albümü daha piyasaya çıkmıştır. Bunlar **Loud Jazz** ve **Flat Out**'tur. 'Loud Jazz' elektrikli jazz deneyleriyle doludur. Albüm bir tutkuyu simgeler. Scofield'in yeni arayışlarının bazen dışında, spesifik bir proje izlenimi verir. 'Flat Out'sa, devam etmekte olan Scofield jazz sound'unun kopmaz bir parçasıdır. Eklektik özellikler bu albümde hemen dikkat çeker. Kadroda yine Don Grolnick vardır. Bu sanatçı, sound'un pekişmesinde, melodilerin belirginleşmesinde özel bir role sahiptir. Albümde bas çalan Anthony Cox'a onun sonraki sürecinin bir dönem çekirdek üyesi durumundadır. 'Flat Out'da çok özel bir müzikal tat yakalanır. Ama bu tadın içinde en çekici olan öğe, özellikle gitar çalışında yakalanan ironidir. Bu mizahi yan sonraki yapıtların temel taşı olacak, bestelerin ve yorum biçiminin kopmaz parçasına dönüşecektir.

Scofield'in müziğini yeni ve yaratıcı kılmada, onun eklektik tadının ve müzikal becerisinin önemli bir payı var. Yeteneklerini bu fikirler üzerine inşa edince, ürettiği yapıtların çehresi de büyük zenginliklerle bezeli oluyor. Popüler gelenek, jazz geleneğiniyle bu dönem sıkı bir kesişme sürecinde. Jazz'la jazz-dışı ciddi ölçüde kaynaşma yaratıp yeni bir estetiğe çevriliyor. Rock ve blues'un yanında Amerikan country müziğinin etkileri de dikkat çekiyor. Ortaya çıkmaya başlayan yeni sound ve stilde The Beatles'dan John Coltrane'a kadar uzanan geniş bir spektrumla başbaşa kalıyorsunuz. Miles Davis grubunda pişen müzisyen, Dennis Chambers gibi ustalarla yeni bir açılımın habercisi olmuştu.

Scofield, 1989 yılında Blue Note firmasıyla anlaşma yaptıktan sonra bu arayışların somut pratiğini bulmaya başladı. Blue Note'lu dönem, onun belki en yaratıcı serüveni anlamına geliyor. 90'lı yılların jazz ortamında adından en çok söz edilen Joe Lovano, bu dönem dörtlüsünün köşe ismi olmakla kalmayacak; sound'un şekillenmesine besteleriyle de katkıda bulunacaktı. Lovano, grupta Scofield kadar önemli bir solist kimliğini üstlenecekti. 'Blue Note' albümleri boyunca-1995'e kadar grupta yer alan Lovano, bu dönem ve az öncesinde Paul Motian, Elvin Jones, John Abercrombie, Carla Bley ve Charlie Haden'ında konser ve albümlerinde yer alan bir müzisyendi. Gruptan ayrıldıktan sonraysa, yine 'Blue-Note'dan çıkan solo albümleri, son on yılın en çekici çalışmaları arasında kabul edildi. 1999 yazında turneye çıkan son 'John Scofield Dörtlüsü'yse bir devler grubu olarak İstanbul'da da yer aldı. Bu dörtlüde Lovano saksofon, Dave Holland bas ve Al Foster davul çalmıştı. Blue Note öncesi yakın dönemde avant-garde basçı Anthony Cox'la çalan Scofield dörtlüsü, **Time On My Hands** adlı ilk Blue- Note albümünde yerini ünlü Charlie Haden'a bırakıyor. Davuldaysa John Riley'in yerine ünlü Jack DeJohnette'la karşılaşıyoruz. Gördüğünüz gibi, bu kadro tam anlamıyla bir ustalar grubuna. Deneyci tavırda ciddi bir rafineleşme yakalanıyor. Lovano'nun zarif doğaçlamacılığı, Scofield'in sonsuz güçlenen teknik ve stili, eski iki ustayı da aşırı heyecanlandırıyor ki; albümün bazı parçalarında inanılmaz bir jazz düzeyi tutturuluyor. Eklektik yan ön planda, ama bestelerin gücü ve yorumlanış biçimi, Scofield'in jazz geleneğine dayanan ruhunu açıkça yansıtıyor. 68 tavrına bir gönderme niteliğindeki 'Flower Power' adlı beste albümün en çekici örneklerinden. Scofield'in yıllar süren birikimi sonucu yeşeren fusion tavrının bu çok olgun örneğinde Lovano yer almıyor. İki dev adam-Haden ve DeJohnette- parçanın karmaşık ritm ve doğaçlamanın yarattığı yeni üslupçuluğa inanılmaz renkler kazandırıyor.

Time On My Hands', bu yetkin kadronun ulaştığı bir jazz-fusion klasiği kabul edilir. Artık büyük devler onun albümlerinde çalmaktadır. Billboard dahil bir-

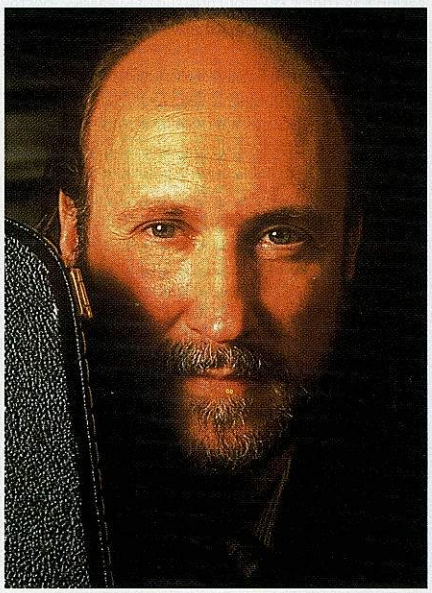

çok dergi, albümü 1990 yılının en iyi çalışması kabul eder. Avant-garde jazz izlerinin de yakalandığı söylenebilir. 'Flower Power' adlı başarılı parçanın yanında, Lovano'nun doğaçlama inceliklerini yakaladığımız 'So Sue Me'de grup büyüleyici bir jazz atmosferi yakalarken, hoş bir ironiği de besteye beraberinde getirmiş.

Blue-Note, yeni bir Scofield çığrını bu albümle açma olanağı sağlar. Sanatçının, 1995'e kadar beş Blue-Note albümü daha yayınlanır. Değişen gruplarında, birçok jazz devinin yanında, 90'larla parlayan süper genç yeteneklere rastlanır. 'Time on My Hands'in 1990'da yarattığı ilgi ve sarhoşluğa kanmamıştır sanatçı. Müzikal düzey ve performansından turne konserlerinde hiç ödün vermez. Bu arada aynı yıl Blue Note'dan ikinci stüdyo albümünü 'Meant To Be' adıyla yayınlar. Sıkça vurguladığımız fikirsel boyut artık bir olgunluk dönemine adım atar. Albümün kadrosu farklıdır. Yeni boyutun bir başka yaratıcısı olan Joe Lovano albümün yine sabit üyesi. Ritm seksiyonundaysa, bası bir başka jazz devi Marc Johnson üstlenmiştir. Jazz ortamının sayısız deneysel projesinin kopmaz üyelerinden biri olan Johnson'ın ECM'da çıkan önemli solo albümleri de var. Blue Note'dan çıkan bir başka çekici albüm, hemen bir yıl sonra piyasaya çıkan **Grace Under Pressure**'dir. Sert tonların ağırlık kazandığı, biraz popüler çağrışımlar

taşıyan bestelerin ağırlıkta olduğu bir albümdür bu. Sanatçının rock köklerinin ilginç izleri yakalanır. Bestelerin sıkı yapısı, grubun usta isimlerini bile coşturur. Jazz gitarın olanakları bu albümde doğaçlamaların büyüsüyle devamlı zorlanır. Çünkü, dörtlüde bir gitar ustası daha vardır: Bill Frisell. Teknik açıdan çok yetenekli bu gitarcı, Scofield'le anlamlı bir iş bölümüne sıvanırlar. Basta, yine ünlü Charlie Haden vardır. O da kusursuz doğaçlama tekniğiyle bestelere farklı bir ruh aşılar. Davulcu Joey Baron, bu usta kadroya beklenenin üstünde bir performans katmaktadır. Birkaç bestedeyse, üç ünlü nefesli çalgılar müzisyeni, yapıta değişik bir yorum ve kişilik getirir. Özellikle, trompet ustası Randy Brecker'ın katkıları. Bu albümü aslında bir bütün olarak dinlemek gerek. Ama, yine de özel bir hit parça anmamı isterseniz, 'You Bet' albümün en seçkin örneğidir. Bu albüm de 'Time On My Hands' kadar yanki uyandırır.

Bu arada, 1990 yılında, bir önceki firması Gramavision, yayınladığı albümlerden seçmeler yaparak, bir ballad'lar toplamı yayınlar. Albüme **Slo Sco (Best Of Ballads)** adı verilir. Miles Davis Group'dan sonraki ilk büyük sıçramasını simgeleyen parçalardır bir araya gelen. Sanatçının yeniliği ve müzikal evriminin tespiti açısından yararlı bir derlemedir bu. Hüzün ve ironinin Scofield müziğindeki ilk biçimlenişini bu döneme yaslarsak, albümün müzikal olduğu kadar duygusal bir dokuyu da temsil ettiği söylenebilir.

Funk ve rock unsurlar, Blue Note albümlerinde jazz parçalarına sinmeye devam eder. Jazz altyapısının güçlülüğü konusundaysa söylenecek yeni bir şey yoktur. Artık ana müzik fikrinin yanında, birçok uçta deneyin izlerine sıkça rastlanır. Ortaya çıkan sound, Scofield'in duyarlılığını simgeler. Grup üyelerini yönlendirişi, saçtığı sinerji göz ardı edilemez durumdadır. Teknik yeti konusunda artık söylenecek bir kusur kalmamıştır. Yalnız şaşırtıcı öğelerden söz edilebilir. Scofield'in özgün jazz ruhu dinleyene ilginç mesajlar saçar. Anlatımcı boyut, yerini çoğu bestesinde izlenimciliğe bırakır. İşte bu süreçte çıkan diğer iki Blue Note albümü özel bir yere sahip olur: **What We Do** (1992) ve **Hand Jive** (1993). 'What We Do'da yer alan Joe Lovano, bu albümden sonra gruptan kopup tamamen solo albümlere yönelir. Lovano'yla bu albümde Bill Stewart davul çalmaya devam ederken, basta artık Charlie Haden'in yerini Dennis Irwin alır. Genç davulcu Bill Stewart'ın en önemli okullarından biri olur bu grup. Kısa süre içinde onun, Blue-Note'dan birbirinden önemli solo albümleri yayınlanır. Lovano, bu albümle tam bir ustalık dönemini yakalamıştır. Üç yılı aşan grup birlikteliğinin son noktasıdır bu çalışma. What we Do'da müzikal açıdan önemli bir değişim yoktur. Ama Scofield müziğinin ermiş yanı bestelere yayılmıştır. Örneğin 'Call 9ll' adlı beste, zengin armonisi, dikkat çeken melodik yanıyla albümün herhalde en parıltılı örneği kabul edilebilir. Grup bütünlüğü ve teknik kusursuzluk da işin öteki yanıdır. **Hand Jive** albümünde ise kadrodaki değişimin uzantısı olarak fikirsel farklılık ve zenginlik hemen dikkat çeker. Bu albümün yapısında nostaljik bir duyarlılık ve 60'ların müziklerine bir selam, bir mesaj öne çıkar. Bu biçimin oluşmasında önemli paylardan birini grubun yeni üyesi, organist Larry Goldings alır. Scofield sound'una yeni bir lirizm taşımıştır sanatçı. Bir başka ana yenilikse, Lavano'nun yerine tenor saksofona Eddie Harris'in katılmasıdır. Harris aslında jazz ortamının efsane isimlerinden biridir. Yumuşak, oturmuş stili ilginç bir enerjiyi dinleyiciye çabukça saçar. Müzik, jazz'ın ötesinde bir duruşu, bir zenginliği albüme yaymıştır. Scofield'in en çok saygı duyduğu müzisyenlerden biridir Harris. Besteler sanki, çoğu kez onun için yazılmıştır. Hatta albümün içinde yalnız onun için yazdığı bir beste vardır ki; sanırım bu beste albümün en rafine örneği kabul edilebilir. 'Do Like Eddie' adlı parça, sanatçıya Scofield'ın duyduğu saygının bir göstergesidir. Jazz, funk, rock öğeler aynı oran ve tatta albümdeki parçalara siner.

Scofield'in üretkenliği inanılmaz noktalardadır bu dönem. 70'li yıllarda olduğu gibi, 1980 ve sonrasında da birçok önemli jazz'cının grup ve kayıtlarında yer alır. Joe Henderson, Gary Burton bu dönem bir-

KEF

cresta 2

Cresta için söylenenler:
"Sesteki inceliği ve heyacanı eşit yansıtan hasas bir denge. Mükemmel kalite ve şık görünüm"
WHAT HI-FI Ekim 1999

KEF'in Cresta ve Concerto modelleri söylenenlerin ötesinde, kusursuz sesi yeniden yarattı
Dinleyin...

Concerto

NEFAN Türkiye Distribütörü
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Vefa Bey Sokak 26 Yeşil Apt. A Blok Daire: 5 Yıldız Posta Caddesi Esentepe/İSTANBUL Tel: (0212) 288 41 39 - 275 97 52 Fax: (0212) 266 95 58
Bağlar Caddesi 159/A Seyranbağları Çankaya/ANKARA Tel: (0312) 447 07 92 - 93 Fax: (0312) 447 07 93
Yetkili Satıcılar: İSTANBUL Ondört Ticaret Beşiktaş Tel: (0212) 236 26 16, Girit Müzik Nişantaşı Tel: (0212) 225 27 75,
ANKARA Sigma Tel: (0312) 466 21 69, **ANTALYA** Şener Elektronik Tel: (0242) 242 01 13

likte çaldığı sayısız ustadan sadece ikisidir. Bu eski yılların en ilginç çalışmalarından biriyse John Abercrombie'yle 1982'de çıkardığı **Solar** albümüdür. Yapısı güçlü bebop parçalarını özel stilleriyle yorumlamaktadırlar. Kendi besteleri de vardır ama, Miles Davis'in ünlü 'Solar' parçasını bambaşka yorumlayıp albüme bu bestenin adını verirler. Scofield'in 1993'te yayınlanan yeni duo albümüyse Pat Metheny'yle ortak üretilmiştir. **I Can See Your House From Here** adlı bu albüm, 1993 yılının en yankı uyandıran albümü kabul edilir. Guitar Magazine okurlarına göre bu çalışma yılın en iyi yapıtı kabul edilir. Scofield bu süreçte, tüm çalışmalarından hareketle 1992 ve 1994 yıllarının en başarılı jazz gitarcısı kabul edilecektir. Scofield/ Metheny ikilisi tamamen özel stillerini bestelerde yeni bir deneyime yöneltir ve özgün bir müzikal sıçrama çıkar ortaya. Steve Swallow usta ve Bill Stewart'ın ritmde eşlik ettiği bu çalışmada **Message To My Friend** duyarlılık, müzikal özgünlük ve teknik derinlik açısından harikulade bir örnektir. Doğaçlamanın boyutları sınanmaktadır bu albümde. Ama varyete'nin anlamsızlığı da beraberinde keşfedilir. Bence bu düo albüm, jazz'ın 90'lı yıllarda ulaştığı noktayı sorgulayan müzikseverler için bir ziyafet demektir. Yazıda, Scofield'in kendi gruplarıyla yaptığı solo albümleri yazıya merkez yaptığımız için kısa bir değiniyle geçiyoruz.

Blue Note'dan çıkan son solo albümü 1995'de **Groove Elation** adıyla yayınlanır. Bir ucunda Wes Montgomary ve Jim Hall gibi jazz gitarcılar, bir başka ucundaysa B.B.King, Jimi Hendrix gibi blues gitarcıların oluşturduğu stillerinden feyz alıp yeniden ürettiği özgün stil, bence 'Groove Elation' üstün bir başarı göstergesidir. Ağırlık avant-garde ve bebop olma üzere jazz kültürünün birçok ana bilgisi bestelerine taşınmıştır. Funk, rock, blues, soul vs'yse onun özel sound'unun biçimlenmesinde paya sahiptir. Farkına varıldıysa, artık ustalarla çalmanın yanında, yepyeni yetenekleri gruplarına almakta ve sıçratmaktadır. Bill Stewart, Larry Goldings şu ana kadarki çizginin en parlak isimleri 'Groove Elation'da, Bill Stewart grupta, solo çalışmaları dolayısıyla yer almadığından yerini önemli bir Blue–Note sanatçısı olan Idris Muhammed alır. Stilinde, kendine özgü bir mistiği vardır bu davulcunun. Bu mistik renk, albümün tümünü kucaklar. Bası yine Dennis Irwin çalmaktadır. Bu albümde büyük role sahip isim, genç Larry Goldings'dir. Funky havaların ağırlıklı estiği parçalarda bu sanatçının org ve piyanosunun özel rolü var.

Albümde, Scofield'in bir ana kavramın peşinde olduğu hissediliyor. Besteleri ve stilinde açık soyutlamalarla karşılaşıyor. Albümde, ekibi yanında nefeslilerin ağırlıkta olduğu bir müzisyenler grubu daha var. Bu ek grup birçok parçada çalıyor. Müzisyenler arasında Randy Brecker ve Billy Drewes'de yer alıyor. Çok silik de olsa Latin rüzgarların da hissedildiği albümün bazı parçalarında ünlü Don Alias perküsyon çalıyor. 'Lazy' adlı giriş bestesi, albümün çekici örneklerinden biri. Goldings'in orgunun getirdiği duyguyu hemen hissediyoruz. Parçada 'bluesy' bir hava var. Scofield, abartısız gitar stilini bu besteye yedirmiş durumda. Hem de akustik gitarını. Albümün belki en parıltılı örneği 'Peculiar'. Nefeslilerin özel bir rolü var bestede. Arkalarından gelen funk havanın da katkılarıyla parçada nostaljik bir renk yakalanıyor. Howard Johnson'ın özel nefesli katkılarını vurgulamak gerek. Albümün dikkat çekici iki örneği 'Old Soul' ve albüme adını veren 'Groove Elation'. Abartısız, sade ve sıkı bir beste **Groove Elation** jazz müziğinin bütün karakteristik özelliğini taşıyan bu bestede, tempo hızlandıkça Scofield orijinalleşiyor. Orgun bestedeki anlatım rolünü es geçmek de olası değil. Bu albümün değindiğimiz son parçasıysa 'Cool'. Güzel bir funk- jazz bestesi bu. Davul, bu parçada çok özel bir role sahip. Yeni davulcu Idris Muhammed'in müzik kişiliğini sergilemesi açısından çok belirleyici bu beste. Org'la davul arasında kurulan kombinasyon da dikkat çekici.

Scofield'in Blue-Note'la olan sözleşmesi noktalandığından sonra, üretimi es vermeden devam etti. Bu kez yeni bir firmayla sözleşme yaptı: Verve. Bu firma da, jazz tarihinin kalburüstü isimlerinin on yıllardır albümlerini yayınlayan dev bir organizasyon. Verve'den sanatçının 1996'da çıkan ilk albümü **Quiet**. Ancak, aynı yıl 'Blue-Note'un bir **Best Of John Scofield**'iyle karşılaştı tutkunları. Firmadan çıkmış hemen her albümden bir-iki parça seçilmişti. Bunun yanında, Scofield'ın Pat Metheny'le birlikte çıkardığı düo albümden de bir örnek katılmış: 'Message To My Friend'. 'Best Of'da, hiçbir Blue-Note albümünde yer almayan bir parçanın da kayıtı var: **Two Thumb** adlı bu bestede, Scofield'in yanında yine Larry Goldings, Dennis Irwin ve Bill Stewart yer almakta. O zaman dilimine kadarki en yetkin noktayı temsil eder. Blue Note albümlerinden seçilen örnekler bir bütün olarak dinlendiğinde, sanatçının kovaladığı kavramların; teknik ve müzikal yeniliklerin ana karakterlerini sezmek, duyumsamak mümkün. Scofield'in sezgici karakterinin tipik özeti durumunda bu albümde yer alan besteleri.

Verve'den çıkan **Quiet** adlı albümün birçok farklı özelliği var. Scofield'in deneyci yanına ek olarak orkestrasyona verdiği önemi tüm ayrıntılarıyla 'Quiet'de keşfediyoruz. 'Quiet' en başta yoğun biçimde ironik bir albüm. Proje, baştan sona akustik. Bu durum, sanırım Scofield'in özel müzik tarihinde ayrıcalıklı bir durumu temsil ediyor. Albümde sanatçı naylon telli flamenko ve akustik gitar çalıyor. Scofield'in ustası ve yol arkadaşı basçı Steve Swallow yıllar sonra bu albümde özel bir rol üstleniyor.

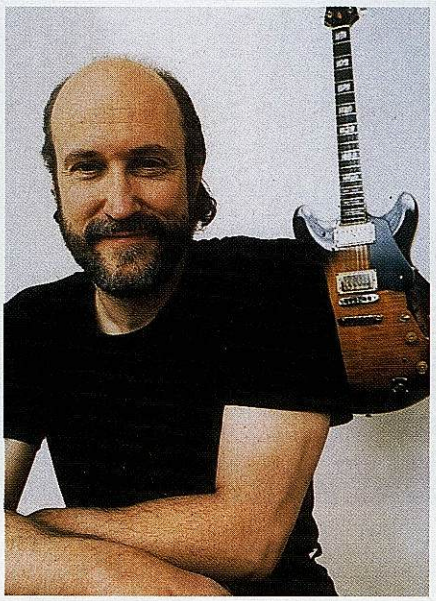

'Quiet'in müzikal karakterinde lirizm ön planda. Bu lirizmin biçimlenmesinde yeni orkestrasyonun önemi büyük. Bestelerse daha geniş bir nefesliler grubu için yazılmış. Bu albümde Steve Swallow'un dışında bir dev adam daha var: Wayne Shorter. Albümdeki tüm parçalar canlı kaydedilirken, Shorter içinde bulunduğu parçaların üstüne çalmış stüdyoda. Ama, bu ayrım albümde neredeyse hiç hissedilmiyor. Bill Stewart bu albümde gruba yine geri dönmüş. Orkestral yapının bütünleşmesinde önemli bir rolüyse, yedi seçkin müzisyenden kurulu bir nefesliler grubu sağlıyor. Bu ekipte yine Randy Brecker trompet ve flugelhorn'uyla var. Neredeyse eksiksiz olan nefesliler grubu, Scofield sound'unun özünü değil ama, çehresini çokça değiştirmiş 'Quiet'de.

Tamamen bir albümde akustik gitar çalmak, Scofield için çok istisna bir durum demiştik. Sanatçı, bundan önce 1987 yılında Miles Davis/ Marcus Miller'ın ortak albümü **Siesta**'da yalnız akustik çalmıştı. Hem de Miles'ın kendi özel akustik gitarını kullanarak. Miles o dönem Scofield'e 'Oğul, sound'un çok güzel. Bu gitarın senin esas sesin' demiş. Ancak bu, yalnız geleceğe ilişkin bir referans olmuş. Bazı albümlerinde akustik gitar çalmış, ama 'Quiet'de tamamını bu enstrümanla bestelemiş, yorumlamıştı. Albümün düzenlemesi ve nefeslilerde alışılmamış seslere başvuruyor. Bu boyutta biraz Gil Evans'ın tavrından dolaylı izler bulunabilir. Gerçi, bu özelliklerin dışına çıkıyor Scofield. Ama, Miles kadar önemli ustasının düzenleme yöntemleri sanatçının birikimini oluşturmasında özel bir yere sahip. Scofield'in gençliğinin idolü Wayne Shorter'ın kattığı lirizminse albümün tavrını neredeyse belirlediği söylenebilir.

'Quiet'deki bazı parçalarda Latin ritmlerin özel rolü var. Brezilyalı davulcu Duka Da Fonseca'nın bazı parçalarda çaldığı davul, bu rengin köklerini oluşturuyor. Örneğin'Tulle' adlı bestedeki Samba ritmleri hemen parçanın ana ruhunu belirliyor. 'Door -3 adlı bir başka bestede de Brezilya beat müzik motifleri hemen yakalanıyor. Albümün bir başka sıkı parçası 'Rolf and The Gang'. Bu parçada nefesliler grubunun açtığı yenilikleri keşfetmek mümkün.Bu arada üç ünlü İskandinav jazz'cısının da parçaya kattığı sıcak tadı yakalamamak olası değil. Shorter'ın ayrıcalığının altını çizme olanağı bulduğumuz en parıltılı örneğinse 'Away With Words' olduğu söylenebilir. Shorter'ın solist kimliği ve lirikası tüm incelikleriyle bu parçaya siniyor. Albümdeki dokuz beste içinde altını özellikle çizmek istediğimiz son beste 'Bedside Manner'. Lirizm ve ironik boyutun ön planda olduğu bu bestede, Scofield akustik gitarda dinleyeni heyecanlandırıyor. Orkestrasyon çok çekici. Klasik formlarda giden parçanın sonunda gitarın melodik anlatımı dinleyeni kucaklıyor. Scofield'in müzikal evrimi tabii ki düz bir çizgi değil. Geçmişle bugün arasında köprü sürüyor. 'Quiet'de jazz armonisinde bir başka anlam yakalarken; yaptığını öncekilerle karşılaştırmak pek sağlıklı değil. Onun orkestrasyon yetisi ve bu bağlamda yapabileceği sayısız önemli besteden haberdar oluyoruz. Düzenlemelerdeki rafinelik de işin öteki yanı. Bu albümün önümüzdeki yıllarda bir 'jazz klasiği' olarak değerlendirileceğini düşünüyorum.

90'lı yıllar tüm bu solo albümler temposuna rağmen, birçok devle çalışma yapmasını önlemedi. Metheny'yle olan düo çalışmanın dışında, bu dönemin sayısız büyülü albümünde gitarcı olarak yer aldı Scofield.

John Scofield, Verve'den çıkan yeni bir albümle 1988 yılında tekrar çekici bir gündem oluşturdu. Çok farklı bir dörtlüyle ortaya çıkardığı albümün adı **A Go Go** oldu. Bu albümü, onun ilk dönemine geri dönüş olarak yorumlayanların sayısı çok. Parçalardaki müzikal merkez neo-funk tarzına yaslanıyor. Evet, eski dönemini yansıtan bir çok müzikal öğe var bu parçalarda. Ama, aynı oranda yeniliklerle de dolu. ' A Go Go' aslında bir manifesto' özelliği taşıyor. Funk'ın buyutlarını, olanaklarını zorlarken, jazz unsurlar parçalara inceden inceye taşınıyor. Funk-rock değil de, funk kültürünün özünü eşeliyor bu albümde. Yenilikleri funk-jazz gitar stilinin içine işliyor ağırlıklı olarak. Sanatçının müzikte ve rock'n roll'la olan tanışmasına göndermelerle dolu. O eski birikim, duyarlılık bu albümde yeni bir sıçrama taşına dönüşmüş. Yeni grubun bireysel duyarlılığı bu eski-yeni bileşimine özel tatlar taşımış. Scofield'in ilk gençliğinde, bu müzikleri izlediği 'Whisky A Go Go' ve 'Cafe A Go Go' gibi popüler kulüpler varmış. İşte Scofield albüme 'A Go Go' adını nostaljik bir gönderme olarak koymuş. Ama, o dönemin müziğini kendi stili ve kompozisyon gücüyle buluşturup ortaya yeni bir funk-jazz çıkarmış. Bu ruhu yeni grubuna bir sinerji olarak saçmış. Müzisyenler, tıpkı Scofield gibi düşünüyor ve çalıyor bu albümde.

'A Go Go'daki dörtlünün en önemli üyelerinden biri, özellikle funk ortamının ünlü organist/ piyanisti John Medeski. Kendisi, funk kadar önemli bir jazz organisti de. Enstrümanıyla yarattığı titreşimler, parçalara apayrı bir doku kazandırıyor. Medeski'nin özellikle spontan ve yaratıcı yanını albüm boyunca hissetmek mümkün. Albümde akustik ve elektrik bas çalan Chris Wood'sa Scofield'in en deneyimli yol arkadaşı. Scofield'le Wood kendilerine has müzisyenler. Büyülü bir birliktelik oluştururken, ikisinin hayli fantastik kişilikler olduğunu çalışlarında yakalamak mümkün. Birlikte çalışları son derece kurallı. Parçalardaki artistik anlatımda Wood'un özel bir rol

üstlendiğini söyleyebiliriz. Davulcu Billy Martin'se çok deneyimli bir müzisyen. Davulun jazz'daki imkanlarını devamlı zorlayan, sorgulayan bu sanatçı, A Go Go'ya farklı bir tat taşıyor. Martin'in de funk müziğiyle olan açık bağını vurgulamak gerek.

'A Go Go' daki bestelerin derin ve kavgacı bir yanı var. Bu özellikler müzikal açıdan parçaları tehlikeli bir karaktere büründürüüyor. Albümdeki ilginç bestelerden birinin adı 'Chank'. Bu parçada, Medeski orguyla müzikal bir düzey yakalıyor. Bu parçayı, Scofield, Jamis Brow'ın gitaristi Jimmy 'Chank' Nolan'a ithafen bestelemiş. Çalışında, sinsi ama o denli de zeki bir hava var. Funk tarzının incelikleriyle bezeli bu beste. 'A Go G o' adlı besteyse sanatçının kozmik dünyayla kurduğu müzikal bağı farklı bağlamlarda keşfediyoruz. Nostaljik rüzgarın en çok estiği beste bu. Basit ama sıkı bir funk beste olan 'Chicken Dog'da, Scofield'in saçtığı sinerji, lirizm ve jazzy hava hep ön planda. Chris Wood'un bu parçadaki anlatımcı solosunu büyük heyecanla dinliyor insan. Yine orgun arkadan arkaya parçayı hacimlendirdiği bir besteyi daha anımsatmak gerekiyor: 'Southern Pasific': jazz'la merkezli gitar kesitlerinin dikkat çektiği bir beste bu. 'Jeep On 35'deyse Scofield tüm teknik yeteneklerini parçaya yedirirken; Medeski'nin biraz küstah ve biraz da bağımsız gözüken edası, apayrı org tınılarını besteye yedirmiş. Funky olduğu kadar 'soul' duyarlılığını da yansıtıyor bu beste. 'Kubrick' adlı gizemli bestedeyse Scofield akustik gitar çalarak, kozmik bir funk-jazz havası estiriyor.

Evet, 'A Go Go'daki bestelerin çoğu 'Neo-funk' bir tavrı simgeliyor. Müziğine yenilikler taşırken, köklerini hiç inkar etmemiş. Tersine, iki dönem arasında özel köprüler kurmuş. Oturttuğu müzikal yol aslında basit. Ama, saçtığı müzikal felsefe yalnız grubunu değil, tüm jazz ortamını etkilemekte. Chris Wood, son dönem serüvenleri için yapılan bir söyleşide 'uzun süredir beraber kendi kişisel lisanımızı kurduk. Bu durumu Scofield yaratıyor aslında. Size bir fikir sunuyor ve kendi çizginizde çalmamızı istiyor. Birlikte müzik yapmakta kişisel faktör önem taşır.' Derken, Scofield'in aşıladığı fikirlerden sonra köşeye nasıl çekilip müziği biçimlendirdiğini görüyoruz.

Scofield'in birçok albümü bugün birer klasik kabul edilir. 'A Go Go'da aslında bu kategorinin içine kolayca yerleştirilebilecek bir çalışma. 7 Nisan 1998'de piyasaya çıktıktan sonra, grupla turneye ve festivallere katılan sanatçı, özellikle Temmuz 1998'de Montreal Jazz Festivali'nde yer almıştı. Charlie Haden, Jim Hall, Steve Swallow ve Bill Stewart'la birlikte sahne almasının yanında; son dörtlüsüyle gerçekleştirdiği konserde, ekibe eski yol arkadaşı Joe Lovano ve Toots Thielemans'da eşlik etmişti. Scofield'in fenomen yanını albümlerinden çok konserlerinde izlemek mümkün. Nitekim Scofield, kendi adına gözüken bir 'devler'dörtlüsüyle 99 yazında da turneye çıktı. Bu grubu İstanbul'da tenor saksofonda Joe Lovano, basta Dave Holland ve davulda Billy Hart oluşturuyor. Herbiri tek başına virtüöz olan dörtlünün teknik ve doğaçlama dürtüleri açısından bir doruk yakaladığına şahit olmuştuk.

Scofield, 1999'un ilk ayında Mike Stern ve Tommy Smith'in solo albümlerinde stüdyoya girdi. Yeni özel dörtlüler oluşturup ilkbaharda konserlerini sürdürmüştü. Devlerden oluşan dörtlüsüyse yazın şekillenmişti. Söylemek istediğimiz; randımanı, temposu ve üretimi en yoğun müzisyenlerden biri olmaya hala devam ediyor scofield. Müzikle ve jazz'la olan fikirlerini devamlı zenginleştiriyor. Yaptığının nasıl bir müzik olduğuna dair yöneltilen sorulardan birine şöyle yanıt vermiş: 'Bazıları müziğimi devamlı kategorize etmeye çalışıyor. Sanırım benim bestelerim ve çalış tarzım, onların kolayca varamayacağı bir noktaya ulaştığından, onlara yardım edemem. Benim gitar stilim jazz ve rock tekniklerinin doğru bir kaynaşımıdır. Ben uzun süredir bunu yapıyorum. Ama, gerçekten onu düşünerek değil!' Scofield, kendine has grup liderliğini, Miles Davis'den öğrendiğini söylüyor. Jazz geleneği, onun bestelerinde rock, funk, rhythm & blues ve country'le sentezleniyor çoğu kez. Bu müziklerin en iyi karakteristik yanlarıyla, jazz'ın buluşması kesişmesi durumunda, yaptığı müzik. Ortada Scofield'in yarattığı 'yeni' telepatik bir sound var artık. Bunu tek başına ne mistisizmle, ne de yalnızca kozmik tavırla açıklamak mümkün değil. Belki, bunların tümünü kucaklayan yeni bir ruhanilik ortaya çıkardığı, müziğine yedirdiği. Onun yaptığını klasik jazz'cılar tabii ki tasvip etmiyorlar. Ama olsun. Scofield ve onun gibi müzisyenler, jazz geleneğine kıyasıya saygılı. İstedikleri zaman, standart parçaları virtüöz düzeyinde çalıyorlar. Ama, hedefleri yeni ve kendilerinin olan deneyci bir fikre ulaşmaları. Bence, Scofield kendinin olan bir sound'a çoktan ulaşmış nadir müzisyenlerden biri. Besteciliğiyse onun ruhsal zenginliğini, sezgilerdeki doygunluğu, duygu yükünü temsil ediyor.

Scofield'in son albümü 2000 yılında **Bump** adıyla yayınlandı. Verve firmasıyla olan birlikteliği bu albümle de devam ediyor. Tahmin edileceği gibi, funk ve jazz'ın ilginç kesişmeleriyle dolu bu albüm de. Günümüz müziğinin modernitesinden yoğun etkiler taşıyor. Bestelerde, önceki 'A Go Go' albümünde olduğu gibi neo-funk öğeler çokça belirgin. Önceki albümden en önemli farkı, yeni albümde çalan, kendisi dışındaki dokuz müzisyenden yalnız basçı Chris Wood'la karşılaşıyoruz. Geri kalanlar ağırlıklı funk ortamından bilinen isimler.

Albümde çok farklı ritm seksiyonları var. Bu albüme özel bir deneysel kimlik taşımış. 'A Go Go' albümünden daha zengin ve farklı çizgilerle bir funky

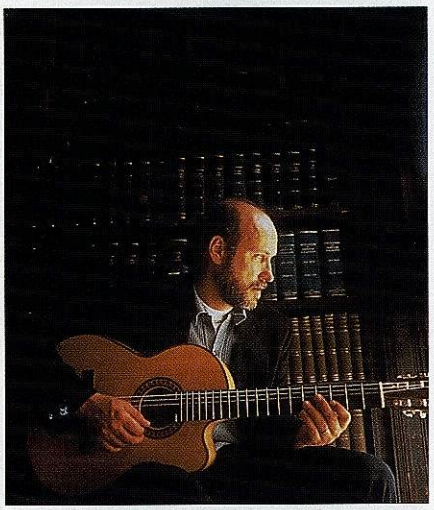

ritm duygusuyla başbaşa kalınıyor. Albümde birçok parçada dinlediğimiz basçı Eric Kalb ve perküsyonist Johnny Durkin, New England'ın Jam-sesion'larında sıkça adı geçen 'Deep Banana Blackout' grubunun iki üyesi. Fanları bu gruba 'The mob' adını veriyormuş. Bas çalan Livolsi ise, Kalb'ın Scofield'e önerdiği ve ekibe alınan bir müzisyen. Chris Wood'da Eric Kalb'ın çaldığı üç parçada yer alıyor. Albüm kadrosunun bazı müzisyenleriyse, post-modern jazz dörtlüsü 'sex Mob'un üyeleri. Tony Scherr bu grubun basçısı, Kenny Wollesen da davulcusu. Scofield, ayrıca, New York Salsa ortamının ünlü perküsyoncusu Johnny Almendra'yı de albüm kadrosuna almış. Bu sanatçı, Tito Puento ve Mongo Santamaria gibi dev müzisyenlerin ekiplerinde çalmış. 'Bump' projesinin anacağımız son ilginç ismi, keyboard Sampler kullanan Mark De Gli Antoni. Scofield, bu sanatçının sound'una tutkuyla bağlı olduğunu bir açıklamasında dillendirmeden edemiyor.

Görüldüğü gibi, yeni albüm, apayrı tasarımların, arayışların ürünü. Bu ekip tasarımı, ortaya farklı bir elektro sound getiriyor. Albüm, sıkı bir neo-funk besteyle başlıyor: 'Three Sisters' New England'lı üçlü Eric Kalb, David Livolsi ve Johnny Durkin- kongolarla- yer alıyor parçada. Perküsyonu Johnny Almendra çalıyor. Ortaya nefis bir funk-jazz beste çıkmış. Ritm seksiyonunun çok sıkı çalışına, Scofield solist olarak gitarıyla sayısız incelikler katıyor. İkinci parçanın adında bir mizah var. Albümün adı olan 'Bump'ın İspanyolcasını parçanın adı olarak sunmuş: 'Chichon'. Bu parçada post-modern jazz köklü iki müzisyen, basçı Scherr ve davulcu Wollesen'le çalıyor Scofield. Mark De Gil Antoni'de ilk kez bir Sampler'la besteye yepyeni bir tat taşıyor. Bestede ironik bir hava yakalıyor insan. 'Beep Beep', albümün en güçlü yorumlanan parçalarından biri. Bu parçada, Scofield'in önceki yıllarda devamlı birlikte çaldığı Chris Wood basıyla devreye giriyor. Ritm seksiyonunun diğer üyeleri Eric Kalb ve Johnny Durkin. Bu beste, 'A Go Go'daki sıkı neo-funk çizginin duygusal bir devamı. Scofield'in enstrümanından çıkan ses renkleri ve efektler bazı kesitlerde büyülüyor insanı. 'Kelpers' adlı bestede, rock'n roll izler funk'ın içinde ilginç bir biçimde vücut buluyor. Silik Jazzy renkler yeni bir anlatım doğuruyor. Gitarı yine mükemmel çalıyor Scofield, ama eski çizgisinden bu yana, çok yeni bir adımla da pek karşılaşılmıyor. 'Groan Man' bestesi tam tersi, belki albümün en iyi iki parçasından biri. Johnny Almendra, perküsyonuyla ciddi biçimde öne çıkıyor bu bestede. Jazz, funk ve rock'ın modern bir kaynaşımı durumunda. Alttan alta akan Latin renklere de rastlamak mümkün. 'Fez' ve 'Blackout' gibi diğer bazı bestelerde Scofield'in enstrümanındaki araştırmacı yanını gözler önüne seriyor. Chris Wood'un basta tüm inceliklerini sunduğu bir beste 'Faz'. Jazz, funk ritmlerin biraz önünde bu parçada. 'Blackout'sa New England'lı kadroyla çalınmış. İlk parça 'Three Sisters'ı neo-funk yapısıyla çokça andırıyor. Bu ritmik bestede geçişler çok güzel. Scofield'se ustalığını bir kez daha kanıtlıyor. 'Kilgeffen' adlı bestede, kadro; kısa, duygusal biraz da ballad'vari bir besteyi seslendiriyor. Gil Antoni'nin keyboard Sampler'ı ortaya mistik bir atmosferde taşımış. Tony Scherr ve Kenny Wollesen ritmde kusursuzlar. Önce bir 'Introduction' izlenimi veriyor beste. Ama, albümün en sonunda bu parçanın Scofield/ Scherr ikilisi tarafından çalındığını görünce; aslında albümün ana melodik dokusunun bu parça üzerine kurulduğunu keşfediyoruz. Bestede Scofield'in gerçek anlamda bir düş dünyasıyla dolaşıyor dinleyici. Albümde lirizmin en çok hissedildiği; Scofield'in duygularını en iyi dışa vurduğu beste bu. Aynı ekip 'We are Not Alone' da da bir arada. Yalnız albümde Gil Anthoni yok, ama perküsyonuyla Johnny Almendra devreye giriyor. Yumuşak, lirik kesitlerin yine devrede olduğu büyülü bir jazz beste bu. Rock'n roll'dan esin aldığı açık Scofield'in. Ama, bu müzik çok gizlide kalmış. Canlı, ritmik ve tatminkar, çok başarılı bir Scofield yapıtı bu da.

'Swinganova' adlı bir başka beste, Scofiield'in ayrı bir yüzünü sergiliyor. Bossa Nova ritmleri giriyor devreye ve beraberinde swing müziği. Sanatçı, her şeyden önce bir jazz müzisyeni olduğunun açıkça altını çiziyor. Scherr ve Wollesen ikilisi tüm maharetlerini parçaya taşıyorlar. Scofield'in gitar stilindeki renklilik, çok boyutluluk en çok bu bestede öne çıkıyor. Ritm grubunun jazz'a olan has düşkünlüğünün yanında Almendra'nın vurmalıları özellikle öne çıkmış. Karanlık, ironik duyguların ağırlıkta olduğu bu albüme, Scofield 'Swinganova'yla bir canlılık katıyor. Fazla efekt kullanmayıp, tüm duygusallığını sergileyebiliyor.

'Kilgeffen'in, az önce değindiğimiz ikinci kısacık bölümünü saymazsak, albümün değineceğimiz son bestesi 'Drop and Roll'. Bu parça, öncekinden farklı, tam anlamıyla deneysel bir kimliğe sahip. Sıkı neo-funk kadro giriyor devreye bu parçada. Eric Kalb'ın davuldaki kusursuz tekniği hemen ön plana çıkıyor. Öncekiler kadar sert olmayan bir funk dikkat çekiyor. Scofield, gitarın imkanlarını sorgularken, ana melodik cümleyi hep önde tutmayı başarıyor.

Scofield, görüldüğü gibi, 2000 yılına, yine araştırmacı kimliğiyle atıyor adımını. Duyguların peşinde koşarken, birden durup düşünmeye başlıyor. Çevredeki, iyi elektrik veren deneyci gruplardan, müzisyenlerden yararlanıp ortaya bambaşka açılımlar getiriyor. **Bump**'ın 'benzersiz' bir albüm olduğunu söylemek istemiyoruz. Ama, deneye yanıla, bu albümde de ilginç açılımlara yöneldiğini sakınmadan vurgulamak mümkün.

Premium ses kabloları (2):
Farkı Duyabiliyor musunuz?

■ **Tunç Bozoğlu** tunc@lotushifi.com

Uçlar:

Hoparlör ve ara kablolarda kullanılan uçlar herhalde en az tartışılan maddeler. Hemen herkes, uçların sıkı ve iyi kavrayacak şekilde olmasında, temas yüzeyinin mümkün olduğunca geniş olmasında ve oksidasyonu engelleyen uçlar kullanılmasında birleşiyor. Altın kaplama uçlar -özellikle RCA ara kablolarda kullanılanlar - korozyona mükemmel dayanıklılar; dikkat edilmesi gereken nokta altın kaplamanın kalın olması, çünkü altın çok kolay aşınan bir madde. *Rhodium* da korozyona dayanıklı ve çok sert bir madde olduğu için kullanılmaktadır.

Bilindiği gibi çatal uçlar (*spade lug*) ve muz fişler (*banana plug*) en fazla tavsiye edilen iki adet hoparlör kablosu ucudur ve her ikisinin de avantaj ve dezavantajları vardır.Kablo üreticilerinin çoğu - ve tabii hi-fi eleştirmenleri -temas yüzeylerinin geniş olması nedeniyle çatal uçları tavsiye etmekteler. Buna karşılık çatal uçlar, muz fişlere göre çok daha kolay gevşemektedirler ve bazı "mid-fi" cihazların bağlantılarına da bu tür uçlar uymamaktadırlar.

Kevin Voecks' ün fişleri tercih etmesine herhalde şaşırmazsınız! "Çatal uçları birkaç nedenden ötürü gereksiz buluyorum.Birincisi temas yüzeyinin genişliği fazla abartılıyor, ikincisi de çok kolay gevşeyebiliyorlar. Bu nedenle muz fişleri tercih ediyorum."

Kabloların Yanma süreci (Break-In):

Bilindiği gibi kablo üreticileri nedenini tam olarak açıklayamasalar da kablolarının kullanıldıkça daha iyi ses vereceklerini iddia etmektedirler. Bu süreci de *break-in* yani *yanma* süreci olarak adlandırmaktadırlar.

Yıllardır stüdyo tasarımlarıyla uğraşmakta olan Ray Kimber bu konuda "Yanma sürecinin işlediğini biliyor ve farkı duyuyorum, ancak size bunun nedenini örnekleriyle açıklayabileceğime emin değilim." demekte.

Straight Wire'dan Steven Hill, daha geniş sayılabilecek bir açıklama yaparak: "Dielektrik madde ilk kez enerji ile karşılaştığında, bir defaya mahsus olmak üzere karakteristiğini değiştirmektedir."diyor.

Kevin Voecks bu konuda da muhalif: "Yanma süresi diye bir şey fiziksel olarak imkansızdır, kabloların *break-in* sürecine ihtiyacı yoktur!".

Stereophile'dan Robert Harley ise *The Complete Guide to High-End Audio* isimli kitabında kabloların *break-in* süreci öncesinde parlak, sert, yorucu ve sahne derinliğinden yoksun bir ses verdiklerini, en iyi verimliliğe ulaşmaları için *break-in* sürecinden geçmeleri gerektiğini yazıyor.

Enterferans (Interference):

Bütün hi-fi kablolar uygun şekilde izole edilmiş ve topraklanmış olmalıdırlar. Aksi takdirde elektromanyetik enterferans (EMI), yani 'elektromanyetik dalgaların müdahalesi' kaçınılmaz olacaktır.İzolesi yetersiz olan sıradan kablolarda elektromanyetik dalgaların müzik sinyaline karışması kaçınılmazdır. *Transparent Audio* 'dan Karen Sumner'ın da belirttiği gibi: "Günümüzde kullanılan yüksek teknoloji ürünü ev tipi cihazların hepsi hi-fi sistemlerde dip gürültü ve ses bozukluğuna yol açan EMI yaymaktadırlar. Bu tip cihazlara cep telefonları, uydu alıcıları, bilgisayar ve modemler dahildir. Hem analog hem dijital sinyallerle birlikte çalışan günümüzün *multi-media* sistemlerini de düşünürsek temiz bir sinyal elde etmenin zorluğunu daha iyi anlarız."

EMI konusuyla başedebilmek için *Transparent Audio* ve *M.I.T* firmaları kablolarında entegre bir " *pasif elektronik ağ* " kullanmaktalar.

Elektronlar:

Bütün o metal şaselerin, ahşap kabinlerin, titanyum tiz ünitelerinin, ışıklı metrelerin arkasında birer kondansatör, direnç ve bobin serilerinin yattığını unutmamak gerek. Duvarınızdaki AC fişinden ampli ve hoparlörlerinize enerji ve elektronlar hücum etmektedirler. Sisteminize enerji, duvardaki bu AC çıkıştan alınmaktadır. Cihazlarımız - ve onların içlerindeki cihazlar, bu enerjiyi elektronları idare etmekte ve böylelikle ses dalgaları üretmekte kullanmaktadırlar.

Biraz basite indirgemek olsa da, kısaca elektronların tipik bir hi-fi sistemde müzik dalgalarına dönü

şümlerini incelemeye çalışalım; Hi-fi cihazlar kondansatör, direnç, doğrultucu gibi değişik devrelere sahiptirler ve bu devreler sistemin içindeki sayısız değişik safhalarda alternatif (AC) veya direkt (DC) akımları bir baraj misali engellemeye çalışırlar. Saniyede 50 (Hz) dairesel hareket ile ileri ve geriye doğru hareket halinde olan ve nispeten durgun olan AC akım, ses sinyallerindeki frekans aralıklarını iletmede önemli iken, tek bir yönde akan direkt akım yani DC ise sinyalin yeterli amplifikasyonu yani güçlendirilmesi için gerekmektedir.

Sistemdeki her cihazın bir giriş ve bir de çıkış katı bulunmaktadır. Akım, her katta direnç (rezistans) ile karşılaşır. (Bilindiği gibi rezistans DC akımın karşıtı, empedans ise AC akımın karşıtıdır.Empedans birimi *ohm*'dur.) Her cihazın giriş katı, sinyali yollayan kaynağa göre yüksek giriş empedansı gösterirken (CD çalar - preampli), çıkış katı bir sonraki hedefe düşük çıkış empedansı gösterir (preampli - power ampli). Yüksek giriş empedansı CD çaların preampliye sinyal yollamasını kolaylaştırmaktadır. Aynı şekilde düşük çıkış empedansı da preamplinin power ampliye yeterli akımı gönderebilmesini sağlamaktadır.

Her iki cihazın arasındaki hat, *interconnect* yani ara bağlantı olarak adlandırılan ara kablolardan oluşmaktadır.Tüm ara bağlantıların endüktans, kapasite ve rezistansı vardır. Kablo üreticilerine göre bu parametrelerin değerleri ve bağlantı kablolarının cihazların giriş ve çıkış empedansları ile *uyumları* ses kalitesini fazlasıyla etkilemektedirler. Örneğin bir preampli yüksek çıkış empedanslı ise ve yüksek kapasiteli bir ara bağlantı kullanılırsa, tiz frekanslar kapalı olacak yani yüksek tiz frekanslar alınamayacaktır. Bu nedenle kaliteli ara kablolar, pre ve power ampliler arasındaki düşük empedansı koruyacak şekilde üretilmektedirler.

Burada sorulacak soru; eğer preamplinin çıkış empedansı yeterince düşükse, yüksek kapasite ve endüktanslı ara kabloların sesi bozucu etkileri olur mu?

Mühendis James Hayward, ara kabloların, kısa tutuldukları sürece böyle bir etkilerinin olmadığını öne sürerek; "Eğer preamplinizin ve diğer kaynak cihazınızın yeterince düşük çıkış empedansları varsa, her hangi uzunlukta bir ses ara kablosu duyulabilir frekansları etkilemeyecektir" demektedir.

Kablo üreticileri ise düşük empedansın önemi için aynı düşünceleri paylaşıyor olsalar da, materyal ve geometri gibi diğer faktörlerin de kabloların neticesini ve duyulabilir frekansları etkilediklerinde ısrar ediyorlar.

Preampli gibi power ampli de duvardaki fişten gelen 50 Hz AC sinyali DC'ye çevirir, gerekli amplifikasyondan sonra çıkış katında DC'yi bloke eder ve hoparlör sarımlarına sadece AC sinyal gönderir. Tipik dinamik bir hoparlörde bu sarım, bir diyaframa bağlıdır ve diyafram ile mıknatıs arasında sandviçlenmiştir. AC sinyal, ses sarımında dolaştığında manyetik bir güç yaratarak sarım ile birlikte diyaframı hareket ettirir ve böylelikle ses dalgaları yaratır.

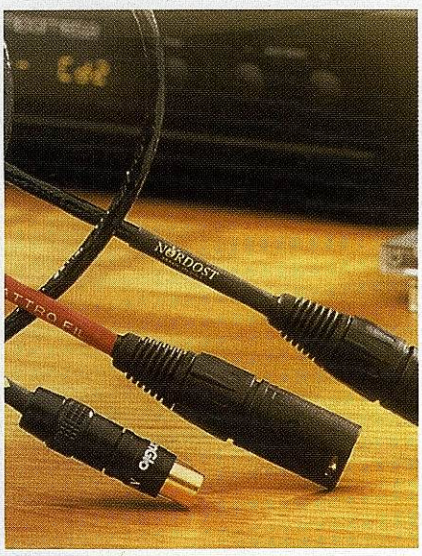

Power amplifikatör, preampliye karşı yüksek giriş empedansı, hoparlöre karşı ise düşük çıkış empedansı göstermek durumundadır. Aynı şekilde hoparlör de power ampliye karşı bir giriş empedansı - genelde 4, 6 veya 8 ohm - göstermektedir. Amplifikatör tasarımcıları çıkış empedansını mümkün olduğu kadar düşük tutmaya ve bu yolla yüksek bir *damping factor* elde etmeye çalışmaktalar. (Damping factor: amplinin hoparlör ünitesinin hareketini kontrol ve hızlı atakları yollayabilme kabiliyetidir. Atak yolladıktan sonra hoparlörü bir nevi kısa devre ile durdurabilme ve bir sonraki atağı yollayabilme kabiliyeti olarak düşünebiliriz.) Amplifikatörün çıkış empedansı ne kadar düşükse, damping factor de o kadar yüksektir: high-end power amplilerde çıkış empedansı genelde 0.05 ile 0.5 ohm arasında yer almaktadır.

Hoparlör kabloları amplifikatör tasarımcısının işine maalesef balta vurmaktadırlar; çünkü rezistansı epey yüksek olan kablolar amplifikatörün çıkış empedansına eklemeler yaparak bu faktörün değerini düşürmekte ve ani ataklarda amplinin hızının yavaşlamasına, seslerde (özellikle bas frekanslarda) uzamaların başlamasına neden olmaktadırlar.

"Matematik, amplinin empedansına ekleme yaparsanız daha düşük damping factor elde edeceğinizi göstermekte." diyen Ray Kimber, "Aslında felaket kötü bir damping factor elde edersiniz." diye eklemeyi de ihmal etmiyor.

Uzun ve ince kabloların rezistansı etkiledikleri kesindir. Fizik kanunlarına göre; bir kablonun elektriksel direnci, kablonun kalınlık ve uzunluğuna bağlıdır.Kalın kablolarda direnç azdır. Kablo ne kadar uzunsa direnç de tabii ki o kadar fazladır. (Buradaki kalınlığı, dolgu ve blendaj maddeleri ile elde edilen kalınlık ile karıştırmamak, fiziksel kalınlık olarak değil de bakır oranının fazlalaştığı bir kalınlık olarak ele almak gerekiyor.)

Lucasfilm 'den Tony Grimani, özellikle komple bir evin seslendirilmesinde kullanılan uzun kablo metrajlarına dikkat çekerek, şunları belirtiyor: "Eğer yetersiz kalınlıkta kabloları uzun metrajlarda kullanırsanız, amplinizle hoparlörünüz arasına bir direnç yerleştirmiş olursunuz. Neticede hoparlörün empedansının yüksek olduğu yerlerde tepe (*peak*) noktalar, düşük olduğu yerlerde ise dip (*deep*) noktalar oluşurlar. Örneğin, tipik iki yollu bir hoparlör bu şartlar altında daha fazla ve boğuk bir bas ile beraber genelde düşük bir ses verecektir, çünkü 500Hz ve 1kHz arasındaki tüm seslerin seviyesi düşürülmüştür. Bu basit bir teknik olaydır, ama sonuçta elde edeceğiniz ses hoparlörün tasarımcısının amaçladığından çok farklıdır."

"Öyleyse neden bakırdan yapılmış kalın ve *'ucuz'* kablolar kullanmayalım ki?" diye bir soru akla geliyor. Kevin Voecks de bu tarzda düşünenlerden. Bir hoparlör tasarımcısı olarak hergün hoparlör ünite sarımları ve kablolarla haşır neşir olan Voecks, sizce basit kabloların damping factor üzerinde kötü etkileri varmıdır diye sorulduğunda şunları söylüyor:"Basit kablo kelimesi fazla geniş bir kavram. Ben basit kablo olarak yüksek rezistanslı veya kötü uçlu kabloları tanımlarım. Eğer rezistans çok fazla yüksekse hoparlör *cross-over* noktaları istenen yerde olmayacaktır. Eğer rezistans yüksek ve hoparlör filtreleri yanlış ayarlanmış ise frekans hataları ve düzensizlikleri ortaya çıkacaktır."

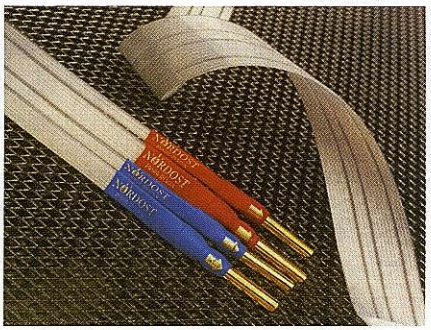

Herhalde soruyu bir kez daha vurgulamakta yarar var: " *'ucuz'* kablolar, hızlı atakları yollarken amplifikatörün hoparlör ünitesini kontrol yeteneğini ciddi şekilde etkiler mi?".

Voecks'e göre "*Ucuz* olup da yeterli kalınlıkta olan ve iyi uç kullanılan kablolar, kısa mesafelerde yüksek rezistansın potansiyel problemlerini halledebilirler - yani kullanılabilirler - Kalınlık, yani bakır oranının yüksekliği en önemli kriterdir."

'Premium' kablo üreticileri ise bu görüşe karşı çıkmaktalar. Onlara göre, kabloların kalın ve kısa olması rezistans problemini çözmekte yardımcı olsa dahi yeterli değildir; kablonun geometrisi, bakır saflığı ve kullanılan dielektrik materyal de rezistansı azaltmada önemli etkenlerdir.

Kablo-sistem uyumu (matching):

Pekçok kablo üreticisi kabloların mevcut sistem ile uyumunun sağlanmaya çalışılmasına karşı çıkmakta ve 'kablo nötr olmalı' demekteler. *Monster* 'dan Noel Lee ise "Kablo nötr mü, değil mi nasıl anlayabilirsiniz ki?" derken, Ray *Kimber* daha açık; "Kablo üreticisinin işi, doğru ampli ve hoparlör kombinasyonu aramak değildir! Kablo nötr olmalıdır." diye kestirip atmakta. *Stereophile*'dan Robert Harley ise hoparlör ve ara kablolarını sistemin diğer elemanlarının ses renklerine göre seçmemiz gerektiğini savunuyor. Harley'e göre, parlak bir sistemde yumuşak sesli kablolar iyi netice vereceklerdir, bas çok fazla ve geniş ise ince çaplı ve sesi sıkı olan kablolar kullanılabilir.

özetle:

Hi-fi ile ilgili veya ilgisiz diğer pekçok konuda olduğu gibi her zaman birden fazla görüş bulunacaktır. İki *audio* tutkunu kişi, aynı sistemde aynı hoparlörleri dinlerken bir tanesi kabloları değiştirmenin duyulabilir bir fark yarattığında ısrar ederse *"Kim Ne Diyebilir?"*.Bakır oranının fazla (*AWG=American wire gauge* oranının düşük!) olması ve kısa mesafelerin önemli olduğu konusunda herkes hemfikir. Bunun haricinde audio tutkunları arasında genel olarak üç adet kamplaşma gözükmekte: Hi-fi müzik reprodüksiyon zincirinde premium kabloların vazgeçilmez halkalar olduğunu ve bunu fizik kanunlarının açıkça gösterdiğini savunanlar - bu farkların ya ölçülemediği için gerçekte var olmadığını veya sadece duyulamayan frekansları etkilediğine inananlar - ve - hoparlör ve ara bağlantı kablolarının ancak dikkatli bir harcamayı gerektirmeye yetecek kadar önemli olduğuna inananlar.

Diyelim ki high-end bir müzik sisteminiz var ve kablolarına da sisteminizin fiyatı ile mantıklı bir harcama yaptınız (yani sisteminizle aynı miktarda veya daha fazla bir harcama!). O halde artık oturup müzik dinleyebilirsiniz!

Analog – Dijital çarpışmasına SON!

Tunç Bozoğlu tunc@lotushifi.com

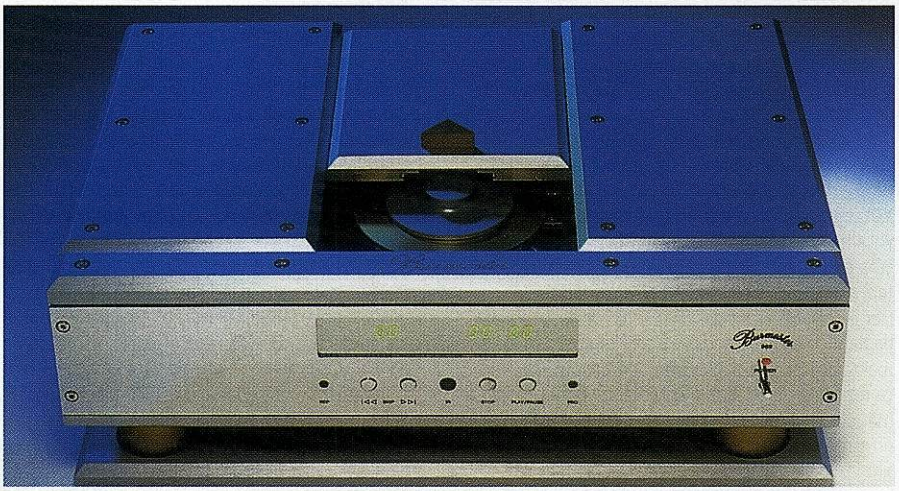

Uzunca bir süredir gelecek nesil dijital çalarlardan bahsedildiğini duymuşsunuzdur. Bir yanda Sony/Philips yeni dijital sistemleri SACD'nin ses üstünlüğünü diğer firmalara kabul ettirmeye çalışıyor, diğer tarafta ise Matsushita ve ortakları bir an evvel kopyalamayı önleyici etkin bir sistem üzerinde anlaşarak DVD-Audio'yu tek dijital müzik aracı olarak tüm dünyaya kabul ettirmeyi hedefliyorlar. Bu iki rakip sistemden elbette ki birisi galip gelecek. Ancak bu süreç için iki yıl öncesinde yaptığım 2001 senesi tahminini biraz uzatmak gerektiğini hissediyorum, bence neticeyi 2003 yılından önce görmek imkansız gibi. Tüm hazırlıkları bitmiş ve geçtiğimiz yılın Eylül ayında piyasaya çıkması beklenen DVD-A'nın ilk örnekleri ancak bu yılın sonunda görülebilecek, o da sadece ABD'de. Neden? Çünkü DVD-A ortaklarının korsan kayıt paranoyasını IBM-Intel'in ortaklaşa geliştirdikleri kopya önleyici sistem bile yok edemedi. Gerçi daha sonraları bu sistemin de hacker'lar tarafından kırıldığı açıklandı.Hacker'ların Sony tarafından kiralanmadıkları bir gerçek, ancak sonucun Sony'nin çok işine geldiği de açık. Fırsattan istifade alelacele ilk SACD çaları (SCD-1) yine ilk olarak ABD'de piyasaya süren Sony, çıkarttığı 50 adete yakın başlık ile de bu sistemi oturtmaya kararlı olduğunu gösterdi. Şu anda Sony'nin DSD kayıt sistemi ve bu sistemi barındıran SACD, DVD-A'ya göre daha şanslı gözüküyor. Bu şans sadece Sony'nin elini çabuk tutmasından değil bu alanda Philips ile ortak hareket etmelerinden ve *Sony Music, Columbia* gibi geniş müzik arşivi bulunan firmaların sahibi olmasından da kaynaklanıyor.

Her neyse, bahsettiğim bu dev firmalar yeni sistemleri için kavga ededursunlar biz işimize bakalım; daha iyiyi, gerçek sese daha yakınını bulabilmek için arayışımızda dCS'ten sonra - ki hatırlarsınız dCS firmasının Elgar ve Purcell adlı *upsampler-D/A converter* cihazlarından ve bu cihazların 24 bit 192 kHz çalıştıklarında ortaya çıkan sesin natürelliğinden yine bu derginin Hi-Fi sayfalarında bahsetmiştim – daha da dramatik bir cihaz(lar)la karşılaştık. Çoğumuzun bildiği ancak çok pahalı olduğu için yakınen ilgilenmediği bir Alman firmasının, ***Burmester***'in ürettiği CD-Transport ve D/A converter'larıyla.

Burmester 969 ve 979 model transportların methini ilk *Harry Pearson*'dan (HP) duyduk. HP her iki cihazı da referans sisteminde kullandıktan sonra şöyle bir betimleme yaptı; *"969, ki 979'un da ondan aşağı kalır bir yanı yok, daha ilk dakikada MarkLevinson ML31.5 transportu kapıdan dışarı attı!"*. Bu öylesine

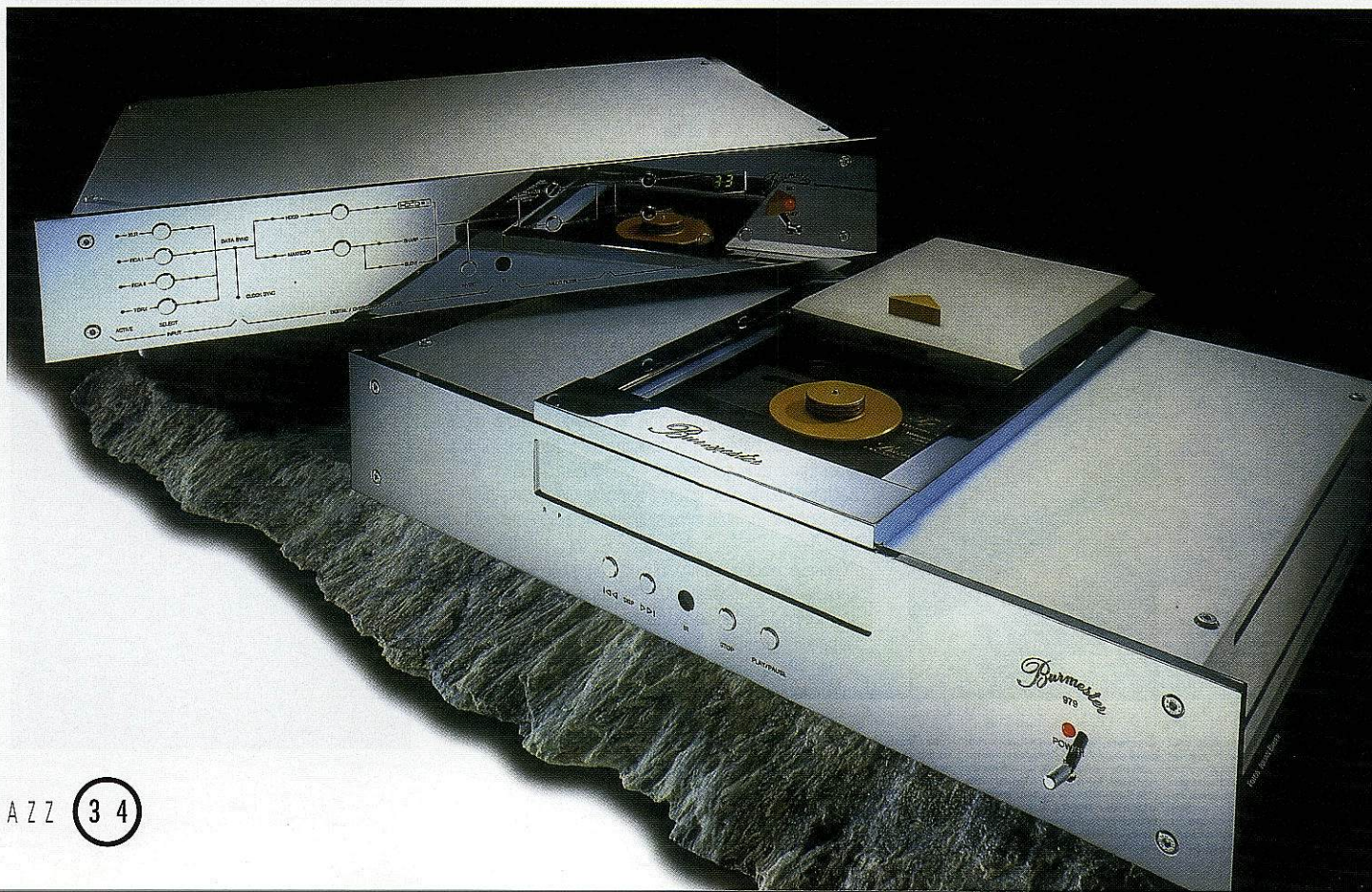

bir iddia idi ki dijital transportta yıllardır referans alınan ML31.5'in böyle bir duruma düşeceğine pek çok kişi inanmadı, ama tabii ki yine aynı kişilerin her biri *Burmester* transportları denemeyi de ihmal etmediler. HP'nin yazılarını yıllardır okuyan, ve dolayısıyla nelerden bahsettiğini iyi anlayan bir kişi olarak buna ben de şaşırmadım diyemem. Velhasılı Burmester Türkiye distribütörlüğünü alarak cihazlarını ithal etmeye başladık, ve ilk önce neleri ithal ettik dersiniz? Tabii ki 969 ve 979!
979'u monte etmeden önce kendi kendimize söz verdik, her zamanki aceleciliğimizi bırakıp 979'u yerine monte ettiğimiz cihaza geri dönerek *double-check* yapacaktık. Ama olmadı! Tıpkı HP'nin dediği gibi diğer cihaza öylesine bir fark attı ki, geri dönüşe gerek duymadık, müzik dinlemeye başladık, daha doğrusu kendimizi müzik denizinin içinden çıkaramadık. *Burmester* transport (sistemde dCS Elgar/Purcell ikilisiyle beraber kullanılıyor ve kablolar Transparent Audio REF-AES/EBU dijital bağlantılarıydı) ile öylesine bir ses elde ettik ki bugüne kadar dijital bir sistemden bu kadar analog (ve belki de daha iyi!) bir ses duymamıştım.
Daha sonra 969 transportu başka bir referans sistemde denedik ve neredeyse daha da iyi netice elde ettik, dCS ikilisine bağlı olmasa da iyi bir D/A converter ile (Theta GenV) yaklaşık aynı, analog benzeri sesi elde edebiliyordunuz. Tabii ki dCS ikilisini kullandığımızda 24/192'nin üstünlüğünün tadına vardık.
Bir adım sonrası bu cihazları kendi referans sistemimizde denemek oldu - bu denemenin gecikmesinin en büyük nedenlerinden biri referans sistemimizde son bir yıl içinde yaptığımız ekleme/değişikliklerdi: A/C hattını yenilemek, Burmester/PowerWedge marka A/C filtrelerinin yanında PS Audio'nun saf 50Hz/220V üreten PowerPlant'lerini ithal etmek, JMLab Utopia modelinin ve Transparent Audio Reference kabloların sisteme katılımının biraz gecikmesi vs. – ve bu deney bizleri *Burmester*'a patentli olan **belt-drive (motorlastik** ikilisi, tıpkı bir pikap gibi) teknolojisinin ve bu teknolojinin iyi bir **A/C servo** teknolojisi ile birleşmesinin nasıl harikalar yaratabildiğinin bir kanıtı daha oldu.

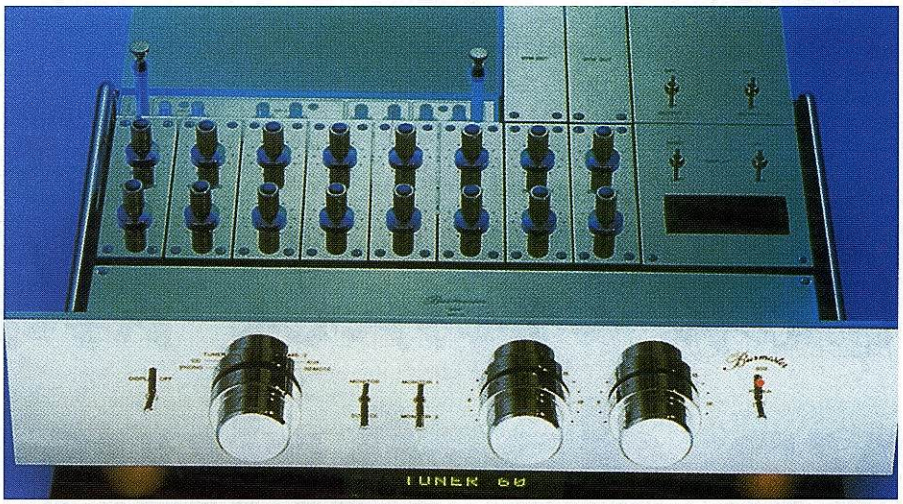

Burmester ve 24/192'nin getirdiği şu: *immediacy* (anındalık) ve *continousness* (devamlılık). Bu tarz sese ancak canlı müzik dinlerken şahit olabilirsiniz. Elde ettiğiniz sesi şöyle tasavvur edebilirsiniz: karşınızda bir orkestra var ve siz bu orkestranın an ve an, salise salise fotoğrafını çekiyor ve sonra oturup bu fotoğrafı derinlemesine inceliyorsunuz. Dolayısı ile görmeyi istediğiniz bir yere baktığınızda diğer detayları gözden kaçırmıyorsunuz, çünkü tüm orkestra bütün haşmetiyle, ama tek tek, enstrümanlar birbiri içine karışmadan, zaten karşınızda!
Ne SACD ne de DVD-Audio'nun bu duyduğum seslerden daha iyisini üretebileceklerini zannetmiyorum. Bence şu andaki haliyle her iki sistem de olsa olsa ***züğürtün tesellisi*** olabilirler, tıpkı bir takım eleştirmenlerin çıkıp da 300-400$'lık DVD çalarların CD çalarlardan daha iyi çaldıklarını iddia ettikleri gibi, hangi CD çalarlardan bahsediyorlardı acaba, yine 300-400$ değerinde olan seri üretim tiptekilerden mi? Biz müzik tutkunları o o tip cihazları kullanmayı bırakalı nice seneler oluyor!
Ne zaman Burmester 969-979 transport kalitesinde SACD ve DVD-A transport ve yine aynı kalitede D/A converter ve D/A filtre (SACD'nin D/A dönüşümüne ihtiyacı yok, sadece dijital bir filtre sesi analoga çevirmeye yeterli, ancak yüksek dijital gürültü bu alanda sorun yaratıyor, bu nedenle SACD çalarlarda henüz dijital bir çıkış ve bu çıkışı analoga çevirebilecek harici dijital filtre cihazları yok-), işte o zaman bu geleceğin dijital standartlarından belki daha iyi kalitede ses elde edilebilir.
Bol müzikli günler.

RÖP.

Çok isimli adam: ya da Arkın Ilıcalı

Merih Akoğul

Arkın Ilıcalı'yı tanıyalı tam iki yıl oldu. Ortak fotoğrafçı arkadaşlarımızla aynı masaya oturduğumuzda, bu kırmızı saçlı genç adam Kanada'da yaşayan, üniversitede ebru sanatı üzerine ders veren, aynı zamanda D.J. ve fotoğrafçı da olan çok yönlü bir kişiydi. Ney çaldığını ve grubuyla Amerika ve Kanada'da konserler verdiğini de söylemişlerdi.

Oysa, onun aslında Mercan Dede olduğunu öğrenmem için, geçtiğimiz yıl Akbank'ın düzenlediği Alla Turca etkinliklerini izlemem gerekiyormuş. Tophane-i Amire'de tanık olduğum bu sıradışı konserde olayı anlamıştım. İzleyicileri koltuklarına mıhlayan bu konserde kırmızı saçlı genç adam, ayaklarını altına toplayıp neyini üflemeye başladığında müzik, mekânın taş duvarlarından üzerimize bir ışık yağmuru gibi boşalmıştı.

Hemen ardından Mercan Dede'nin "Sufi Dreams" adlı ilk albümünü edindim. Ve yeni konserine kadar, bu başarılı çalışmayı dinleyip, çok boyutlu müziğini kavramaya çalıştım. Onun, müzik dünyasına son armağanı da, Journeys of Dervish albümü oldu.

Mercan Dede bu yıl, Akbank'ın başarılı bir organizasyonu ile bir kez daha karşımızdaydı. Sanat yönetmenliğini Cem Mansur'un yaptığı "1789/Âkd-ı Selim'in Müziği" başlıklı etkinlik içinde Mercan Dede yine izleyicileriyle birlikteydi. İçinde önemli müzisyenlerin de olduğu, ciddi bir sanatsever kitle tarafından dikkat ve coşkuyla izlendi. Konser günün inip, ezan sesiyle sarmaş dolaş olduğu mavi saatte, yine Tophane-i Amire'nin taş duvarlarında yankılandı Mercan Dede'nin neyi, tefi, elektronik efekt sesleri...

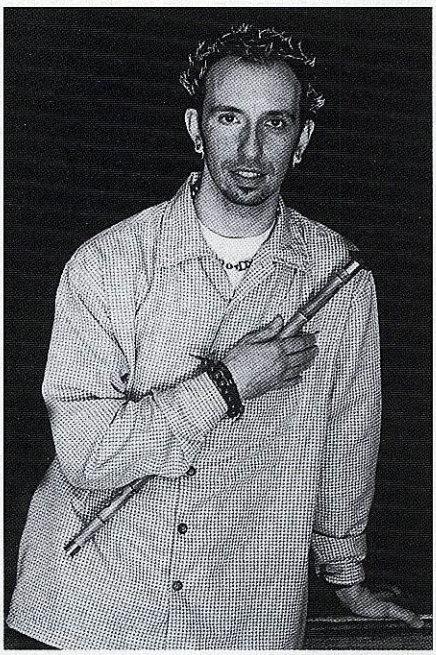

Mercan Dede Ensemble'ın müziğine ayrıntılı baktığımızda, belkemiğini tasavvuf felsefesi ve Mevlânâ'nın öğretilerinin oluşturduğunu görüyoruz. Doğu'nun gizemini belirli bir açıdan müziğiyle betimliyor Mercan Dede ve bunu gerçekleştirirken de, fikrini batının müzik enstrümanlarıyla payandalayarak çağdaş bir yapı oluşturuyor.

III.Selim, Osmlanlı sultanlarının en ilginç olanlarından biridir. Bir elinde ney, diğer elinde hanedanın yönetimi, şiirler, besteler, insan hakları için yaptığı çalışmalar, kalbi Doğu'da, fakat aklı Batı'ya dönük önemli bir kişiliktir. O gün, "Selimname - Evrensele Açılan Kapının Aydınlık Sesleri" konserinde Mercan Dede coşkulu bir müziksever kitleyle karşı karşıyaydı. Bir gece önce Babylon'a gidenler, Sufi Dreams'i dinlemiş olanlar ya da geçen seneden tadı damaklarında kalan izleyiciler de o konserdeydi. Hatta dikkatli bakanlar, tebdil-i kıyafet Loreena McKennit'ı da orada görebilirlerdi.

Mercan Dede'nin, ney, vurmalı çalgılar ve elektronik seslerden oluşan gizemli dünyasına, tablada Shankar, kemanda Hugh Marsh, klasik kemençede Neva Özgen, viyolonselde Yelda Özgen, kanunda Göksal Baktagir, utta Yurdal Tokcan ve konuk sanatçı olarak da sesiyle gazelhan Kani Karaca katıldı.

Turuncu, kırmızı ve mavi ışıklar altında neyin ilk notalarıyla konser başladı. Dört bölüm halinde Sultan III.Selim'in büyülü dünyası ele alındı. Mercan Dede, gömleğinin üzerindeki görünmez hırkası ve yürekten üflenmediğinde sıradan kamışa dönmeye meyilli neyiyle çok şey anlattı izleyicilere. Sonra Kani Karaca sahne aldı ve aslında gözlerimizin çoğunlukla doğru yere bakmadıkları için gör(e)mediğini hatırlattı. Bunların tümü iki saat içinde, yedi notayla, majör ve minörler birbirleriyle köşekapmaca oynarken oldu. Sanki bir mayıs yağmuru, camlara ürkekçe yağdı, ışıklar önümüzde dağıldı ve sokakları ıslattı.

Konser bittiğinde, yüreğimimizle boğazımız arasında gidip gelen bir düğümle evlerimize doğru yol aldık. Konsere gelirken terk ettiğimiz savaş alanlarından hatıra, yüreğimizdeki nedensiz telaş kaybolmuştu.

Ertesi gün, sözleştiğimiz üzere Arkın Ilıcalı'yı Tünel'de arkadaşlarıyla alış veriş yaparken buldum. Müzik mağazasından içeri girdiğimde, zurnaları sipsileri deniyor, vurmalı çalgıların derileri üzerinde geziniyorlardı. Beraberinde Hugh Marsh, Shankar ve Ankara Devlet Opera Balesi Modern Dans Topluluğu'nun kurucusu Beyhan A.Murphy'de vardı. Bu Jazz Dergisi için çok özel bir foto-röportaj olacağı için, ilk olarak mağaza içinde fotoğrafları çekmeye başladım. Mağazadan

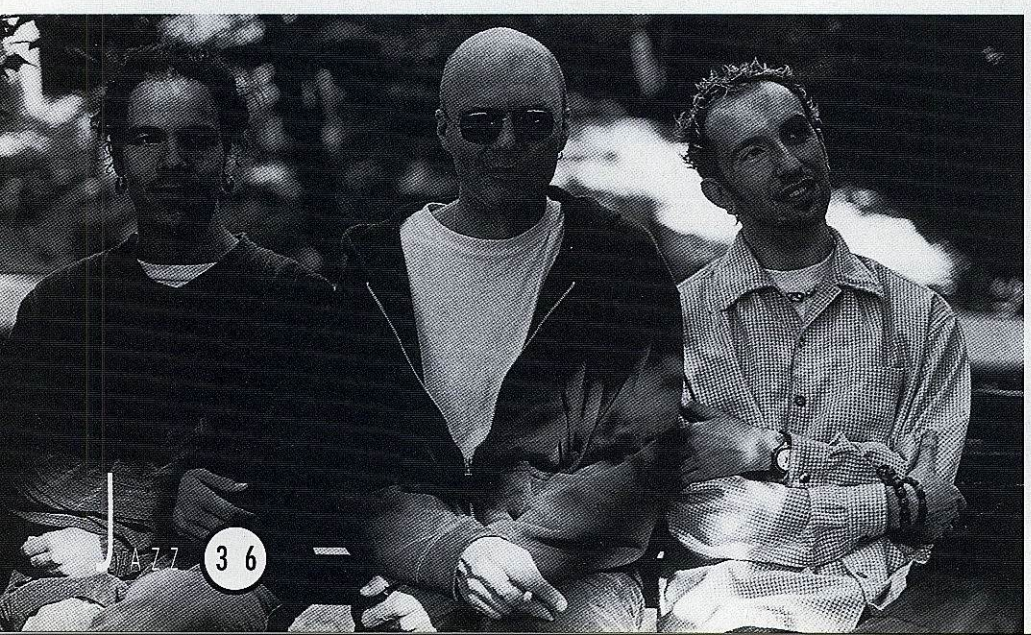

SAÇINIZI
YENİLEYEN
İLK ŞAMPUAN.
ZAMANIN OLUMSUZ
ETKİLERİNİ %40'A KADAR
AZALTIR.
SAÇINIZI E VİTAMİNİYLE
GÜÇLENDİRİRKEN, ZAMANLA
KAYBETTİĞİ AMİNOASİTLERİ
GERİ KAZANDIRIR.
ORGANICS
VITAL
YENİ
E VİTAMİNİ
AMİNOASİTLER
YENİLEYİCİ
ŞAMPUAN
Organics Vital
Saçlarınız daima genç kalsın.
ORGANICS =
= Hayat
= Güzellik

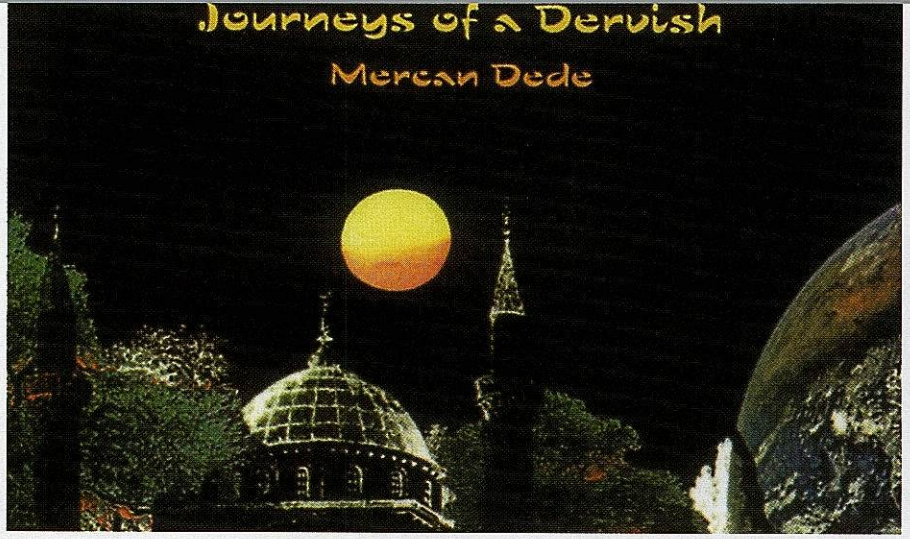

ayrıldıktan sonra hemen aşağıda olan Galata Mevlevihanesi'ne girdik. Şehrin tüm uğultusu, yerini uhrevi bir sessizliğe bırakmıştı. Kapıdan giren Arkın Ilıcalı, içeride dolaşan Mercan Dede olmuştu. Mekanı derin derin soluduktan sonra, yeni satın aldığı neyini çıkarıp üflemeye başladı. Az sonra, görevliler de yüzlerindeki tedirgin ifadeden kurtulup, neyin, yeni yürümeye başlayan bir çocuk gibi soluğa ısınışını izlediler. Bu arada Shankar, tüm merakıyla büyük kösün üzerindeki yamaya bakıyor ve kösün gövdesini oluşturan madenin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu.

Bir yandan sohbet ederken, diğer yandan da fotoğraf çekmeyi sürdürüyordum. Sıra, ruhların taşlara dönüştüğü, sessizliğin evi Hamuşhane'deydi. Mercan Dede, mezar taşlarının arasına oturuyor, ağaçların arasından üzerine düşen bir parça güneşin verdiği enerjiyi, yine neyinin içinden geçiriyor. Kuşların verdiği karşılık, deklanşör sesiyle mezarların üzerinde birleşiyor. Sonrasında büyük bir ağacın gölgesinde, hep birlikte çaylarımızı içiyoruz. Tekrar yaşamın içindeyiz artık.

Gün bitiyor ve biz sonunda Maçka Oteli'nin lobisinde söyleşiye başlıyoruz. Arkın'ın sorularımızı yanıtlamak için en fazla bir saati var. Konuşmaya III.Selim'den ve çıktığı bitimsiz yolculuktan başlıyoruz... *"III.Selim, diğer padişahlardan çok farklı. Şiddeti reddediyor. Hak kavramı çok önemli. Hem Tanrı anlamında, hem de kişisel hak anlamında... Bir biçimde ölüme itileceğini, öleceğini biliyor. Cem Mansur, projeyi teklif ettiğinde tarihsel ve politik öneminden dolayı çok heyecanlandım. Selim gelenek ve alışkanlıklarla, yenilik arasında duruyor. Yeni şeyler söylüyor ve mevcut düzene karşı koyuyor. Bu bence ileriye gitmenin ilk adımı. Ben de böyle bir yerde duruyorum. Arkin Allen olarak elektronik müzik, Mercan Dede olarak da tasavvuf müziği yapıyorum."*

Arkın, tasavvufun en önemli yönünün"birleştiricilik"olduğunu söylüyor ve ekliyor. *"Bir yanda tasavvuf müziği, diğer yanda sarı saçlı, küpeli bir adam. İşte size iki kontrast. Ama ortaya farklı ve kabul edilir, güzel şeyler çıkıyor."*

Arkın'a, dört bölüme ayırdığı konserinde, teknik ve müzikal olarak nasıl bir yol izlediğini ve bestelerini soruyorum. Kulağımın ayırabildiği kadarıyla, Türk Müziği'nde kullanılan tanıdık makamlardan söz ediyorum. O da bana Selim'in Napoleon ile yazıştığını bilip bilmediğimi soruyor. Şaşırıyorum, yüzü Batı'ya böylesine dönük bir kişi olmasına sultanın... Arkın, Hicaz, küçük bir beste yaparak Selim'in eşiğinden girdiğini söylüyor.

"İlk bölümde hicaz olarak Neyzen Selim'in üzerinden gittim. Hugo Marsh keman, ben de ney ve İran tefini kullanarak doğu-batı kontrastlığı oluşturduk. Sonra ikinci parça neveser bir nefes olarak yer aldı. Kani Karaca da güçlü sesiyle katıldı aramıza. Üçüncü parça sâbâ makamındaydı. Giriştе, elektronik gökgürültüsü sesleri çıkartarak, insanları biraz rahatsız ettim." Arkın, konserlerinde yer yer elektronik sesler kullanıyor. Üst üste kayıtlarla, çalınan müziği yineliyor ve böylelikle zamanı, kendi felsefesi doğrultusunda, anlara bölerek kullanıyor. Aynı şeylerin, tekrar bile olsa, farklı zamanlarda algılanmasının, farklı şeylere karşılık geldiğinin altını çiziyor. Doğulu bir bilge gibi, Herakleitos'un felsefesiyle, Matrix filminin kedili zaman sekmesi sahneleri arasında, tasavvuftan ince ama sağlam bir merdiven kuruyor adeta. *"Bu kısım, Selim'in öldürülmesine ait bölümdür. Şeb-i aruz, 'düğün gecesi', yani kendi ölümüne verdiği addır. Basit ama yüreğe işleyen melodiler kullandım. Dördüncü bölüm ise, bugün bizde yaşayan Selim'dir. Tümünü doğaçlama olarak yaptık. Bugün Selim yaşasa ne olurdu sorusundan yola çıktık. Kani Karaca'ya da o an ve ortam içinde gönlünden ne geçerse oku dedik, o da kaside okudu. Emprovizeydi ama sizin de gördüğünüz gibi bir birlik vardı. Hiçliğin olduğu yerde birlik..."*

Gerçekten de bu bölümden herkes çok etkilendi. Kani Karaca'nın dudaklarından sözler dökülürken, kemanla neyin, kemençeyle viyolonselin, tefle tablanın uyumunu gördük.

Arkın'a müziğinin uluslararası platformda nasıl algılanarak değerlendirildiğini soruyorum. Zira bizler, yüreğimizin doğusundan, bu müziklere belki biraz yanlı yaklaşıyoruz. Batı kodlarını bilmediği bu müziğe acaba nasıl bir tepki veriyordu.

"Ben yalnızca birleştiriyorum. Doğuyla batıyı, yaşlıyla genci, geleneksel ile moderni, eskiyle yeniyi, elektronikle akustik olanı. Karşıtların birliği, gece ve gündüz gibi... Son 5-6 yıldır, dünyada 'Fusion world' müzik çıktı ve çok popüler. Benim müziğimde bu kategoride ele alınabilir. Başlangıçta bana kredi vermediler. Yaptığım müziğe şüpheci yaklaşıldı. Oysa daha sonra Batılı müzisyenlerden, çeşitli alanlarda işbirliği ve film müziği teklifleri aldım. Artık samimi olduğumu biliyorlar. Amerika ve Kanada'daki eleştirmenlerin tepkileri çok olumlu. Genelde benim müziğim için iki şey diyorlar: 'Çok taze ve alışılmışın dışında olduğu' ve herkesin ortak olarak söylediği, 'Biz bu müziği bilmiyoruz ama kendimize çok yakın hissediyoruz' tanımlamaları... Doğrudur, ben kalbimin atışlarını kaydediyor, sonra bir takım işlemlerden geçirerek müziğimde kullanıyorum. İnsan, rahim içinde oluşmaya başladıktan sonra, daha doğmadan bu sesleri duymaya başlıyor. Genetik kodları var. Sonra yağmuru kayıt ediyor, ritm gibi armonize edip kullanıyorum. Doğada gereken herşey var. Önemli olan dikkatlice bakmak... İsimler önemli değil. Ben bu yüzden farklı isimler kullanıyorum."

Arkın'a nereye gittiğini ve ne yaptığını sorduğumda, o da bana neyi yapmayacağını bildiğini söylüyor. Hemen heybemden, yaşamını nasıl kazandığı sorusunu çıkarıyorum ve onu finanse edenin D.J. Arkin Allen olduğunu öğreniyorum. Son soru jazz'la ilgili. Jazz formlarını ve mantığını müzikte kullanıp kullanmadığını soruyorum. Bana Sufi ve Mevlevi Müziği'nde doğaçlama olduğunu ve bunlardan yararlandığını söylüyor. Taksimin enstrümanla, gazelin ise sesle yapılan doğaçlamalar olduğunun altını bir kez daha çiziyor.

Saat giderek ilerliyor, zaman akıp geçiyor. Yukarıdan çağırıyorlar. Çünkü az sonra yüzlerinden bir başkasını kuşanıp Dulcinea'ya gidecek ve sanatını icra edecek. Veda saati geliyor. Arkın Ilıcalı'yı bu kez fazla beklemeyeceğiz, çünkü 7.Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nde Arkin Allen olarak Montreal Tribal Trio ile birlikte Babylon'un ortasına 14 Temmuz akşamı yumuşak iniş yapacak.

Maçka'da serin bir akşamüstü. Rüzgârın, yapraklara değdiği yerden sanki biri adımızı çağırıyor gibi. Belki de, Hamuşhane'nin bu dünyaya doyamamış ruhları bizimle biraz sohbet etmek istiyorlardır.

Ron Affif

Önder Focan

Jazz'ın ana vatanı Amerika; dolayısıyla en özgün, en değerli sanatçılarını doğal olarak Amerika'da bulmaktayız. Jazz'da önemini gün geçtikçe arttıran gitarın da doğal olarak en önemli isimleri Amerika'dan çıkmakta. Fakat jazz gitar deyince bildiğimiz isimler genellikle albümleri ve uluslararası festivallerde sıkça yer alan isimlerdir. Son yıllarda Blue Note ve Verve bu anlamda hem CD piyasasında hem de festival programlarında hakim müzisyenleri ortaya koyuyor. Yine son yılların jazz gitarcıları ayrıca daha da önceki nesillerin aksine gelenekten çok jazz okullarındaki eğitimleriyle stillerini oluşturmuş, hakikaten çok değerli isimler.

Amerika'da jazz gitar bizim bildiğimiz CD label'leri ve festival programlarıyla sınırlı değil. Jazz gitarın burada önemli bir geleneği var. Özellikle de bazı bölgelerde yoğunlaşmış, bir anlamda geleneğin ustadan çırağa öğretilmesi ile oluşan bir jazz gitar toplumu var. Özellikle de Washington DC, Pittsburgh gibi New York çevresi, kuzey doğu bölgelerinde yoğunlaşan bu çevre, ayrıca sahne olarak da Manhattan'ın küçük underground barları, güney batı ve Kaliforniya'nın jazz kulüplerini de kullanmaktadır.

Bu gelenekselci jazz gitaristlerinin en büyük ortak paydası belki de beyaz ve İtalyan asıllı olmaları, kasa, lütiye yapımı jazz gitarları, hiçbir efekt aleti kullanmadan, direk amplifikatöre bağlayan, temiz bir tonla çalmalarıdır. Bu müzisyenlerin etrafında toplandığı Just Jazz Guitar ve T.C. Guitar gibi dergiler bulunmaktadır. Bu yayın organlarında da hem birbirleriyle olan ilişkileri sağlamlaştırmakta hem de geleneği sürdürmek ve iletmek için gerekli makale ve yazıları da notalarla birlikte yayımlamaktadırlar. Çaldıkları gitarları yapan lütiyeler de çoğunlukla İtalyan kökenli Amerikalı'lardır. En önde gelen gitarları Benedetto'dur. Ayrıca Buscarino, Mortoro, Napolitano, Jampellone gibi lütiye gitarlarını da keyifle kullanırlar. Jazz gitar tarihinin en önemli lütiyesi (ki şu anda gitarları 50 bin dolar civarında satılan) D'Angelico ve onun en az kendis kadar ünlü öğrencisi D'Aquisto beyaz İtalyan, kasa jazz gitar lütiyelerinin en önde gelenleridir. Bu en önemli ekibin müzisyenleri kimler dersek en başta tabi ki Joe Pass ve Pat Martino gelir. Bucky Pizzarelli, Tony Mottola, Joe Diorio, Mike Anthony, Gene Bertongini, Sal Salvador, Jack Wilkins, Berry Galbraith ve Ron Anthony diğerleridir. Bu ekolün genç temsilcilerinden biri de Ron Anthony'nin yeğeni Ron Affif'dir. 1965 doğumlu, isteği ve hevesi annesi Marlene'den sabrı ve disiplini de babası boksör Charlie Affif'den almış. Pittsburghlu olan sanatçı yine kendisi ile aynı şehirden olan George Benson'dan da büyük övgüler almış "benim en sevdiğim tarz jazz gitar çalan müzisyen" diyerek onun stilini övmüştür. Ron Affif'in geçtiğimiz günlerde jazz gitaristlerinin çok çekindiği bir tarz olan eşliksiz solo gitar formatında **Solotude** adlı CD'si Pablo etiketiyle piyasaya çıkmıştır. Ron Affif, 2-6 Mayıs tarihleri arasında Kerem Görsev Jazz Bar'da vibrafonda **Eldad Tarmu**, basda **Trevor Ware**, davulda **Cengiz Baysal**'dan oluşan quartet'iyle çaldı. Buscarino gitarıyla olağanüstü çalan Ron Affif'le programları bittikten sonra söyleştik.

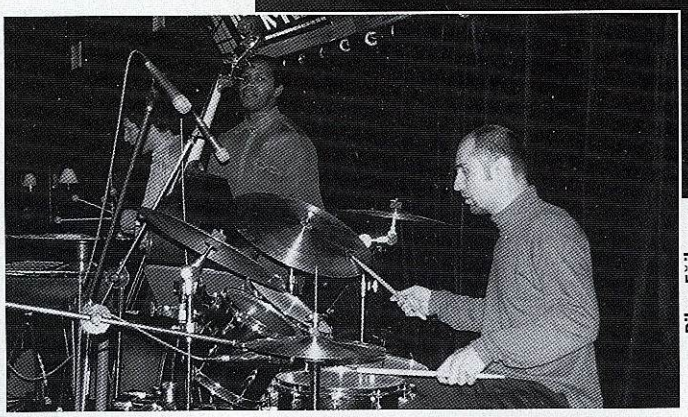

Bilge Eğilmez

Ron, gitara ve jazz'a nasıl başladın, ne şekilde eğitim aldın?

Formal bir eğitim almadım. 12 yaşımda başla-

dım. Müziği çok seviyordum Jerry Conderado isimli bir hocam vardı. Dayımın da (Ron Anthony) eğitimimde çok fazla katkısı oldu. Önceleri mandolin çaldığım için sağ el tekniğim biraz mandolin tekniğine uygun olarak gelişti. İki yıl D'Jango stili çalıştım. Dayım turnelere çıkmadan evvel bize gelir çalışımı dinler, yeni birşeyler gösterir sonra da tekrar geldiğinde ne kadar ilerlediğimi, neler yapabildiğimi kontrol eder öyle giderdi. Hocalarımı da gelişmeme göre seçerdi. Müziksever bir aileden geliyorum. Annem Sinatra, Tony Bennett, Mel Torme gibi şarkıcıları çok severdi. Ağabeyim de her tür müziği severdi, beni çok etkiledi. 13 yaşında "Sweet Lorraine" gibi jazz standartlarını çalabiliyordum. 15 yaşımda ise profesyonel olarak çalmaya başladım. 22 yaşımda da piyano, davul ve bastan oluşan bir ritm section eşliğinde ilk albümümü yaptım.

Bilge Eğilmez

Gitar ile ilgili nasıl çalışmalar yapıyorsun?

Joe Pass'in bana öğüdü, "sadece çalmana bak" olmuştur. Ayrıca şarkıcılara eşlik etmeyi önermişti. Şarkıcılarla çaldığınız zaman parçanın armonisini tüm olarak hakim olmanız ve çalmanız gerekir. Ayrıca şarkıcılar seslerinin renginden dolayı değişik tonlar talep ettiğinden orijinal tonlar yerine şarkıcı tonlarından da çalmayı öğrenirsiniz. Bu şekilde parçayı her yönüyle, sadece klaviyede ilk gördüğünüz şekliyle değil de her yönüyle öğrenip, daha hakim olarak çalabilirsiniz.

Bugüne kadar hiçbir metot ve egzersiz takip etmedim, sadece parçaları çalmayı öğrenmeye çalıştım ve parçaların üzerine yapabileceğim herşeyi yapmaya çalıştım. Jazz'da ve gitarda neler yapabileceğini ile, neler yapamayacağını çok iyi bilmeniz lazım. Yapamadıklarınızı tespit edip bunları nasıl yapabileceğinize kendi çalışmalarınızla başlayabilirsiniz. Neler yapamayacağınızı bildiğiniz için de performans sırasında kendinize güvenerek çalabilirsiniz.

Kendi stilini tarif edebilir misin?

Benim gitar stilim kesinlikle New Orleanslı bir gitaristinkine benzemez. Stilin oluşmasında geleneğimizden gelen müziğin ve mandolinin de tabi ki bir etkisi var. Aslında herkesin kendini ifade eden bir stilini geliştirmesi en güzel şey. Herkes birbiri gibi çalsa müzikte renk hiç olmazdı herhalde. Eğer geleneğimizde müzikal olarak bizi ayırdedebilen birşey varsa bunları jazz'a ve gitara taşımak, jazz gitarın evrensel normlarını bozmadan orijinal sound'umuzu ve kendi rengimizi çıkarmak açısından son derece yaralı olabilir.

Türkiye'ye geldiğin ve bu turu yaptığın grupla ilgili konuşabilir misin?

Bu grup bu tur için oluştu. Repertuar olarak jazz standartlarını esas alıyoruz ama grubun elemanlarının bestelerine de yer veriyoruz. Gitar ve vibrafonla oluşan gruplardan son derece hoşlanıyorum. Gitar ve vibrafonla çok hoş bir sound yakalandığına inanıyorum.

Bir jazz grubunda hem piyano hem de gitar varsa, nasıl eşlik ediyorsun?

Genelde eğer yazılı çizili aranjmanlar yoksa, eğer piyanist eşlik ediyorsa ben eşlik etmem. Zaten eşlik ederken akorları daha az sayıda notayla çalıp, solisti fazla eşlikle boğmamaya gayret ederim.

Yeni projeler neler, önümüzdeki günler neler yapacaksın?

Al DiMeola'nın konser vereceği JVC festivalinde açılış konserini çalacağım. Temmuz ayında bir hafta Sweet Basil'da programım var. Ayrıca Fantasy firmasıyla anlaşmam var, bir trio albüm yapacağım.

Bilge Eğilmez

Eve döner dönmez, "döner"!..

İster çarşıdan dönün, ister işten... İster yorgun olun, ister keyifli... Canınız harika bir piliç döner mi çekti? Çekin buzdolabından Banvit döneri, çakın tavanın altını... 5 dakika sonra, önünüzde, benim diyen dönercide bile bulamayacağınız muhteşem lezzette, sağlıklı bir piliç döner! Evde böyle bir döner olur da insan eve çabucak dönmez mi?

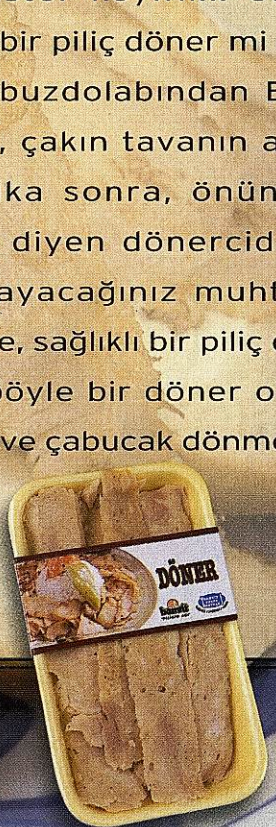

BANVİT BEYAZ MUTFAK
SAĞLIKLI • LEZZETLİ • PRATİK

banvit

KLAN★EURO RSCG

Bir tatlı Latin rüzgarı:

Pasaporte Latino

PASAPORTE LATINO

Ercüment Vural (b, keyb, vo, arr)
Jozi Levi (perc, vo)
Sekan Özyılmaz (p, keyb)
Erhan Akhan (perc, vo)
Şenova Ülker (tp)
Aycan Teztel (tb)
Mehmet Sezer (tp)
Carlos Garcia (vo, perc)
Berna Anter (vo)
Zeynep Casalini (vo)

■ Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Onlardan bahseden basın bülteninde şu sözleri okudum: Latin müziğinin kalbi olan Güney Amerika'nın melodilerini birçok tanıdık Türk melodisi ile birleştiren Türkiye'nin ilk ve tek Latin grubu Pasaporte Latino bu yaz herkesi dans ettirmeye hazırlanıyor.

İlk aklıma takılan şey "Türkiye'nin ilk ve tek Latin grubu sözleri" oldu. Peki daha evvel hiç kimse Türkiye'de Latin yapmıyor muydu? Hadi yapmıyordu diyelim, o zaman bizim Latin niyetine dinlediğimiz şeyler neydi?

Pasaporte Latino'yu ilk defa bir provada tanıdım. Baharın yerini yaza terk etmeye hazırlandığı bir akşamüstü vakti çalıştıkları kulübe gittim. İlk gözüme çarpan şey sevgili dostum ve benim için özel bir yeri olan Şenova Ülker oldu. Şenova o anda alabildiğine sıcak bir solo yapıyordu. Daha sonra davulda Cengiz Baysal'ı gördüm. Cengiz benim için Türkiye'nin en iyi ye-

ni nesil davulcularından biridir, iki dost bulunca içim rahat etti. Randevum grubun kurucusu Jozi Levi ile idi ama onu tanımıyordum. Sonra dikkatimi sarışın atletik yapılı bir adam çekti, klaviye şeklinde bir bas çalıyordu, bu olabilir diye düşündüm. Şenova bana sessizce Jozi'yi gösterdi. Jozi tip olarak hiç de benim önyargılarımdaki müzisyene benzemiyordu. Bir kenara çekilip onları izlemeye başladım. O sıralarda galiba Venezüellalı bir vokaliste eşlik ediyorlardı. Onlar hakkında ilk dikkatimi çeken şey yaşadıkları amatör keyif oldu. Çok eğleniyorlardı. O akşamüstü üç saat grubu çalışırken izledim, sonra prova bitti, Jozi'ye gidip kendimi tanıttım. Onu uzaktan dikkatle izlemiştim. Kimse onun kadar tef çalarken keyifli sigara içemez diye içimden geçirdim. Elindekinin benim bildiğim tef olmadığını sonradan öğrenecektim. Ama içimde bir his onun aslında başka bir dünyanın adamı olduğunu da hissettirmişti. Dayanamadım sordum, tahminim doğru idi, Jozi aslında bir işadamı idi ve otomobil yedek parçası ithalatı ve satışı ile uğraşıyordu. Jozi sandığım adam konusunda ise tam olarak yanılmamıştım. Onun adı Ercüment'ti ve Jozi ile beraber grubu kuran kişi idi.

'Jozi, aslında yedekparça işinde sıkıldıkça burada kafayı dağıtıyorsun değil mi?' diye sordum, başı ile gülerek sözlerimi doğruladı.

Onlar ile esas konuşmamı yaptığım bir başka günde söze önce Jozi girdi:

"Aslında ben bir iş adamıyım. Aileden gelen bir oto yedek parçası ve mümessillik işimiz var ama bu olayın sadece bir yönü. Bir de şu yönüm var. Ben Latin müziğine tutkunum, çok seviyorum ve yapabilmek istiyorum. Geçmişimde müziğe piyanist olarak başladım. Ama vurmalı sazlara da her zaman ilgim olmuştu. Bir ara Tahsin Ünüvar Quartet'de çalıştım. Orada hem piyano hem de vurmalı sazlar çalardım. Programımızda hem fusion hem de Latin vardı. Bunu izleyen Café Zanzibar'ın sahibi Semih Tortamış benden Latin müziği çalacak bir combo kurmamı istedi. Önce bir şarkıcı buldum, Tuğba Önal, güzel yeşil gözlü bir kızdır, pop müzik şarkıcısı olarak tanırsın. Tuğba beni Ercüment Vural ve Melis Sökmen ile tanıştırdı. Ercüment de yıllardır bu müziğe gönül vermiş bir kişi idi ama çalabileceği bir yer veya ortam olmamıştı. Bu şekilde bir araya geldik. 15 gün prova ile sahneye çıktık. Repertuarımızda sadece Latin salsa ve Brezilya Samba vardı. Blues ve reggae yer almadı.

1996 yılının ilkbaharında Teşvikiye Reasürans Pasajındaki kafede çalışmaya başladık. 60 kişi kapasiteli yeri her hafta perşembeden cumartesiye programımız olan geceler tıka basa doldurduk. Olay tuttu. Yaz geldi, teklifler gelmeye başladı. Bu arada Tuğba gruptan ayrıldı onun yerine Cenk Sökmen geldi. O yaz ilk olarak Marmaris Martı Otel'de çaldık. Burası da çok doldu, başka başka teklifler gelmeye başladı. Kanal D camiası, VIP Turizim organizasyonları, banka organizasyonları, şirket toplantıları, Çubuklu Hayal Kahvesi derken yaz geçti. Yazın son günlerinde Hyatt Regency otelindeki Harry's Jazz Bar'da çaldık. Sonra Melis Sökmen ve Cenk Sökmen'de gruptan ayrıldılar. Onların yerine Sibel Gürsoy, Mine Çağlar ve Ajlan Büyükburç katıldılar. Bir ay beraber çalıştıktan sonra Eski Yeşil'de çalmaya başladık. Giriş o giriş, iki sene orada çalıştık. İlk yıl Yeşil'e aynı anda 168 kişi doldurarak bir rekor kırdık. Bir çok dostumuz oldu, onlar da bizimle beraber sahneye çıkar çalarlardı. Arto Tunçboyacıyan, Orhan Topçuoğlu, Uğur Yücel bizi sahnede yanlız bırakmayan dostlarımız oldu. Bir çok sinemacı, ressam, sanatçı, sosyete tabir edilen kesimin müzikten anlayan kısmı bizi dinlemeye geliyorlardı. Bu böyle iki yıl devam etti."

Biz Jozi ile konuşmamıza devam ederken yavaş yavaş grubun diğer üyeleri de bize katıldılar. Önce Erhan geldi, sonra Cengiz, Ercüment ve Serkan bize katıldılar. Sahnede onlarda gördüğüm rahat havayı sohbet ettiğimiz yerde de hissettim. Doğan Music Company'nin binasında konuşuyorduk. Biz konuşurken cep telefonları çalıyor, bir takım evrakları imzalamak için bizimkiler başka bir odaya gidip geliyorlardı. Meğer ilk albümlarini DMC yayınlıyormuş ve bununla ilgili formaliteler tamamlanıyormuş. Jozi bir yandan imza, kontrat gibi bürokratik işler ile ilgileniyor bir yandan da bana "Latin Müziğine Giriş" adlı dersin ilk gün konuşmasını yapıyor:

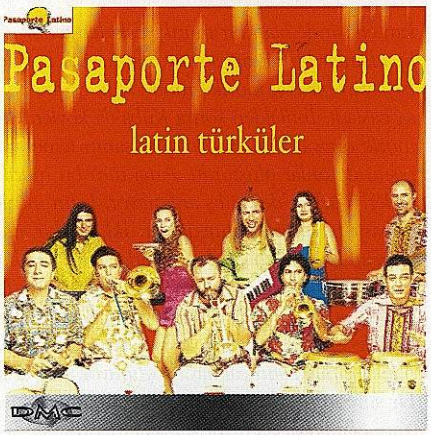

"Latin Müziği ifadesi bizde yanlış anlaşılıyor. Güney Amerika müziği Latin müziği değil. Latin müziğinin kökü Küba, Karayibler, Meksika, Venezüella, Kolombia ve Panama. Bu müziğe salsa deniliyor. Öbürü ise Brezilya müziği, yani samba. Bu müziklerin dilleri, ritmleri, 'groove'ları farklı. Enstrümanları da farklı. Her iki müzik de hareketli, oynak ve insanın içini kıpırtadıyor, belki de bu yüzden insanlar ikisini bir sanıyorlar. Ama şurası muhakkaki her iki müzikte tüm dünyada yaygın olarak seviliyor. Brezilya eski bir Portekiz kolonisi, dolayısı ile müziği de Portekiz müziği köklerine uzanıyor. Ayrıca buraya gelmiş olan Afrikalı köleler de farklı. Afrika'nın doğusundan getirilmişler. Samba müziği bu kölelerin müziği ile Portekiz müziğinin karışımından ortaya çıkmış. Latin müziğinin geliştiği ülkelerin köleleri ise Afrika'nın batı sahillerinden gelmişler, onların ritm anlayışları daha farklı. Ayrıca bu ülkeler eski İspanyol kolonileri, müzik de İspanyol müziği köklerine ve batı Afrika ritmlerine dayanıyor. Salsa aslında kelime anlamı olarak salça demek. Venezüella, Kolombiya, Dominik, Küba, Orta Amerika ülkelerinin herbirinde değişik yerel ritmler var ve hepsine salsa deniliyor. Ama ayrıca bu isimde bir de ritm var."

Bana gösterir misiniz diyorum, Ercüment hemen olaya el koyuyor, herkese talimatlarını veriyor. Sen şu ritmi, sen bu ritmi tut diye rol dağıtıyor. Herkes söylenen pozisyonu alıyor. Masadaki kahve bardaklarını ve masanın kendisini kullanarak hemen beş kişilik bir perküsyon grubu oluşturuyorlar. Herkes ayrı telden çalıyor ama ritmlerin üst üste binmesinden üçüncü bir ses boyutu oluşuyor. Çok istememe rağmen o ritmlerden hiç birisini tam olarak yakalayamıyorum. Ercüment ikinci derse geçiyor:

"Salsa temelinde hüzünlü bir müzik. Sözlerinin içinde bir çok hikaye anlatılıyor. Aşk, ayrılık, hani bizim arabesk gibi birşey. Samba ise mutlu bir dans, ritmi daha oynak ve neşeli. Samba Brezilya kölelerinin gelmiş olduğu doğu Afrikanın Namibia yöresinde göbek anlamına geliyor ve gerçekten de göbek dansına benziyor. İspanyollar kölelerini çalıştırırken kendi vurmalı sazlarını çalmalarına izin veriyorlardı, daha sonra bunun üzerine nefesli sazların sesi eklendi. Amerika kölelerinde ise buna izin verilmiyordu. Bir çok salsa parçası Türk pop parçalarına benziyor. Önce onlara Türkçe sözler yazmayı düşündük. Ama doğru olup olmayacağı konusunda endişelerimiz vardı. Sonra birgün şaka olsun diye Türk Etnik müziğini Salsa olarak çaldık ve çok iyi kaynaştığını gördük. Bir anda kavram yerine oturmuş oldu. Bir albüm yaptık, bugünlerde radyolarda çalan 'Leblebi' ilk denememizdi."

İlk albümlerinin ismi 'Leblebi/Latin Türküler'. Biz konuşurken başka bir odada grafik tasarımcılar albümün kapağını yaratmaya devam ediyorlar. Albümün bir kopyasını istiyorum. Bana bir CD master veriyorlar. Bu çok hoş birşey. Sabaha karşı fırından ilk çıkan sıcak ekmekleri almak gibi bir duygu. O ana kadar sessiz sedasız oturan biri söze giriyor. Onu da Ercüment tanıtıyor.

"Erhan bizde perküsyon ve vokalde yer alıyor. Londra'da okudu, London School of Samba'dan mezun oldu."

London School of Economy diye birşey biliyordum ama sambanın üniversitesi de oluyor mu diye çok şaşırıyorum. Benim anladığım anlamda olmasa da sambanın bir okulu olduğunu öğreniyorum. Bu sefer Erhan devam ediyor.

"1990'da bu okula girdim, iki sene sonra assistan eğitici oldum. Okulun çalışmaları geleneksel olarak halka açık olurdu. Birgün çalışanların arasında iki kişinin yüzü bana aşina geldi ama çıkartamadım. O akşam ders bittikten sonra çoğu zaman yaptığımız gibi pub'a gittik. Okulun sekreteri bu gece aramızda iki de Türk var dedi. Ben de tanışmak üzere onların yanına gittim."

Burada Jozi söze giriyor ve hikayenin sonunu tamamlıyor.

"Biz kara kaş kara göz görünce Erhan'ı Brezilyalı sandık. Ben onunla önce İngilizce konuşarak hangi ülkeden geldiğini sordum. Sonra birbirimizin Türk olduğunu anladık, gülüştük. Yanımdaki ikinci kişi Uğur Yücel'di. Sonra Erhan Türkiye'ye döndü ve bize katıldı."

Hello, My name is Jozi, I'm from Turkey, where are you from? Merhaba, benim adım Erhan, ben de Türküm. Jozi'nin şaşkınlığını düşünerek hep beraber gülüyoruz.

Martı'da çalıştıkları sırada grubun adını koyuyorlar. Grubun adı Celia Cruz'un bir parçasından geliyor. Pasaporte Latin Americano. Ben olayın ardındaki ruhu anlamaya çalışıyorum. Ercüment açıklıyor.

"Bizler Latin müziğini kulaktan dolma değil inceleyerek ve dünya standartlarında yapıyoruz. Bir misyonumuz var. Türkiye'de amatör olsun profesyonel olsun Latin müziği seven tüm insanlar için bir bunu çalabilecekleri bir ortam yarattık. Şenova bu konuda iyi bir örnek. Şenova Ülker Türkiye'de Latin trompetini en iyi çalan trompetçidir. Her trompetçi bunu çalamaz, Şenova içindeki Latin sevgisini aramızda çalarak ifade edebiliyor.

O ana kadar sormak istediğim soruyu Cengiz'e şaka yollu soruyorum: Peki Cengiz, sen neden jazz'a ihanet ettin? Hep beraber gülüşüyoruz, en çok da Cengiz gülüyor.

Aslında ihanet etmediğini biliyorum ama gene de duymak istiyorum, o gülmeye devam ederek açıklıyor:

"Bugün jazz kavramı çok genişledi. Ben içerisinde doğaçlama olan her müziği jazz müziği olarak değerlendiriyorum. Zaten vurmalı sazlar çalan herhangi bir insan için Latin ritmlerinin cazibesine kapılmamak mümkün değil. Sadece Latin değil bir çok başka müziği, mesela Mısır müziği de, benim jazz çalış stilimi etkiliyor. Sadece ben değil birçok günümüz müzisyeni de bunlardan etkileniyorlar. Bugün artık jazz müziğini 40-50 yıl önceki gibi çalamayız. Ben nereye gidersem gideyim oradaki müzik stiline saygı duyarım. Straight ahead çalınması gerekiyorsa o jazz müziğine Latin katmam. Ama Audiofact'de çalarken çalışımda biraz da Latin vardır."

Seni Audiofact'in kurucuları olan Mehmet Ali Sanlıkol ve Onur Türkmen'e şikayet edeyim de gününü gör, ama faydasız, bozacının şahidi şıracıdır diyorum ve hep beraber gülüyoruz.

Erhan bir kere daha söz alıyor: *"Hiç kimsenin başkası gibi müzik yapmak zorunda olduğuna inanmıyorum. Ben bir zamanlar davulcu idim şimdi perküsyoncu oldum."*

Herkes ona 'İyi yaptın' diyor, gene gülüyoruz. Bu onaydan sonra o devam ediyor:

"Herkes gibi benim de idollerim olan müzisyenler vardı ve onlar gibi çalmaya çalışırdım. Birgün görüşüne saygı duyduğum bir müzisyen 'sen niye onlar gibi çalmaya çalışıyorsun, sen Türk'sün, bir Türk gibi çal' dedi. Ogün düşünce yapım değişti. Herkes kendi kültür sentezi ile çalmalı. Albümümüz piyasaya çıktığı zaman belki bu konuda bir eleştiri olabilir. Bir Latin gibi değil bir Türk gibi çalıyoruz."

İçeriye bir başka DMC görevlisi giriyor. Albümün ilk parçası Leblebi için çekilecek klip konuşuluyor. Herşey oracıkta gözlerimin önünde oluşuyor. Neredeyse klipte bana da bir rol verecekler, acaba hangi vurmalı saz bana kalır diye düşünürken Ercü haini bu umutlarımı söndürüyor:

"Salsa müziğinde dünya standartını yakaladığımızı düşünüyorum. Albümümüzdeki her parçada Türk salsası da var, Latin salsası da. 'Alma' demesini de biliyoruz, 'elma' demesini de. Salsa aslında yeni sayılabilecek bir müzik. Bugünkü haline son 20-25 yılda gelmiş. Küba ihtilalinden önceki müzik farklı, daha Amerikan etkisinde olan bir müzik. Eskiden tenor gibi adamlar bu müziği söylüyorlardı. Adı Los ile başlayan bir çok müzik grubu vardı. Sonra Salsa başladı. İhtilalden sonra Küba'da köylerdeki müzik ortaya çıktı. Bugünkü salsanın temel yapısını da onlar oluşturdu. Ama tüm bu müzik türleri Türkiye'de yanlış anlaşılıyor. Latin müziği basit bir müzik zannediliyor. İki kişi bir araya gelip hadi Latin çalalım diyorlar. Halbuki bu müzik etnik yapısı ve derin kökleri ile dünyada çok saygı ve ilgi uyandıran bir müzik türü. Bizim de birçok müzisyen arkadaşımız zaman zaman bizimle Latin çalmaya soyunuyor ama kısa bir süre içerisinde çok zor olduğunu anlıyorlar. Yapı olarak salsa en zor müziklerden birisi. Temel yapı eldeki 5 parmaktan kaynaklanıyor. Her parmağın ve dolayısı ile her vuruşun ayrı bir anlamı var. Müzik bu beşli vuruş sistemi üzerine kurulu. Buna 'clave', yani Türkçesi ile anahtar diyorlar. 'Clave'i bilmeyen Latin çalamaz. O ses ve ritmi yaratamaz. Biz inceledik, öğrendik ve doğrusunu çalıyoruz. Şimdiye kadar çaldığımız zaman eğlendiremediğimiz bir kitleye rastlamadık. Latin müziğini hiç tanımayan kitlelere de bu müziği sevdirdik. Demek ki bu müzikte bir sihir var ve biz de o sihiri gerektiği gibi yansıtabiliyoruz. Eskiden Latin müziğini sadece Latin ırkı dinlerdi. Disko müziği ile kaynaşınca dünyaya pazarlanması da mümkün oldu. Önce Gloria Estefan sonra Miami Sound Machine bu müziğin popülerleşmesine yardımcı oldu. Bugünden örnek vermek gerekirse Ricky Martin, Jannifer Lopez ve Marc Anthony'den bahsedebiliriz.

Biz bu arada bir çok kişiye bu müziği öğrettik. Bundan beş yıl önce dükkanlarda latin müziği istenince size Gypsy Kings albümü verilirdi. Biz Türkiye'ye Latin müziğinin Flamenko olmadığını öğrettik. Şimdi İspanya'da onların kendi tarz bir salsası var ve biz de bir Türk salsası yaratıyoruz."

Biraz albümdeki parçaları bana anlatıyorlar.

'Leblebi', anonim bir halk türküsü, albüm bununla açılıyor, şu an radyolarda çalıyor. Bu yazın en sükseli parçalarındsan biri olmaya aday. 'Lal', Fahir Atakoğlu'nun bestesi, çok 'Brazil' bir havası var, salsa mı yapsak, samba mı yapsak diye düşünmüşler ve sonunda samba yapmaya karar vermişler. 'Günahkar Yaz' Ercüment'in bestesi, bir Latin bolerosu, bu parçada Şenova'nın güzel bir trompet solosu var.

'Adanalı' bildiğimiz 'Aman Adanalı' şarkısının Pasaporte Latino yorumu. 'Aşkımı sakla' bir Flamenko parça, salsa türünde, sözler Ercüment'e ait. 'Firuze' Sezen Aksu'nun söylediği bir Atilla Özdemiroğlu bestesi. 'Demelia'nın bestesi Ercüment'in, albümde en çok beğendiği parçalardan biri bu. 'Konyalı' da bilinen bir halk şarkısının Latin tarzda yorumu. Parçalardan bana göre en ilginci 'Yorgun Gözler', 150 milyondan fazla albümü satılmış bir müzik adamının Orhan Gencebay'ın parçası. 'Sambada' ise Ercüment'e göre albümün en başarılı Latin parçası. Ama çok popüler olamayacağını düşünüyor. Tabi bu konuda esas kasrarı müzikseverler verecek.

İçlerinde en sessiz olanı klaviye çalan Serkan. Biraz da onu dinlemek istiyorum.

"Konservatuarda piyano bölümünü bitirdim. Ayrıca kompozisyon bölümünü bitirmiştim. Klasik müzik çok tutucu, birçok şeyi size empoze ediyor. Sonra başka müzikler dinledim. Rock, jazz, onların hepsinin arasında bir ilişki olduğunu keşfettim. Son tahlilde hepsi birbirinin içerisinde eriyor."

Jozi artık çok açık olan rol dağıtımına biraz daha açıklık getiriyor.

"Pasaporte Latino 5 yıllık bir grup. Ercüment grubun müzik direktörü. Ben ise aynı zamanda bir iş adamı olarak organizasyon, satış, tahsilat, finans, pazarlama gibi fonksiyonları yerine getiriyorum. Ercü'nün kendi stüdyosu var, yaptığı tüm işler müzik ile ilgili. İkimiz de gru-

DOUBLEMOON RECORDS

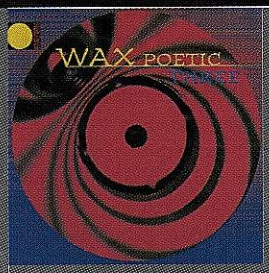

Wax Poetic
Three

Brooklyn Funk Essentials feat. Laço Tayfa
In The BuzzBag

Craig Harris & The Nation of Imagination feat. Barbaros Erköse Istanbul

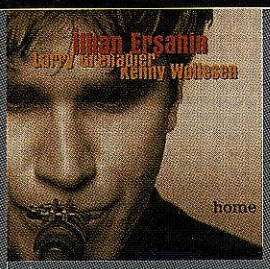

İlhan Erşahin Trio
Home

İstanbul Blues Kumpanyası
Sair Zamanlar

Burhan Öçal & Jamaaladeen Tacuma feat. Natacha Atlas
Groove alla Turca

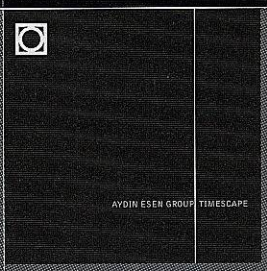

Aydın Esen
Timescape

Baba Zula
3 Oyundan 17 Müzik

Mavi Müzik
01/00

Hüsnü Şenlendirici & Laço Tayfa
Bergama Gaydası

Şirin Pancaroğlu & Ignace Jang
Kuyruklu Yıldız Altında

Sultana
Kuşu Kalkmaz

Rh Pozitif Müzik Yapım Sanayi ve Tic. A.Ş
Yeni Yuva Sokak No. 27/29, 80060 Cihangir, İstanbul/Turkey
Tel: (0212) 292 97 71/72 Fax: (0212) 292 97 73

Genel Dağıtım EMİ-KENT Elektronik San. ve Ticaret A.Ş
I.M.Ç. 6 .Blok No. 6302 34470 Unkapanı / İstanbul
Tel: (0212) 514 16 22 Fax: (0212) 519 10 65

bun promosyonu için kendi yakın çevremizi kullanıyoruz." Latin müziği hakkında o güne kadar bilmediğim ve dikkat etmediğim birçok şey öğrenmenin şaşkınlığı içerisinde kalıyorum. Bu müziğin çok çekici olduğu muhakkak ama bu çekiciliğin bir sebebi olmalı. Bu merakımı da Erhan gideriyor "*Niye mi Latin müziği diye soruyorsunuz, Latin müziğinde insanı ve enstrümanı zorlayan birşey var.*" Halbuki ilk bakışta herşey çok daha basit gözüküyor. Erhan'ı provada teneke trampet gibi bir şey çalarken görmüştüm. Meğer o çalması en zor olan enstrümanlardan biriymiş. Jozi dayanamıyor ve Latin müziğinin enstrümanlarını bir kağıda çiziyor. Latin Müziğine Giriş dersinin bir başka bölümüne geçiyoruz.

Bu müzikteki en önemli üç enstrüman timbales, conga ve bongo. Conga da boyuna göre küçükse quinto, büyükse tumba adlarını alıyor. Ayrıca bunları tamamlayan ufak boylu çalgılar var. Gurio, cowbell, clave (beş parmak anahtar ritmini çalan alet) ve maracas. Tito Puente'nin enstrümanını soruyorum, Timbales olduğunu öğreniyorum.

Bu sefer tekrar Cengiz aklıma geliyor, bu kadar vurmalı çalgı varken niye bir de davul gerekiyor diye soruyorum.

Aslında onları dinlerken davulun fazla olduğunu hiç düşünmemiştim ama esas sebebi Ercü'den öğreniyorum:

"*Geleneksel olarak salsa da davul seti yoktu, ama şimdi var. Tam bir Latin ritmi elde etmek için 15 ayrı vurmalı enstrüman kullanmak gerekiyor. Davul bir yerde bu değişik enstrümanların etkisini tek başına sağlıyor ve sesi ile perküsyon enstrümanlarını taklit ediyor. Ayrıca davulun dominant ve zengin bir sesi var, ritme güç kazandırıyor, tıpkı bir jenaratör gibi elektrik veriyor. Herhangi bir davulcu bunu çalamaz. Hem davulu hem de Latin müziğini bilmek gerekir. Cengiz Latin çalmak için ayrıca ders aldı.*"

Gonzalo Rubalcaba hakkında yazmak üzere yaptığım araştırmada Küba'da bir müzisyenin öğretmen olabilmesi için mutlaka felsefe derecesi almış olması gerektiğini öğrenmiştim. Bu seferde grubun felsefesine giriyoruz.

Ercüment devam ediyor.

"*Bir misyonumuz var, Latin müziğini sevdirmek ve bu müziği dünya standartında çalabilecek insanları yetiştirmek istiyoruz*".

Adam yetiştirmek, bu misyon içimi ısıtıyor. Türkiye'de böyle bir misyonu kaç kurum benimsiyebilir ki. Konu buradan insan kaynakları yönetimine geliyor. Bu sefer de Erhan, Ercüment'in kaldığı yerden konuyu tamamlıyor:

"*26 yıldan beri müzisyen olarak çalışıyorum. Biz bu grubu yaparken gruplar neden kuruluyor, neden dağılıyor çok derin olarak araştırdık. En önemli şey grubun insanlarının birbirini sevmesi ve beraber müzik yapmak istemesi. Bu yüzden olumlu insanlar seçtik. Seçtğimiz insanların kişiliğine baktık. Daha az çalabilse de daha huzurlu ve olumlu olan insanları seçtik. İnsanın kişilğindeki problem sahneye hep yansır, müziğe yansır. Latin müzik ise sıcak servis edilmesi gereken bir müzik.*

Arabesk müziğin bir nosyonu var. Çünkü çalanların çoğu roman. Bu müzikte çok para kazanılıyor o zaman da kazanmak için iyi müzisyen olmak gerekiyor, iyi müzisyen olmak için ise çok çalışmak gerekiyor. Türkçe pop'un bir felsefesi yok. Biz Türk popu ile para kazanamadık.

Latin müziğine ise amatör bir ruh ile başladık, çok çalıştık, iyi seviyeye geldik ve sonra para kazandık. İyi olduğumuz için de her zaman iş bulduk. Para çok önemli, para kazanmadan olmuyor".

Ben Latin dünyasında bahtımın rüzgarına kapılmış giderken birden "Jazz" dergisi için röpörtaj yaptığımı hatırlıyorum ve soruyorum, 'peki tüm bunların jazz müziği ile ne ilgisi var?'

Hep beraber bana şunu söylüyorlar:

"*Latin müziği aslında jazz müziği ile kardeş müzik. Hepimiz aynı zamanda jazz müzisyeniyiz*". Cengiz bu bağlantıyı size çok güzel ifade etmişti. İşte Pasaporte Latino'yu jazz ile bağlıyan köprü bu, herkes jazz müzisyeni.

Pasaport Latino herşeyini günübirlik olarak yaşayan bir ülkede kalıcı birşeyler yaratmayı ve insan yetiştirmeyi kendine misyon edinmiş bir grup. Değişik yaşlardan ve birikimlerden gelmiş genç ve orta yaşlı müzisyenlerin birbirine kaynaşmış olduğu bir sevgi ortaklığı. Uzun dönemli hedefleri var.

Tabi bu hedeflere varıp varamayacaklarını zaman gösterecektir ama Türkiye gibi hiç bir uzun vadeli tahminin yapılamadığı bir ülkede beş yıl dağılmadan ve gelişerek bir arada kalabilmeleri bile bence başarılı olacaklarına dair en güzel gösterge.

Bir Çin atasözüne göre, başlamak başarının yarısıdır ve gene bir başka söze göre, en uzun yolculuk bile ilk adım ile başlar.

Bu yaz sizi sıcak bir Latin rüzgarı bekliyor, ruhunuzu onların coşkusuna ve sevgisine salın gitsin...

Özgürlük stresi

Jazz sahnesine hoşgeldiniz

Didem Kurt

Size ilk sorum yeni albümüzdeki jazz emprovizasyonlarınız ile ilgili. Jacques Loussier'nin yaptığı bu aranjmanlardaki emprovizasyonlar yazılı değil mi?

Süher Pekinel: Evet. Fakat şunu belirtmemiz gerekiyor ki Loussier bu konçertoların aranjmanlarını ilk yazdığında şimdiki halinden çok farklıydı. Biz komplikasyonları seven insanlarız ve onun yaptığı ilk düzenlemelerde de bize göre büyük boşluklar vardı. Kendisi senelerdir bu müziği yazdığı ve çaldığı için performans sırasında o boşlukları doldurabiliyor. Biz ise bu boşlukları daha sonra kendi eklediğimiz bölümler ile kompozisyona dönüştürdük. Sürekli üzerinde çalışarak ve çalarak yavaş yavaş gelişmeye başladı. Ve birdenbire sanki o parça benim parçammış gibi yeni armoniler, akorlar, contr armoniler ve melodiler doğdu. Bunların hepsini içine sonradan aldık. Bu da bize gösterdi ki içimizde öylesine gelişmiş ki çok kolay adapte olabildik ve bir anlamda kendi jazz kompozisyonlarımızı yazarken müthiş bir keyif yaşadık.

Sizi eğitimizin bir bölümünü Amerika Julliard'da da sürdürdünüz. Bir röportajınızda okul arkadaşlarınızın güne Bach veya Chopin etüdler yerine jazz ile başladığını söylemiştiniz. Siz de o zaman denemeyi düşünmediniz mi?

Güher Pekinel: Onlar yaşadıkları ülke ve kültür nedeni ile o kadar jazz'ın içindeydiler ki siz kendinizi biraz onların dışında hissediyorsunuz. Belki de kendi içimizde de henüz hazır değildik.

Süher Pekinel: Bakın ben hazır olduğumu bu kon-

çertolar ile ilgili çalışmaya başlayınca anladım. Bütün akorlar, emprovizasyonlar bir anda sanki içimden döküldü. Buna Loussier de çok şaşırdı ve beğendi ki aslında kendi yazdıklarının dışında bir nota bile fazla koyamazsınız.

Peki siz klasik müzik piyanistlerisiniz ve klasik müzikte de "Kadans" olarak adlandırılan ve aslında serbest, emprovize olarak çalınabilecek olmasına rağmen nedense bestecinin yazdığı orijinal kadansa sadık kalarak çalınan bölümler var. Niçin klasik müziyenler bu serbest bölümleri bir jazz müzisyenin rahatlığı içinde emprovize olarak çalmaktan kaçınıyorlar?

Süher Pekinel: Çok teşekkürler bu çok güzel bir soru. Orada da artık bir yeniliğe doğru gidiliyor. Tanınmış bir çok virtüöz kendi kadanslarını yazıyor.

Ama sonuç olarak kendi emprovizasyonu olsa bile yine de yeni bir soloyu değil yazılı bir bölümü çalıyor.

Süher Pekinel:Evet. Klasik müzik ve jazz arasındaki fark da şu, aslında her iki müziği de çok iyi biliyor ve çalabiliyorsanız o anda bir emprovizasyon yaratabilirsiniz. Ama bunu kimse yapmıyor. Çünkü hala belirli bazı formların içinde düşünüş tarzı hakim. Ve belki de fazla heyecan, yaratmayı riskli kılabiliyor. Onun için kadans daha önce yazılıp ezberleniyor. Ama zamanla klasik müzikte kadanslardaki özgürlük tam bir özgürlüğe dönüşebilir. Sanatçının da o özgürlüğü sürekli kendi içinde yaşayabilmesi lazım. Jazz ve diğer müziklerle içiçe olması gerekiyor. Ayrıca bazı klasikçiler de çok tutucu...

Güher Pekinel: Şöyle bir şey de var. Her müzisyen çok iyi improvize çalamaz. Bir çok iyi virtüözlerin emprovizasyonlarını dinlediğinizde düş kırıklığına uğrayabiliyorsunuz. Orijinal kadans diğerinin yanında çok daha enteresan kalabiliyor. Çünkü klasik müzikte herşey o kadar yerleşmiş ve o kadar muhteşem eserler yazılmış ki siz yeni bir şey yarattığınızda bunun bugüne kadar yapılmış herşeyin üstünde olması gerekiyor.

Peki onbeş sene önce Julliard' da öğrenci olan Güher ve Süher o zaman klasik müziğin verdiği kalıpların dışına çıkıp biraz daha jazz'ın içine girseydi bugün daha farklı bir müzik ortaya çıkar mıydı?

Süher Pekinel: Bunu zaten Bob James ile yapmıştık. O dönem de Bach çalıyorduk. Bugünkü projenin başlangıcı da aslında o zamanlara dayanıyor. Aslında herşeyin kendine ait bir zamanlaması var. O başlangıç bizi buraya getirdi. Bu proje de belki yepyeni başlangıçların çıkış noktası olacak. Ayrıca zamanla bizim de müziğimiz, tuşemiz, yorumumuz da gelişti.

İki sene önce Jacques Loussier ile İstanbul'da verdiğiniz konserdeki performansınız ile albümdeki çok farklı...

Süher Pekinel: Evet!..Çünkü biz notaları konserden ancak üç hafta önce alabilmiştik. Ve bizim için çok yeniydi. Biz o konserde Jacquess Loussier'i çaldık ama bu albümde Güher&Süher Pekinel'i çaldık...

Peki bu albümün muhakkak konserleri olacak. Nitekim 2001 yılında Jacques Loussier ile bir Avrupa turneniz var. Jazz dinleyicilerinden "hep aynı emprovizasyonları çalıyorlar" eleştirisini alabileceğinizi düşünüyor musunuz?

Güher Pekinel: Hayır. Ne kadar yazılı da olsa bu aynı klasik ve jazz müziğindeki gibi. Siz her seferinde aynı ritmde, aynı performansta çalmıyorsunuz. O anki ruh halinize bağlı. Ayrıca biz hiçbir zaman jazz müzisyeniyiz diyerek ortaya çıkmadık.Klasik ve jazz müziğinin ne kadar içiçe olabileceğini göstermek için yola çıktık. Yaşadığımız heyecanı müzikseverler ile paylaşmak istedik. Chick Corea, Bill Evans gibi bütün büyük jazz müzisyenlerinin aslında klasikten geldiğini düşününmemiz gerek...

Süher Pekinel: Bana göre Bill Evans jazz'ın senfonisini yazıyor. Öyle komplike şeyler yapıyorki onun üzerinde bir jazz müzisyeni tanımıyorum. Bu da klasikten aldığı köklü eğitime dayanıyor. Yarattığınız her müzik sentez olmayabiliyor.

İlk defa jazz müzisyenleri ile beraber bir kayıt gerçekleştirdiniz. Klasik müziğin disiplini ile jazzın rahatlığı biraraya geldiğinde neler yaşandı?

(Her ikisi de kahkahalarla gülüyor.)

Süher Pekinel: Hem çok enteresandı hem de bazen çok stresli...

Güher Pekinel: Özgürlük stresi!... Herşey öyle farklıydı ki, biz kayıdı aksatmamak için hiç yanlış yapmadan çalalım diye uğraşıyorduk. Onlar ise çok farklıydı. Biz bar sayıyoruz onlar ise melodi olarak düşünüyorlar. Bu nedenle kayıtta aralara girilmesi gerektiğinde herkes kendine göre bir yer anlatmaya çalıştı.Tonmaisterimiz de onlar gibi düşündüğü için doğrusu bizim için pek kolay olmadı.

Turkey's gift to the world of music

istanbul®
Agop Handmade cymbals from Turkey.

Terazidere Mah. Güneş Cad. Hakan Sok. No: 28 Bayrampaşa / İSTANBUL / TURKEY
Tel: (90 212) 674 03 64 - 674 03 65 Fax: (90 212) 674 03 66

www.istanbulcymbals.com

RÖP.

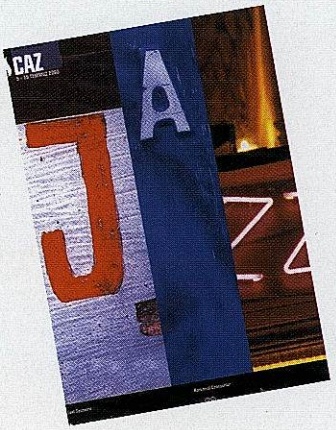

New Yorklu jazz devlerinden

Deep Purple parçalarının jazz yorumu (12 Temmuz, Açıkhava)

Tunçel Gülsoy begog@superonline.com »

Tek bir cümle ile kendinizi tanımlamanız istense nasıl tanımlamak isterdiniz?

Önder Focan'ı yaklaşık 6 yıldır yakından tanıyorum ama bu soruyu ona ilk defa geçenlerde bizim evde sohbet ederken sordum, yanıtı da kendisi gibi mütavazi oldu: "*Mülayim bir aile babasıyım.*" Bazen insan en yakınındaki şeyi, en rahat görmesi gereken şeyi göremez. Önder Focan benim arkadaşım, albümlerini zevk ile dinlediğim bir jazz müzisyeni. Bugüne kadar bir çok Türk jazz müzisyeni ile sohbet ettim, onların dünyasını dergimizin okuyucularına aktardım. Tüm yazdığım şeyler Önder'in elektronik posta adresinden editörüm Zuhal Focan'a gitti. Önder'in albümlerini daha tam piyasaya verilmeden dinledim. Hatta onun "Erken" parçasının artık yavaş yavaş bir Türk standardı olmaya başladığını düşünmeye başladım.

Belki de aramızdaki aile dostluğundan dolayı Önder'i bugüne kadar hiç bir zaman yeni bir yazı konusu olarak görmemiştim. Bizde sohbet ettiğimiz o gün bana tipik bir gününü anlatmasını istedim: "*Müzisyenlik yapıyorum, öğretmenlik yapıyorum, Açık Radyo'da "Jazz Standartları" programım*

Önder Focan bu yıl Türkiye'nin saygın sanat kurumlarından Müjdat Gezen Kültür Sanat Vakfının yılın sanatçısı ödülünü de aldı.

var. Bütün bunların yanı sıra mühendislik de yapıyorum.

Çok fazla şey ile uğraşınca kendini aşamama ve tekrara düşme tehlikesi var. Benim esas çalışmalarım çok fazla göz önünde olmayan ve evde yapılan çalışmalar. Enstrüman çalışmak, etüd yapmak, yeni besteler ve düzenlemeler yapmak. Çok şeyi bir arada yapıyorum ama vakit iyi planlanırsa bu mümkün. Bana çok destek olan bir ailem var, az uyuyorum ve tipik bir İstanbullu gibi günde iki saat yolda kaybetmiyorum. Düşünsene, günde iki saat yolda kaybedeceğine

Önder Focan, Jon Lord ve Ian Gillan

gitar çalışsan 10 yılda çok iyi bir gitarcı olabilirsin.

Sabah erkenden oğlumla kalkıyorum, o okula giderken radyo programımı yapmaya başlıyorum. Saat 9'da işimdeyim. Radyo programımı kaydettiğim DAT'ı kurye ile Açık Radyo'ya gönderiyorum. Akşamları saat 19.30'da ders verdiğim Akademi İstanbul'da oluyorum. Gece saat 22.30 bir kulüpte sahne alıyorum. Gece saat 02.00'den önce yatmıyorum ama gene de sabah 6.45 de ayaktayım Tabi sahnede çalmak bu şartlarda zor ama hiç sahnede canlı çalmazsan, canlı çalabilme dinamizmini ve canlılığını kaybedersin. Neyse haftada sadece iki gece sahnede çalıyorum.

Makina mühendisi olarak da çalışıyorum, ortak olduğum bir şirket var. Bir düzenim var, öyle çekip gidemem, bu sadece bir para meselesi değil. Ama ileride belki mühendis olarak çalışma tempomu azaltabilirim.

O bunları söylerken oğlu Ali Focan'a bakıyordu. Ali müzik dünyasının tam göbeğinde büyüyor, baba jazz'cı, ana jazz dergisi çıkartıyor. Ali aynı zamanda usta bir gitarcı olmaya aday. Babası ona kendi boyuna göre bir gitar almış. İki yıl önce Ali'nin videoya çektiğim bir gitar solosunda o akşam bizimle beraber olan Aydın Esen'in onu ilgi ve hayretle izlediği bir kısım vardı. Zuhal onu dökümanter film olarak saklıyor. Ama daha da ilginci Ali ile Önder arasındaki ortak bir sevgi. Bu sevginin adı Deep Purple. Bir zamanların efsanevi rock grubu. Ama bugün Deep Purple Ali ile Önder arasında başka bir köprü kuruyor. Önder'in en son projesi oğlu ile olan bu ortak bağdan kaynaklanıyor.

"Geçen sene Vocalists adı altında değişik vokalistler ile gerçekleştirdiğim projenin İstanbul Jazz Festivali'nde yer alması istenmişti ama Finlandiya'daki Pori jazz festivaline gittiğimden bu mümkün olmamıştı. Bunun üzerine Görgün Taner benden 2000 yılı için bir proje önermemi istemişti. Ben de kafamda uzun süredir olan bir projeyi canlandırmaya karar verdim.

Deep Purple bir zamanlar benim en çok sevdiğim rock grubu idi. Onların kendilerine özgün olan bir swing anlayışı vardı. Bu swing onlara "jazzy" diye tanımlanabilecek bir sound veriyordu. İşte bu swing beni jazz'a yaklaştırdı. Onların müziğini daha iyi çalabilmek için jazz müziğini araştırıp öğrenmek gerektiğini düşündüm. Ama gittiğim yerde kaldım ve geri dönemedim.

Yıllar geçti, bir oğlum oldu. O büyüdükçe müziği sevdi ve gitar çalmaya başladı. Gün geldi bu kez de oğlum Deep Purple'ı keşfetti ve sevdi. Ben de onunla birlikte Deep Purple'ı yeniden keşfettim.

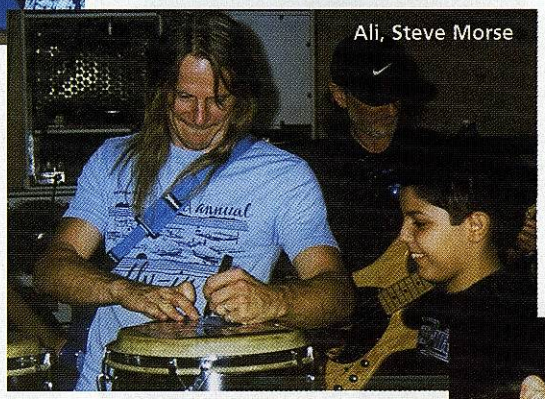
Ali, Steve Morse

Deep Purple'ın alt yapısında zaten bir jazz anlayışı var. Yaşamımda ve müzikal dünyamda hep Deep Purple oldu. Ben de birgün bu duyguyu jazz olarak hayata geçirmeyi planlıyordum. Bu projeden bahsettiğim herkes ilginç buldu.

Ama İstanbul Jazz Festivali'nin desteği olmasa bu proje gerçekleşmezdi. Tüm projeyi onlar finanse ettiler. Deep Purple'ın müziğini 8 kişilik bir jazz grubu ile yeniden armonize ederek ve düzenleyerek, vokalsiz, tamamen jazz mantığında doğaçlamalar içererek çalacağız.

İyi bir grup kurdum. Trompette **Lloyd Chiholm** *var. Lloyd Jimmy Heath, Stanley Turrentine, Paquito D'Rivera band'lerin trompetçisi. Ayrıca 1979 Harbor Lights Jazz yarışmasının "en iyi enstrümantalist"i. Alto saksofonda* **Anton Denner**, *tenor saksofonda* **Tim Ries** *var. Tim trombondaki* **Rock Siccorone** *ile Maria Schneider Orkestrasında çalıyor.* **Sam Yahel** *benim "Yıldızların Altında" albümümde de Hammond B3 org çalmıştı, Sam ayrıca bu projede piyano da çalacak. Basçımız* **Doug Weiss** *aynı zamanda Al Foster ve Randy Brecker ile çalıyor. Davulcumuz* **Joe Strasser** *ise daha evvel Jose Feliciano ile Türkiye'ye gelmişti. Gitarı da ben çalıyorum. İşte size Önder Focan and New York Jazz Giants. Projenin ismi* **Purple in Blue**.

Ali Focan bizi dikkatle dinliyordu. Bu işte onun parmağı olduğu o kadar belli idi ki. Önder yeni projesini anlatmaya devam etti:

"Repertuarımıza gelince; Deep Purple grubunun klasik diye adlandırılabilecek dönemine ait ve benim ilgilendiğim parçalar. Highway Star, Pictures of Home, Maybe I'm a Leo, Child in Time, Soldier of Fortune, Black Night, Fire in the Basement, When a blind men cries. Bu parçaların melodilerini çok değiştirmiyorum, vokal yerine nefesli sazları kullanıyorum, çığlıkları da trompetler ile atıyoruz. Swing, bossa nova, funk gibi değişik ritmler kullanıyoruz. Armonileri jazz'laştırıyoruz, rearmonizasyon işin içine giriyor.

Amacım jazz paletine yeni bir soluk getirmek, jazz repertuarına yeni parçalar katmak. Rock müziğini jazz'a taşımak. Ama rock dinleyicisine jazz dinletelim ve sevdirelim amacımız yok. Fakat bu müziği dinlerlerse de pişman olacaklarını sanmıyorum.

Daha sonra bir de albüm yapmayı planlıyoruz. Bunun için canlı kayıtları kullanacağız. Bazı bonus track'lar de olabilir.

Kayıtları en son albümümde beraber çalıştığım tonmaister'im David Baker yapacak."

Önder'in başka projeleri de var. Son dönem, Hammond B3'de Yavuz Darıdere, davulda Okay Aynur ile çok birlikte çaldığı genç grubu Hammond Trio ile de bir albüm yapmayı düşünüyor. Sonra sırada akustik gitar ile müzik yapacağı bir proje var. Bir konrabas, bir perküsyon ve belki de bir piyano. Akustik gitar onu çekmeye başlamış, onunla daha değişik bir jazz müziği yapmak istediğini belirtiyor.

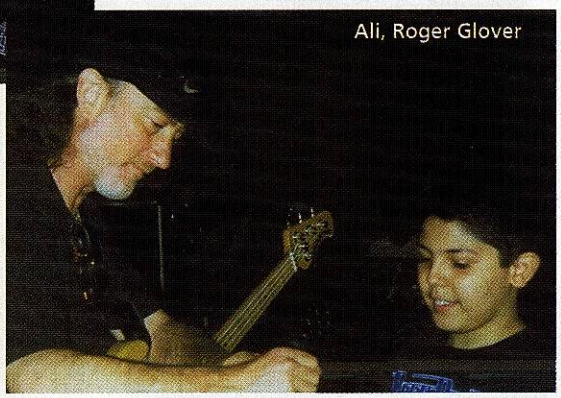
Ali, Roger Glover

Önder'in beğendiği jazz müzisyenleri oldukça geniş bir palet oluşturuyorlar ama ilk önce bana kendi enstrümanını paylaşan müzisyenleri sıralıyor:

"Benim kendi enstrümanım olan gitarda idollerim Jim Hall, Pat Metheny, John Abercrombie, John Scolfield ve Jimmy Bruno. Bazı yeni nesil gitarcıları da beğeniyorum. Ron Affif, John Pizzarelli, babası Bucky Pizarelli'yi de severim, Frank Vignola, Joe Diorio gibi isimleri sayabilirim. Bunlar çoğunlukla kasalı elektro gitar çalıyorlar, bu

jazz müziğine daha uygun effektsiz bir ses."
Konu kendiliğinden bizim kendi jazz insanlarımıza geliyor. Genel olarak kendisi ile görüştüğüm jazz müzisyenleri bu konuda sessiz kalırken Önder sanki bir başka dünyadaymışcasına konuşuyor:
"*Türk jazz müzisyenleri içerisinde bir çok beğendiğim insan var. İlk anda aklıma gelenleri sayarsak Kerem Görsev, İmer Demirer, Tuna Ötenel, Neşet Ruacan, Selçuk Sun, Ateş Tezer, Can Kozlu, Aydın Esen, Kamil Özler, Sarp Maden, Volkan Öktem, Sibel Köse, şu an beraber Hammond trioda çalıştığım Yavuz Darıdere, Nezih Yeşilnil, Kürşat And ve Yahya Dai diyebilirim."* Herhalde bu sene Pori Jazz Festivali'ne katılacak zamanın kalmaz diyorum ama beni şaşırtan cevabı veriyor: "*Bu sene de her yaz olduğu gibi Finlandiya'ya gideceğim. Orada beni bekleyen dostlarım var. Hem unutma, her festival benim için yepyeni projelerin başlangıcı demek."* Önder kalkıyor, zaten çok fazla konuşacak vakti de yok, ya bir konsere, ya da bir kayıda yetişecek. Çok bile konuştuğumuzu düşünüyor. O gittikten sonra düşünüyorum, Önder hakkında ne kadar az şey biliyormuşum. Demek insan bazen en yakınındakini göremiyor. İleride birgün Önder Focan'ın hangi çalışmaları ile anılacağını bugünden bilmek kolay değil. Ancak geleceğin gitarcısı oğluna bakarken en çok ne olarak hatırlanmak istediğini kendisi ortaya koyuyor: Mülayim bir aile babası.
Onu uğurlarken aklımdan şu geçiyor:
Ben iyisi mi şu "Purple in Blue" konserine yerimi ayırtayım, bu sefer rock severlerden jazz severlere hiç yer kalmayacak gibi gözüküyor.

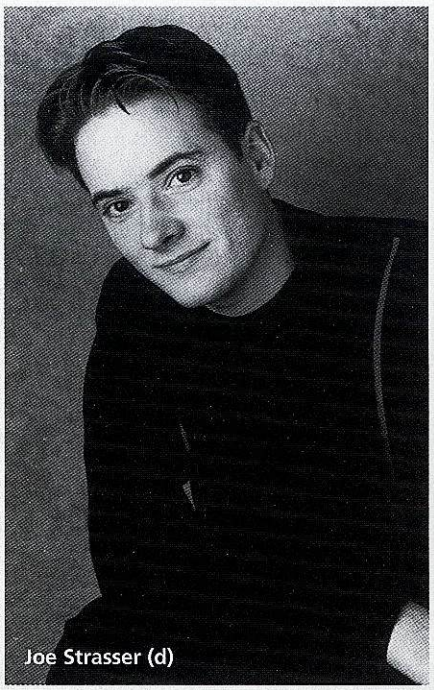
Joe Strasser (d)

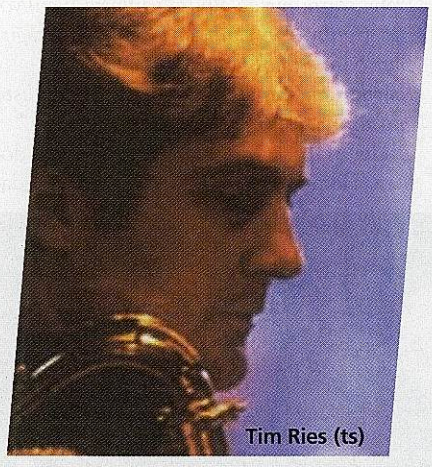
Tim Ries (ts)

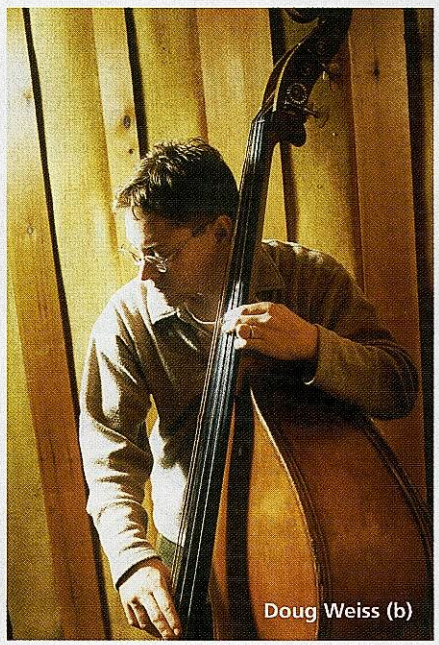
Doug Weiss (b)

Lloyd Chisholm (tp)

Rock Siccorone (tb)

Spagetti sever bir sihirbaz klarinetçi:

Gianluigi Trovesi

Zeynep Çiftçi Ün

İtalyan müzikolog ve eleştirmen Marcello Piras doksanlı yılların başında bir saptama yapmış; İtalyan jazz'cıların İtalyanca dışında bir dil öğrenme konusundaki isteksizlikleri ve spagettisiz geçen bir haftanın sonunda memleket hasretiyle yatağa düşmeleri gibi nedenlerin, onların kendi ülkeleri dışındaki jazz dinleyicisine ulaşmasını uzunca bir süre engellediğini yazmış!

Kuşkusuz her iki gerekçe de bazı doğruları taşıyor içinde; İtalyan müzisyenlerin dışa açılamamışlığını narsist bir kendine dönüklük olarak değil, ödünsüz ve inatçı bir içtenlik olarak tanımlamak mutlu ediyor beni. Biraz da İtalya'nın hem Akdeniz, hem Avrupalı kimliği taşıması, böylece hem kırsal ve feodal, hem sanayileşmiş toplum özelliklerini bireylerin her tür etkinliğine yansıtması, Latin kültürünün zengin mirasından yararlanması, Katolikliğin merkezi olması gibi birbiriyle kimi kez örtüşen kimi kez çatışan çok fazla unsuru bir arada bulunduran yapısı, bu müzisyenleri öteki Avrupa müzisyenlerinden farklı kılıyor ve bu farklılık her ana akım olmayı yadsıyan biçem gibi dışlanıyor.

Son on yılda İtalya Özgür Jazz'ı daha önceki dönemlere göre çok daha fazla sesini duyurdu, özellikle Avrupa'ya. Genellikle ne yaşama ne de üretme biçimlerinden ödün vermek istemeyen bu sıcakkanlı ve duyarlı müzisyenler arasında Enrico Rava, Giorgio Gaslini gibi uluslararası alanda başarılarıyla sıkça gündeme gelenleri rahatlıkla anabiliriz. Yine sözünü ettiğimiz İtalyan jazz'cılar arasında birinci sınıf besteci ve doğaçlama ustası kimliğine sahip olmasına karşın, ülkesi dışında yeteneklerini sergileme istek ve olanağını çok da fazla bulamamış bir kamış üflemeli çalgılar sihirbazından söz etmek istiyorum bu kez: Gianluigi Trovesi'den.

Çocukken annem beni hobi olarak davul çalan babamı izlemeye köyün dans salonuna götürürdü (ellili yılların ilk yarısı). Daha sonra ben de genç yaşta Bergamo yakınlarındaki köyümüz Nembro'nun orkestrasında klarinet çalmaya başladım. Aynı zamanda dans salonlarında da çalarak babamın bana açmış olduğu yolu izledim. 1960'da Bergamo Müzik Enstitüsü'ne başladım ve yaşamımdaki dönüm noktalarından biri orada gerçekleşti. Basso-Valdambrin beşlisinin çaldığı bir jazz konserine davet edildim, bu konseri izleyen günlerde arkadaşlarla saatlerce oturup jazz dinlediğimi anımsıyorum, önce Benny Goodman'ı sonra Ornette Coleman'ı keşfedişimi...

Bu arada müzik ve dans salonlarındaki çalışlarımda da bir tür doğaçlama hareketi

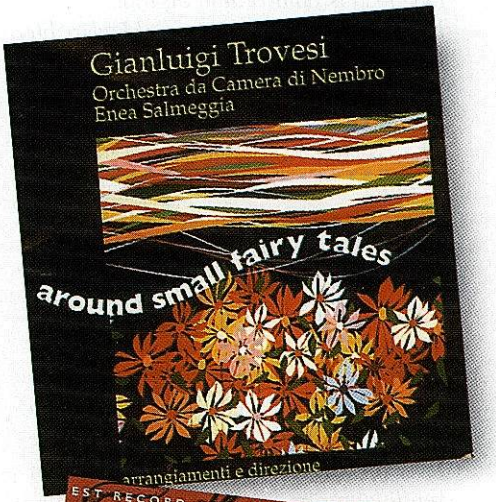

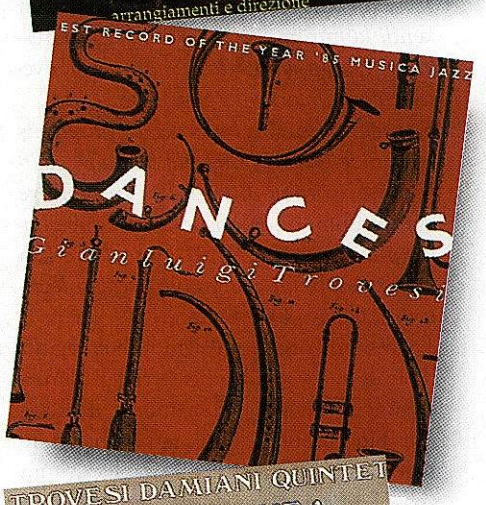

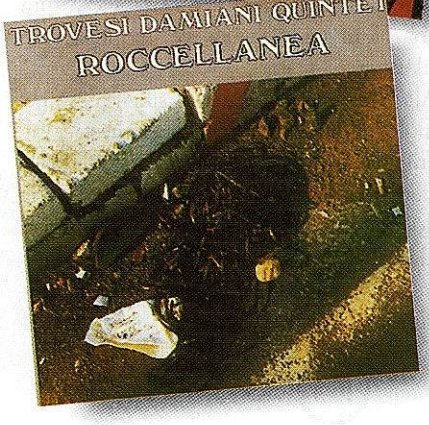

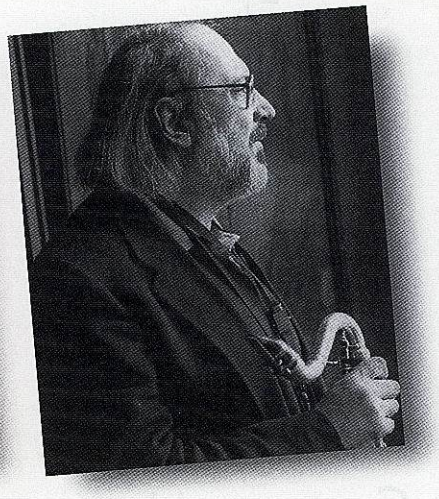

sezinliyordum, önce ana ezgiyi akordiyon çalıyordu, ardından klarinet ezgiyi süsleyip püslüyor, değiştiriyordu biraz; bir klarinetçi için bunu yapabilmesi özel bir yetenek sayılıyordu, ben de bunu kolaylıkla yapabildiğimi görüyordum, bu nedenle de rahatlıkla iş buluyordum dışarıda.

Jazz Avrupalıların unutmuş oldukları bir kavramı, yani doğaçlamayı yeniden keşfetmelerini sağlamak gibi önemli bir görevi üstlendi aslında.

Beste üzerine çalışırken Gaslini'nin jazz'da oniki ton tekniğini kullanma girişimleri ilgimi çekmişti, o sıralarda Gunter Schuller'in Üçüncü Akımı'yla tanışmamıştık daha. Sonraları amacım kendimi rahat hissedebileceğim aralıklarda doğaçlama yapmamı sağlayacak motifler araştırmak oldu. Bu dönemde Avrupa doğaçlama geleneğinde gergin tınıları kullanma alışkanlığı yer etmişti, ben bunun yerine gevşemiş tınıları yeğledim ki bu da benim kendi kültürümden gelen bir seçimdi; eski bir Floransa halk türküsünü jazz'da yeniden yorumlarkenki gibi.

Sevdiğim unsurları bir araya, özümsenmiş ve yeniden yoğrulmuş bir biçimde getirmeyi seviyorum. Bu yüzden Instabile'ye ilgi duydum, onda bir dolu farklı öge buluyorum, sonuçta aynen yemek yerken yaptığım gibi bir ondan bir bundan lezzeti tırtıklamayı seviyorum.....

Trovesi'nin özgün müziğinde bulacağınız o bir dolu şey, tırtıkladığı lezzetler aslında bugüne kadar gelen tüm müzik akımlarının birer uzantısı, klasik müzik, halk müzikleri, masallar, şiirler, efsaneler, tüm ana akım jazz geleneği ve popüler müzik...

Alto ve soprano saksofon, sibemol, mibemol, alto ve bas klarinet ustası, besteci Gianluigi Trovesi 1944'de Kuzey İtalya'da Bergamo kenti yakınlarındaki Nembro'da doğdu. 1966 Bergamo Müzik Enstitütüsü klarinet bölümünden mezun oldu, dans müziğinden klasik müziğe, halk müziğinden jazz'a yayılan geniş bir yelpazede sergiledi çalgılarındaki yetkinliğini.

Trovesi'nin adeta yeni bir dil gibi yaşamına özümseyerek kattığı müzik anlayışını tarihsel gerçeklik ile lirik imgelemin sihirli bir karışımı olarak tanımlayabiliriz: buna bir eleştirmen içsel folklor adını vermiş. Bugün özellikle sanayisi çok gelişmiş olan Kuzey İtalya'da, Avrupa'nın pek çok başka bölgesiyle karşılaştırıldığında, bireyin köklerine dönebileceği yalın bir folklorik gelenek olmamasına, folk ve klasik kültürün içiçe geçmiş, karmaşık yapısına bağlayabiliriz bunu. Bu saydıklarıma Trovesi'nin ustalarına, örneğin Ornette Coleman, Eric Dolphy, Jimmy Giuffre'a olan sevgisi ve göndermeleri, Balkan müziğine duyduğu sıcak ilgiyi de eklemek gerekiyor. Sıradışı bir yorumcu olduğunu kısa sürede kanıtladı Trovesi, 1977'den 1982'ye dek Giorgia Gaslini Beşlisi'nde çaldı, bu topluluk birkaç albüm doldurdu, Avrupa ve Amerika'da konserler verdi. Trovesi 1977'de kendi üçlüsünü kurdu ve bu toplulukla İtalyan halk müziği, geleneksel ve deneysel jazz doğaçlaması arasındaki biçem araştırmalarını sürdürdü. Milano (1978), Stockholm (1979) ve Brescia (1983-1988) Konservatuarlarında saksofon ve klarinet dersleri verdi.1978'de RAI Televizyonu Trovesi'ye En İyi Ulusal Saksofon ve Klarinet Yorumcusu ödülünü verdi ve albümü Baghet de eleştirmenlerce en iyi jazz albümü seçildi. 1979'dan 1993'e dek Milano'daki RAI TV Orkestrası'nda birinci altocu olarak çaldı. Ders vermeyi de sürdürdü bu arada, Siena Ulusal Jazz seminerlerine de eğitmen olarak katıldı. Aralarında Anthony Braxton, Conrad Bauer, Han Bennink, Mark Dresser, Pierre Favre, Misha Mengelberg, Albert Mangelsdoff, Peter Kowald, Tony Oxley, Evan Parker, Barre Philips, Paul Rutherford, Gunther Sommer, Horace Tapscott, John Taylor, Henri Texier, Kenny Wheeler gibi önemli müzisyenlerin olduğu çok sayıda uluslararası üne sahip jazz'cıyla çalıştı. İtalya'da Andrea Centazzo, Enrico Rava, Paulo Fresu, Paulo Damiani, Tiziana Ghiglioni, Giancarlo Schiaffini, Bruno Tommaso ve Nexus ile birlikte çaldı, konserler verdi ve albümler yaptı.

Trovesi 1984'den 1992'ye dek ayrıca Les Boites a Musique adını taşıyan kendi solo tasarısı çerçevesinde turnelere çıktı: bu canlı etkinlikte, elektronik ağırlıklı müzik önceden kaydediliyor; konser sırasında Luciano Mirto Trovesi'ye bilgisayar müziğiyla eşlik ediyordu: Daha sonra vurmalılarıyla Tiziano Tononi de topluluğa eklendi.

1991'de Trovesi Italian Instabile Orchestra'ya katıldı. O gün bugündür bu seçkin topluluğun ayrılmaz üyesi. Başlıca Avrupa festivallerinin yanısıra, Avustralya, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Hindistan, Polonya, İsveç, Macaristan ve ABD'de de konserler verdi, TV programlarına davet edildi.

Trovesi yıldızı gittikçe parlayan jazz'cılardan biri, hem jazz dinleyicisi hem eleştirmenler tarafından ilgiyle izlenen bir usta. 1983'de RAI Radyo 1'in seçtiği En İyi Jazz Müzisyeni ödülünün yanısıra, ünlü İtalyan Musica Jazz dergisinin çeşitli kamu oylamaları sonucu belirlediği şu ödülleri de topladı: En İyi İtalyan Müzisyeni (1988 ve 1992), En İyi İtalyan CD'si (1985 tarihli Dances, 1992 tarihli >From G to G, 1996 tarihli Les Hommes Armés için), En İyi İtalyan Topluluğu (1992 ve 1996 yıllarındaki Sekizlisi için).

From G to G Down Beat dergisi tarafından da 1993 Şubat sayısında beş yıldızla onurlandırıldı, yine İtalyan dergisi Musica e Dischi de 1985'de Dances'ı, 1992'de G to G'yi yılın en iyi albümü seçti.

Ben aslında saksofon da çalan bir klarinetçiyim, 14 yıl RAI Orkestrasında birinci alto, film müzikleri yaparken de flüt çalmış olduğum için klarinetimi ikinci sıraya bırakmama karşın bunu kesinleyebilirim... Aslında bebop ile birlikte klarinet bir jazz çalgısı olarak saksofonun gerisin-

de kalmıştı son yirmi yıla dek. Benim için klarinet bir Alman tarafından icat edilmiş olmasına karşın tipik bir Fransız çalgısı aslında. Ben daha içsel, daha akustik bir müzik arayışında yöneliyorum klarinete. Basklarinette Michel Portal ve John Surman'ı çok beğeniyle dinledim, ama beni en çok etkileyen ve öyle çalma isteği uyandıran yalnızca Eric Dolphy olmuştur.
Çalıştığım ve çaldığım tüm müziklerden yararlanıyorum besteci ve doğaçlamacı olarak; antik, klasik, jazz, geleneksel, dans... Sekizlimi çok seviyorum, Pino Minafra (trompet), Rodolfi Migliardi, (trombon, tuba), Marco Remondini (viyolonsel), Roberto Bonati ve Marco Micheli (kontrbas), Vittorio Marinoni (davul), Fulvio Maras (vurmalılar) bir ahçı gibi çalışabilmemi sağlıyorlar, herbirinin reçetenin oluşması için katması gereken öyle çok şeyi varki..
Yirmi yıl öncesinde ilk kez yurtdışında çalarken, Enrico Rava ile Stockholm'de İtalyan jazz'ını temsil ediyorduk. Orada Manfred Schoof ile tanıştım, daha sonra Almanya'da beraber konser verdik.

Biraz da albümlerine değineyim:

Rocellanea 1983
Paolo Damiani/Gianlugi Trovesi Beşlisi

Bu albüm aslında Paolo Damiani ve Trovesi tarafından yönetilmiş, mali desteği ISMEZ (Güney İtalya Müziğinin Geliştirilmesi Derneği) tarafından gerçekleştirilmiş bir araştırma tasarısının ürünü. Araştırmaya aynı zamanda tanınmış toplumbilimci Luigi Bonifazi ile müzikolog ve eleştirmen Marcello Piras da katılmış. Tasarının temel amacı hem geleneksel ve hem de popüler temalar üzerine özgün beste ve solo performanslarla ortaya çıkan müzisyenlerin daha büyük kitlelere ulaşmasında aracı olmak; bu amaçla 2-3 Eylül 1983 tarihlerinde Roccella Jonica'da düzenlenen ilgili konudaki toplantıda ve 28 Ağustos-3 Eylül 1983 tarihleri arasında Jonian Kültür Merkezi'nce düzenlenen Jonian Colors Jazz Festivali kapsamında bu araştırmanın ürünlerine yer verilmiş. ISMEZ, Roccella Jonica Festivali Düzenleyicileri, Jonian Colors Festival Düzenleyicileri, müzisyenler, müzik alanında çalışan eğitmenler, dinleyiciler bir araya gelerek üretilen çalışmaların hem estetik değerini tartışmış, hem de daha yaşamsal kaygı ve beklentilerini değerlendirmişler, yani yaratılan ve yaratılacak özgün jazz yapıtlarının pazarlanması ve daha geniş kitlelere ulaşması için neler yapılması gerektiği üzerine kafa yormuşlar. 24 ve 27 dakikalık iki ana bölümden oluşan bir suit biçimindeki Roccellanea Rocella Jonica Müzik Festivali düzenleme kurulunca Trovesi ve Damiani'e sipariş edilmiş; bu çalışmayı ilk kez Manfred Schoof (trompet), Conrad Bauer (trombon), Gunter Sommer (davul), Gianluigi Trovesi (saksofonlar ve bas klarinet) ve Paolo Damiani (kontrabas) yorumlamış. Ama albümde Trovesi ve Damiani'nin yanında Ettore Fioravanti (vurmalılar), Paolo Fresu (trompet), Giancarlo Schiafffini (trombon) yer alıyor.

Ossi di Sepia 1991
Ensalada Mistica 1994
Paolo Fresu Altılısı

Paolo Fresu İtalyan jazz'ının genç kuşak önde gelen isimlerinden, 1984'de kurduğu beşlisi ile (Trovesi bu topluluğa 1991 ve 1994'de yukardaki iki albümün oluşumu sırasında katılmıştı) ondan fazla albüm çıkardı. Besteci, düzenlemeci ve yetkin bir trompetçi olan Fresu'nun yaptığı müziğin en önemli yönü ana akım izlek ve ritmlerini, yenilikçi rüzgarların sarstığı bir Avrupa jazz ortamında, usta ve nitelikli yorumuyla kabul ettirmiş olması. Her iki albümde de kulağa çarpan, klasik jazz izleklerine yapılan göndermelerin kuru birer alıntı olmaktan çok öte, yorumlayıcısına özel, kişisel ayrıntılarla dolu birer saygı, sevgi gösterisi özelliği taşıması. Monk,

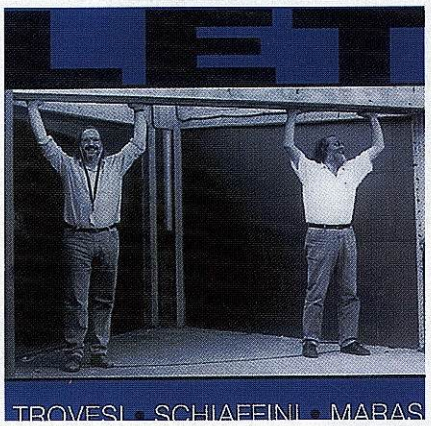

Mingus ve Bill Evans esinlenilen jazz'cıların birkaçı. Trovesi'nin kazandırdığı derinlik ve yeni bir tını boyutu kulağa çarpıyor hemen; Trovesi'nin topluluğa katılmasından önce Fresu'nun yine Splasc(h) Records'dan çıkan albümlerinde denediği elektronik efektler yerini Trovesi'nin akustik ve içsel bulduğu sıcak ve dokunaklı klarinetine bırkmış, yine Trovesi'nin kimi kez puslu, kimi kez duru soloları en alışılmış bestelerin bile sınırlarını zorladığı gibi, öteki çalgıların da daha tutkulu bir eşlik yapmasına ön ayak oluyor. Albümde Trovesi'nin yanında Paolo Fresu (trompet), Attilo Zanchi (kontrbas), Tino Tracanna (soprano ve tenor saksofon), Roberto Cipelli (piyano), Ettore Fioravanti (davul ve vurmalılar) çalıyor.

From G to G (Soul Note), 1992
Gianluigi Trovesi Sekizlisi

Bir başyapıt olan From G to G' de gene hem usta bir yorumcu hem de besteci-düzenlemeci olarak yetkinliği göze çarpıyor Trovesi'nin, hem de Sekizli'nin ne denli iyi ve jazz severlerin belleklerinden silinmeyecek bir topluluk olduğunu.
Bir Bulgar halk melodisi (Herbalk) ile başlıyor albüm ve ana temasıyla Trovesi'nin Ornette Coleman sevgisini yansıtan, gerek ritmik gerek melodik olarak karmaşık ve akışkan yapısıyla belleklerde kalan Herbop'la sürüyor. Süprizlerle geliştirmeyi seviyor Trovesi müziğini, Now I Can buna bir örnek, bas klarinet, trombon ve küçük vurmalıların karşılıklı, biraz da grotesk atışmalarından, yine Bulgar halk ezgilerine, Pino Minafra'nın Güney İtalyan ağzıyla yaptığı "rap"e dek pek çok unsur var yapısında. Trovesi ve topluluğunun mizah anlayışını da yansıyor bu yorumlara. Albüme adını veren From G to G ölmüş bir dostun arkasından yapılmış dokunaklı bir beste; iki ana melodiden oluşuyor, yitirilen kişiye duyulan özlem dolu bir hüzün kokuyor, tutuk ve kırık seslerin viyolonsel ve kontrabasdan adeta koparak aktığı, küçük vurmalıların alçak-

U N I V E

EN GÜZEL ALBÜMLERİ EVİNİZDE Dİ

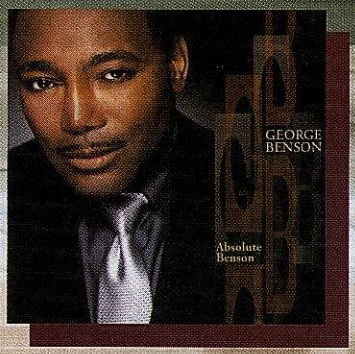

George Benson
Absolute Benson
543 586-2

Roy Hargrove
Moment to Moment
543 540-2

GÜHER & SÜHER PEKİNEL **take** JACQUES LOUSSIER TRIO
BACH
9722317

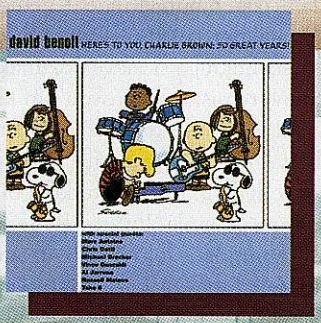

David Benoit
Here's to you, Charlie Brown: 50 Great Years!
543 637-2

The Roy Haynes Trio Featuring Danillo Perez & John Patitucci
543 534-2

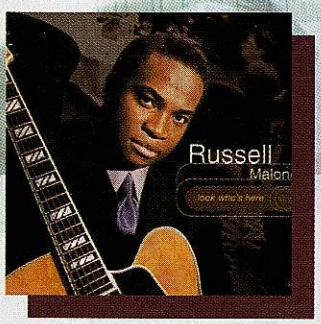

Russell Malone
Look Who's Here
543 543-2

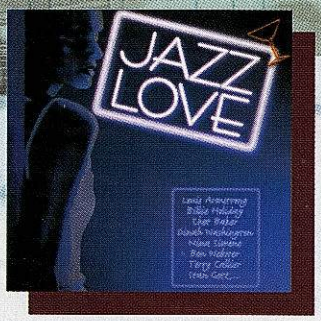

Various
Jazz Love
524 706-2

bu yaz BREZİLYA'NIN [keşfedilişinin 500. yıl kutlamalarıyla ISINACAK...]

BRASIL 500

16 orijinal albüm, orijinal tasarım ve özel parçalarıyla...

Gil Gilberto
Gil Gilberto
542 813-2

Gil Gilberto
Espresso 2222
542 814-2

Caetano Veloso
Caetano Veloso
838 557-2

Caetano Veloso
Outras Palavras
838 465-2

Joao Gilberto
Joao Gilberto
837 589-2

Gal Costa
Gal Costa & Canta Caymmi
836 014-2

Gal Costa
India
514 994-2

Elis Regina & Antonio Carlos Jobim
Elis & Tom
824 418-2

Caetano Veloso
Estrangeiro
838 297-2

Caetano Veloso & Chico Buarque
Juntose e ao Vivo
812 522-2

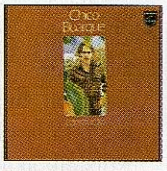

Chico Buarque
Construcao
836 013-2

Chico Buarque
Meus Caros Amigo
842 013-2

Chico Buarque & Maria Bethania
Chico Buarque & Maria Bethania
836 018-2

Joao Bosco
Joao Bosco ao Vivo
817 282-2

Os Mutantes
Technicolor
546 680-2

Joao Gilberto, Baria Bethâ Caetano Veloso e Gilberto
Brazil
836 203-2

RSAL JAZZ

EYİN ! EN GÜZEL KONSERLERİ FESTİVALDE İZLEYİN !

İstanbul Caz 2000
560 157-2

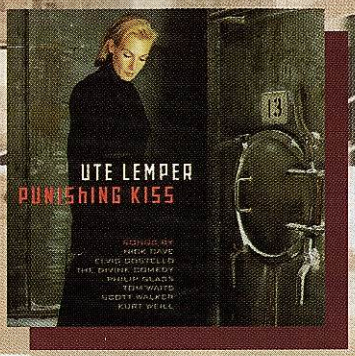

Ute Lemper
Punishing Kiss
466 473-2

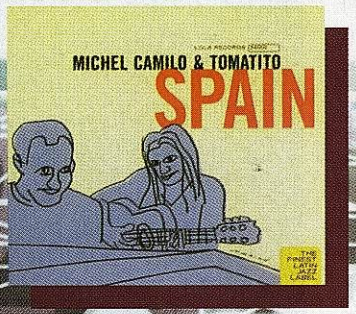

Michel Camilo & Tomatito
Spain
615 545-2

Kerem Görsev
With St. Petersburg Philharmony
Orchestra
November in St. Petersburg

Silje Nergaard
Port of Call
557 687-2

Wibutee
Newborn
Thing
547 033-2

Yıldız İbrahimova
Marcanja-Çigan Romansları
Songs of the Gypsy
9721724

Christian Mc Bride
A Family Affair
557 554-2

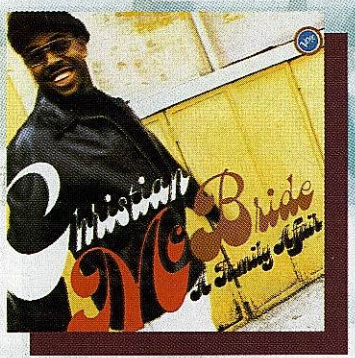

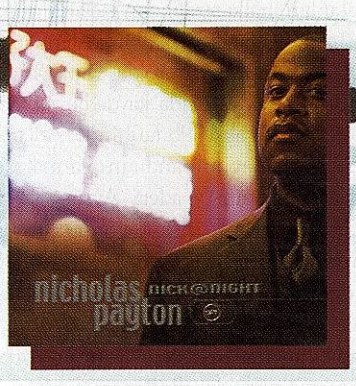

Nicholas Payton
Nick@night
547 598-2

UNIVERSAL

Satış ve Dağıtım
Tel: (0 212) 520 85 99
Fax: (0 212) 520 85 48

gönüllü eşliğinde başlıyor melodi ve rönesans dönemi bestelerine göndermeler yapıyor; hemen ardından giren trombon ve alto saksofonun ana ezgiyi tanımlamaları ile. Pirinç ve kamış üflemelilerin yaylılarla arasındaki karşılıklı devinimler üzerine kurulu bir beste daha çok. Dedalo, bir İtalyan'a belki farklı çağrışımlar uyandırabilir ama Amerikan jazz'ına en yakın olan çalışma albümde; ayrıntılarda gizli bir güzelliğe sahip basit bir melodi aslında. Minafra'nın etkileyici solosuyla daha bir tat kazanıyor. Hercab veda niteliğindeki son beste, Les Hommes Armés'nin kapanışında olduğu gibi, bir tür düşsel Dixieland coşkusu yaşatıyor dinleyiciye; rap'ıyla, çarlistonuyla!

Les Hommes Armés, (Soul Note) 1996
Gianluigi Trovesi Sekizlisi

Trovesi'nin bu albümü ustanın bir yorumcu olmanın ötesinde mükemmel bir besteci ve düzenleyici kimliğininin de altını çiziyor. Gerek nefeslilerin, gerek yaylıların, gerekse vurmalıların düzenlemelerinde son derece farklı ve çarpıcı tınılar elde edildiğine tanık oluyoruz: tüylerimiz kimi kez ürpererek, kimi kez tedirgin, kimi kez de neşeli. Les Hommes Armés ana temasını "L'homme Armé" isimli, kökeni 12-13. Yüzyıla uzanan, Avrupa müzik kültüründe en çok iz bırakmış ortaçağ ezgilerinden birinden alıyor; daha önce de Palestrina, Carissimi gibi müzisyenler tarafından yorumlanan, bu hırslı şövalyenin öyküsüne Trovesi yüzyıl sonu Avrupa jazz'ının sınır tanımayan, düş ve mizah gücüyle bezeli doyumsuz tadını katıyor. Mood Indigo'yla Ellington'a, Dance For A King'le Eric Dolphy'e selam gönderiyor. Sekizli trompet ve trombonla daha bir biçimlenen rönesans motifleri, klarinetin çalkaladığı Akdeniz ve Balkan duyarlıkları, çağdaş jazz ögeleriyle dopdolu. Tengo, Tingo, Tongo, T'ungo gibi muzip çeşitlemelerle ortaçağ kral salonlarından, şövalye ve leydilerin ihtişam ve gizemin içiçe girdiği düşsel maceralarından 19. ve 20. yüzyılın hüzünlü umarsızlığına taşıyor bizi. On Va Marcher gibi yaklaşık 17 dakikalık, 6 bölümden oluşan bestede ise Vittorio Franchini'nin deyişiyle bir Stravinsky atmosferi gelişiyor: marşlarla birlikte bir dixieland cümbüşünde eriyerek, sonrasında da dingin bir melankoliye süzülerek. Albüm sizden ayrılırken sizi de yanında alıp götüren düşsel ortaçağ atlarının uzaklaşma efektleri eşliğinde sona eriyor. Albümde tamamen akustik çalgılar kullanılmasına karşın, zaman zaman elektronik tınılar elde edilmesi de çok ilginç geliyor bana.

Around Small Fairy Tales, (Soul Note) 1998
Orchestra de Camera di Nembro Enea Salmeggia (Nembro Oda Orkestrası) eşliğinde.

Bir İtalyan için doğup büyüdüğü yörenin, hele ki o bir sanatçıysa, yaşamında ve yapıtlarında çok önemli bir kaynak olduğu söylenir hep, alışageldiğimizden, tahmin edebileceğimizden daha önemli bir kaynak. Bu olgu aslında sözkonusu müzisyenlerin dışa açılmamalarıyla da bağdaşan bir durum: köylerine, kasabalarına, kentlerine, oradan ayrılmışlarsa eğer, döndüklerinde, belki yıllar sonra karşılaştıkları akraba ve tanıdıklarına olan bağlarını hiç yitirmeyen sıcak insanlar İtalyanlar: Belki bu yüzden turnelerde, otobüslerde, uçaklarda geçmiyor ömürleri: en çok yolculuk eden Trovesi gibi tanınmış olanların bile. Nembro, Trovesi'nin memleketi: kuzey İtalya'da bir küçük kasaba. Her konserinden sonra gittiği yer, her barında karşılaştığı her insanın müziğine bir şeyler kattığı büyülü bir mekan Trovesi tarihinde. Bu nedenle 1998 Ocak ayında Nembro Oda Orkestrası ile yapmış olduğu bu kayıdın anlamı çok büyük onun için ve İtalyanlar için de. Pekçok eleştirmenin birleştiği, benim de katıldığım görüş, Trovesi'nin ulusal İtalyan Jazz'ı yapmadığı yolunda: usta kendi müziğini oluştururken daha çok tüm Avrupa müzik geleneğinden, ortaçağa, rönesansa, yeniçağa ve günümüze ulaşan küçük peri masallarından yararlanıyor. Kuzey İtalya'nın ufak bir köyüne esen umarsız Balkan ezgilerinden de. Hatta yüzyıllar önce Afrika'dan Avrupa'ya gelmiş ama artık Afrika kökenli olduğu bile unutulmuş ezgiler, ritmler, jazz gibi siyah müzik geleneğinin ürünlerinden. Avrupa müziğine rönesans öncesi giren Asya etkilerini, 20.yüzyılın Amerikan ana akım ve yenilikçi jazz unsurlarını algıladığımızda adeta bir dünya müziği tarihi gibi tanımlayabiliriz Around Fairy Tales'i. Bunların hepsini adeta bir saygı, bir adayış şeklinde Nembro Oda Orkestrası ile çalıyor Trovesi. Kızı Stefania'nın da orkestrada keman çalması, damadı Stefano Montanari'nin de baş kemancı ve müzik danışmanı olarak bu çalışmaya katılması da Trovesi'nin kendi ailesi, yakınları, halkı tarafından taçlandırılmasının simgesel olarak başka bir göstergesi. Çalışma Bergamo, Nembro'da Papa 23. Giovanni Oditoryumu'nda kaydedilmiş, tarihi bir salonda. Ocak 1998 tarihinde. Adeta bir rönesans taç törenini andıran Sia maledeteta l'acqua (anonim)'yı adeta Avrupa'da cool bir "jazz session" izliyor, John Surman'ı anımsatan bir devinimle yüzyıllar, gelenekler, düşler, gerçekler arasında gidip geliyor Trovesi ve orkestrası. Düzenlemeleri ve orkestra yönetimini gerçekleştiren Bruno Tommasso'nun da alkışlanacağı bir tasarı Around Small Faity Tales, bir senfonik jazz başyapıtı.

Yapıtları:

1978	Baghet (Dischi della Quercia), Gian luigi Trovesi Üçlüsü
1979	Secret Point (Dragon), Conny Bauer ile
1980	You Better Always Fly (MPS), Clarinet Summit ile
1981	The Family (FMP), Marc Charig, Paul Rutherford, Evan Parker, Gunter Sommer ve Peter Kowald ile
1981	Cinque Piccole Storie (Dischi della Quercia), Gianluigi Trovesi Üçlüsü
1983	Roccellanea (Ismez Polis), Paolo Damiani/ G.Trovesi Beşlisi
1984	Shock 11 (Ictus), Andrea Centaz zo ile
1985	Dances (Red Records), Gianluigi Trovesi Üçlüsü
1985	Here Comes Spring Time (Soul Note), Dino Betti Van der Noot ile
1987	They Can Not Know (Soul Note) Dino Betti Van Der Noot ile
1988	Les Boites A Musique (Splasc(h) Records), Gianluigi Trovesi Üçlüsü
1988	Poor Memory (Splasc(h) Records), Paolo Damiani ile
1991	Masks (Soul Note), Giorgia Gaslini ile
1991	Ossil De Sepia (Splasc(h) Records), Paolo Fresu ile
1992	Live in Noci & Rive de Gier (Leo), Italian Instabile Orchestra ile
1992	From G To G (Soul Note), Gianluigi Trovesi Sekizlisi
1993	Eso (Splasc(h) Records), Paolo Damiani ile
1994	Colline (Silex), Riccardo Tesi ve Patrick Vaillant ile
1994	Ensalada Mistica (Splasc(h) Records), Paolo Fresu ile
1995	Electric Five (Soul Note), Enrico Rava ile
1995	Skies of Europe (ECM), Italian Instabile Orchestra ile
1995	Let (Splasc(h) Records), Giancarlo Shiaffini ve Fulvio Maras ile
1995	Radici (Egea), Gianni Coscia ile
1996	Les Hommes Armes (Soul Note), Gianluigi Trovesi Sekizlisi
1997	European Concerts 94-97 (NelJazz) Italian Instabile Orchestra
1997	Italian Instabile Festival 97 (Leo),
1997	La Banda (Enja) Banda Citta Ruvo di Puglia ile
1998	The Village Fair (Soul Note), Guido Munisardi Altılısı ile
1998	Around Small Fairy Tales (Soul Note), Orchestra da Camera di Nembro Enea Salmeggia eşliğinde

Blues'dan soul'a giden yolda bir kraliçe:

Aretha Franklin

Benan Dinçtürk

Siyah müziğin ortaya çıkışı Güney Baptist kiliselerindeki ayinlerle başladıktan sonra blues, jazz ve soul müzikleri birbirinin ardısıra farklılaşarak gelişti. İşte siyah müziğin giderek Amerikan pop müziğine hakim olmaya başladığı 40'lı yılların başında Memphis'te doğan bir küçük kız, aileden gelen müzik yeteneği sayesinde babasının rahibi olduğu kiliselerdeki sıralardan sahneye ilerleyip soul müziğinin kraliçeliği ünvanına elde etmeyi başardı. Bugün de siyah müziğin tartışmasız en büyük isimlerinden biri olan Aretha Franklin, soul ve pop tarzında hala iddiali ürünler vermeye devam ediyor.

Aretha Franklin'in Memphis'te başlayan öyküsü küçük yaşta Detroit'e taşınmalarıyla ve babası Clarance La Vaugh Franklin'in bir Baptist kiliseye rahip olmasıyla devam etti. Annesi küçük yaşta onları terkedince kardeşleri ve babasıyla kilise ve müzik merkezli bir yaşamın ortasında buluverdi kendini. Clarance Franklin'in kilise ayinleri kısa sürede Amerika'nın pek çok yerinden müzisyenleri çekmeye başlamıştı. Kiliseye ve evlerine sık sık gelen konuklar arasında Mahalia Jackson'dan Dinah Washington'a çok büyük isimler vardı. En çok etkilendiği isimlerin arasında Clara Ward geliyordu. Sekiz yaşında piyano dersi almaya başlayan Aretha, kendisini kısıtladığını düşündüğü bu dersleri bıraktı ve kendi çalışmaya başladı. Kısa bir süre sonra kilisede çalmaya başlamıştı bile. Oniki yaşına geldiğinde kilisede ilk solo şarkısını söyledi. Okul tatillerinde babasının gezici gospel topluluğuyla turnelere çıktı ve 14 yaşında gospel şarkılardan oluşan **Songs of Faith** (İnanç Şarkıları) başlıklı ilk albümünü çıkardı.

Aretha Franklin 1960 yılında blues şarkıcısı olmak üzere New York'a taşınmaya karar verdi. Kısa bir süre sonra da dönemin sevilen şarkısı **Today I sing the blues**'un deneme kaydını yaptı. Bu şarkıdaki başarısı ona Columbia ile bir anlaşma sağladı. "Aretha" bu firmaya yaptığı ilk albüm oldu. Sonrasında Aretha'yı bir jazz şarkıcısı olarak lanse etmek isteyen Columbia onu Newport Jazz Festivali'ne gönderdi. Aretha Franklin o dönemlerde çok sayıda jazz standartı söyledi. 1966 yılında Columbia'yla biten sözleşmesini yenilemedi. Atlantic Records'la yapılan anlaşma Aretha Franklin'in kariyerinde bir dönüm noktası oldu. "I never loved a man (the way I loved you)" parçasını "Respect" izledi. **Respect** (Saygı) 1967 yılının zenci politik hareketinin en önemli simgesi haline geldi. Tam o günlerde yetmişdört zenci çeşitli bahanelerle tutuklanmıştı. Zenci hareketi doruk noktasındaydı. Aretha'nın şarkısında talep ettiği saygı (Respect) halkın sesi hali geldi. Şarkıda herkesin kendisiyle özdeşleştirebildiği bir nokta vardı. Irkçılığa karşı bir haykırış, politik duruma gösterilen bir tepki ya da kadın-erkek ilişkilerindeki önemli bir beklenti olarak pek çok kişinin duygularını anlatabiliyordu. Bu şarkı hem pop hem de rhytm'n' blues listelerine girdi.

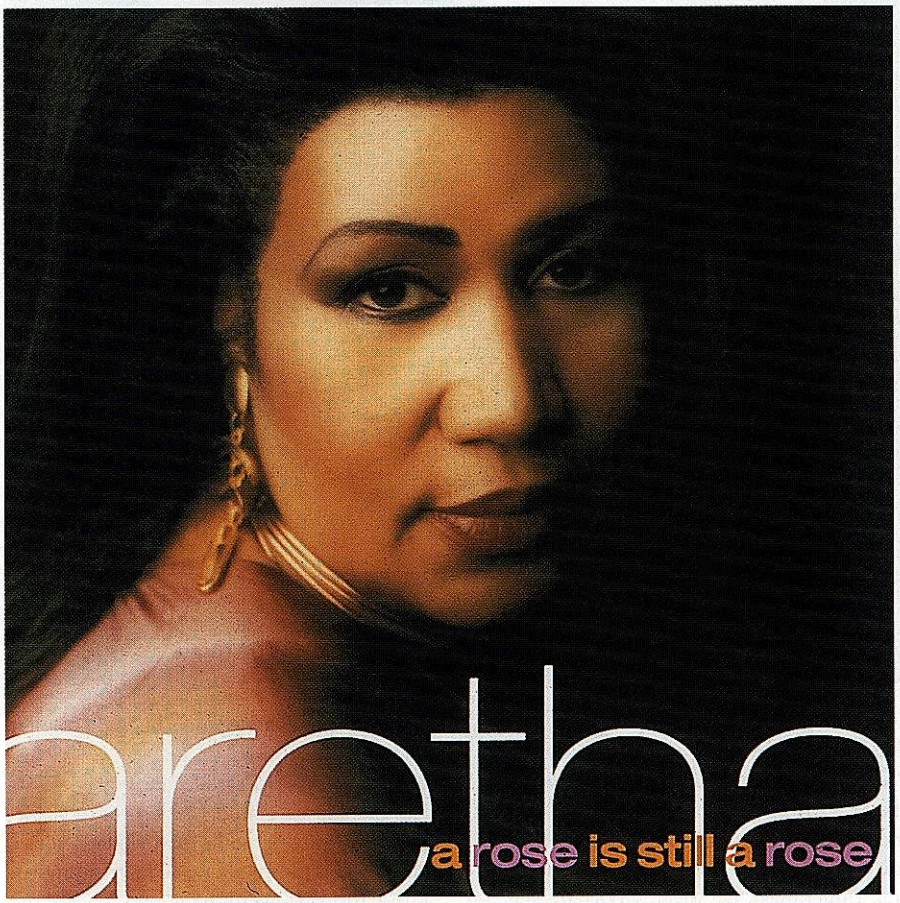

Aretha Franklin'in kariyerinin altın çağları başlamıştı. Bunu izleyen "Baby, I love you", "Chain of Fools" ve "(You make me feel like a) Natural Woman" gibi pek çok şarkısı da aynı şekilde listelerde büyük başarılar elde etti. Bu şarkılar hala Aretha klasikleri olarak dinlenmekte ve diğer şarkıcılar tarafından da kaydedilmektedir.

1969 yılında piyasaya çıkan Soul 69 Aretha'nın jazz albümüdür. Bu albüm ne yazıktı ki, talihsiz ticari ismi nedeniyle jazz dinleyicisiyle buluşamadı. Aretha'nın hitabettiği soul dinleyicisine satabilmek amacıyla albümde jazz parçaları ve o günlerin birkaç popüler şarkısı da yer alıyordu.

Aretha kariyeri sırasında bazı fırsatlar kaçırdı. Örneğin "Son of a preacher man" onun yaşamıyla da bağlantılar kuran çok güçlü bir şarkıydı. Fakat Aretha bu şarkıyı kaydetmek istemediğini söyledi. Sonra şarkı başka bir şarkıcı tarafından söylenen bu şarkı hemen hit oldu.

Kendi yazdığı bazı şarkılar da büyük başarı kazandı. İki sevgilinin cadde ortasında birbirlerine yüksek sesle söyledikleri sözler "Call Me" şarkısına konu oldu ve piyanosunun başında yazıverdı bu güzel şarkıyı. Aretha'nın genellikle düş kırıklıklarını anlatan şarkılarının aksine mutlu bir aşk ballad'ıydı. 1987 yılında George Michael'la yaptığı farklı bir düetle uzun bir ara sonra dinleyicilerinin ve genç neslin önüne çıktı Aretha Franklin. George Michael yıldızı parlamış Wham grubunun bir üyesiydi ve ilk solo albümüne hazırlanıyordu. İki sanatçı için de çok önemli bir önem taşıyordu albüm. Bu şarkı sayesinde Aretha Micheal'i seven genç dinleyici tarafından tanınıyor ve henüz yeni lanse edilen Micheal'in geliştirmeye çalıştığı yıldız statüsü Aretha gibi bir şarkıcıyla yaptığı düetle onaylanıyordu. I knew you were waiting for me iki sanatçı için de ticari ve stratejik bir başarıydı.

Aretha özel yaşamında sık sık sorunlu dönemler yaşadı. 16 yaşında hazırlıksız bir biçimde anne oldu. Bu dindar bir aileden gelen küçük kızın blues'la ilk tanışması oldu. İlk eşi Ted White'ın menajeri olması ve üzerinde kurduğu baskı yanlış kararlar almasına sebep oldu. Basına da yansıyan bu durum 1969 yılındaki boşanmayla sonuçlandı. Ancak bundan sonra Aretha kişiliğini kazanabildi ve kariyeri yönünde daha sağlam adımlarla yoluna devam etti. Aretha bu konularda konuşmayı reddetti ve genellikle erkeklerle olan ilişkileri yönünde hiç konuşmadı. Bu nedenle onunla ilgili çıkan yazılarda pek çok nokta kapalı kaldı. Üzerinden yıllar geçtikten sonra bile konuşmadı. Ancak bu ayrılık ve sonrasında kendini toparlaması şarkılarına yansıyordu. B.B. King'in "The thrill is gone" adlı parçasını kaydettiğinde arka vokallerdeki özgürlüğü vurgulayan sözler ve "Spirit in the Dark" adlı şarkı hep onun özel yaşamından bazı izler taşıyordu. Aretha bu şarkılarda hissettikleri hakkında konuşmayı reddediyor, bunların kendisi için çok özel olduğunu vurguluyordu. Bugün de hala az sayıda röportaj yapıyor, televizyon programlarına nadir olarak katılıyor, ailesi ve özel hayatı ile ilgili soruları yanıtlamıyor. Bu nedenle onunla ilgili pek çok konu hala esrarengiz olma özelliğini koruyor. Biyografisini yazan Mark Bego'ya göre Aretha bazen karşısındakilerden saygı (R-E-S-P-E-C-T) talep eden tutkulu bir süper-kadın, bazen de babasının kilisesi üyeleri tarafından kabul edilmeyi bekleyen çekingen 12 yaşında bir kız... (Bego, 1989) Yıllardır turne yapmıyor, kariyeri açısından yeterince hareketli olmayan Detroit'ten ayrılmamakta ısrar ediyor. Uçma korkusu onu pekçok konserden ve etkinliklerden alıkoyuyor. Çok genç yaşta kazandığı haklı şöhreti son yıllarda biraz daha ağır ve sakin yürütmeyi yeğliyor. Oldukça nadir stüdyoya giriyor, dinleyicisine kendini özletiyor. Her zaman hayranlarıyla belli bir mesafede bulunmayı yeğliyor, adeta kendisini fazla açığa vermekten kaçınıyor.

Aretha Franklin, özel yaşamını kariyeriyle karıştırmamaya özen göstererek sadece güçlü sesi ve sanatıyla, hit olmuş ve klasikleşmiş pek çok şarkısı ve onbeş Grammy ödülüyle kariyerine sessiz sakin ama Soul müziğin rakipsiz kraliçesi olarak devam ediyor.

Kaynakça

Bego M (1989) Aretha Franklin: The queen of soul, St. Martin's Press, New York

Gaar GG (1992) She's a rebel: The history of women in Rock'n'Roll, Seal Press, Seattle, Washington

SR-X series

Jazz

JBL ile çalınır, JBL ile dinlenir.

"Yüksek Performans Hoparlörlerinden Beklediğinizden Daha Fazlasını Size JBL SR-X Serisi Verir."

JBL PROFESSIONAL

H A Harman International Company

© 1999 JBL Professional

JBL ScreenArray hoparlörleri ile ilgili daha detaylı bilgi için SF Ses ve Işık Sistemleri'ni arayın.

SF SES VE IŞIK SİSTEMLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Palanga Caddesi Mütevelli İbrahim Sokak No: 8 80840 Ortaköy - İstanbul - TR
Tel: 90 (212) 227 68 00 (pbx) Fax: 90 (212) 227 96 34 E-mail:prosales@sftr.com
http://www.sftr.com

Louis Armstrong (1900-1971)

"yüzyılın sanatçısı"nın anısına konserler, etkinlikler düzenleniyor

Orhan Argun

Satchmo lakaplı Armstrong big big band müzisyeni değildir. 1930'lar ve 40'larda başkalarının veya kendisinin kurmuş olduğu büyük orkestralar yönetmiştir ama bunlar big band jazz olarak başarılı olamamıştır. Küçük topluluklarla yapmış olduğu müzikler, güçlü trompeti, eşsiz vokalleri, mimikleri ve esprileri ile Satchmo, hem jazz ve hem de gösteri dünyasının en çok sevilen kişilerinden biridir. Ellington'u, Basie'yi, Miller veya Dorsey'i bilmeyen, müziklerini sevmeyen ve dinlemeyen birçok jazz sever vardır, olabilir ancak Satchmo'yu bilmeyen, sevmeyen yoktur. Doğum tarihi konusunda birkaç ihtimal ileri sürülmekte, 1898, 1900 ve 1901 yıllarından sözedilmektedir. Ancak genellikle 4 Temmuz 1900 tarihi kabul edilir ve o nedenle bu yaz bütün dünyada onun 100. doğum yıldönümü kutlanmaktadır. Bu yıl 7.İstanbul Jazz Festivalinde 11 Temmuz günü Açık Hava Tiyatrosu'nda adına Centennial Project, Trompet Summit düzenlenecek. Hem bu nedenle, hem de bir iki bigband performansına değinmeyi arzu ettiğimden bu sayıdaki köşemde Satchmo'yu özlemle anacağım.

Önce kısaca Louis Armstrong festivallerine bir gözatalım. İsviçre'nin Bern şehrindeki jazz festivaline, **Nicholas Payton** Jazzband, dört trompetçi ve ritmden oluşan **Trompet Summit**, ki bu grupta Satchmo'nun müzisyeni Arvell Shaw da yer alıyor. Byron Stripling yönetiminde Lausanne Big Band ve Swiss Scholl Band Armstrong müziklerini çaldılar, 1-7 Mayıs tarihleri arasında. Payton ve arkadaşları Model (Norveç), San Sebastian (İspanya), Estoril, (Portekiz) ve İstanbul Jazz Festivallerinde de çalacaklar. Trompet Summit (Jon Faddis, Lew Soloff, Randy Brecker ve Terell Stafford) İstanbul ve Juan-Les-Pins, Fransa'da da çalacak.

Bir yılbaşı gecesi elindeki tabanca ile havaya ateş ederek kamunun huzurunu bozan genç siyah delikanlı, New Orleans şehrinin çocuk ıslahanesine gönderilir ve müzik topluluklarında önce borazan, sonra kornet çalarak müzik yeteneğini keşfeder. Bu aynı zamanda bütün müzikseverlerin bir güzel şansıdır ve ıslahaneyi terkettikten sonra o günlerde yeni doğmuş olan jazz müziği çalarak hayatını kazanmaya başlar. Şehrin en tanınmış topluluğu ve trompetçisi King Oliver'dir ve delikanlı ile bu duygulu, iyi yürekli adam arasında yakın bir ilişki ortaya çıkar. Babasız büyüyen Louis Armstrong, Oliver'i baba gibi, o da onu oğlu gibi sever. Oliver New Orleans'dan ayrılıp Chicago'ya gidince yerine oğlunu bırakır. Satchmo artık yeni kraldır. Bu toplulukta Kid Orby trombon, Sidney Bechet veya Jimmy Noone klarinet, Louis Keppard gitar, Henry Morton davul çalıyorlardı. Bir süre önce King Oliver Satchmo'yu yanına, Chicago'ya çağırır ve Louis Armstrong için büyük başarılar dönemi başlar. Louis Armstrong, Oliver'in orkestrasında ikinci trompet çalar. Bazen ikisi dinleyici önünde solo savaşı yaparlar. Armstrong'un kuvvetli nefesi ile yaptığı güzel cümleler herkesin dikkatini çeker. Oliver de çeşitli surdinler ve başka nesneler kullanarak yaptığı sololarla alkış toplamaktadır. Bu arada Chicago'da, 1920'lerde jazz ve gangster dönemi kendini gösterir. Baba oğul iki kralın birlikte yaptığı stüdyo plakları vardır ama bunlardan hiçbirini bilerek dinlediğimi hatırlamıyorum. Aslında o ikiliyi canlı olarak dinlemek büyük bir mutluluk olurdu.

Satchmo 1925 sonlarında New York'a giderek o zamanların en iyi big band'lerinden Fletcher Henderson topluluğuna üçüncü trompet olarak katıldı. Sanıyorum, Henderson ona sadece sololarda görev verdi, tabii diğer iki trompet ile birlikte brass (sadece bir trombon vardı) bölümlerinin partisyonlarını da çalıyordu, ancak bütün gücünü sololarına ve herhalde vokallerine saklıyordu. Bir yıldan fazla çalıştı bu orkestrada Louis. Buster Bailey ve Coleman Hawkins gibi isimlerle tanıştı. Keza Don Redman da oradaydı. 3-3-1-4 kadrolu bu topluluğun stüdyo kayıtları arasında Sugar Foot Stomp ve Money Blues sevilen parçalardır. Onbir kişilik orkestranın canlı yayınlarda çok güçlü bir ses verdiğini bazı yayınlarda okudum. Keşke bunları dinlemek mümkün olabilseydi. Diyeceğim şu, böyle

bir orkestrada bir yıldan fazla çalıştıktan sonra, big band yönetiminde fazla hevesli olmaması da Armstrong'un big band müziğini tercih etmediğini kanıtlıyor, bence.
Tekrar Chicago'ya dönen Louis'nin müzik yaşamında Hot 5 ve Hot 7 dönemleri başlar. Karısı Lil Harding piyano, Kid Ory trombon, Johnny Dods klarinet ve Johnny St. Cry banjo çalıyordu. Bu müzisyenlere sonrada Baby Dods, davul ve Pete Briggs, tuba katıldı. Bu iki grup sadece plak çalışmaları yaptılar. Satchmo gece kulübü ve diğer konser çalışmaları yanında başka gruplarla da stüdyo plakları dolduruyordu. Geceleri oradan oraya koşup müziğini çalıyor, gündüzleri stüdyolara giriyordu. Adeta uyumak için bile zamanı yoktu. Yaşamının en genç ve hareketli dönemiydi.
1929 sonlarında bu kez kendi grubuyla New York'a gitti ama beklediği ilgiyi bulamadı. Batıya doğru bir gezi yaptı. California'da bir orkestranın yöneticiliğini kabul ederek bir süre çalıştı. 1931'de New Orleans'a geri döner ve eski arkadaşlarıyla buluşur, müziklerini çalarlar. Sonra gene New York ve California.
1932 yazında ilk kez Avrupa'ya gider, yanında sadece menajeri vardır. Londra'da diğer birkaç şehirde Avrupa'da yaşayan siyah müzisyenlerden kurulu orkestra ile konserler verir. Bu turne dört ay sürer. Ertesi yaz tekrar gelir. Bu ikinci turne birbuçuk yıla yakın sürer. Danimarka'da büyük bir coşku ile karşılanır. Ünlü jazz eleştirmenlerinden Leonard Feather, Satchmo'nun Avrupa turnelerinin kendisi için çok başarılı olduğunu, her gittiği yerde coşku ile dinlenip seyredildiğini, birçok dost edindiğini, ancak eşlik eden grupların iyi olmadığını yazar. Gerçekte bu yargı yukarıda belirttiğim gibi Louis Armstrong'un big band müziğine gerekli önemi vermediğini gösteriyor. O tek başına bir yıldızdı ve onbinlerce kişiyi peşinden sürükleyebiliyordu. Başka solistlere ve aranjmanlara ihtiyacı yoktu. İstanbul Aksanat Merkezinde zaman zaman gösterilen Satchmo adlı video'da Danimarka konserlerinden bir Dinah performansını seyrederiz. Elinde trompeti ve belki mendili, hafifçe öne eğilerek orkestrasını ateşlemesi sahnesini unutamam. Anladığım kadarı ile 10 kişilik orkestrası da çok iyidir. Belki bu bir istisnadır. Feather yazısında bir başka eleştirmenin Tiger Rag performansı için "buna müzik mi diyorsunuz?" dediğini yazmış. Aslında bu çok hızlı aranjmanı ben de pek sevmem.
Amerika'ya dönen Louis Armstrong, Luis Russel adlı bir piyanistin kurmuş olduğu orkestranın yöneticiliğini kabul eder. Mahogany Hall Stomp adlı ünlü parçası bu dönemden gelir, sanıyorum. Başka orkestraları da yönetir, plaklar yaparlar. Gene bu

dönemde Hollywood'da bazı filmlerde önemli, önemsiz roller üstlenir, tabii müzisyen olarak.
Satchmo'nun 1935-47 arasındaki bizzat kurduğu veya başkalarının kurup yöneticiliğini verdikleri big band'ler konusunda genellemeden sonra biraz da bazı performanslarını yazmak istiyorum. Bunların, bildiğim ve anladığım kadarı ile, en iyileri bir Decca LP'de yer aldı, henüz CD'sini görmedim. Şahane trompetine ve vokallerine dört değişik topluluk eşlik ediyor. Sy Oliver orkestrası ile birlikte yaptığı Ramona ve April in Portugal parçaları birinci sınıf, çünkü Sy'ın aranjmanları var. Kendi orkestrası ile doldurduğu I Wonder fena değil. LP'nin en nitelikli iki parçası ise, kendi bestesi olan Someday You'll be Sorry adlı güzel şarkının Commanders adını taşıyan çok kaliteli bir big band eşliğindeki yorumu ve The Gipsy adlı ünlü şarkı. Bir de kimlerin eşlik ettiği yazılmayan I Laughed At Love adlı sözleri ve müziği çok güzel bir parça var. Tüm parçalarda Louis önce sürdinli trompeti ile melodiyi veriyor, sonra vokale başlıyor, daha sonra açık trompet soloları yapıyor ve orkestra parçayı sona erdiriyor.
Kendi büyük orkestrası, 5-4-4-4 kadrolu, konusunda bir ufak ayrıntı daha var; kendisinden başka yıldız yoktu diyoruz ya, tenor saksofoncu Joe Garland, swing müziği tarihine In The Mood adlı yapıtın beste ve düzenlemecisi olarak geçti (her orkestra düzenlemede başka değişiklikler yaptı).
Sinema filmlerine gelince, diğer bütün müzisyenlerde olduğu gibi, Louis de büyük ününü Hollowood filmlerine borçludur. Göründüğü filmlerinin sayısı epeyce. 1943 yapımı Cabin in the Sky ile 1946 yapımı New Orleans Türkiye'ye geldi, bunları seyrettim. İkincisinde kendi big band'i ile Billie Holiday'e eşlik etti. Bu filmden sonra Louis Armstrong big band işini tamamen bir tarafa bırakıp All Stars adını verdiği altılısını kurdu. Jack Teagarden (tb), Barney Bigard (cl), Arvell Shaw (b), Dick Cary (p) ve Sydney Catlett (d) oluşan bu grup, hem New Orleans ve hem de bir başka filmde yer aldı. Bir süre sonra Earl Hines piyano iskemlesine oturdu. Velma

Middleton adlı bayan vokalist de vardı. 1950'lerde All Stars en az üç filmde yer aldı. İlki The Glenn Miller Story ve grupta Trummy Young (tb), Cozy Cole (d), Billy Kyle (p) ve sırf bu film için sanıyorum Bud Freeman (ts) vardı. Basin Street Blues'u seslendirdiler. Sonra Five Pennies adlı Red Nichols adlı trompetçinin hayat hikayesi filminde onları dinledik. Danny Kaye ile birlikte When The Saints Go Marchin adlı klasiği bir komedi haline dönüştürdüler. En unutulmazı High Society idi. Filmin jenerikleri sırasında, ilerleyen dakikalarda Frank Sinatra'nın Grace Kelly gözlerinin içine bakarak söyleyeceği You're Sensational adlı güzel şarkının çalgısal aranjmanlarını dinlerken tempo aniden değişir, sahne açılır ve bir otobüste, elinde trompet yerine ağızlıklı sigarası Satchmo High Society Calipso'yu söyler. Filmde Bing Crosby, Now You Has Jazz adlı parçada altılıyı dinleyicilere sunar. Davul iskemlesinde oturan Barret Deems ve klarinetde Edmond Hall vardır, diğerleri aynıdır. Bu iki şarkı Armstrong'u tüm dünyaya, filmin gösterildiği yerlerde, müzikseverlere sevdirmiştir. Ben de Satchmo'yu özellikle bu üç filmden sonra dinlemeye başladım. Bir de gene o sıralarda, 1950'ler sonlarında Louis'yi kardeşi gibi sevdiğini söyleyen bir arkadaşım All Stars At Creshendo albümü ile bu müziği bana sevdirdi. Ben ona Dorsey, Miller ve Kenton'u sevdirebildim mi emin değilim! Aynı tarihlerde All Stars İstanbul'da konser verdi. Kadrodaki değişiklik, Peanuts Hucko (cl), Mort Herbert (b) ve Danny Barcelona (d) idi. Now You Has Jazz adlı parçayı birlikte söyledikleri Trummy Young'u 'Bing Crosby in Color' gibi bir deyimle sundu Louis. Velma Middleton da gelmişti İstanbul'a, eski Saray Sineması'nda dinledik onları. Bu ve diğer gezileri, turneleri Armstrong'u Amerika'nın "Müzik Elçisi" yaptı. Ambassador Satch, dediler ona.

Satchmo'yu Amerika'da birçok TV programında, üç dört kapalı salonda ve bir kez de açık havada, her zamanki gibi, platformun hemen önünde dinledim. Bu sıralarda, 1960'ların ilk yarısında, trombonda Tyree Glenn vardı. Kendi yaşındaki bu siyahi müzisyenle, Galloway ve Ellington'dan emekli, komediler yapıyor, herkesi gülmekten kırıp geçiriyorlardı. Tyree ayrıca romantik vokalleri sırasında, plunger'ı Louis'e eşlik ediyordu. Diğer durumlarda açık trombon çalıyordu. 1960 yapımı Duke'un müziklerini bestelediği Paris Blues adlı filmin pek beğenilmediğini okuyorum ama Hello Dolly adlı müzikali herkes hatırlar, galiba bizim TV kanallarında da gösterilmişti. Aynı adlı şarkının plağının günde onbin kez Amerikan radyolarında çalındığını bir kitapta okudum, inanamadım. Biraz abartma olmalı?

1960'lardaki iki önemli plak çalışması daha var. Birinde Bing Crosby ile söylüyor ve trompet çalıyor. O zamanki teknik gelişme ile üç aşamada yapılmış kayıtlar. Önce Billy May orkestrası ile çalgısal aranjmanları seslendirmiş, sonra Crosby kendi bölümünü söylemiş, daha sonra da Louis. Bu performansların bazılarını dinlediğimi hatırlıyorum. Müzik spontane olmalı diye düşünüyorum. Bu nedenle canlı yayınları tercih ediyorum. Bir de Ellington ile birlikte yaptığı kayıtlar var. Duke piyano iskemlesinde All Stars ile çalıyor. Hepsi Ellington bestesi, Louis çalıyor ve söylüyor. İstanbul'a gelen kadro var, sadece Barney Bigard gene klarinete gelmiş. Son olarak 1955 yapımı Mack the Knife adlı plağının çok sevildiğini ve satıldığını belirteyim.

Türkiye'de 1940'larda 50'lerde Armstrong'un 78 devirli taş plakları geldi mi, yoksa burada basıldı mı hatırlamıyorum ama plak mağazalarında gördüğümü hatırlıyorum. Keza LP'lerini de görmedim ama bugün CD'ler arasında onun pek çok kaydını bulmak mümkün.

Amerika'da 1970'lerde Armstrong'u konserlerde dinleyemedim. Sadece bir iki TV programında seyrettim. Epeyce yaşlanmıştı, orkestra platformuna yardım ile çıkıyor, iniyor sadece vokal yapıyordu. Zaten 1971 mayıs ayında da vefat etti. O sırada ben de New York'da idim. Bir hafta sonu cenazesi bir kilisede törene açıldı, binlerce kişilik kuyruğa girdim ve önünden geçtim.

Louis Armstrong jazz tarihinin birinci sayfasında yerini aldı. Hayatında onun kadar uzun süre trompet çalan olmamıştır ve her halde olamaz. Siyah, beyaz tüm trompetçiler ondan etkilendiler. Sesine gelince, birçok müzisyen onun taklit etmeye çalıştı, başarılı da oldular anacak aynı tonu, rengi, diksiyonu ve o eşsiz scat'i elde edemediler tabii. Kişiliğine, daima gülen yüzünden etrafına yayılan mutluluğa, bu özelliklerine erişmeye ise olanak yoktu. Tüm dünyada bu kadar sevilen bir müzisyen ve şovmen olamazdı.

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

YAPI KREDİ ARTS FESTIVAL

YAPI KREDİ SANAT FESTİVALİ 2000

TEMMUZ

Yapı Kredi Sanat Festivali 2000 Temmuz ayı gösterileriyle sanatseverlerle buluşuyor. Türkiye'de festival anlayışını değiştiren, belirli bir zaman aralığıyla kısıtlı kalmayıp bütün yıla yayılan **Yapı Kredi Sanat Festivali**, nitelikli ve zengin programıyla sanatseverleri bir araya getirmeyi sürdürüyor.

YAPI KREDİ

PROGRAM

DEE DEE BRIDGEWATER & TRIO

Cazın tüm renkleri için tek ses...

Caz dünyasının göz kamaştırıcı solisti **Dee Dee Bridgewater**, topluluğuyla birlikte İstanbul'da... Bir yaz gecesinde cazın büyülü renkleriyle yaşamı yeniden yorumluyor... Unutulmayacak bir gece yaratıyor. Bu yorumda siz de yerinizi alın, caz dünyasından büyülü bir gece çalın...

Hüzün ve coşkunun aynasından bakmak için.

16 Temmuz 2000 Pazar Saat: 21.30
Cemil Topuzlu (Harbiye) Açıkhava Tiyatrosu

Bilet Fiyatları: I. Kademe 15.000.000 TL, II. Kademe 10.000.000 TL, III. Kademe 7.500.000 TL, Öğrenci –III. Kademe– 6.000.000 TL.

Bilet Satış Noktaları:
Biletlerinizi 15 Haziran 2000 Perşembe gününden itibaren aşağıdaki satış noktalarından alabilirsiniz.

- Yapı Kredi Yayınları Galatasaray Kitabevi (0212) 252 47 00/501
- Taksim Vakkorama (0212) 251 15 71
- Akmerkez Vakkorama (0212) 282 09 65
- Suadiye Vakkorama (0216) 350 87 42
- D&R Bakırköy (0212) 660 38 70
- D&R Etiler (0212) 263 29 14-15
- D&R Erenköy (0216) 467 54 13

Dünya Aktüel Kitabevleri
- Bebek (0212) 265 71 03
- Beyoğlu (0212) 249 10 06
- Borsa/Maslak (0532) 263 01 35
- Capitol (0216) 391 18 80
- Hilton (0212) 233 00 94
- Holiday Inn/Ataköy (0212) 559 11 95
- Kadıköy (0216) 347 79 06
- Mecidiyeköy (0212) 216 39 82

Rezervasyon:
- Telefonla rezervasyon yaptırmak için (0212) 252 47 00/471 ve 479'u arayabilirsiniz.
- Rezervasyonunu yaptırdığınız biletleri, 48 saat içinde, Yapı Kredi Yayınları Galatasaray Kitabevi, İstiklal Caddesi No: 285 Kat 4 Beyoğlu adresinden almanız gerekmektedir.
- Rezervasyonlarınızda kredi kartı kullanabilirsiniz.
- Ayrılan biletlerin tümünün alınması zorunludur.
- Satılan bilet geri alınmaz.
- Kurumumuz, ilan edilen bilet satış noktalarından satın alınmamış biletlerden sorumlu değildir.
- Gösteri mekânındaki gişe, gösteri günleri saat 17.00'den başlama saatine kadar açık olacaktır.

İnternet Aracılığıyla Bilet Satışı:
http://shop.superonline.com/ykyk

Satchmo'luk Bunların Hepsi!

(11 Temmuz Açıkhava)

Arda Ataberk

Bu gece gözünüzden kaçtı mı yoksa?! Açıkhava Louis Armstrong'u selamlarken sakın ola dışarılarda kalayım demeyin. Bebek'te dondurmayı çıkışta da yiyebilirsiniz, dürümcüler hep açık. Büyük festival kutusunda sunulan hazır gıda gibi gözükse de bu gecenin programı, ben böyle konserveyi bir çok konsere tercih ederim. **Nicholas Payton** Louis Armstrong'un hemşehri olarak tanıtım faaliyetlerini belirgin bir zamandır sürdürmekte. Şirketleşmiş müzik faaliyetlerinin gölgesinde kalan bu "eskiyi canlandırma" vesvesesi içinde yapaylığı kırabilmiş ve işinin hakkını veren müzisyenlerden biri Payton. New Orleans onunla gurur duyuyor olsa gerek, en azından Armstrong'u unutmadığı için. Sonrası da var! Büyük orkestralara nefes vermiş bir usta **Faddis**, çok zamandır yalnızca caz için değil, müzik uğruna "kan, ter ve gözyaşı" dökmüş bir isim **Soloff**, hardbop tarihini cebinde taşıyan bir piyanist **Cedar Walton**, çok yönlü bir davulcu **Idris Muhammad** ve üstün özelliklerinin "kardeş"likle sınırlı kalmasına asla izin vermeyen **Randy Brecker** bu gecede birlikte çalıyorlar. Nereden baksam çok keyifli bir konser gecesi olduğunu düşünüyorum 11 Temmuz'un, ister sololara dalın, ister Armstrong'u mırıldanın, ister uzaylı gibi oturup "neymiş şu Orleans m'Orleans bakalım?" tavrı takının...

Le Pen jazz dinler mi?

Yosi Falay

Yine iple çektiğim İstanbul Jazz Festivali geldi çattı. Bu festivalin bende yarattığı coşkuyu düşündüğüm zaman, sadece o konsere gidip o sanatçıyı seyretmekten duyulan heyecan değil, bunun çok ötesinde, o Açıkhava Tiyatrosu'nu (yeni adını hatırlayamadım birden, pek de hatırlayan yok galiba) dolduran o insanları seviyorum ben. 10 kusur milyonluk bir şehirden sıka sıka çıkarılmış bir konsantre gibi geliyor bana o insanlar, içlerinde tanış olduğum az kişi var ama sanki çoğunu tanıyormuşum gibi geliyor bana nedense.

70'lerin komünalciliği ve 80'lerin, 90'ların aşırı bireyciliğinden sonra yeni bir "aidiyetçilik" dalgası bütün dünyayı sarmaya başladı.

Bu yeni dalgadan kimileri ulusalcılık ile kimileri, dincilik ile, kimileri ırkçılık ile bir yerlere tutunmaya çalışıyorlar. Futbol takımı aidiyeti ise neredeyse bitti, artık herkes Galatasaraylı.

Daha seçkin geçinen bir grup insan ise, rotaryen, mason, mezunlar cemiyeti, meslek odası gibi daha kapalı örgütlenmelerle bu aidiyet duygusunu tatmin etmeye çalışıyorlar.

Ben kendi hesabıma bu tür yakınlaşmaları suni ve menfaate dönük buluyorum. Aynı dinden veya milliyetten veya meslekten veya ırktan olan bir insanla benim hiçbir ortak yönüm olmayabiliyor daha doğrusu olmama ihtimali çok daha yüksek. Kendi kendime düşünüyorum, peki benim aidiyet duygusu hissedebileceğim, örgütlü veya örgütsüz, bir topluluk, kendime, tamamiyle değil ama en azından belli kriterlerde ve asgari müşterekliklerde, benzer insanlar hiç yok mu? Geçen sene iş için bulunduğum Almanya'da, CD alışverişi yaparken Robert Wyatt'ın "Shleep" albümüne elimi uzattım, tam o anda yanımda bulunan 30 yaşlarında bir Alman delikanlı, direk İngilizce olarak (hiç Alman tipim yoktur) "çok iyi bir albüm aldınız" dedi, yüzü, bizim alışageldiğimiz standart Alman nemrutluğundan çok uzaktı, biraz ayaküstü sohbet ettikten sonra, beraber bir kahve içmeyi önerdim. Sohbet sırasında bir hata yaptım ve ona, sözde iltifat olarak hiç Alman'a benzemediğini söyledim, verdiği ders çok anlamlıydı. Alman gibi Alman yoktur dedi, ırkçı gibi ırkçı, yobaz gibi yobaz, insan gibi insan vardır, bütün insan gibi insanlar benim kardeşimdir, Robert Wyatt dinleyen biri kötü bir insan olamaz, arkadaşlarımla tanışmanı isterdim, hepsi benim gibi insanlardır.

Halbuki bana çok sıradan bir cevap verip "sen de hiç Türk'e benzemiyorsun" diyebilirdi. Biraz daha sohbet edip ayrıldık.

Yalnız kalınca şunu düşündüm, Pat Metheny veya Charlie Parker veya John Coltrane veya Joshua Redman dinleyen birisi kötü bir insan olabilir mi? Elinde sopa ile yabancı kovalar mı, ev kundaklar mı, elimde hiçbir dayanak olmadan kesin bir eminlikle cevabım hazırdı. Hayır olamaz. Shakira veya Ricky Martin dinleyen birisi herşey olabilir. Ev kadını, anne, eroin kaçakçısı, öğrenci, sapık. Olasılıklar sonsuzdur. kimilerince en üstün müzik formu kabul edilen klasik müzik dinleyicileri, bestecileri ve yorumcuları arasında ne sapıklar ve katiller var, bilseniz şaşarsınız. Hitler'in bütün üst düzey tayfası klasik müzik aşığı idi. Ama jazz dinleyen ve icra eden biri için kalıbımı basarım, en azından belli şeyleri olamaz, olmaya başladığı anda zaten jazz dinlemeyi bırakır.

Hiçbir şekilde kriminal olamazlar demiyorum, benim bahsettiğim insanlığa karşı işlenen suçlar. Ayrıca "jazz dinlemeyen adam yaramaz" gibi ters bir ırkçılık yapma niyetinde de değilim.

Burada anahtar kelime bence "duyarlılık". Hem içe dönük hem de çevresine karşı duyarlı insanların müziğidir jazz.

Dünyada çok yaygın olan sivil toplum kuruluşları, ülkemizde de ufaktan kıpırdamaya başladı, bu tür ortak duyarlılıklara sahip insanların bir araya gelerek olumlu işler yapabileceğini en azından öncü olabileceğini düşünüyorum. Böyle bir oluşumda jazz müziği bir amaç değil sadece bir araç olarak kullanılabilir. Gerçi jazz aynı zamanda muhalif ruhlu insanın müziğidir ama benim bahsettiğim toplu muhalefet yapmak değil beraberce ortak enerjiyi, iyi bir toplumsal amaca kanalize etmek, ortak bir platform yaratmak veya zaten varolan bir platforma destek vermek olabilir. Bu tür bir aidiyet bana daha anlamlı olur gibi geliyor.

mesela Le Pen veya Haider gibi tescilli ırkçılara hergün 1 saat mecburi jazz müziği dinletmeyi amaçlayan bir dernek kursak ve bunun için Avrupa'da mücadele etsek, tutunki başarılı olduk ve kanun zoruyla bu adamlara günde 1 saat jazz dinletiyoruz. Saldırganlık içgüdülerini azaltmakta faydalı olur mu dersiniz. Bence düşünmeye değer.

Sizleri her ne kadar tanımasam da festival konserlerinde görüşeceğimizi biliyorum. Hepinize müzik dolu günler dilerim.

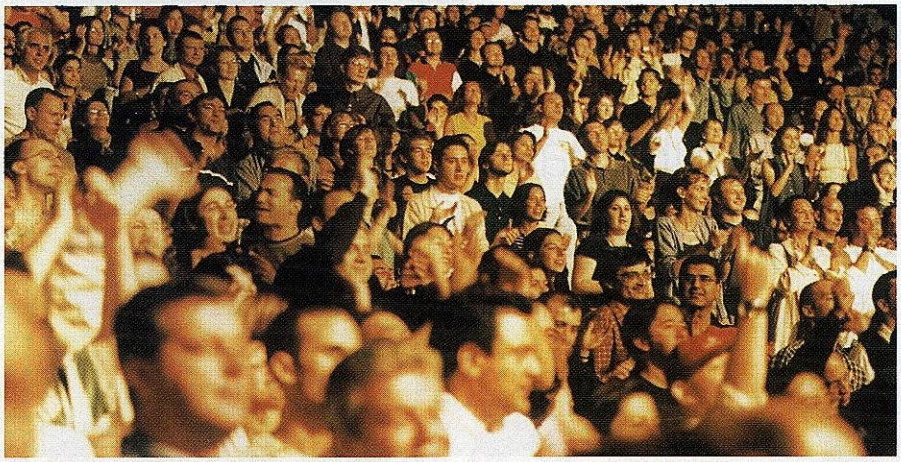

Aykut Uslutakin

İyi günde, kötü günde tüm dostlar...

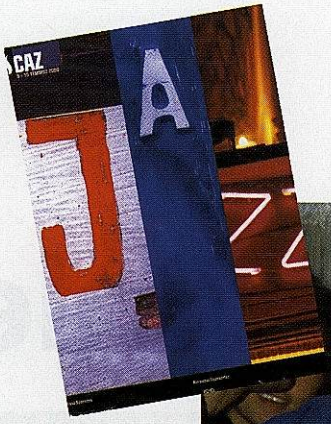

November in St. Petersburg'daki aranjmanların sahibi

(15 Temmuz Lütfi Kırdar)

Kamil Özler; (g)

Sıtkı Sırtanadolu
sitki@aura.com.tr

Kerem Görsev & St.Petersburg Philharmonic Orchestra Konseri 15 Temmuz'da Lütfi Kırdar'da saat 19:00'da Müzik adına bu memlekette gerçek anlamda kim neler yapıyor sorusunun cevabını arayan biz mutlu azınlığın bir kısmı, **Kamil Özler**'in her ne kadar büyük bir değer olduğunu bilse de, bu derginin sayfalarında kendisiyle belki de ilk defa bu kapsamda bir söyleşi yapılıyor. Kerem Görsev'in İstanbul Jazz Festivali'nde 15 Temmuz'da Lütfi Kırdar'da yer alacak olan son projesi ***November in St. Petersburg***'daki tüyler ürperten güzellikteki senfoni aranjmanlarının sahibi olması nedeniyle dikkatleri de üzerine çekmiş bulunuyor. Tabii onun bu özelliği, biz işin takipçileri ve müzisyen camiasının hiç de yabancı olmadığı birşey. Ne kadar titiz olduğunu bildiğim Fatih Erkoç'un bile, birgün senfonik bir çalışma yapmak istediğini ve yaylılar söz konusu olduğunda, Kamil Özler'in aklına gelen ilk isim olduğunu söylediğini hatırlar gibiyim. Yılların gitarist, kompozitör, aranjörü bu mütevazi müzik adamıyla sohbetimiz, yine kendi gibi mütevazi ve müzik dolu Şişli'deki evinde gerçekleşti. Muhabbetimize başlarken ona dinlemesi için getirdiğim CD'deki gitariste kulağı takılmıştı. Jimmy Heath ve Ed Thighpen ile çalan, biraz gizli kalmış bir yetenek olan gitarist Tony Purrone, belli ki Kamil Abiyi heyecanlandırmıştı. "Bu ne güzel gitarist böyle, ne kadar müzikal, bir o kadar da teknik çalıyor. Barney Kessel okulundan olduğu da çok açık". Çocuklar gibi sevindiğini görüyorum. Sonra konuya giriyoruz. Ailesinde hiç müzisyen olmadığını, kendi isteğiyle lise yıllarında Berklee'nin correspondence (yazışma) yoluyla programını bitirip diploma aldığını anlatıyor.

Antonio Dimozic isimli bir gitar hocam vardı küçük yaşlarda. Sayesinde gitarı tanıdım ve sevdim. Hiç unutmuyorum. O yıllarda İngilizcem hemen hemen yok gibi. Sadece Berklee'nin programını başarıyla tamamlayabilmek için İngilizce kurslarına gitmiştim. Uzun yazışmalar ve sınavlar sonunda programı tamamlamıştım. Aranjman yapmayı, jazz armonisini ve emprovizasyon altyapımı bu programdan aldım diyebilirim. Radyoevinde Orhan Borar ile oda orkestrasında çalardım ve bir ensemble ile çalmayı o yıllarda bu sayede öğrendim. Yine o yıllarda çok sevdiğim bir şarkıcı olan Ertan Anapa'ya da eşlik ederdim.

Peki daha sonra eğitimine Türkiye'de devam ettin mi?

Tabii ettim. Yine Orhan Borar'ın desteğiyle Türk Müziği konservatuarına devam ettim. Zira o dönemde Batı Müziği ya da jazz öğreten bir okul yoktu. Konservatuardan mezun olduktan sonra, okulda kalmamı istediler. Ben de hoca olarak kaldım. Yaklaşık 20 senedir de İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuarında hocalık yapıyorum.

Jazz ile arandaki bağ Berklee'de devam ettiğin program haricinde nasıl gelişti?

Buradaki hocam Antonio Dimozic'in Pandelli adında benden daha ileri seviyede bir öğrencisi benim jazz'a doğru ilk merakımı uyandırdı. Zamanında Barney Kessel ve Wes Montgomery beni çok etkilemişti.

80'li yıllarda hatırladığım kadarıyla Türkiye jazz sahnesinin birkaç gitaristinden biriydin ama her nedense fazla ortalıklarda değildin?

Neşet (Ruacan) benden yaşça da tecrübece de benden ilerideydi. O daha aktif olarak çalardı. Ben o yıllarda Ümit Aksu'nun orkestrasında çalardım. Ayten Alpman solistimizdi. O grupta çalmaktan çok şey öğrendiğimi söyleyebilirim.

Gerçekten de hangi tarz müzik olursa olsun, beraber çalmaktan çok şey öğreniyorsun. Hatta talebelerimden beri birçok şey öğreniyorum diyebilirim.

Yine bu senelerde Türkiye'de içinde bulunduğun kayıtlar oldu mu?

Sadece radyo, televizyon ve birkaç popüler müzik kaydı haricinde olmadı.

Bugünlere gelecek olursak, bir müzik eğitmeni olarak da bayağı yoğunsun.

Sayılır. İTÜ'de armoni ve solfej hocalığının yanısıra, Bilgi Üniversitesin'de de hocalığım devam ediyor. Özel öğrencilerim ve TRT Jazz Orkestrasını da katarsak, yoğun olduğumu söyleyebilirim.

ziller, tabure, VicFirth Baget ve
video kaset fiyata dahildir

Tel : 0049-711-22 61 471
Fax : 0049-711-22 68 350
Kronprinzstr.6
70173 Stuttgart Germany

MUSIC SHOP
MOLU
Music Shop Molu GmbH

Senin için bir big band ve senfoni aranjörü tabirini kullanmak yerinde mi?
Evet, her ikisini de yapıyorum. TRT Jazz Orkestrası'nın kuruluşundan beri içindeyim. Bu orkestranın çaldığı repertuarın da çoğunun aranjmanlarını yaptığımı söyleyebilirim. Aydın Özarı abimizin yanında tabii.

Ya senfonik aranjmanların?
Tabii o da var. Ayrıca sadece senfonik aranjmalar değil, zaman zaman big band ve senfonik aranjmaları aynı müzikal ortam için düzenlediğim de oluyor. Esasen bu İstanbul Devlet Senfoni Orkestrasının konserlerinde misafir olarak TRT Jazz Orkestrasının da yer alması olarak hayata geçiyor.

Peki bu aranjman tekniklerini nasıl öğrendin?
Tamamen kitaplardan, olmayam İngilizcem ile dersem yerinde olur.

Bir jazz gitarcısı iken, seni aranjör olmaya iten faktör neydi?
O yıllarda, Türk Müziği hocam olan ve jazz'ı da iyi bilen Yavuz Özüstün, Henry Mancini aranjmanlarını dinleterek beni bu yönde etkiledi diyebilirim. Ayrıca Demirhan Altuğ isimli hocamdan da o zaman çok ilgilenmediğim klasik müzik izlenimlerimi aldım. Her nedense yaşım ilerledikçe klasik müziği daha anlar ve sever duruma geldim. Hatta öyle ki, bir Rachmaninoff, bir Chopin artık daha hoş geliyor. Öyle ki, bugün jazz müziğinde bile, doğaçlama esnasında insanların çalıştıklarını çaldıklarını hisseder gibiyim. Doğaçlama yaparken ben de dahil tüm jazz müzisyenleri daha önce çalışmış oldukları bir takım ezgi ve kalıplara referans gösteriyorlar. Bu bağlamda bazen bir doğaçlamanın bile ne kadar samimi ve gerçek olduğunu sorgular gibiyim. Bir Charlie Parker'ın bile sol minör üzerinde yaptığı bir cümleyi re minör üzerinde de yaptığını görürsünüz ve sizi şaşırtmaz.. Bu yüzden klasik müzik daha aşağı bir müzik değil. Hiç değilse yazılmış çizilmiş ve bir yoruma açık. Örneğin bir Weber yorumlarken bir klarinetçi yersiz bir vibrato yaparsa Weber'e hakaret etmiş olur. Dolayısıyla bu parça zamanında nasıl yorumlanırdı sorusunu hesaba katarak çalmak zorundasınız. Bu benim kişisel görüşüm.

Türkiye'de hatırı sayılır birçok müzisyenin benim duyduğum kadarıyla yaylı aranjmanlar denilince akla ilk gelen isim sen oluyorsun. Buna ek olarak Kerem Görsev'in son albümündeki gerçekten muhteşem aranjmanlarınla da, belki de seni tanımayanlara da ulaştın. Bu çalışmadan biraz bahseder misin?
Kerem ile Radyoda uzun yıllar beraber çalıştık. Birgün bana bir albüm yapacağını ve aranjmanlarını da benim yapmamı istediğini söyledi. "For Murat" albümüydü bu ve ben iki parçada kendisine katkıda bulundum. Birlikteliğimiz böyle başladı ve birbirimizi çok sevdik. Ben Kerem'i hep takdir ederim. Dürüst bir insandır, verdiği sözü tutar. Bana bu son albümü için bestelerini verdi, uzun süre aranjmanların üzerinde çalıştım. Erol Erdinç orkestranın şefiydi. Birlikte Rusya'ya gittik.

Sence aranjmanlar genel olarak kafandaki gibi tınladı mı? Burada sence orkestra şefinin rolü büyük mü?
Gerçi ilk duyduğumda beklediğimden biraz farklı tınladı. Erol Erdinç'in yorumu biraz farklı geldi. Fakat, dinledikçe çok da hoşuma gitti. Aslında doğrusu da bu, orkestra şefi yorum katmalı, size yeni ufuklar açmalı.

Kayıtlardan ve sonuçtan memnun musun?
Müzisyenler muhteşemdi. Yalnız kayıtlardan çok memnun değilim. Kötü değil ama Rusların aletleri biraz daha iyi olsaydı, farklı sonuçlar alabilirdik kanısındayım.
Tonmeisterler muhteşemdi, çünkü aynı zamanda kompozitördü. Verdiğim notaları gördü, okudu ve müziği anlayarak kayıt etti. Keşke bir Neşet Ruacan, Önder Focan, İmer Demirer ya da Fatih Erkoç gibi değerli
müzisyen arkadaşlarım da kendi albümlerinde benden bu tür bir yardım isteseler de kendilerine destek verebilsem. Zevkle, bir karşılık beklemeden seve seve yaparım.
Bu saydığım arkadaşlarımın ben değerlerini bilirim, onlar da kıymet verirler. Yeter ki böyle projeler hayata geçirilmek istensin, maddi olanaklar aşılabilsin, benim için bir şeref ve zevktir.

Biraz da jazz gitaristi Kamil Özer'e dönecek olursak, çalış stilinde kanımca belirgin bir Pat Martino etkileşimi hissetmişimdir. Senin gitara yaklaşımın nasıl, örneğin Pat Martino'dan etkilendiğini söyleyebilir misin?
Doğrudur. Ben Özellikle Barney Kessel ve Wes Montgomery'i çok dinledim. O tarihlerde, nota vs. olmadan plaklardan sololarını çıkarırdım. Daha sonraları Pat Martino'yu duydum ve çalışı diğerlerinden daha ilginç geldi. Kıyaslama anlamında söylemiyorum. Hatta Önder'den (Focan) birgün notalarını bile bulmuştum. Neticede insan doğaçlama yaparken çalıştığını çalıyor. Bir re minör akorunun üzerine çalarken belki de Pat Martino'dan duymuş olduğum cümlelerin eşdeğerlerini çalıyor olabilirim. Dolayısıyla da dinleyende böyle bir etki bırakabilir. Sonuçta hepimiz, kendi öz sesimizi bulabilmek için bizden bir öncekilerin açtıkları yolda ilerliyoruz.

Bir hayli öğrencin olduğunu biliyorum. Çoğu gitarist mi?
Birçoğu. Konservatuarda armoni dersi verdiğim farklı sazları çalanlar bile benden dolayı gitara yakınlık duymaya başladılar (gülüyor). Kabiliyetli gitar öğrencilerim var. Ben gitar dersi verirken gitar tekniğine dikkat ederim. Emprovize, rhtym changes ya da blues öğretmem onlara. Bu başka derse girer. Gitarla nota nasıl okunur, kaç pozisyondan bir gam çalınır vs...

Sence yeni gelen kabiliyetli gitarist arkadaşlar var mı?
Mutlaka var. Genelde bir kural vardır. Tüm okullarda, her dalda yüz öğrenciden bir tanesi aralarından farklı şekilde sıyrılır. Bilgi Üniversitesinde de birçok genç arkadaş var ve eminim onlar ancak okulun yoğunluğunu bitirdikten sonra çalarak daha iyi olacaklar. Okuldaki formal eğitim her ne kadar pratiğe önem veriyor gibi görünse de, iyi bir müzisyen olmak için ancak dersler dışında çok çalarak bir yerlere gelinebilinir.
Sohbetimiz böyle devam ederken bu sefer de arka planda çalan Bireli Lagrene'e dikkati kayar ve devam eder. İleride kendi adına birşeyler yaparsa, hayata geçirmek istediği bir gitar konçertosu olduğundan bahseder. Hatta şimdiden adını bile koymuş: "A Few Things For Guitar". Şimdilik sadece birinci bölümünü yazmış, diğer iki bölümünün de hazırlıklarını yapmış. Bir bakıma Rodrigo'nun gitar konçertosu gibi birşey. Bana bilgisayarda yazdığı bölümü dinletir ve özenle yazılmış notalarını gösterir. Söyleyecek fazla söz yok. Belli ki son zamanlarda klasik ruhu ağır basıyor Kamil Hoca'nın. Sohbetimiz biterken yine Bireli Lagrene'e takıldı kulaklarımız. Stella by Starlight'ı yorumunun derinliklerinde kaybolup gidiverdik .

Dave Holland Beşlisi

(Yoshi's 4/29/2000)

Kuzey Kaliforniya jazz açısından oldukça hareketli bir bölge. İrili ufaklı birçok kulüpte, yerel müzisyenleri dinlemek olası. Çeşitli şehirlerde düzenlenen jazz şenlikleri ise dünyanın önde gelen isimleri için geleneksel buluşma noktaları. Yılın herhangi bir günü dünyaca ün yapmış jazz ustalarını dinleyebileceğiniz bir mekan arıyorsanız, San Francisco'dan Körfezin karşı tarafına, Oakland'a geçip, Yoshi'ye gitmeniz yeterli. Jack London Meydanı üzerindeki bu şık Japon restoranı jazz dinlemek için yalnızca Kalifornia'da değil, aynı zamanda Amerika'da da eşine ender rastlanan mekanlardan biri. Birkaç basamak üzerine anfi düzeniyle konumlanmış masaların hepsinden sahne rahatlıkla görünüyor. Ses düzeni de öylesine kusursuz ki, davulun yanıbaşındaki bir masadan bile bütün enstrümanların sesleri yine de çok dengeli duyuluyor. Buna dinleyicilerin bilgili, dikkatli ve coşkulu katkısı da eklenince, doyum olmaz bir ortam oluşuyor.

29 Nisan akşamı Yoshi'de çalan Dave Holland beşlisi, ünlü basçıya ek olarak, vibrafonda Steve Nelson, tenor, alto ve soprano saksofonlarda Chris Potter, trombonda Robin Eubanks ve davulda Billy Kilson'dan oluşuyordu. Bu yeni topluluk, Holland'ın yıllardır önderliğini yapageldiği çeşitli üçlü, dörtlü ve beşlilerinin güçlü geleneğini başarıyla sürdürüyor. İsmini 1970'li yılların başında Miles Davis'in fusion tarzı çalışmalarına yaptığı katkılarla duyurmaya başlayan Holland, kendisini kısa zamanda en çok aranan eşlikciler arasında buldu. Baştaki üstün yaratıcılığını ve tekniğini yalnızca bu yönde kullanmakla yetinmeyen Holland, asıl ününe besteci ve grup lideri olarak kavuştu. Sanatçı, Sam Rivers, Barry Altschul, Kenny Wheeler, Marvin "Smitty" Smith, Steve Coleman, Julian Priester, Kevin Eubanks gibi genç ve yaratıcı müzisyenlerle kurduğu topluluklarla jazz dünyasında kendine özgü bir yer edindi. Holland özellikle 1984'den beri çıkardığı birçok albümde, kendisinin ve topluluk üyelerinin yazdığı, melodik ve ritmik açılardan hem güçlü hem de incelikli modern bestelere yer verdi. Tüm müzisyenler, bu besteler kadar, piyanonun yokluğunun sağladığı armonik özgürlüğün de sayesinde birbirinden son derece farklı kişiliklerini ifade etme ortamı bulurken, Holland'ın toplulukları yine de tutarlı bir kimlikten hiç şaşmadı.

Dave Holland Beşlisi, bu konserde, önümüzdeki Eylül adında kaydedilmesi planlanan yeni bir albümde yer alacak olan iki bestenin yanısıra, "Points of View" ve "Prime Directive" adlı CD'lerden eserlere yer verdi.

Konser yeni bestelerden biri olan "What Goes Around" ile başladı. 5/4'lük ve 6/4'lük iki ölçünün ardarda gelmesiyle oluşan aksak ritimli bir bas temasıyla açılan bu parça, aynı zamanda biçimsel zenginliği ile de dikkat çekti. Birbirini izleyen, tempo ve eşlik açısından birbirinden farklı dört kesimden oluşan, katmerli, polifonik bestenin soloları sırasında da bu karmaşık yapı korundu. Holland'ın müziğinde sık sık rastlanan düzenlemeler de zaman zaman kollektif doğaçlama özelliği taşıyan, zaman zaman ise eşliksiz çalınan soloları birbirine bağlayarak güzel bir süreklilik oluşturdu. Topluluk bu iniş çıkışlarla jazz'ın alışılmış melodi-solo-solo-solo-melodi tekdüzeliğine meydan okumayı sürdürdü. Ayrıca müzisyenlerin birbirlerine eşlik ederken gösterdikleri uyumlu yaratıcılık topluluğun ne kadar oturmuş olduğunun bir göstergesiydi. Trombon solo sırasında Eubanks ve Nelson güzel bir dialog kurarken, davulcu Kilson, Potter'ın alto saksofondaki ritmik sololarına son derece değişken ve neredeyse telepatik bir destek verdi. Nelson'un yavaş ve disonant akorlarla başladığı ilginç vibrafon solosunda davulun son derece hızlı swing eşliğinin yarattığı karşıtlık parçaya yeni bir boyut kazandırdı. Holland ise bu karmaşık bestenin temelini ana temadan gitgide uzaklaştırırken, ortaya çıkan yeni ritmik kombinasyonların bir hayli keyfine varır gibiydi.

Setin ikinci parçası "Herbaceous", piyanist Herbie Hancock'a adanmış. "Points of View" albümünde yer alan beste, hızlı swing tempoda açıldı ve yine poliritimlerle dikkat çekti. Tenor ve basın birara yalnız kaldığı parçada Holland'ın çoğunlukla pes tellerden çaldığı enfes bas solosunda tempo önce yarıya indi sonra giderek hızlandı. Davulcu Kilson ise Afrika etkileri taşıyan melodik bir solo ile dinleyicileri çok etkiledi. Özellikle tomtomlar ile trampet arasında kurduğu sorulu cevaplı dialog Afrikalı davul grupları arasındaki atışmaları andırdı.

Topluluk üçüncü olarak henüz ismi verilmemiş ve özellikle Arabesk etkiler taşıyan yeni bir beste çaldı. Dave Holland konserden sonra, bu besteyle ilgili olarak, Tunus'lu udi Anouar Brahem ve İngiliz saksofoncu John Surman'la birlikte iki yıl önce doldurduğu "Thimar" albümündeki çalışmalarından etkilendiğini, ayrıca ünlü Mısırlı şarkıcı Umm Kulthum'u da severek dinlediğini söyledi. Parça 4/4'lük ve 5/4'lük ölçülerden oluşan 9/4'lük bir ritmde çalındı, melodiyi ise vibrafon ve soprano saksofon ünison olarak çalarken, trombon da armoni ekledi. Holland'ın dinamik bas solosunun ardından tromboncu Eubanks'den yavaş trillerden uzun lirik tümcelemelere kadar gelişen güzel bir solo dinledik. Potter ise sopranoda büyük bir güven ve keskinlik gerektiren ritmik çeşitlemeler üretirken, vurgulama ve süsleme açısından çok incelikli melodiler yarattı ve sopranoya olan müthiş hakimiyetini gösterdi. Sade bir vibrafon solosundan sonra kollektif bir doğaçlama bölümüyle parça sona erdi.

Gecenin son iki parçası, geçen yıl çıkan Prime Directive'dendi. Steve Nelson'un "Candlelight Vigil" adlı lirik eseri, davul susup, Holland da yay kullanınca, diğer bestelerin aksine vurgusuz bir temele dayandırılmış oldu. Çok sesli güzel bir düzenlemenin arasına serpiştirilen kısa ve öz sololar ise Nelson ve Eubanks'e aitti.

Konser davulcu Billy Kilson'un 7/4'lük bestesi "Wonders Never Cease" ile sona erdi. Uzun ve nefes kesici bir bas solosuyla açılan parçanın kısa ve çarpıcı unison melodisinin solo parçacıklarıyla bezeli tekrarlarında eşlik, sırasıyla yedinci, altıncı, beşinci ve dördüncü vuruşlarda aniden durarak, melodi entrümanlarını yanlız bıraktı. Vibrafondan sonra trombon ve tenor saksofon'un çaldığı sololar sırasında eşlik yavaşladı ve sonunda iki nefesli alet yanlız kaldı. Potter ve Eubanks karşılıklı ritmik buluşlara girip çıkarak mizah dolu bir doğaçlama dizisi yarattılar. Bu kadar dağılmadan sonra ise melodiye dönüş kusursuzdu. Ardından bas ve davulun yarattığı "funk" dolu hava, vibrafon akorları eşliğinde başlayan davul solo için çok keyifli bir zemin hazırladı. Gecenin yıldızı Kilson, davullarının kenarlarını, zilleri ve trampeti kullanarak dinamikleri ustaca alçaltıp yükseltti ve müthiş buluşlarıyla dinleyicileri büyüledi.

Dave Holland'ın toplulukları ile geliştirdiği müzik kuşkusuz son yirmi yılın en önemli jazz olaylarından biri. Bu günlerdeki beşli ise bu meşaleyi büyük bir başarıyla devralmış. Bu tutarlı çizgisine baktıkça, Holland'ın genç yeteneklere yol gösterme açısından pek yakında Art Blakey, Miles Davis ve Betty Carter gibilerle kıyaslanabileceğini düşünmeden edemiyor insan.

Füsun Levet

Paris

Fransa'dan jazz...

Geçtiğimiz aylardaki en önemli konserlerden biri şüphesiz New Morning jazz kulübünde dinlediğim Don Sicklerin şefliğinde Monk'un eserlerinin orkestrasyon halinde sergilenmesiydi. Ritmdeki akıcılık, fikirlerdeki canlılık bütün müzisyenlerin formda olduğunu gösteriyordu. Ronnie Mathews, Ben Riley ve olağanüstü bir David Williams. Johnny Griffin, Steve Lacy, Phil Woods, Eddie Bert, Jack Walrath, Ronnie Cuber şaşırtıcı bir performans gösterdiler.

Bir diğer konser ise Benny Golson yedilisiydi. Nathan Davis'in daha ilk parçada yaptığı soprano solo, Peter King'in enerjik lirizmi, Kirk Lightsay, Bob Magnuson, Odean Pope ve davulcu Greg Humphries. Gecenin sürprizi ise Gregdi. İlk kez dinlediğim bu genç davulcu, I Remember Clifford'dan, Impression'a kadar olabilecek duygu değişikliklerini en iyi biçimde anlatabilecek müzikal bir yeteneğe sahip. Olağanüstü bir jazz anlarıydı dinleyenler için.

Elvin Jones Jazz Machine konserinde ise kulübün duvarlarının bile Elvin'le birlikte terlediğini hissettim. Darren Barrett, Antoine Roney, Steve Kirby, Eric Lewis grubu oluşturuyordu.

Fransa'da Haziran ve Temmuz aylarındaki festival ve jazz etkinliklerinin sayısı 120 civarında. Şu sıralar Vincennes parkındaki açık havada yapılan konserler büyük ilgi topluyor. Hiç umulmadık bir gündüz saatinde umulmadık isimlerle karşılaşmak mümkün. Giriş parasız.

Bu yıl D'jango Reinhardt ödülü «Afterblue Shai» eserinden ötürü Fransız piyanist Alain Jean Marie'ye, yabancı müzisyen ödülü ise «The Arts of the Song»la ilgili olarak Charlie Haden'e verildi.

Birdland'ın Paris'te bir şube açacağı haberini aldık.

Son günlerde yaşadığım ilginç birkaç gün ise Barselona'ya gitmem oldu. İspanya'daki Katalan bölgesinin başkenti sayılan Barselona, kültürel açıdan son derece zengin bir kent.

Yörenin Dali, Miro, Picasso gibi büyük ressamları ve piyanist Tete Montelieu gibi isimleri var. Sürrealist mimari yapıtlara kentin heryerinde rastlamak mümkün. Rambla caddesinde ise değişik kişiliklere bürünmüş gençler bir statü niteliğinde duruyor, ancak fotoğraf çekildiğinde yarattığı kompozisyonlarının gerektirdiği hareketleri yapıyorlar. Müthiş sıcak ve şaşırtıcı giysiler altındaki sabırlarına hayran oldum. Yine aynı cadde üzerinde değişik müzikler yapan gruplara rastladım. İsimleri hiç duyulmamış iki jazz triosu son derece yetenekli müzisyenlerden oluşuyordu.

Barselona'da 35 yıldır «Jazz Promotion»a emek veren prodüktör Jordi Sunol'un önerileriyle Haarlem ve Jamboree jazz kulüplerine gittim. Çoğu kulüpler ilk önce jazz programı yapıp sonradan diskotek şeklinde çalışıyorlar. Böylece gençleri biraz da jazz dinlemeye tatlı bir şekilde zorladıklarını söylediler.

Jordi Sunol, Barselona'nın bir zamanlar plak kolleksiyoncuları için Avrupa'nın en önemli kenti olduğunu söyledi. Sunol büyük bir dinleyici. Mühendislik mesleğini bırakıp organizatörlüğe ve prodüktörlüğe başlıyor, 35 yıl önce. Önemli festivallerin ve konserlerin mimarı bir gölge adam. Yine onun önerisiyle «Planet Music» plak mağazasına gittim. Nefes kesen jazz albümleri çeşidiyle karşılaştım.

Fransa'da ki yaz stajlarıyla ilgili olarak arzu edenler http://www.cite-musique.fr internet adresine müracaat edebilirler.

Jazz'lı yazlar dileğiyle.

Akın Eldes

JS 112 Bebop
Serisi 0.13 Gitar
Teli Kullanıyor

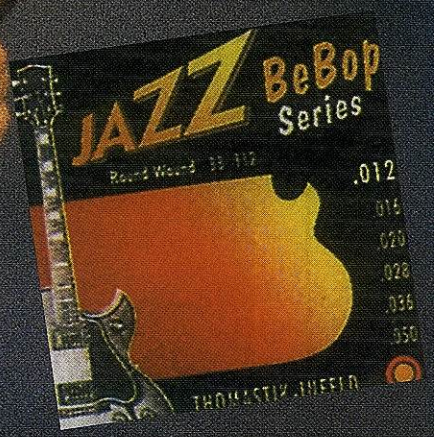

THOMASTIK - INFELD

Toptan Dağıtım: Kaya Sultan Sok. Cemal Bey Apt. 22/4 Kozyatağı/ İST
Tel: (0 216)372 77 31 Fax: (0 216) 416 94 45

İstanbul: Lale Plak, Galip Dede Cad. No:1 Tünel / İST
Tel - Fax: (0 212) 293 77 39
Senkop Müzik Galip Dede Cad. No: 14/16 Tünel İST
Tel: (0 212) 243 19 89 Fax: 243 19 90

Ankara: Mavi Müzik, Selanik Cad. 65/ A Kızılay/ Ankara
Tel- Fax: (0 212) 4170493

İzmir: Trigon Music Club, Gazi Bulvarı 66/A Çankaya / İzmir
Tel - Fax: (0 232) 425 14 35 - 446 10 76 - 489 80 38
Deta Tüketim Malları, Cumhuriyet Bulvarı 143 / B
Alsancak İzmir
Tel: (0 232) 464 45 66 Fax: (0 232) 464 45 67

Metin Paksoy

Brüksel

Brüksel'den jazz notları;

Lovano, Metheny, Texier, Ponomarev

Valery Ponomarev

Belçika'nın ilkbahar ayları ilginç jazz konserlerine sahne oldu. Bunların arasında birkaç konser özellikle kayda değerdi.

Joe Lovano Daha çok klasik müziğe ayrılan, Brüksel'in görkemli La Monnaie konser salonu Nisan ayında tenor saksofoncu Joe Lovano'yu ağırlıyordu. "Brussels 2000" etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirilen konserde Lovano, çoğunluğu Belçikalı müzisyenlerden olusan iki ilginç grupla kendi besteleri ve jazz standartlarından oluşan bir program sundu jazz severlere.

Konserin ilk bölümünde Lovano, "New Territory 21st Century" projesinden parçalar çaldı. Bu bölümde, eşi vokalist Judy Silvano ve kemancı Mark Feldman'ın yanısıra Belçikalı modern jazz üçlüsü Aka Moon'un elemanları (saksofoncu Fabrizio Cassol, davulcu Stephane Galland ve elektrobascı Michel Hatzegeorgiou), bascı Stefan Lievestro ve çellocu Jan Kuijken Lovano'ya eşlik ediyordu. Lovano, "geleceğin müziği" olarak gördüğü, modern jazz ve free jazz etkilerini birleştiren bu projede oldukça ilginç denemeler sundu. Tamamen özgür toplu doğaçlamalarla başlayan müzik yavaş yavaş belli bir düzene oturdu, vokal, saksofon, keman ve çellonun çaldığı karmaşık melodilerle devam etti. Müzisyenler, sololar sırasında keman/çello/vokal, davul/ saksofon/keman veya elektrikli bas/akustik bas/davul gibi ilginç kombinasyonlar kulanarak dinleyenlerin ilgisini sürekli olarak ayakta tutmayı başardılar. Lovano, tenor saksofonun yanı sıra alto saksofon ve klarinet de çalarak grubun değişken tınılarına daha da çeşitlilik katti. Lovano, konserin bu bölümünde kendi bestelerinin yanısıra, Rush Hour albümünde de kaydettiği "Angel Eyes" ve Billy Strayhorn bestesi "A Flower is a Lovesome Thing" adlı ballad'ları da aynı modern/ free yaklaşımla yorumladı.

Konserin ikinci bölümü, Lovano'nun Mayıs ayında piyasaya çıkan "52nd Street Themes" adlı yeni albümünden yorumlara ayrılmıştı. Bebop döneminin ünlü standartlarını Belçikalı genç müzisyenlerden oluşan bir onlu eşliğinde çalan Lovano, ilk bölüme oranla daha az sürpriz içeren bir program sundu. Bu bölümün en başarılı yorumları arasında, Tadd Dameron'un "If You Could See Me Now", Thelonious Monk'un "52nd Street Theme" ve Strayhorn'un "Passion Flower" adlı besteleri bulunuyordu. "Embraceable You"da orkestranın Charlie Parker'ın solosunun aranjmanını çalması ilginç bir sürprizdi. Kalitesi yüksek bir müzisyenlikle çalınan bu bölümün en kayda değer

anı, Lovano'nun "bis" olarak sunduğu Strayhorn bestesi "Chelsea Bridge"in solo yorumuydu.

Pat Metheny Üçlüsü

Nisan ayının son haftasında Brüksel'in Palais des Beaux Arts konser salonunu dolduran jazz severler, bu yılın en ilginç konserlerinden birini dinlediler. Amerikalı gitarist Pat Metheny, bascı Larry Grenadier ve davulcu Bill Stewart'tan oluşan üçlüsü ile geçtiğimiz yaz boyunca birçok ülkede konserler vermiş, elde ettikleri başarı üzerine aynı kadro ile "99-00" adlı bir albüm kaydetmişlerdi. İlkbaharda bu albümün tanıtımını yapmak amacıyla turneye çıkan üçlü, hem son albümden, hem de Pat Metheny'nin "80/81", "Bright Size Life", "Question & Answer" gibi daha önceki çalışmalarından alınan bestelerden oluşan bir repertuar sundu dinleyicilere. Metheny, şimdiye kadar gerçekleştirdiği çalışmalarında büyük bir çeşitlilik yakalamayı başarabilmiş bir müzisyen. Öncülüğünü yaptığı Pat Metheny Group'un pop-jazz tınılarından Ornette Coleman'la doldurduğu free jazz albümü "Song X"e varıncaya kadar birçok başarılı çalışması bulunan gitaristin son üçlüsü ile yaptığı müzik, üç elemanın da güçlü kişilikleriyle kendine özgü ayrı bir kimliğe kavuşmayı başarıyor.

Konser boyunca bascı Larry Grenadier parçaların yapılarını esnek bir biçimde yorumlayarak, davulcu Bill Stewart ise grubun dinamiğini kontrol ederek Metheny'nin, "country" yönünü ön plana çıkaran yalın tınılarından, "Zero Tolerance for Silence" gibi çalışmalarında el attığı yoğun "gürültü" sınırlarına kadar uzanan geniş bir müzik yelpazesini başarıyla kapsamasına büyük katkıda bulundular.

Konser sırasında Metheny'nin kısa da olsa klasik/akustik gitar ve ilginç bir gitar/sitar da çaldığı gecede "Question and Answer" parçasında Metheny'nin efektli gitarla çaldığı uzun ve ilginç fikirlerle dolu bir solosu özellikle dikkate değerdi.

Konserin sonlarına doğru üçlü, tansiyonun giderek yükseldiği ve yaklaşık 15 dakika süren bir "free jazz/noise" denemesine girdi. Fizikte maddenin kütleden salt enerjiye dönüşmesini çağrıştıran bu ilginç bölümün sonunda üçlünün elemanlarının yüzlerinde, alışılmış sınırları zorlamış olmanın verdiği memnuniyet açıkca okunuyordu.

Jazz A Liege

Bu yıl Liege şehrinin Kongre Merkezinde onuncusu düzenlenen Jazz Festivalinde her yıl olduğu gibi yine Belçikalı ve yabancı müzisyenlerden oluşan bir program vardı. 5-6 Mayıs tarihlerinde düzenlenen festivalin uluslararası isimleri arasında şarkıcı Dee Dee Bridgewater, saksofoncu Scott Hamilton ve saksofoncu Charles Lloyd bulunuyordu. Belçikalı gruplar içinde Aka Moon Electric, Brussels Jazz Orchestra ve Eric Legnini Trio dikkati çeken isimlerdi. Deneysel jazz'dan ho²lananlar, vokalist Lauren Newton, davulcu Vladimir Tarasov ve piyanist Patrick Scheyder'den olu²an Altered Egos grubunu izleyebildiler. Festivalin Amerikalı isimleri kadar ilgi görmese de müzikal açıdan bence festivalin en başarılı konserini Fransız bascı/besteci Henri Texier'nin "Azur" Quintet adlı grubu gerçekleştirdi. Texier'nin yanısıra Amerikalı tromboncu Glenn Ferris, saksofoncu Sebastien Texier (H.Texier'nin oğlu), davulcu Tony Rabeson ve Boşnak piyanist Bojan Zülfikarpasiç'ten oluşan beşli, bascının besteleri ile oluşturduğu kendine özgü, alabildiğine sıcak ve insancıl evrenin içinde hep beraber duygu yüklü bir müzik yaratırken, aynı zamanda kişiliklerini de ön plana çıkartarak çok hassas bir dengeyi başarıyla yakaladılar.

Valery Ponomarev

ABD'ye iltica ettikten sonra jazz dünyasında adını ilk olarak Art Blakey'in efsanevi Jazz Messengers grubuyla 70'li yıllarda duyuran Rus asıllı trompetci Valery Ponomarev, Türk jazz severlerin de yakından tanıdığı bir isim. Ponomarev, gitaristimiz Önder Focan'ın "Boğaz'da" adlı albümünde çalmış, geçtiğimiz yıl da ülkemizi ziyaret ederek İstanbul'da konserler vermişti. Sağlam tekniği ve çalışındaki enerjisi ile Clifford Brown ekolünün günümüzdeki en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilen Valery Ponomarev, aynı zamanda orijinal besteleriyle de ün yapmış bir müzisyen. 80'li yılların başından beri "Universal Language" adlı grubuyla müzik çalışmalarını sürdüren trompetçiye geçtiğimiz yıllarda Don Braden, John Hicks, Ralph Moore, Bob Berg, Billy Hart gibi hep birinci sınıf müzisyenler eşlik etmiş. Mayıs ayında Brüksel'in L'Archiduc jazz kulübünde yeni beşlisiyle bir konser veren Ponomarev'in grubunda özellikle iki isim dikkati çekiyordu. Birincisi, genç tenor saksofoncu Mike Karn idi. Trompetçinin yaratıcılığına aynı seviyede karşılık vermeyi başaran saksofoncu, hard bop ifade tarzını tümüyle özümsediğini özgün sololarıyla kanıtlıyordu. Önümüzdeki yıllarda bu genç saksofoncunun adını daha duyacağız gibime geliyor. Grubun önemli bir diğer elemanı ise davulun efsanevi ismi Jimmy Cobb idi. Özellikle Miles Davis ile yaptığı kayıtlarla jazz tarihine giren davulcu ("Kind of Blue"yu bilmeyen var mi?), ilerlemiş yaşına rağmen swing'inden hiçbir şey kaybetmemiş olduğunu hem eşliği hem de sololarıyla açıkca ortaya koyuyordu.

Valeri Ponomarev'e gelince: sanatçı, çoğunlukla kendi bestelerinden oluşan konser boyunca yirmi yılı aşkın bir süredir jazz dünyasında neden önemli bir yeri olduğunu bir kez daha gösteriyordu. Alışılagelmiş kalıpları zorlayan, zorluk derecesi yüksek parçalardaki yorumlarıyla, teknik kontrolu ve enerjiyi birleştiren Ponomarev, hard bop tarzının günümüzde hala canlılığını ve geçerliğini koruyabildiğini kanıtlıyordu.

Ponomarev ile ilk tanışmam trompetçinin, uzun bir aradan sonra Moskova'ya konserler vermek için geri döndüğü 1989 yılına rastlar. L'Archiduc'teki konserinden sonra Ponomarev'la görüşüp anılarımızı tazlemek fırsatını buldum. Ponomarev, geçen yıl İstanbul'da çok güzel günler geçirdiğini, yakın zamanda Türkiye'ye tekrar gelmek istediğini hararetle belirtti. Türk jazz severler, yetenekli trompetçiyi tekrar izleyebilecek olmalarına çok sevineceklerdir kuşkusuz.

Not: Bill Stewart'ın Önder Focan ile, Larry Grenadier'in de İlhan Erşahin ile yaptığı albümleri saymadım ama bu referansı yazıya koyduğum zaman zaten uzun olan bir yazıyı daha da uzatmak olacağından bu bilgileri not olarak algılayınız.

Özlem Oktar Varoğlu

Ankara

Jazz'cılara Saygı Gecesi

Sevgili babam anlatırdı hep eski zamanlarda jazz'ın Ankara'da onlar için ne kadar değerli olduğunu. Dinledikleri ustaları anlatırdı, gençlik günlerinin anılarını tazelerdi jazz'ın anılarıyla. Kimbilir birgün biz de anlatabileceğiz çocuklarımıza bugün aşklarımızı daha yoğun yaşamamızı sağlayan jazz'cılarımızı.

Epeydir eminim hepimizin aklından geçen ama bir türlü gerçekleşememiş bir proje ile Ankara Kavaklıdere Rotaract Kulübünün gençleri derneğin kapısını çaldığında çok sevindik. Her sene gerçekleştirdikleri "Sanata Saygı" gecesini bu yıl usta jazz'cılara ayırmak istiyorlardı ve acaba biz yardımcı olabilir miydik? Olurduk elbette ve seve seve. Projeyi geliştirdik ve hala aramızda olan jazz'cıların yanısıra yitirdiklerimizi de kısa da olsa anmak üzere harekete geçtik.

Ankara'da bir çok kişi gibi benim de jazz'a gözümü açtığımdan beri en yakından bildiğim Tuna Ötenel'i aramakla başladık işe. Onun da yardımlarıyla jazz'ın icrasında, tanınmasında, beğenilmesinde emeği geçmiş ustalardan ulaşabildiklerimizi aradık. Selçuk Sun, daha da yardımcı oldu ve biz "orta yaş" jazz severlerin bile dinlemeye fırsat bulamadığı birçok ustaya nasıl ulaşabileceğimizin yolunu gösterdi.

Aslında zor bir iş kimin gelip gelmeyeceğini, kimin gelmeyi kabul edip etmeyeceğini belirlemek. Birçok usta sağlık nedenleriyle aramızda olamadı, bazıları da yurt dışında olduklarından. Sonunda belirli bir yaşın üstü ile sınırladık sayıyı ve gelecek senelerde yapılabilecek güzel etkinliklerle bir başlangıç olmasını umarak işe koyulduk.

Selçuk Sun

Kimler gelmedi ki o gece. Selçuk Sun, Tuna Ötenel, Ayten Alpman, Vasfi Uçaroğlu, Okay Temiz, Durul Gence, Hasan Kocamaz. Ustalar bu kez dinlenmeye ve dinlemeye gelmişlerdi. "Houseband", Kamil Erdem, Bilgehan Erten ve Zafer Gerdanlı'dan oluşuyordu. Gördüğümüz kadarıyla ustalar da sahnede yerlerini almak için zor bekliyorlardı. Gecenin "önem ve anlamı", ustalara hazırlanan plaketlerin verilmesi ve ustaların birbirlerini anlatması ile bütünleşti. Gerçi Süheyl Denizci, Emin Fındıkoğlu, Neşet Ruacan, Cüneyt Sermet gelememişlerdi ancak onlara da plaketlerini ulaştırdık ve yakında onları da aramızda görmeyi dilerdik.

Bütün gecenin en can alıcı zamanına gelinmişti. Ustalar birer birer sahneye katıldılar ve izleyenler büyülendi. Akıp giden zaman birşeyler daha eklemişti sanki müziğe ve inanılmaz bir jam sassion izledik. Hepimiz müzik bitmesin istiyorduk ve alkışlar dinmiyordu.

Ayten Alpman, Selçuk Sun ve Tuna Ötenel sahnedeyken çoğumuz gözyaşlarımızı tutamadık. Vasfi Uçaroğlu'nun inanılmaz davul solosunun tadı hepimizin danağında kaldı. Babamın anlattıklarını izleyebilmiş, dinleyebilmiş olduğum için ben de kendi adıma onur duydum.

Ankara'ya kadar gelip bize onur verdikleri için ustalarımıza, bu anlamlı projeyi gerçekleştiren Kavaklıdere Rotaract ekibine ve gecenin sponsoru Ankara Sheraton'a tekrar teşekkür etmek isteriz.

DOUBLEMOON
RECORDS

RH
POZİTİF

Rh Pozitif M zik Yap m Sanayi ve Tic. A.
Yeni Yuva Sokak No. 27/29,
80060 Cihangir, stanbul/Turkey
Tel: (0212) 292 97 71/72
Fax: (0212) 292 97 73
e-mail: doublemoon@turk.net
www.doublemoon.com.tr

Aydın İlik

Ankara

Geçtiğimiz 21-25 Mart 2000 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilen "Jazz ve Blues'la Beş Gece" festivaline katılan gruplar 1500 kadar Ankaralı jazz severle buluştu. New Quartet, Fatih Erkoç, Latin Funk Quartet, Sibel Köse, Tuna Ötenel Trio, King Bees, Focan Hammond Trio ve Seyir Defteri çok başarılı dinletilerle son gece TV 8'den de canlı yayımlanan jam-session'ı gerçekletirdiler. Mavi Elma ve Ankara Şehir Kulübü gibi sponsorlarla destek bulan bu etkinliğin önümüzdeki yıllarda daha da gelişerek sürdürülmesi en büyük dileğimizdir.

Bu güzel etkinlikler içinde festivale katılan Seyir Defteri'ni beş yıldır yakından tanıyoruz. Vokalde Yasemin Altıner, piyanoda Çetin Bilge Akıncı, gitarda Ersun Çavuşoğlu, basda Ercan Yavuz ve davulda Zafer Gerdanlı kendi alanlarında uzun yıllardır belli birikimleri ve deneyimleri olan sanatçılardır. Topluluğun performansı sadece jazz standartlarıyla sınırlı kalmayıp, grup kendi denemelerine de sıkça yer vermekte ve laboratuarda Ar-Ge (araştırma-geliştirme) yaparcasına bir anlayış ve titizlikle çalışmaktadır.

Gazi Üniversitesi, Jazz ve Blues Festivali ve en son ODTÜ Bahar Şenliği konserlerinde dikkatimi çeken jazz standartlarının yanı sıra yukarıda değindiğim laboratuardan yeni besteler çok ilgi uyandırdı. Grubun piyanisti Çetin Bilge Akıncı'nın da ifade ettiği gibi denemeler Türk Müziği makamları, Türk Halk Müziği motifleri ve zengin ritmleri jazz formatıyla evrensel bir yola yönlendirmek amacındadır.

Ankara'daki jazz sevenlerin, özellike üniversite gençliğinin jazz'a olan beğenisinin arttırılmasında kendi kültürüne ait renk ve motiflerin varlığı, Türkçe ve İngilizce sözlerle desteklenmesi bu alana ilgiyi arttırmaktadır. Dünyada jazz müziğini kendi ulusal müzikleriyle evrenselliğe oturtmaya çalışan pek çok sanatçı ve topluluklar bulunmaktadır. Seyir Defteri de jazz'a bu anlayışla katkıda bulunma çabası vermektedir.

Zuhal Focan

İstanbul

Yıldız Üniversitesinde **Jazz Festivali**

22-26 Mayıs tarihleri arasında sürpriz bir jazz festivali düzenlendi Yıldız Teknik Üniversitesi'nde. Üniversite'nin rektörü Prof. Dr.Ayhan Alkış'ın açılışını yaptığı festivaldeki ilk konseri **Focan Hammond Trio**; Önder Focan (g), Yavuz Darıdere (Ham.B3) Okay Aynur (d) verdiler. **Sibel Köse Jazz Trio** Baki Duyarlar (p), Gürol Ağırbaş (b), Volkan Öktem (d), Sibel Köse (vo) ikinci günün grubuydu. **Gürol Ağırbaş'ın Bas Şarkıları** projesi jazz haftasının başarılı performanslarından biriydi. Gürol Ağırbaş (b), Cem Aksel (d), Birol Ağırbaş (perc), Vural Şerifoğlu (vo, g), Serkan Özyılmaz (keyb)'da yer aldılar. **Bülent Ortaçgil** 25 Mayıs konserinin sanatçısıydı. Erkan Oğur (g), Gürol Ağırbaş (b), Cem Aksel (d) Bülent Ortaçgil grupta yer alan sanatçılardı. Son gün kapanış konserinde **Ayşe Tütüncü, Piyano ve Perküsyon Grubu** yer aldı. Ayşe Tütüncü (p), Oğuz Büyükberber (b clt), Saruhan Erim (perc, vo), Serdar Gönenç (perc), Timuçin Gürer (perc, vo), Ümit Kıvanç (d) yer aldılar.

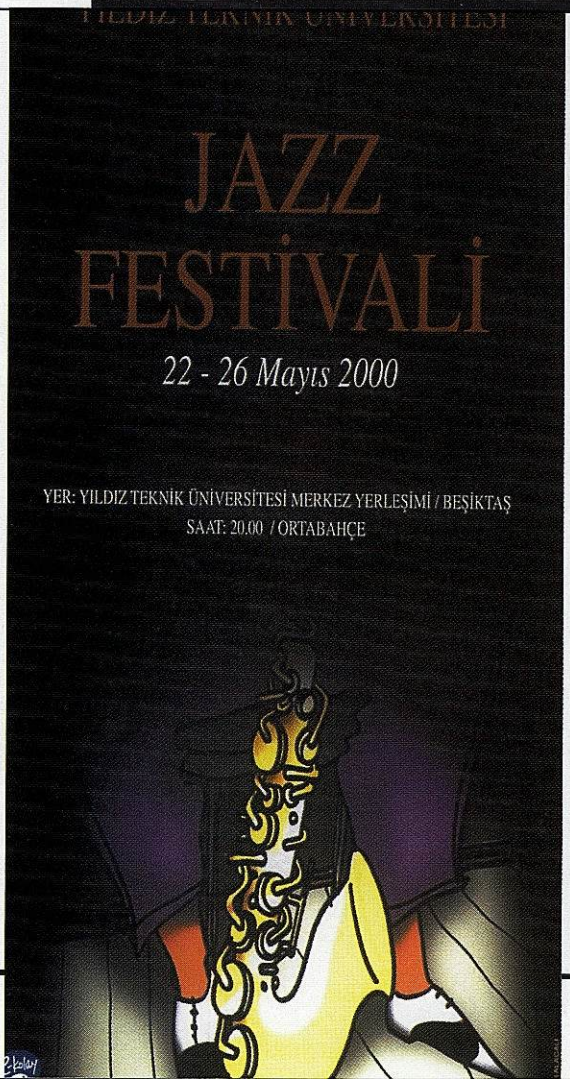

Günümüzde özellikle üniversitelerde gözlemlediğimiz, kalitesiz müzik dinleyen gençlerin maalesef çoğunlukta olması üzücüdür. Gençliğin kaliteli müziğe erişmesi özel radyo ve TV'lerdeki reyting kaygısından dolayı zor olduğu biliniyor. Korkarım ki şimdiye kadar hiç jazz müziği dinlememiş gençler de olabilir. Rastlamamıştır, denk gelmemiştir. O kadar pop bombardımanı altındayız ki. Radyolarda, TV'ler de hep pop var. Kaliteli olsa neyse, o karambolde herşey var. İyi müziği tanımayan gençler kaliteli popu nereden anlayacak? Tüm bu nedenlerden dolayı özellikle üniversite yöneticilerimizin gençlerine iyi müziği tanıtmalarına destek oluyor, Yıldız'da katılımın son derece yüksek olduğu bu tür organizasyonların diğer üniversitelerimize de örnek olmasını diliyoruz.

10. Akbank Jazz Festivali'nden Yıldızlar Geçti

Wadada Leo Smith

John Lindberg

John Lindberg Ensemble: Kontrbasta John Lindberg, saksofonlarda Lary Ochs, trompette Wadada Leo Smith, davulda Andrew Cyrille'den oluşan, çağdaş jazz'ın "hardcore" kıyılarında dolaşan bu seçkin topluluğu "dinginleşmiş ve rahatlamış bir coşkuyla" festivalin Babylon'daki açılışını gerçekleştirdi. Konserden birkaç saat önce İstanbul'a inmenin yorgunluğu ve bavullarının kaybolmuş olmasının ve ertesi sabahın beşinde Amsterdam'a uçuşlarının sıkıntısını heyecanlı izleyiciye bir an bile yansıtmadılar.

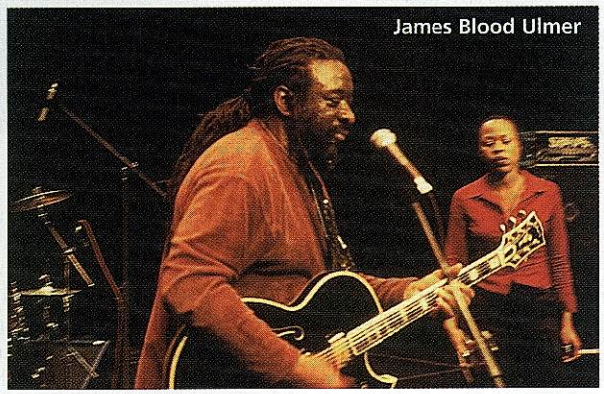
James Blood Ulmer

James Blood Ulmer: Kara Korsan Yürek Hoplattı

Ne yazık ki müziğiyle değil, öfkesiyle yürek hoplattı Ulmer. Kara Korsan'ın İstanbul'umuzu bu kez sert bir blues depremiyle sallayacağını düşünüyordum. Ornette Coleman'a elektrikli gitarı öğretmiş, neredeyse bluesla özdeşleşmiş olan güneyin olanca kokusunu en doğal, katışıksız biçimiyle müziğine yansıtmış düşsel saksofoncu George Adams'la kurduğu Phalanx'ı, ya da sihirli topluluğu Odyssey'i, dinlerken Jimi Hendrix'den bu yana yetişen en önemli gitarcı olduğunu söylemekle abartmadığıma inanıyordum oysa. Kara Korsan İstanbul'da, gerek provalardaki saldırganlığı (az kaldı fotoğraf makinemi de, video kameramı da kafamda paralıyordu) gerekse de konser performansıyla beni düş kırıklığına uğrattı. İzleyiciden uzak, yorgun ve isteksiz, çok ama çok başarısız ve esinsiz bir konser verdi.

Art Ensemble of Africa

Büyük zenci müziği diye tanımladıkları yoğun ve karmaşık jazz anlayışlarını oluştururken yerel şarkılardan, ilahilerden, tarihsel ve etnik kaynaklardan yola çıkan, atmışlı yılların toplumsal başkaldırısını ve devrimci ruhunu içindeki gürültülü ve en aykırı tınılarla barındıran Art Ensemble Of Chicago farklı bir kadroyla geldi ülkemize. Herbiri neredeyse ayrı bir görsel tasarıma dönüşen zengin dinletilerin mimarlarından Roscoe Mitchell, Malachi Favors ve Don Moye'nin yanında geçtiğimiz yıl ölen Lester Bowie ve kendi tasarılarına yoğunlaşan Joseph Jarman yoktu ne yazık ki. Art Ensemble of Africa adını almış olan yeni tasarıda saksofon ve piyanoda Ari Brown, vokallerde Güney Afrika'nın efsaneleşmiş korosu Amokhano Wu Sintu, gitarda ve vokalde Habib Koite, vurmalılarda ve dansta Leguabe eşlikci konumundaydılar. Efsane üçlüden Malachi'nin yorgun, Roscoe'nun tedirgin, Moye'nin her zamanki gibi enerjik, dışavurumcu olduğunu gözlemledim. Gösterilerin ikinci gecesi birinciye göre çok daha renkliydi: hüzün ve coşku, karmaşa ve yalınlık içiçeydi. Şenliğin unutulmaz konserlerinden biriydi.

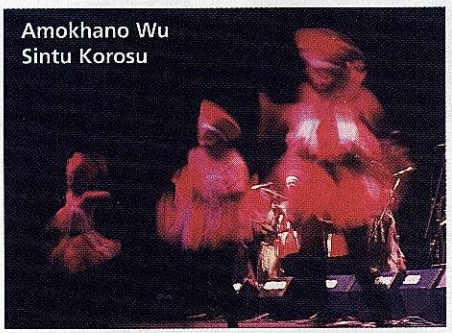
Amokhano Wu Sintu Korosu

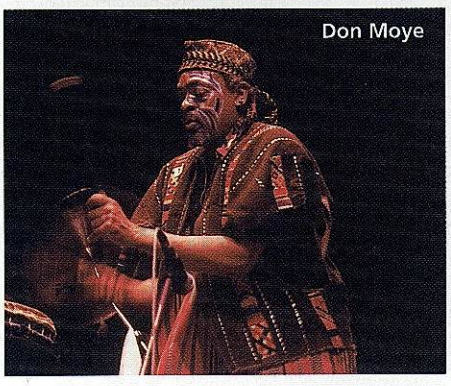
Don Moye

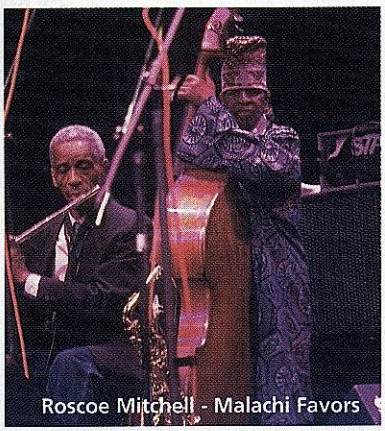
Roscoe Mitchell - Malachi Favors

Amokhano Wu Sintu Korosu

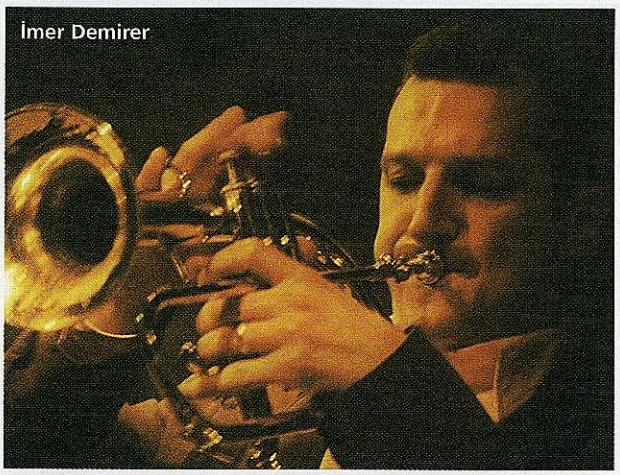
İmer Demirer

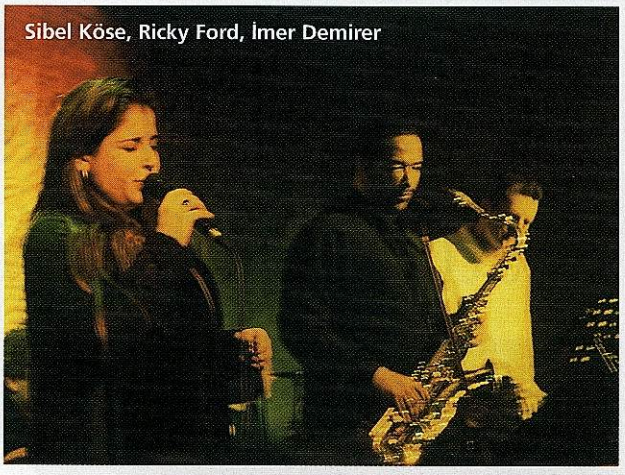
Sibel Köse, Ricky Ford, İmer Demirer

Ricky Ford, Acid Trippin' ile Çaldı

Ali Perret festivalde topluluğu Acid Trippin' ile köklerini zenci müzik tarihinin en eski ve kalıcı örneklerinde arayan, içinde çok taze ve özgün bir blues kokusunun hep duyumsandığı, enerjik ve duyarlı müziğiyle yüzyılımızın rock'undan jazz'ına büyük esin kaynağı olmuş, ırkçılığın her türlüsüne öfkeyle karşı çıkmış (bestelerinin adlarını bir anımsayın) büyük bascı,besteci, düzenlemeci ve piyanist Charles Mingus'u yorumladı.

Klavyeli çalgılarda Ali Perret, basta Raci Pişmişoğlu, davulda Can Kozlu, trompette İmer Demirer ve vokalde Sibel Köse'nin yanısıra, Acid Trippin'in konuğu Mingusseverlerin yakından tanıdığı bir müzisyendi; tenor saksofonun usta adlarından Ricky Ford. Ustanın son döneminde Three Or Four Shades Of Blues (1977) ve Cumbia & Jazz Fusion (1978) gibi harika çalışmalara daha yirmili yaşlarının başlarında başarıyla katılan Ford hiç kesintiye uğratmadan günümüze getirdiği çalışkanlığı ve verimiyle çağdaş tenorcuların arasında saygın bir yere sahip. Özellikle usta trompetçi Demirer ve Ford'un karşılıklı sololarıyla anılarımda yer alacak bir gece oldu bu (kameraman Halil İbrahim Çekiç'in Ricky Ford'la yaptığım söyleşiyi, İngilizce bilmemesine karşın 'hislerine kulak vererek' kurgulamasıysa gecenin buz gibi soğuk sürpriziydi benim için).

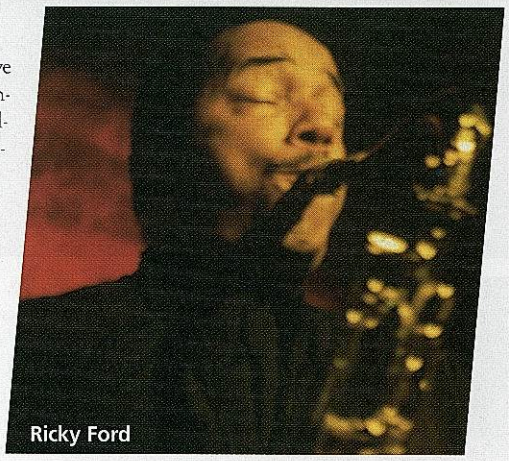
Ricky Ford

Butch Morris ve New Mehter Culture Balonu

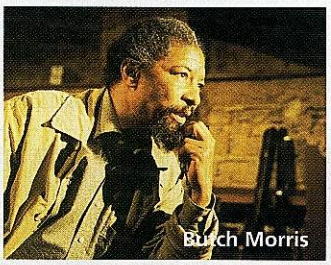
Butch Morris

Lawrence "Butch" Morris, solo piyanodan, karmaşık büyük orkestra düzenlemelerine kadar geniş bir alana yayılan özgün besteleri, uluslararası jazz topluluklarında gittikçe daha yetkinleşen "görsel şeflik" teknik ve biçemiyle topluluk müziği kavramının sınırlarını zorlamayı sürdürüyor. New Mehter Culture adlı tasarısında da şef Morris jazz, Türk müziği, elektronik müzik, sampling gibi unsurları yalnızca birkaç prova sırasında biraraya gelmiş yetkin Türk müzisyenleriyle yeniden biçimlendirdi. Şefin heyecanını, topluluk üyeleriyle birebir iletişimini izlemek açısından provaların konserden daha çekici olduğunu itiraf etmeliyim. Dinleti ne yazık ki bütünsellik ve uyumdan uzak yamalı bohça görünümünde, belki de Morris'in bütün Türkiye deneyiminde utançla anımsayacağı bir çapaculluk içinde sürdü gitti (konser bitiminde sahneyi dolduran Morris'in öğrencilerinin sergilediği görüntüyse, yozluğun, özentinin, domuzuna bir batı hayranlığının toplumbilimcileri imrendirecek yoğunlukta bir ifadesiydi: bu da başlıbaşına çok uzun ve çok acıklı bir yazı konusu kuşkusuz).

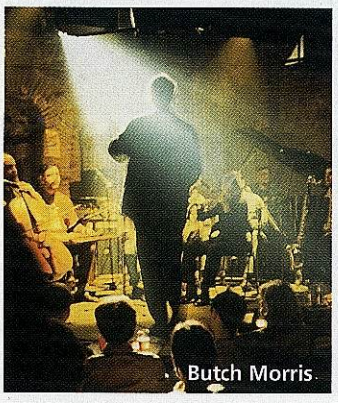
Butch Morris

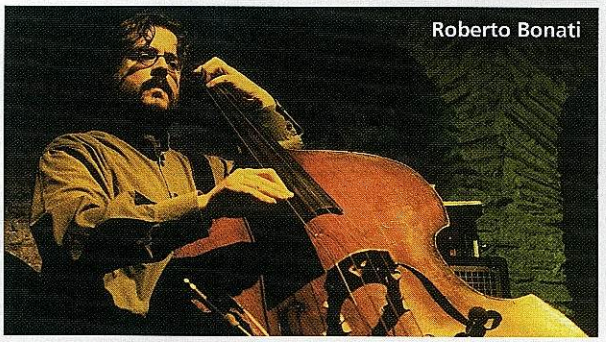
Roberto Bonati

Maestro Gaslini Istanbul'daydı

İtalyan jazz'ının, uluslararası boyutta en önemli temsilcilerinden ve ülkesi dışında da en çok tanınan, saygı gören İtalyan müzisyenlerden biri Gaslini. Besteciliğinde ve düzenlemeciliğindeki ana özellik Avrupa'nın dinsel, toplumsal, kültürel tarihine bir mozayik oluştururcasına göndermeler yapması, çeşitli halk müzikleri, klasik ve güncel müzik ögelerini bu moziğin içinde en yaratıcı biçimde kullanması. Ve özgür olmasına özgür ama bütünlüğünü, disiplinini kaybetmeyen, asla kaosa dönüşmeyen bir düzenleme anlayışı. Giorgio Gaslini Globo Quartet'de piyaniste eşlik edenler vibrafon ve marimbada Daniele di Gregorio (İtalyandan çok Japona benziyor, harika bir marimbacı olduğu ve şeytan tüyü taşıdığı tartışılmaz!), basta Roberto Bonati (Gianluigi Trovesi'nin şahane sekizlisinin de temel taşı) ve davulda Giampiero Prina'ydı.

Giorgio Gaslini

Daniel Humair

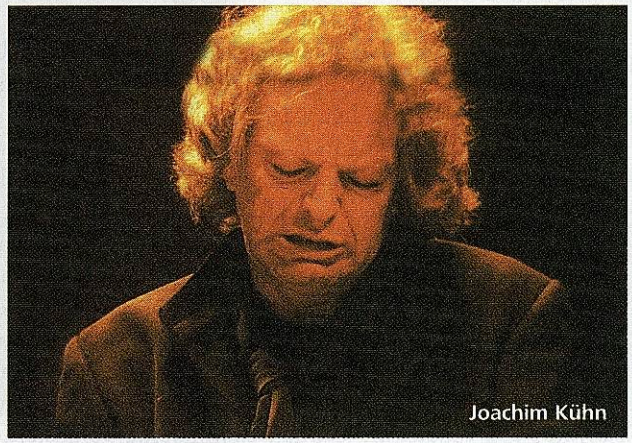
Joachim Kühn

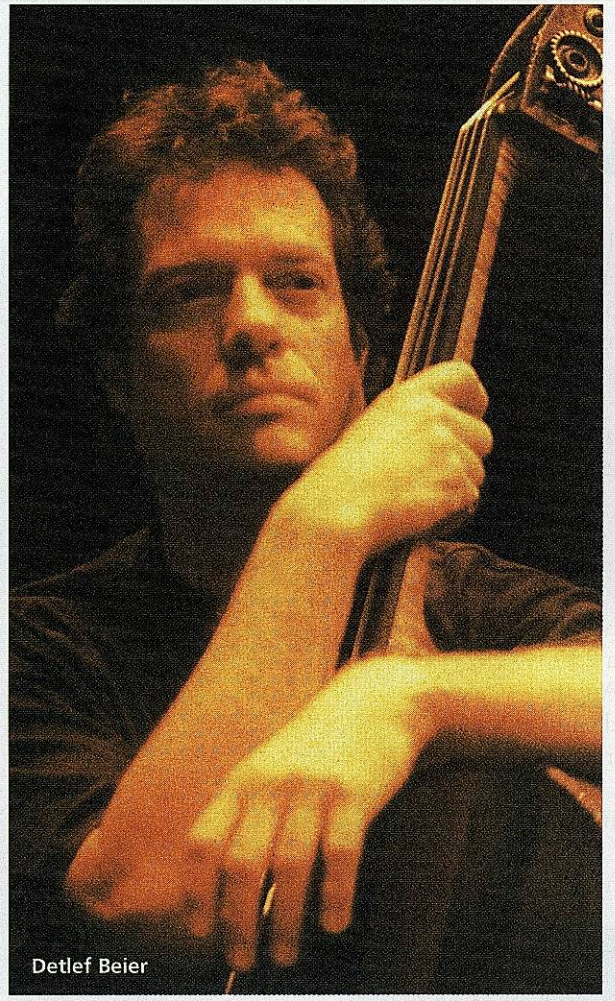
Detlef Beier

Herr Kühn ve Monsieur Humair:

Çokuluslu, çokesinli piyano ustası Kühn, Fransız jazz'ının bir başka önemli ve çalışkan adının, davulcu, çok eski yoldaşı Daniel Humair'in (resimleri başta Fransa ve anavatanı İsviçre olmak üzere çeşitli Avrupa kentlerinin müzelerinde sergilenen usta bir ressam da aynı zamanda) ve bascı Detlef Beier'in eşliğinde ilginç bir dinleti sundu. Disiplinli bir klasik müzik eğitiminin ardından Alman özgür jazz'ının en cesur temsilcilerinden biri olan Kühn, jazz-rock'dan fusion'a, sonra tekrar özgür jazz'a, Leipzig'den California'ya, ve oradan da Paris'e uzanan maceralı müzik ve yaşam deneyiminin özümsenmiş bir toplamını sundu. Çağcıl jazz ve klasik müzik evreninin bileşiminden hoşlananlara coşkulu bir biçemle seslendi. Hem Kühn, hem Humair'in Türk dinleyicisiyle sıcak iletişimi oldu.

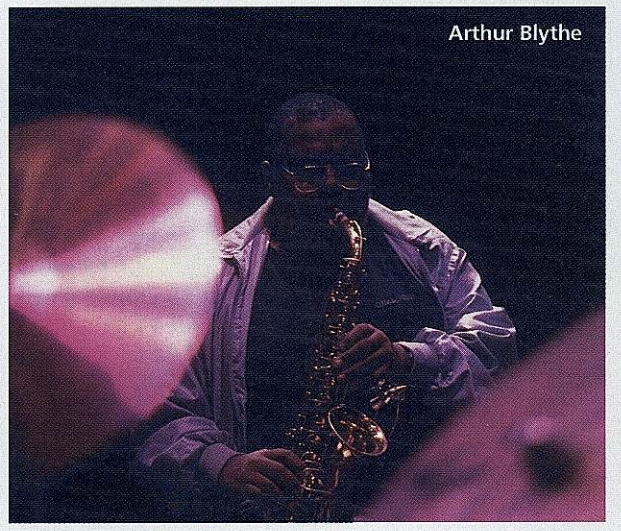
Arthur Blythe

Kibar Dev: **Arthur Blythe**

Yalnızca provasını izleyebildiğim için çok üzüldüm bu güçlü topluluğu. Tubada değişmez yoldaşı Bob Stewart, vurmalılarda Arto Tunçboyacıyan, Klod Kiavue, Mar Gueye, gitarda Kelvyn Bell (oldukça gösterişliydi doğrusu), marimba ve vibrafonda Gust Tsilis eşlik etti. Coltrane, Dolphy gibi efsanelerden, Horace Tapscott'un UGMAA'sından etkilenmiş olsa da yıllarca kendi özgün tınısını aramış, elektrikli çalgıları, dünyanın dört bir yanından gelen vurmalıları tutkulu alto biçemiyle bağdaştırmış bir sanatçı Blythe. Provaları coşkulu ve keyifliydi, konser salonundan yükselen alkışlar (öyle dedi Volkan Terzioğlu) dinleyicinin de benimle aynı düşünceyi paylaştığını gösteriyordu.

Andy Sheppard:
Doksanların Yıldız İngilizi

Günümüz İngiliz jazz'ının önemli saksofon ustalarından biri olan Sheppard doksanların başında Carla Bley ve Steve Swallow ile gelmişti İstanbul'a. Bugünkü topluluğunda dikkat çeken isim basçısı Chris Laurence'dı: öncü İngilizlerden John Surman'ın topluluklarında da yer almış çok iyi bir müzisyen Laurence. Tablada eşlik eden Kuljit Bhamra'da doğu ritmlerini batı ve elektronik müziğe keyifle uyarlayan bir çalgıcı. Tınısı daha az Garbarek'e yakın, elektrikli piyano kullanımı daha az olsaydı, çok daha sevebilirdim konseri diye düşünüyorum (Sheppard ve çağcılları, bütün yeteneklerine karşın atmışlı ve yetmişli yılların ses getiren yurttaşlarının çok gerisindeler bence. Bu da başlıbaşına bir yazı konusu: Nerede eski patlıcanlar, diyorum!).

Andy Sheppard

Zuhal Focan

İstanbul

III. Boğaziçi Festivali

İstanbul Büyükşehir Belediyesi III. Uluslararası Boğaziçi Festivali bu yıl 30 konserin yer aldığı, üç ayrı mekanda, Telsim'in sponsorluğunda gerçekleşti. Dergimizin baskıya hazırlandığı günlerde bütün hızıyla devam eden etkinliklerde dünya müziği, flamenko, opera, bale, Irish dance, jazz, blues, rock, pop, new age, Balkan müzikleri, senfoni orkestraları, geleneksel müzikler yer alıyor. Geçen yıl parasal olanaksızlıklar yüzünden gerçekleşemeyen festival bu yılki programlarıyla geçen yıl verdiği arayı kapatıyor. 1600 sanatçının katıldığı etkinliklerde 30 gösteri, prodüksiyon ve konser vardı. Bizi ilgilendiren konular arasında 23 Haziran günü sahne alan Grammy Ödüllü başrolünü Antony Queen'in oynadığı Children of Sanchez'i trompetiyle üflediğinde Açıkhavayı ayağa kaldıran Chuck Mangione'nin konseri vardı tabi ki.

Mangione; Dizzy Gillespie, Maynard Ferguson, Woody Herman gibi jazz'ın öncüleriyle çalışmış bir sanatçı. Friends and Love, Chase the Clouds Away, Bellavia ve Children of Sanchez adlı çalışmaları var. Festivalin blues sanatçısı olarak Keziah Jones davetliydi. Türkiye'de "Liquid Sunshine" albümüyle pop listelerine de girmeye başaran sanatçı blues ve funk çalışmalarıyla festivale katılanları memnun etti. Festivalin jazz yıldızı ise Bakida adlı çalışması ile tanıdığımız gitarist **Nguyen Le**. 1959 Paris doğumlu sanatçı Viyetnam kökenli. Güzel sanatlar ve felsefe okuyan Le, müziği kendi kendine öğrenenlerden. Antoine Herve'ün liderliğindeki French Orchestre National de Jazz'da çalmaya başlıyor. Dee Dee Bridgewater, Andy Emler, Carla Bley, Courtney Pine, Gil Evans, Quincy Jones çalışmış olduğu diğer müzisyenler arasında. Vince Mendoza'nın flamenko jazz projesi Jazzpana döneminde adının geçmesi ile yıldızı parladı. Sonrasında sırasıyla kendi albümleri geldi; Tales of Vietnam (ACT 9225-2), Mahgrep & Friends (ACT 9261-2). Nguyen Le'nin son çalışması Bakida'da (ACT 9275-2) Kudsi Erguner de yer alıyor. Bu konser festivalin en ilginç konserlerinden biri olacak.

Ünlüler.

Hayatlarımıza renk katan inciler.

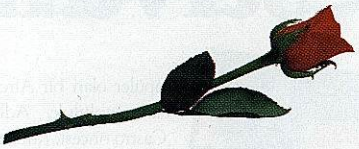

Onlar yıldızlar.

Pırıl pırıldırlar, hep ışıldarlar.

Kâh yoldaşlar,

kâh sırdaş, kâh arkadaş.

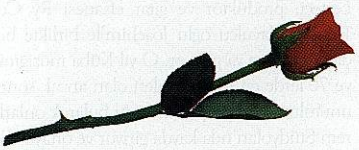

Onlar; ünlüler.

Hayatlarımızdaki güzellikler.

CEPVOICE

Hani cep telefonunuzdaki anonslar var ya, artık o anonsları ünlülerin seslerinden duyacaksınız. Aradığınız kişi, bulunamadığında, bir başkasıyla görüşüyor olduğunda, cep telefonunu başka bir numaraya yönlendirdiğinde ya da numarayı yanlış tuşladığınızda onlar sesleriyle size yardımcı olacaklar. Kısaca, her an telefonunuzun ucunda, yanı başınızda olacaklar. Telsim'in yarattığı bu hoşluk, Telsim abonelerinin yaşadığı ayrıcalıklardan yalnızca biri. Siz de hemen bir Telsim CepShop'a gelin, Telsim'e abone olun, Telsim ayrıcalıklarından yararlanmaya başlayın.

TEL SİM

ATCW

7.Uluslararası İstanbul Jazz Festivali sunar!

Mefaret Aktaş mefaret.aktas@veezy.com

Buena Vista Social Club 5 Temmuz, Açıkhava

Compay Segundo 15 Temmuz, Açıkhava

Bu ateş sizi de yakacak!

Bu yıl İstanbul Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde gösterilen filmlerden birinden çıkan kalabalıktan toplu halde şöyle bir konuşma balonu çıkıyordu: "Festivalin en iyi filmiydi bu. Festivalin en iyi filminin bir müzik grubu hakkında yapılmış bir belgesel olması ne garip değil mi?" Bana sorarsanız hiç garip değildi. Sözü edilen belgesel Alman yönetmen Wim Wenders'in aslında bu bir "musicumentary" dediği Oscar adayı belgeseli "Buena Vista Social Club"dı. Ve hemen söylemeliyim ki bu -belgesel- filmin muhteşem olmasının sebebi büyük usta Wim Wenders değil, filme konu olan topluluktu.

Geçen ay bir gece çalmak için Roxy'nin davetlisi olarak İstanbul'a gelen, Mo'horizons grubunu oluşturan iki Alman DJ'le konuşurken de söz dönüp dolaşıp Buena Vista Social Club'a geldi. Çaldıkları gecenin ertesi günü, Latin gecesinde bu sefer kulübe dinleyici olarak gittiler. Ve o gece tüm parçalar arasında en çok Buena Vista Social Club çalmaya başladığında heyecanlandılar.

Yaşlı genç, Avrupalı, Amerikalı, Türk herkesi heyecanlandıran Buena Vista Social Club şu anki yaş ortalaması 65 – 70 olan ve bir zamanlar çok popüler olan bir Afro Cuban topluluk. Adlarını Castro öncesi, Küba müziğinin en canlı olduğu dönemde var olan yalnızca üyelerin girebildiği bir kulüpten alıyor. O zamanlar çok ünlü olan grubun lideri Desi Arnaz Amerika'ya gidiyor ve orada daha da ünlü oluyor. Ama grubun birbirinden yetenekli diğer üyelerinin çoğunluğu, hayatları boyunca ülkelerinin dışına hiç çıkamıyorlar ve zamanla unutulup gidiyorlar. 1970'lerden beri Küba'ya gidip gelen besteci, prodüktör ve gitar efsanesi Ry Cooder 1996'da davulcu oğlu Joachim'le birlikte bir kez daha Havana'ya gidiyor. O yıl Küba müziğinin 60 ve 70'lerde en ünlü isimleri olan ancak sonradan unutulmuş bir grup müzisyeni bularak onlarla Egrem Stüdyoları'nda kayda giriyor ve ortaya "Buena Vista Social Club" adlı albüm çıkıyor. Koskoca Cooder'ın "35 yıllık kariyerimin en başarılı prodüksiyonu" dediği bu muhteşem albüm çıktığı yıl bir Grammy kazandı ve uluslararası bir best - seller oldu. Ünlü gitarist 1998'de bu grubun 72 yaşındaki şarkıcısı İbrahim Ferrer'yle bir albüm yapmak için tekrar döndüğünde yanında bu kez ünlü yönetmen ve eski dostu Wim Wenders de vardı. Wenders tüm hayat hikayelerini en yalın ve açık haliyle anlatan grup üyelerini tek tek kameraya çekti. Ve grubu tüm dünyayla birlikte biz Türkler'e de tanıtan belgesel ortaya çıktı. Cooder kayıt yapmak için Havana sokaklarında müzisyen aramaya başladığında önce "Latin Nat King Cole" olarak tanımlanan İbrahim Ferrer'yi buldu. Bu inanılmaz sesli, tatlı ihtiyar o sıralarda çoktan unutulmuş, sokaklarda ayakkabı boyacılığı yaparmış. Ama Ferrer'yi konserde görünce anlayacaksınız, hayatın tüm yükünü yıllarca omuzlarında taşıyan bu adam en yıpranmış çağında bile her haliyle bir star olarak doğduğunu belli ediyor. Gözlerindeki ışıltıdan kanındaki ateşi hemen anlıyorsunuz.

Cooder, Ferrer'in ardından Latin müziğinin en büyük piyanistlerinden 80 yaşındaki Ruben Gonzales'i keşfetti. Gonzales mafsal iltihabından şikayet ediyordu ama ustalığından, vurgusundan, canlılığından hiçbir şey kaybetmemişti. Sonraki dev ise belgeselde "Beş çocuğum var, şu sıralar altıncısını yapmaya çalışıyorum," diyen yaşı 90'ın üzerindeki gitarist / şarkıcı Compay Segundo'ydu. Tabii eski zaman divalarına yakışır endamıyla, zamanında Edit Piaf ve Nat King Cole'la turneye çıkan ve "Küba'nın Edit Piaf'ı" olarak anılan grubun tek kadın üyesi Omara Portuondo'yu da unutmamak gerek. Hepsi birer dev müzisyen. Grubun tüm üyelerini burada tanıtmak iyi olurdu. Ama şimdilik en renklileri olan bu dört ustayla idare etmek durumundayız.

Buena Vista Sosyal Kulübü biraraya geldikten sonra ilk konserini Amsterdam'da verdi. Ben belgeselde bir kısmını seyretme fırsatı buldum. Üzgünüm ama çok şey kaçırdınız. Muhteşemlermiş. Ardından şu dünyada müzik yapan herkesin ortak hedefi New York Carnegie Hall'da çaldılar. Herhalde tarife gerek yok!

Carnegie Hall konseri muhtemelen topluluğun tam kadro olarak verdiği son konser. Çünkü artık tek tek ya da küçük topluluklar halinde devam ediyorlar turnelerine. İstanbul konserinde de iki parça olarak sahne alacaklar. 5 Temmuz'daki açılış konseri İbrahim Ferrer, piyanist Ruben Gonzales ve eski zaman divamız Omara Portuondo'yu buluşturacak bizlerle... 5 Temmuz'da ise benim gruptaki ikinci favori adamım gitarist Compay Segunda alacak sahneyi ve kesinlikle festivalin kapanış gecesinin yıldızı olacak.

Son olarak şunu eklemeliyim. Buena Vista Social Club müzisyenlerini sahnede görmek inanılmaz bir sihrin parçası olmak gibi. Yaşları 70 ila 90 olan bu insanlar romantizmin melankolisini o kadar ateşli anlatıyorlar ki tüyleriniz diken diken oluyor, kanınız kaynıyor. Biliyorum inanmıyorsunuz. Ama ben daha ileri gidip bu yaşlı insanların aynı zamanda sahnede çok seksi bir enerji yaydıklarını da söylemek istiyorum. Tamam görmeden, dinlemeden inanmak zor. Siz en iyisi 5 ve 15 Temmuz gecelerini bekleyin. Ya da hemen gidip bir Buena Vista Social Club albümü alın. Bu arada grubun albümünü zamanında Türkiye'de çıkarmayı akıl edemeyen ve bu büyük fırsatı elinden kaçıran "büyük" plak şirketini de yeri gelmişken kınamak isterim...

Lou Reed *7 Temmuz, Açıkhava*

"Vahşi tarafa doğru bir yürüyüş"e çıkın!

"Eğer Tanrı yarın gelseydi ve Başkan olmak ister misin deseydi. 'Hayır' derdim. Politikacı olmak ister misin? diye sorsaydı, yine 'Hayır'... Avukat? 'Hayır'. Peki ne istiyorsun? Yine ritm gitarist olmak istiyorum!" Bu sözlerin sahipi Lou Reed... Yıllardır beklediğimiz artık geleceğinden ümidi kesmeye başladığımız adam. Tüm dünyaya alternatif bir rock yıldızı...

Reed 1960'ların ortalarında ve 70'lerin başında varolan The Velvet Underground grubunun gitaristi ve sözyazarı olarak tanındı önceleri. Adı neredeyse New York'la eş anlamlı olan The Velvet Underground 60 ve 70'ler Lou Reed ve grubun bir diğer önemi adamı John Cale ise günümüze dek müzik yapmaya başlayan bir çok gence ilham kaynağı oldu. ABD'de grubun ilk albümünü alan hemen herkes ya müzisyen ya da müzik yazarı oldu.

Yıllardır beklediğimiz, gelsin diye dualar ettiğimiz Lou Reed 58 yaşında sonunda İstanbul'a da geliyor, New York doğumlu gitarist, söz yazarı ve şarkıcı rock tarihinin en etkileyici kült figürlerinden biridir.

İlk müzik kaydını daha onlu yaşlarında bir çocukken yaptığında ailesi onda bir sorun olduğuna inanıp onu akıl hastanesine götürmüş ve Reed'e elektroşok tedavisi uygulanmış. Bu kayıtların neye benzediğini çok merak ediyorum doğrusu.... Rock müziğin hem sözel hem de müzikal açıdan hep sapkın örneklerini veren Reed gençliğinde normal insanlar gibi yaşamayı denemiş doğrusu.. Ama hep otoriteyle sorunu olduğu için bu işte pek iyi olduğu söylenemez.

Pickwick Records'a "hit yaratmak" üzere söz yazarı olarak alındığında da mutlu olmadı tabii o yıllarda Reed... Dayanamayıp sonunda aynı yerde çalışan John Cale'le birlikte The Warlocks adında bir grup kurdular. Bir yıl içinde grubun adı The Primitives ve The Falling Spikes odu. Sonunda bir porno romandan The Velvet Underground adını aldıklarında kadroları Reed ve Cale dışında Sterling Morrison ve Maureen Tucker'dan oluşuyordu.

Velvet Underground gibi kafasının dikine giden bir grubun kulüplerde iş bulması önceleri zor oldu tabii... Mesela Greenvich Village'da bir kulüpten, çalmamaları söylenen bir şarkıyı inatla çaldıkları için atıldılar. Ama aynı gece bir hayran kazanmışlardı: Andy Warhol... Warhol onları ünlü multi medya şovu "The Exploding Plastic Inevitable."da çalmaları için tuttu... Ve kısa bir süre için güzeller güzeli Alman şarkıcı Nico'yu da hem gruba hem de Lou Reed'in hayatına kattı. Reed, The Velvet Underground'la dört yılda, dört albüm çıkardı. 1970'de o ayrıldıktan sonra grubun hayran kitlesi de dağıldı. O Manhattan'da yaşadığı caddedeki sanatçılar, junkie'ler, homoseksüel ve fahişeler hakkında yazmaya devam etti. O dönemdeki şarkıları zordu doğrusu. Mesela "Sister Ray". Transvestit bir uyuşturucu satıcısını anlatıyor, bu sözlerin arkasına da bugünün en modern müzik dinleyicisinin bile kaldıramayacağı kadar kafa ütüleyici müzikler yapıyordu. Hatta o dönem yaptığı albümlerden biri, sonradan Q Dergisi tarafından en en dinlenemez albüm bile seçildi.

Allahtan bu dönem kısa sürdü. Esasen Reed 70'lerde David Bowie'yi keşfetmiş ve glam hastası olmuştu. "Wild Side" ve "A Perfect Day" gibi Reed klasiklerinin bulunduğu ilk solo albümü "Transformer"ı da 71'de Bowie ve Mick Ranson'ın prodüktörlüğünde yaptı. O müziği yeniden keşfediyordu artık. Rock tarihine geçen bu albümden altı yıl sonra yaptığı "The Bells" ise eleştirmenler tarafından Van Morrison'ın "Astral Weeks" ve Roling Stones'un "Exile on Main Street"i kadar değerli bir albüm ilan edildi. Bu albümün ardından sorunlarından kurtulmuş olacak ki, yüksek tempolu ve aydınlık şarkılar yazmaya başladı Reed.

1992'de çıkan son dönem en başarılı çalışmalarından "Magic and Loss"da ölümden bahsederken dahi depresif değildi artık.Ve dört yıl sonra çıkan "Set the Twilight Reeling" kesinlikle bir ermişin işiydi. Reed 1993'te Velvet Underground'la son bir Avrupa turnesine çıktı. Bu konserlerin hemen ardından Sterling Morrison öldü. O gün bugündür biz Reed'in ancak konser kayıtlarıyla filan idare ediyorduk. Sonunda bu yıl "Ecstasy" albümü çıktı. Zaten 7 Temmuz'da Harbiye'de vereceği konserde Ecstasy Turnesi'nin bir parçası.

"Adını hep duyarım, müziğini de dinledim, bence bir numara yok bu adamda" diye düşünenler hala çok vardır. Onlara Lou Reed'in şarkılarının sözlerini dinlemelerini tavsiye ederim. Çirkinlikte güzellik, sessizlikte gürültü, gürültüde huzur bulan bir adam Lou Reed. Ne düşüncelerinde ne de şarkı sözlerinde sınırları yok. Beni en son "Birkez ateşten geçtiysen alçakgönüllüğün ne demek olduğunu öğrenirsin" (Magic and Loss) dediğinde çarpmıştı çok feci. Dümdüz konuşur gibi şarkı söyler, muhteşem gitar çalar Reed. Ama bu çalışın teknikle falan ilgisi yok. Doğrusu onun ruhu kimsede yok

Bryan Ferry *8 Temmuz, Açıkhava*

Mood'undaysa ne mutlu bize!

Ağır kariyeri olan adamlar hakkında yazmaya başlamak dünyanın en zor işlerinden. Özellikle o adamların hayranıysanız... Bir kez daha anladım. Bu festivale gelen isimlerden ne Bryan Ferry'yi ne de Lou Reed'i yazmak kolay kolay değil.

Ferry ile başlayalım bari. İnanması güç ama büyük "P" ile "pop"un ağır abilerinden, karizma küpü, mood yaratma ustası Bryan Ferry sonunda İstanbul'da...8 Temmuz gecesi İstanbul'a uygun bir mood yaratacak elbette. Önceki tecrübelerinizden bilirsiniz, Açıkhava Tiyatrosu'nun yıldızlarının altında böyle konserleri seyretmek zaten başlı başına bir keyiftir. Bu kadar zevke nasıl dayanacağım bilmiyorum. Ferry en son bu yıl "As Time Goes By" adında bir albüm çıkarırdı. Kuvvetle muhtemel bu albümdeki parçalarını söylecek konserde -ki bu bizim de tercihimizdir. Albüm 20 ve 30'ların pop standartlarından oluşuyordu. Ve player'ınıza koyup asla sıkılmayıp art arda onlarca kez dinleyebileceğiniz ender albümlerdendi. Ferry, aslında dışarıda 1999'un sonlarında, burada ise geçen ay çıkan albümünde ilk kez 25 yıl önce yaptığı bir işe tekrar girişmiş. 25 yıl önce ilk solo albümünde 30'ların klasiklerini söylemişti. Şimdi ise tam dördüncü kez tamamı "cover"lardan oluşan bir albümle çıktı karşımıza. Bilmeyenler sorabilir "Bu adam hep böyle başkalarının parçalarını mı söylüyor?" diye. Hemen şöyle bir cevap verelim: "Yani tabii ki kendi parçaları da var. Ama onun özelliği başkalarının parçalarını onlardan çok daha iyi söylemesidir."

Ferry "Pop müziğin cool prensi" olarak anıldı 70 ve 80'ler boyunca. Sık sık karşılaştırıldığı David Bowie ile birlikte pop denen kelimeye anlam kazandırdı her albümüyle. Onu dünyaya tanıtan İngiliz art - rock grubu Roxy Music'in lideri olarak geçirdiği dönemde ve solo kariyerinde, kendi bestesi olsun, klasikler olsun, yorumladığı her şarkıya kendi sofistike halini ve ışıltısını kattı. Bir şarkıyı söylemeye başladığında o şarkı hep eskisinden daha değerli oluveriyordu. Çünkü dediğimiz gibi, Ferry bir mood yaratma ustasıydı. Ve bizce müzik tarihinin hiçbir döneminde, hiçkimse romantizmin melankolisini onun kadar derinden keşfedemedi. "As Time Goes By"da Ferry 30'ların "I'm in the Mood for Love," "September Song" gibi standartlarıyla birlikte, daha az bilinen ama saygıyla anılan "Easy Living", "Love Me or Leave Me" gibi parçaları da söyledi. Ya öyle yapacak ya da ben öyle yapacağını düşünmekten büyük haz aldığım için buna inanıyorum; daha önce de dediğim gibi İstanbul Jazz Festivali'ndeki konserinde bu parçaları söyleyecek. Pop dünyasında giyimiyle -takım elbiseleri, kravatları, vatkaları- ifadesiz suratıyla ağır bir cool imajı yaratan Ferry "Bay Stil" olarak da anılır hayranları arasında. Sesi soğuk ama sıcaktır. Melankolinin babasıdır. Ya da bizzat kendisi şiddetli melankoliktir. Sesinde her zaman bir ironi vardır. Ve fakat içtendir de. Yorumlayacağı parçaları, kendi ürünlerini sahnede alır ince ince işler, kusursuz hale getirir. Dinlediğinizde hiç "keşke şöyle olsaymış," diyemezsiniz. Eldeki materyalin bir adamın sesine bu kadar uyduğu görülmemiştir. Diyeceğim odur ki Bryan Ferry 8 Temmuz gecesi bütün bir yazın en iyi konserine çıkabilir. Eğer mood'undaysa... Kaçırmayın!

Nicholas Payton *11 Temmuz, Açıkhava*

Genç Wynton!

13 yaşında, tüm dünyası küçücükken çalmaya başladığı trompeti olan bir çocuksanız ve allahın işi ya o sabah Wynton Marsalis "diye bir adam!" telefonla babanızı aradıysa ne yaparsınız? Babanızın kızmasını göze alıp birden tüm gücünüzle trompete üflemeye başlamanız sizin ve müzikteki geleceğinizin hayrına olacaktır. Zira şu anda 25 yaşında olan Nicholas Payton adındaki genç öyle yapmış ve şu an jazzın usta trompetçilerinden biri olarak anılıyor.

Payton'ı telefonda duyan usta Marsalis onu evine davet etmiş ve o gün bugündür en saygı duyduğu ustalarından biri olmuş genç trompetçinin. Doğrusu bugün Payton'ın jazz dünyasının en ünlü ve en genç trompet yıldızlarından biri olmasında, anne ve babasından sonra en büyük pay Marsalis'in. Gençlere verdiği destekle tanınan sanatçı onu önce kendisi yetiştirmeye

Nicholas Payton

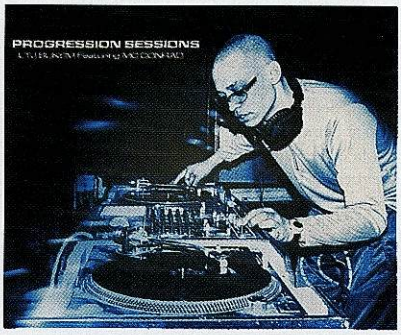

başlamış. Emprovizasyon sanatı hakkında bildiklerini öğretmiş ona. Ardından daha da iyisini yapıp, onu birçok band liderine tavsiye etmiş.

Aslında biraz daha geriye gidelim önce. Payton'ın zaten bugünün jazz dünyasının en parlak isimlerinden olması için tüm gerekli ve yeterli şartları o zamana dek de mevcuttu diyebiliriz. Payton klasik müzik piyanisti ve opera şarkıcısı bir anne ile gayet saygıdeğer bir basçı olan babasından alıyor ilk müzik eğitimini. 4 yaşındayken trompetini eline alıp, sekiz yaşındayken babasıyla konserlere çıkıyor. Daha ne olsun! Gençliğe adımını attığı andan itibaren de turnelere çıkmaya başlıyor Payton. All-Star Brass Band'la büyük bir ABD turnesinin ardından, doğup büyüdüğü New Orleans'ta, Center for Creative Arts'a kayıt oluyor. Bununla da yetinmeyen genç trompetçi Terence Blanchard, Donald Harrison ve Wynton - Branford Marsalis kardeşleri de mezun eden New Orleans üniversitesinde, baba Marsalis Ellis'ten dersler alıyor. Bu okul ve Wynton Marsalis'in desteği o günlerde Payton'ın Joe Henderson, Clark Terry, Elvin Jones gibi ustalarla çalmasını sağladı. Genç bir jazz'cı daha ne ister? Hatta yine Marsalis'in tavsiyesiyle koskoca Elvin Jones onu grubu Jazz Machine Band'in müzik direktörü yaptı. Nicholas kaç yaşındaydı dersiniz? Yalnızca 19! Bu yıl İstanbul Jazz Festivali'nde kendi "Big Band"i ile çalacak olan Nicholas Payton'ın grup lideri olarak çıkardığı ilk albüm 1995'teki "From This Moment"dı. Gayet iyi eleştiriler aldı. Ancak onu zirveye 1997'de 91 yaşındaki trompetçi Doc Cheatham'la kaydettiği " Stardust" taşıdı. Kitleler onu kabul etti. Ertesi yıl "En İyi Solo Jazz Performansı" dalında Grammy kazandı. Biraz geç oldu ama biz onu "Payton's Place" ile keşfettik. Piyanist Andy Wonsey, basçı Reuben Rogers, saksofoncu Timothy Warfield ve davulcu Adonis Rose ile yaptığı bu albümde Wynton Marsalis ve Roy Hargrove da konuktu.

Albümü yıllar yılı ders aldığı ustaları bir yana, Miles Davis'i de düşünerek yapmıştı Payton. Onun rahatlığını yakalamaya çabalıyordu. Üstün bir sanat ortaya koyup aynı zamanda da eğlenceli bir müzik yapılabileceğini ispatladı kendince. Deneyselle, gelenekseli, üstün teknikle yaratıcılığı öyle güzel birleştirdi ki, birçok gence sevdirdi jazz'ı.

Ellis Marsalis'den müziğe her türlü alternatifi keşfederek bakmayı, Wynton'dan doğaçlama tekniklerini, Elvin Jones'dan ciddiyeti ve jazz geleneğine uygun çalmayı öğrenen Nicholas Payton çok şanslı tabii. Ama geleceğin jazz'cıları da onun gibi öğretmeye ve yenilik yapmaya ama bir yandan da gelenekleri korumaya kararlı bir hocaları olacağ için şanslılar.

Zira onun bu gencecik yaşında aklında yalnızca öğretmek var. Bir yandan da hala çalabildiği kadar çok ustayla çalmak istiyor. Jazz'da kuşak farkını ortadan kaldırmayı başaran ender müzisyenlerden biri olan Payton çalmaya devam ettikçe jazz'ın geleceği bir süre daha garanti altında olacaktır!

Tekno ve göbek dansı: Natacha Atlas

13 Temmuz, Açıkhava

Natacha Atlas, İKSV'nın getirmekte hiç zorlanmadığı isimlerden olmalı artık. Yanlış hatırlamıyorsam, Trans - Global Underground'la üç kez geldi İstanbul'a. Kulüplerde ve parti mekanlarındaki o konserler hınca hınç doluydu ve herkes duyduğu müzikten ve atmosferden çok memnundu. Ethno – techno denilebilecek gayet enerjik, etkileyici bir müzik, sahnede göbek atan, gayet kendinden emin, karizma küpü esmer bir solist... Bir klübe eğlenmeye gittiğinde insan daha ne ister?

Natacha Atlas'ın yaptığı müzik dünyanın dört bir yanından çeşitli kültürlerin birikimlerini kullanan ve ustaca harmanlayan bir tür... Böyle olması da çok doğal. Onun geçmişi ve köklerinde müziğinde yer alan tüm kültürlerin payı var çünkü. Gerçek adı da Natacha Atlas olan şarkıcının kökleri Mısır'da... Babası bir Yahudi, annesi ise İngiliz ve Brüksel'de Faslılar'ın yaşadığı bir mahallede büyümüş. Fransızca, Arapça, İspnyolca öğrenirken bir yandan da göbek dansı dersleri almış! İlk gençlik günlerinden itibaren bir ayağı Brüksel'de diğeri ise Londra'da olarak yaşayan Atlas'ın profesyonel müzik hayatı 1990ların başında İngiltere'nin alternatf rock camiasına serbest dalışıyla başlıyor. İlk kez Loca! Adlı grubun "Timbal" adlısingle'ında ardından da Apache Indian'ın "Arranged Marriage" adlı parçasında vokal yaptı. Kariyerini etkileyen ilk isim Jah Wobble oldu. Wobble'ın "Rising Above Bedlam"ında vokalyapıp 5 parçayı da onunla birlikte yazdı. O sıralarda Londra ve Brüksel gece kulüplerinde Arap müziği söyleyip göbek atmaya devam ediyrdu.

Onu izleyen Trans - Global Underground, yaptıkları müziğe bir şarkıcı ve göbek dansçısının büyük katkıları olacağını düşünerek gruba katılmasını teklif ettiler. Trans – Global'ın "Dream Of 100 Nations", "International Times" ve "Rejoice, Rejoice" albümlerinde söyleyen Atlas, İstanbul'u da bu ilginç dünya müziği topluluğuyla ziyaret etti.

Doğrusunu söylemek gerekirse birçokları için olduğu gibi de benim için Trans – Global demek Natacha Atlas demek. O olmadan grubun maskelerle çıktığı süper enerjik sahne şovları bile beni tatmin etmiyor. Çünkü Atlas o ağır Arap makyajı ve ışıltılı kıyafetleriyle sahneye çıkıp, şarkı söylemeye başladığında ortalığı kaplayan ağır karizma bulutu dinleyenlerin ayağını yerden kesiyor.

Natacha 1995'te Tunuslu şarkıcı Walid Rouissi, Mısırlı besteci ve udçu Essam Rashad'ın desteğiyle ilk solo albümü "Diaspora"yı kaydetti. Gayet başarılı bir albümdü. Tıpkı bir sonraki "Halim" ve ardından geçen yıl çıkan "Gedada" gibi.

Benim en çok sevdiğim çalışmalarından ikisini de film müziği bestecisi ve elektronik müzik ustası David Arnold'la kaydetti Atlas. İlki Kurt Russell'ın başrölünü oynadığı "Stargate" filmi için yapılan bir parçaydı. İkincisi ise Arnold'ın klasik Bond müziklerini yeniden düzenleyerek günümüzün ünlü sanatçılarına söylettiği albümdeydi. Şu sıralar televizyonlarımızda sıkça gösterilen Jean Michel Jarre'ın Mısır konserinde de şarkıcı olarak sahneye çıktı Atlas ve çok büyük bir kalabalığı kendinden geçirdi. Şimdiye dek Glastonburry, WOMAD, Reading, Phoenix gibi dünyanın en büyük festivallerinde sahneye çıkan Atlas Kuzey Afrika ve Arap müziğini modern dünyaya sevdiren, bu müziği cılkını çıkarmadan kendi köklerine saygı duyarak icra eden ender isimlerden... 13 Temmuz gecesi Açıkhava Tiyatrosu'ndaki seyirciyi ayaklandıracak. Ancak Cheb Mami gibi bu işi daha ucuza yapan bir ismin altında çıkması üzücü doğrusu.

Cheb Mami *13 Temmuz, Açıkhava*

Rai parçalarırına, aslında uzun zamandır, bu müziği en kısa yoldan para kazanma vesilesi olarak gören popçularımız sayesinde uzun zamandır aşina olsak da Khaled, Faudel ve Rachid Taha gibileri sayesinde son üç yıldır tanıyoruz. Bu müzik Cezayir'den çıkıp dünyaya açıldıkça elektronik müzik, rap ve hatta Latin müziğiyle birleşti. Ben kendi adıma bu harmanların en başarılı örneklerinin Rachid Taha'nın bizde pek bilinmeyen ilk iki albümünde olduğunu düşünüyorum. Ama bu müziği ve yeni formlarını dünyaya en iyi tanıtan isim hiç kuşkusuz 13 Temmuz gecesi Natacha Atlas'ın ardından sahne alacak olan Cheb Mami'dir.

Cheb Mami çok uzun yıllardır bu müziği listelere sokmak, dünya dinletmek için büyük çaba sarfetse de ancak Sting'in son albümü "Brand New Day"de "Desert Rose" adlı şarkıya Arapça vokal yapınca duyurdu sesini tüm dünyaya.. Artık onu Amerika'da bile tanıyorlar.

Cheb Mami'yi anlamak için biraz rai'yi bilmek gerek.

1920'lerde Cezayir'de doğan bu müzik aslında Cezayirli kadınların kendi aralarında söyledikleri geleneksel şarkıların adı. Zaman içinde gençler yani Cheb'ler tarafından alınıp geliştirildi. Müziğe davul, bas, gitar gibi modern enstrümanlar katıldı. Ve sözler de bir isyan ve kendini ifade vesilesi haline geldi. Arapça'da kelime anlamı "fikir" olan rai ilk günlerinde düzene, rejime, dine, günlük hayata olan öfkeyi temsil ediyordu. Bu yüzden Cezayir'in aşırı dinci örgütleri birçok rai şarkıcısını öldürdüler. Hükümet rai parçalarının radyolarda çalınmasını yasakladı.

Ordu 1992'de seçimlere hile karıştırdığı gerekçesiyle, İslami Kurtluş Cephnesi'nin önüne taş koyunca rai'ye uygulanan yasak da kalktı. Tabii bu ani özgürlüğün bir sebebi de o sıralarda bu müziğin çoktan Arap dünyasının sınırlarını aşıp dünyaya yayılmış olmasıydı.

Bir zamanların 'Kuzey Afrika blues'u şimdinin ise 'K. Afrika rap'i olarak tanımlayabileceğimiz rai'nin yeraltından çıkıp "mainstream" olmasında en büyük pay sahiplerinden biri olan Cheb Mami bu yasak döneminde tam 10 yıl ülkesine gidememişti. Yasağım kalkmasının ardından verdiği ilk konseri ise tam 80 bin Cezayirli izledi.

Dediğimiz gibi Sting'le yaptığı son ortaklıktan sonra artık dünya tanıyor Cheb Mami'yi...

Şu anda birçok kaçak Cezayirli gibi o da Fransa'da yaşıyor ve hemen tüm albümleri bu ülkede platin plak kazanıyor. Son albümü "Meli Meli" bizde de çok beğenildi. Hem bu albüm çıktığında Sting'e vokal yapmamıştı bile...

Fazıl Say & Kudsi Ergüner Jazz Quartet

12 Temmuz, Lütfi Kırdar

Ney ve piyano birarada...

7. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nin en ilginç konserlerinden biri 12 Temmuz gecesi Lütfi Kırdar'da gerçekleşecek. Yurtdışında başarılı müzik kariyerleri olan iki isim Fazıl Say ve Kudsi Ergüner, basta Volkan Orhon ve perküsyonda Emrah Kotan'dan oluşan bir jazz quartet'i ile sahneye çıkacaklar.

İstanbul Konseri'nden önce Paris'te Saint Denis Festivali'nde ve Montreux Jazz Festivali'nde de çalacak olan Say ve Erguner'in repertuvarı çoğunlukla Say'ın bestelerinden oluşuyor. Piyanistin "A Morning In Istanbul", "Derwish in Manhattan", "Bardiscosex", "Nas-

reddin Hodja", "Ballad" adlı bestelerinin yanısıra Erguner'in Say'ın düzenlediği "Lame" ve "Arzu" adlı eserleri de bu konser programında yer alıyor. Quartet ayrıca Erguner'in "Doğaçlamalar"ını ve "Kid" adlıparçasını, düzenlemesi yine Say'a ait olan Fersan'ın "Sirto"sunu da çalacak. Programın sürprizi Aşık Veysel'in "Kara Toprak"ının Fazıl Say tarafından düzenlenmiş yorumu olacak.

Birinci sınıf klasik müzik kariyeri olan Fazıl Say gibi bir piyanistin ney ustası Kudsi Ergüner'in birlikte konser verme fikri bile tek başına çekici... Onları sahnede izlemek çok etkileyici bir tecrübe olabilir.

Fazıl Say daha önce yaptığımız bir röportajda geleneksel Türk müziği enstrümanı neyi klasik müzik enstrümanları arasına sokmayı çok istediğini söylemişti. Bu konserle bu yolda ilk adım da atılmış olacak. Bu projede ona destek olanın Türkiye'nin en büyük ney ustası Kudsi Ergüner olması çok sevindirici. İkili bu proje ile İstanbul'dan sonra İzmir Müzik Festivali, Antibes Jazz Festivali ve Montpeiller Müzik Festivali'nde de çalacak. Açıkçası bu proje ile gurur duyuyoruz. Sakın kaçırmayın.

Kudsi Erguner

Müzikte yepyeni formlar: Roni Size

8 Temmuz, Açıkhava Convention

Şu Bristol'de ne var bilinmez, son yıllarda bu şehirden çıkantüm müzisyenler müzikte yepyeni kapılar açtılar. Massive Attack, Tricky, Nellee Hooper, Portishead...Bu yıl İstanbul Jazz Festivali'ni ziyaret eden iki büyük drum'n bass'çiden biri olan Roni Size ve projesi Reprazent de Bristol'den çıktı.

Size'ın önderliğindeki Reprazent, Roni Size ve DJ Kurst'ın 1993'te kurdukları plak şirketi Full Cycle'ın en önemli sanatçılarından oluşuyor. DJ Krust, Suv, Die, MC Dynamite ve Onallee'den kurulu bir drum'n bass grubu.

21. yüzyıla soundtrack yaptığı söylenen Roni Size ve grubu şu anda dünyadaki en iyi drum'n bass projesi olarak biliniyor. Zira grup 1997'te Mercury ödüllü albümleri "New Forms"u çıkarana dek bu "Drum'n bass ustası" ünvanı "Timeless" albümüyle Goldie'nindi. Roni Size'ın müziğinin bu kadar tutulmasının nedeni hiçbir sınır ve kural tanımayarak, aynı anda pop, soul, hip-hop, reggae, dub ve breakdance kültürüyle beslenebilmesi... Onlar müzie aşıklar. Yalnızca müzikle ilgili konuşmak istiyorlar. Müzikle yatıp, müzikle kalkıyorlar. Yaptıkları iş o kadar önemli ki, daha ünlü değilken, onları keşfeden Mo Wax ve Island gibi büyük plak şirketlerini reddedip albümlerini DJ Gilles Peterson'ın Talkin' Loud'undan çıkarmayı seçtiler. Genellikle İstanbu Jazz Festivali'ne DJ'ler falan geldiğinde tutucu jazz dinleyicisi burun büker "Bu ne rezalet!" diye...Ama Roni Size'ın bir jazz festivalinde çalması çok mantıklı. Çünkü o jazz müziğini dans kulüplerine sokan Gilles Peterson gibi admalardan. Peterson acid jazz'a ön ayak oldu. Size da drum'n bass'e jazz kattı. Onun DJ Krust ile birlikte çıkardığı "Music Box" albümündeki "Jazz Thing" ve "Jazz Note" bu müziğin İngiltere'de tüm kulüplerde çalınmasını sağladı. Peki başka ne var nun müziğinde bağlayıcı olan? Çok akılda kalıcı melodiler, güçlü ritmler ve hepsinden önemlisi gayet sofistike şarkı yapıları... Kısacası Roni Size ve Reprazent elektronik müziğe olgunluk getirdi. Ortalığı en çok sarstığı dönemde "NewYork Times'a kapak olmak umurumda değil. Ben sallanan kafalar ve terleyen vücutlarla ilgileniyorum. Bristol, New York ya da Miami... Yalnızca titreşimleri yayıyorum, mesaj falan vermiyorum. Umurumda da değil" diyordu Size... Tek istediği şey iyi müzik ve bol eğlence... Biz de başka bir şey istemiyoruz ki!

İlhan Erşahin & Wax Poetic 2000

7, 8, 8, Temmuz, Babylon

35 yaşındaki saksofoncu İlhan Erşahin'in İsveç'e doğduğunu, 13 yıl önce ABD'ye gittiğini ama bu arada Türkiye ile bağlarını da asla koparmadığını artık jazz'la ilgilenen herkes biliyor. "She Said" (Our Song), "Home" adında iki akustik jazz albümünün ardından Erşahin bugünlerde trip hop projesi Wax Poetic'e yoğunlaştı. 1997'te New York'taki Save The Robots adlı kulüpte yapılan bir jam session sonunda doğmuştu Wax Poetic. O sırada sahnede Kenny Wollesen, Tony Scher, Cyro Baptista, Val, Dave Berkman adlı müzisyenler vardı, bu kadroya sonradan Lisa Rudolph da katıldı. Şu sıralar Atlantic etiketiyle yeni bir albüm çıkarması beklenen grubun kadrosu bugüne dek çok sık değişti. Bugün Norah Jones, Val, Paul Ogunsalo, Craig Taborn, Jocken Ruckhart, Dj Singe ve İlhan Ersahin'den oluşan kadro grubun sanırım 5. kadrosu. Yıllar içinde Wax Poetic'te çalan müzisyenler arasında Marlon Browden, Jesse Murphy, Saul Williams, DJ Mutamassik, Imani Uzuri, Jamie Saft, Rhassan Manning, Guyora Kats, Nicole Willis, Maximina, Jeff Hill var.

Müzik kariyerini New York'ta sürdüren İlhan Erşahin'in oldukça uzun uğraşlar sonucunda birarara getirdiği Wax Poetic'te hip-hop, acid-jazz, groove, trip-hop ve bass gibi türleri akımları kendi bestelerine uyarlıyor. Ya da kendi bestelerini bu akımlara uyduruyor.

Grubun "Three" adlı albümünde eski kadronun yanısıra trompette Eddie Henderson, perküsyonda Arto Tuncboyacıyan da vardı. Hatta bu albümün en güzel parçası "Technologie" yönetmen Hype Williams'ın bir filminde Nas, DMX, D'Angelo ve Q-Tip gibi hiphop ve soul dünyasının ünlü isimlerini parçalarıyla birlikte yer aldı.

Wax Poetic İstanbul'a gelmeden önce bir yaz turnesi kapsamında 29 Haziran'da Kuşadası'nda, 30 Haziran'da Bodrum'da Hadigari'de , 1 Temmuz'da Ankara'da Club Manhattan'da , 3 Temmuz'da Kıbrıs'ta Magosa'da ve 6 Temmuz'da İtalya'da Arezzo Wave Festivali'nde de çalacak. İtalya'daki bu festivalde Moby ve İstanbul Jazz Fastivali'nde de çalacak olan Roni Size için açılış yapacaklar. İstanbul'da çaldıktan sonra da 10 Temmuz'da İsviçre'de Montreaux Jazz Festivali'yle yollarına devam edecekler. Bu arada hemen bir müjde verelim İlhan Erşahin'nin yeni albümü "Virgo"da bu yılın eylül ayında çıkıyor.

LTJ Bukem *13 Temmuz, Babylon*

13 Temmuz gecesi Babylon'da çalacak olan festivalin bir diğer drum'n bass DJ'i LTJ Bukem, bu müziğin popülerleşmesi için en çok savaş verenlerden... Goldie ve Roni Size gibi şimdinin ünlü birçok drum'n bass DJ'inin yolunu o açtı. Gerçek adı Danny Williamson olan LTJ Bukem müziğe piyano çalarak başlamış ama kısa zamanda bir piyano hocası vasıtasıyla jazz - fusion'la tanışınca ilgi alanları da yön değiştirmiş.

DJ'in club ortamlarını keşfetmesi 80'lerin ortalarında 17 yaşındayken oldu. Dans müziğinin her türüne, hip hop'a, jazza, funk'a ve ses sistemlerine büyük ilgi duyuyordu. Ama en önemli şey DJ'lik yapabilmekti onun için. Adını ilk kez 1987'de duyurdu. Bir festivalde 10 bin kişiye çaldıktan sonra... LTJ Bukem'in ilk kaydı "Logical Progression" adlı parçası hala drum'n bass dünyasında bir klasik olarak kabul ediliyor. Kendi plak şirketi olan Good Looking'i kurduktan sonra önce "Demon's Theme" adlı parçayı kaydeti Bukem. Bu parçayı 1990'da yapıp, 1 yıl boyunca kulüplerde çalarak denedi ancak 91'de piyasaya çıkardı. Ve tabii ününe ün kattı. Good Looking Organisation 1995'te London Records için bir drum'n bass toplaması hazırladı. Albümün adı yine "Logical Progression"dı ve bu derleme tüm zamanların en çok satan drum'n bass derlemelerin-

İlhan Erşahin - Wax Poetic

Bir anti diva: (12 Temmuz, Babylon)

Patricia Barber

Seda Binbaşgil

"Öyle bir stili var ki/ Belli özenle planlamış/ Ayaklı bir Calvin Klein konsepti sanki/Milimetrik hesaplanmış renk ve dizayn/Göz kamaştıran cazibesi, arz ve talebin belirlemesi/Bir eğitim, hatta diploma/Herşey iyi hoş da/Kültürümüz acaba gerçekten yeterli mi klas olmaya?"

Patricia Barber'ı ilk kez yağmurlu, soğuk bir akşam eve dönerken Açık Radyo'da dinledim. Çok sevdiğim Cassandra Wilson'ı anımsatan ses ve tarzıyla hemen dikkatimi çekti. Ama sonraları bana bu kadını sevdiren hangi özellikleriydi diye sorarsanız; karanlık, yüzüme çarpan sesi, içini dışına çevirip tanınmaz hale getirerek farklı anlamlar yüklediği "cool" pop yorumları, kanımı donduran minimalist besteleri, gösterişsiz ve kişilikli klavye hakimiyeti sayacaklarım arasında olacaktır mutlaka. Ancak Patricia Barber'ı özgün kılan bence insanı adeta esir eden şarkı sözleri... Sizi düşünceye sevk eden, alaycı, eleştirel, müziğini adeta klipleştiren, ve hatta -"Touch Of Trash" isimli bestesinin yukarıya aldığım bir bölüm sözleri gibi- parçayı dinlerken, bir kelimesini bile kaçırmamanız için sizi sandalyenizin ucuna kadar getiren şarkı sözleri bunlar. Yine "Touch Of Trash" den: **"En mükemmel ruj tonu/Adeta hayata kayıtsızlığı örten bir kırmızı/Herşey dikkatle düşünülmüş stilin özenli bir parçası/Gözkalemi/Bir sanatçının eliyle çekilmiş sanki/Hazırcevaplılık ise resmi tamamlayan son unsur/Herşey iyi hoş ta/Sadece bir düğme daha bekliyor açılmayı/Avamlığa!"**

Yaza yaza yaz, hatta Patricia Barber'ın kendisi gelecek bu gidişle ama benim şarkı sözü örneklerim bitmeyecek (Patricia Barber gerçekten de bu yaz Jazz Festivali'nin konuğu olarak ilk kez İstanbul'a geliyor). Şarkı sözü yazarı olarak en çok Joni Mitchell ve Sting'den etkilendiğini söyleyen Patricia Barber'ın şimdi de "Company" isimli bestesine yazdığı sözlere kulak verelim: **"Sıkılınca saatlerce MTV izlerim...veya cep telefonuma sarılırım...bir iki yabancı film de izleyebilirim eğer bunu yapmak "in" ise...canım mı sıkıldı, ver elini jazz kulüpleri, onlar çalar, ben gevezelik ederim, jazz hakkında pek bilmediğim yoktur, kültürel takılırım...."**

Patricia Barber'ın bu yaz İstanbul'a gelmesi bugüne kadar benim gibi, sadece albümleriyle yetinmek zorunda kalmış olanlar için büyük bir fırsat. Çünkü onun sahnede de iddialı biri olduğunu şu sözlerinden çıkarmak kolay: ***"Sahnedeyken dinleyicilerimi kaybetmek üzere olduğumu hemen anlar ve onları anında geri getiririm. Sahnede kendimi hep izleyicilerimden birine bir anahtar uzatır gibi hayal ederim. Bir kere o anahtarı aldı mı beni her yere takip edecektir çünkü. İşte bu hayal sahnede onlarla en mükemmel iletişimi kurmaya yönlendirir beni."***

Chicago'nun varoşlarında doğan Patricia Barber, Glenn Miller orkestrasıyla çalışmış olan saksafoncu Floyd "Shim" Barber'ın kızı. Annesi ise bir blues şarkıcısı. Patricia, 5 yaşındayken babasından piyano dersleri almaya başlamış. 4 yıl sonra da babasını kaybetmiş. Bunun üzerine kısa bir süre sonra ailecek Iowa'ya taşınmışlar. Iowa Üniversitesi'nde Klasik Müzik ve Psikoloji dallarında lisans eğitimi gören Patricia Barber'ı herşeyden çok ilgilendiren hep kitapları olmuş, ***"Odamdan hiç çıkmadan günlerce okuduğum olurdu"*** *diyor. Her ne kadar önceleri* ***"Jazz müzisyenliği akıllı bir kadının seçeceği bir meslek değil"*** dediyse de, sonraları ***"O her an yaratıcılığını dışa vurabilme, kendini ifade edebilme yeteneğine, özgürlüğüne, yani o müthiş doğaçlama hadisesinin cazibesine daha fazla direnemezdim"*** diye fikrini değiştirerek, mezun olur olmaz Iowa'daki jazz kulüplerinde garsonluk yapmaya başlamış, buralarda çalan müzisyenlerden mümkün olduğunca çok şeyler kapmak uğruna.

Bu hedefe baş koyarak Amerika'nın jazz müziği kapitollerinden Chicago'ya taşınan Barber yıllarca çeşitli yerlerde çalmış, söylemiş, ama karşılı-

ğı hep hayalkırıklığı olmuş. ***"Eleştirmenler yıllarca beni yerden yere vurdu"...*** Ta ki 1989'da "Gold Star Sardine Bar" da kendisine haftada 5 gece çalacağı bir iş bulana kadar. Bunu da aynı yıl babasının adına kurduğu "Floyd" plak şirketinden çıkardığı "Split" isimli ilk albümü izlemiş. Çok fazla ses getirmeyen bu çıkıştan sonra 91 yılına kadar sessiz kalmış Barber. Hatta bu yılın ilk 6 ayı kulüpteki işini de bırakarak kendini inziyaya çekmiş, ***"İşimin ilk %50'si ilham aramaktır, kalan %50'si ise bunu dinleyicilere aktarabilmek."***

1992 de ise "A Distortion of Love" geldi. Bu albümü onun bundan sonra günümüze dek vazgeçmeyeceği plak şirketini bulmasına aracı oldu. Albümü çıkarırken, o zaman bağlı olduğu plak şirketi tarafından sanatsal özgürlüğünün kısıtlandığını düşünen Barber, Chicago'da "Premonition" isminde bağımsız, küçük bir başka şirketle anlaştı. Ama bir tek şartla: sanatsal özgürlüğüne hiç mi hiç karışılmayacaktı. İstediği de oldu. Barber, bundan sonra artık hep bu şirketle çalışacaktı. "A Distortion of Love" da bir önceki albümü gibi belki Patricia Barber'ı daha geniş kitlelere duyurmaya aracı oldu ama rüştünü ispat etmesi 1994'te çıkardığı albümü "Cafe Blue" ile başladı. Ünlü gangster Al Capone'nin uğrak yeri "Chicago's Green Mill Jazz Club" ta kendine iş bulması da işte yine "Cafe Blue"yu çıkardığı zamanlara rastlar. Bu gelişme de Patricia Barber'ın kariyerindeki kilometre taşlarından biri olacaktır. ***"Burası da aynı plak şirketim gibi özgürce sanatımı icra ettiğim bir yer, gayet sıcak bir ortam. İçeri girip bir içki sipariş etmekle, benden bir parça istemek arasında pek bir fark yok. Bu kadar erişilebilir olmak beni uçuruyor doğrusu."***

"Cafe Blue" Patricia Barber'ın ilk önemli hamlesiydi. Diğer iki albümüne göre çok daha sade, gereksiz uzatmalardan uzak ve kendi bestelerine daha fazla yer verdiği bir albümdü bu. Bu albümün beni en etkileyen parçası olan B.B.King'in meşhur ettiği "The Thrill Is Gone", Barber'ın ses rengiyle mükemmel bir uyum içinde kotarılmış. "Cafe Blue"dan sonra Barber, Northwestern Üniversitesi'nde "Jazz Pedagojisi" bölümünde lisans üstü eğitimini tamamladı. Burda 20.yüzyıl kültürüyle ilgili dersler de alan Barber, 98 yılında çıkardığı "Modern Cool" albümünün, bu dersin doğurduğu bir sonuç olduğunu söylüyor ve bu konudaki hislerini yine çarpıcı bir şekilde "Postmodern Blues" isimli parçasına yazdığı şarkı sözleriyle dile getiriyor. Bu albümdeki 12 parçadan 8'i kendisinin. "Touch Of Trash" isimli, bu yazının başında sözlerinden alıntılar yaptığım etkileyici parçayla açılan "Modern Cool" ile Barber, ***"dinleyicilere bir çok şey birden vermek istedim"*** diyor,***"jazz, çağdaş klasik müzik, yalnızlık, kinizm, umut, aşk, seks, şiir..."*** "Love, Put On Your Faces" isimli parçasında Barber'a bir Gospel Koro'su eşlik ediyor, bu parçayı, albümü hazırlarken çok sevdiği ablasını kanserden kaybetmesi üzerine onun için bestelemiş. Ablası cenaze töreninde bir gospel korosunun bulunmasını istemiş, ama ani ölümü bu organizasyona fırsat tanımamış. Beste ve sözlerin uyarlanması kendisine, orijinal şarkı sözleri E.E.Cummings'e ve seslendirme de "Choral Thunder" korosuna ait... Barber, ablasının bu isteğini belki biraz geç, ama daha anlamlı ve kalıcı bir şekilde yerine getirdiğini düşünüyor. Ve "Companion". Her albümü bir eskisine kıyasla daha gelişmiş ve kaliteli olan Barber'ın son albümü de bu istisnayı bozmamış, bu her bakımdan onun çıkardığı en güzel albüm. Temmuz 1999'da Barber'ın hafta sonları çaldığı Chicago'nun sevilen jazz kulübü Green Mill'de canlı olarak kaydedilmiş "Companion". Süre olarak kısa bir albüm; 7 parçanın 4'ü yine Barber'a ait. Bu albümde insanın soluğunu kesen iki yorum var: Sonny Bono'nun "Beat Goes On" u ve Santana'nın ünlendirdiği Peter Green bestesi "Black Magic Woman". Barber, albümlerinde yer verdiği işte bu gibi pop yorumlarından dolayı, "safkan bir jazz'cı" mertebesine erişemedi bir türlü eleştirmenlerin gözünde. Barber'ın bunlara cevabı yeni albümüne koyduğu "If this Isn't Jazz" (=Eğer Bu da Jazz Değilse) isimli parçası oldu: **"Bu şey gerçek mi yoksa sahte mi?/Ya bu ses, ciğerlerimden gelen dumandan mı acaba?.../New York Times'a göre stilim çok fazla beyaz mı yoksa siyah mı?/Ritmi biraz daha karmaşık hale mi getirmeli yoksa böyle iyi mi?.../Bu jazz değilse/ bununla yetinmeniz gerekecek/ ta ki "gerçeği"ni yapana kadar..."** "Companion" da Hammond B-3 org çalan Barber'a eşlik edenlerin de başarıda payı oldukça fazla, Michael Arnopol basta, Eric Montzka ve Ruben Alvarez davul ve vurmalı çalgılarda ve özellikle John McLean gitarda harikalar yaratıyorlar. Los Angeles Times, Patricia Barber'ın pop coverlarını çalarken takındığı "ultra cool" tarzıyla bu parçaların anlamlarını özellikle çarpıtmak istediğinden veya onlara vermek istediklerinden daha farklı, cinsiyetle dalga geçen mesajlar yüklediğini yazıyor. Patricia Barber'ı bu sözler rahatsız etmiyor hiç. Gay Financial Network'un kendisiyle yaptığı bir röportajda ***"Doğru"*** diyor.***"Cinsiyetle oynuyorum adeta ve bu beni eğlendiriyor. "Black Magic Woman" buna çok iyi bir örnek. Parçayı Santana'dan dinliyorsunuz önce, sonra bir kadından, ama neredeyse aynı ses tonundan. Bu enteresan geliyor insanlara."*** Sonra yine "cool" bir şekilde dalgasını geçiyor: ***"Ama bu parçayla ilgili hala aklımı karıştıran bir mesele var. Santana bu parçayı söylerken "black" ve "magic" arasında bir virgül var mıydı yok muydu? Bu kadın zenci bir sihirbaz mıydı yoksa büyüleyici bir zenci kadın mıydı?"*** Laurie Anderson ve Suzanne Vega'dan Shirley Horn'a, Sheila Jordan hatta Bill Evans'a kadar nerdeyse benzetilmediği müzisyen kalmayan, ama bence hala en çok Cassandra Wilson'ı anımsatan Patricia Barber acaba hangi müzisyenleri severek dinliyor? Ortaçağ'dan günümüze kadar her besteci onu ilgilendiriyor. Dinlediği müzik konusunda ise sınırlaması yok gibi, The Cranberries, Morphine, R.E.M dahil olmak üzere. İlk etkilendiği müzisyenler arasında Joni Mitchell ve Flora Purim var. ***"Vokalistler konusunda araştırma yapınca gitgide daha seçici olmaya başladım"*** diyor, verdiği isimler ise bunu ispatlar nitelikte: "Shirley Horn, Leni Andrade, Sheila Jordan. ***"Bir de"*** diyor ***"Brezilyalı şarkıcıların tarzı çok etkiliyor beni"***. 40'lı yaşlarını süren Patricia Barber'ın müzikal serüveni belki epey bir zaman dikenli bir yol üzerinde seyretmiş ama sonra da nerdeyse toplamadığı ödül kalmamış: Downbeat Dergisi Uluslararası Eleştirmenler Anketi'nde "Ümit Veren Kadın Jazz Vokalistleri" kategorisinde birinci seçilmiş. "Cafe Blue" albümü CD Review tarafından "En İyi 10 Vokal Jazz Albümü" arasına girmiş. Aynı albüm bu sefer Chicago Tribune tarafından "Yılın En İyi Albümü" seçilmiş. Stereophile Dergisi ise bu albümü "Ölünesi Albüm" statüsüne layık görmüş. Sonra çıkardığı albümleri "Modern Cool" ve "Companion" ise Billboard Caz Listesi'nde ilk 10'a girmeyi başarmış. Bunların yanısıra, Chicago Sun-Times, JazzTimes, Chicago Magazine, Gavin Report ve benzeri kuruluşlar ondan ve albümlerinden hep övgüyle sözetmişler.

Patricia Barber şu aralar, Ekim 2000'de piyasaya sürmeyi düşündüğü ve sadece jazz standartlarını çalacağı bir albüm için stüdyoda çalışmakla meşgul. Bunun hemen arkasından ise ağırlıklı olarak kendi bestelerinden oluşacak bir albüm çalışması daha var. Ama projeleri arasında onu en heyecanlandıran ismini "Cafe Blue" koyacağı bir jazz kulübü açmak. ***"İnsanların sadece beyinlerine değil, ruhlarına hitap edecek müzik dinlemeye ihtiyaçları var. Bir müzikten "etkilenmek" başka, o müziğin "içimize işlemesi" başka. Müzik dediğin, bizleri apansızın hiç tahmin etmeyeceğimiz bir yerden vurmalı bence. Geceleri kulüpte çalarken bazen izleyicilerimin yüzlerine bakıyorum. Genelde gördüğüm koca bir boşluk ne yazık ki. Ürkütücü belki ama gerçek bu. Onların "sanat" a ihtiyaçları var, hem de damardan! Jazz onların bu ihtiyacını giderebilir, aradıkları neyse bulmalarına yardımcı olabilir. İşte bu yüzden bir kulüp açmak istiyorum."*** "Diva" enflasyonu yaşadığımız şu günlerde Patricia Barber müziği, tarzı, sesi, şarkı sözleri ve kişiliğiyle gerçekten de bir "Anti-Diva" değil mi? Hem de damardan?

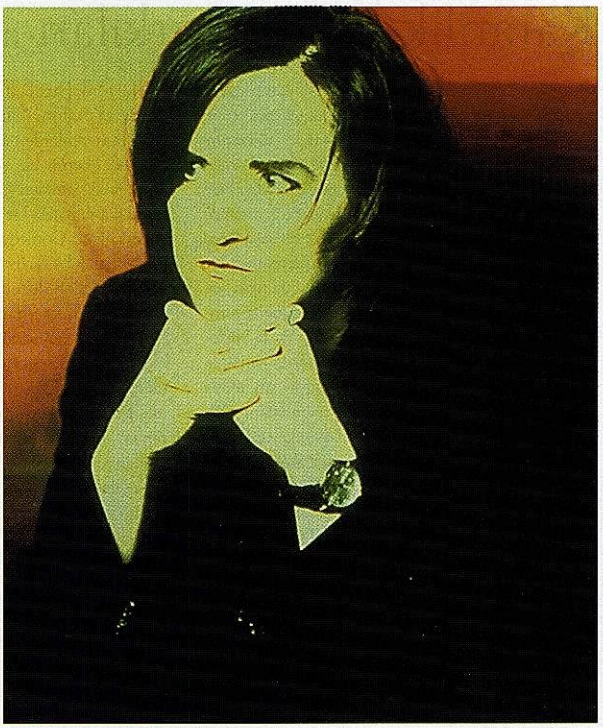

Jazzland bağımlısı olmak (8 Temmuz, Roxy)

Raife Polat raifepolat@garanti.net.tr

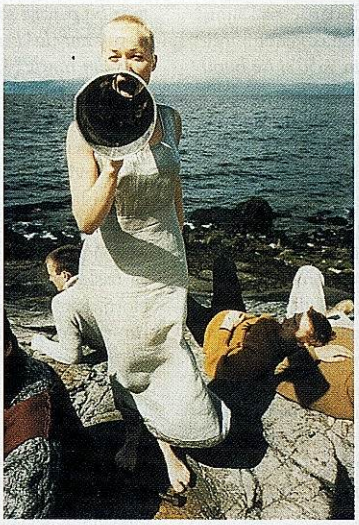

Eivind Aarset, Jon Balke, Sidsel Endresen, Audun Kleive, Eldbjorg Raknes, Elin Rosseland, Bugge Wesseltoft ve Wibutee.Muhtemelen bu müzisyenlerin çoğunu tanımıyorsunuz. Hepsi Jazzland Records çatısı altında. Solo albümlerinin yanı sıra güçlü işbirlikleriyle Kuzey'in sesini dünyaya duyurmakla meşguller. Son yıllarda İstanbul Jazz Festivali sayesinde seslerini biz de 'canlı' olarak duyabildik. Özellikle Bugge Wesseltoft -kendisi Jazzland'in kurucuları arasında- pek çok müzik meraklısının gönüllerini fethetmeyi başardı. Zaten ondan sonra koptu olay. İnsanlar Jazzland'lilerin bağımlısı haline geldiler. Evlere Nils Petter Molvaer, Bugge Wesseltoft, Wibutee CD'leri girer oldu.

"Duyduğunuz sadece caz mı ya da rock veya tekno mu? Yanıt hem evet hem hayır. Gerçekte tamamen ilgisiz bir müzik." Bugge Wesseltoft müziğini bu şekilde tanımlıyor. Bu tanımlama Jazzland sound'u için de geçerli aslında. 1998 yılında, zaten birlikte üretmeye alışık müzisyenler, üretimlerini Jazzland etiketiyle (dağıtımını Universal yapıyor) yayınlamaya başladılar. 2000 başında çıkan "Jazzland Remixed" adlı albüm, en gözde single'ların, yine kendilerince yapılmış remix versiyonlarıyla Jazzland sound'uyla tanışmak isteyenler için iyi bir seçenekti. Albümde yer alan Wesseltoft imzalı on iki dakikalık şaheser "Fast Forward", "You Migth Say"in -Sidsel Endresen'in eşsiz vokaliyle "Sharing" albümünün en can alıcı parçası olarak tarihe geçti- iki ayrı remix'ini bile gölgede bıraktı. "Jazzland Remixed"in yayınlanmasını takip eden günlerde Bugge Wesseltoft'un bir kez daha Babylon'da karşımıza çıkması ise ilaç gibiydi. Akustik piyano ile çıktığı yolda synthesizer ve bilgisayar ile tanışarak onları da müziğinin değişmez aletleri arasına sokan Bugge, 1996 yılında çıkardığı "New Conception of Jazz" ile hem ülkesi Norveç'te hem de dünya müzik sahnesinde bir anda odak noktası oldu. Norveç jazz sahnesini Amerikan jazz sahnesinden çok daha modern ve heyecanlı bulan Bugge, 1998'de çıkardığı "Sharing"in, biraz daha yumuşak ve paylaşımcı yapısıyla müziğinin derinliğini çok daha iyi yansıtıyordu.

Aynı yıllarda Nils Petter Molvaer (trompet) de "Khmer" ile ortalığı birbirine katıyordu. "Khmer" farklı olarak Hint mistitizmine de kucak açmıştı. Jan Garbarek'in daha çağdaş şekliydi sanki. Sonuçta hepsi kendi aletleri ve onların çevresinde yol alıyorlardı. Bugge piyanosunun, Eivind Aarset gitarının, Sidsel Endresen sesinin peşinden giderek yeniye ulaşıyordu. Aarset'in bu yıl çıkan ilk solo albümü "Electronique Noire", rock'n'roll'un geleneksel çizgisinden yola çıkarak, Aarset'in hikayesini anlatıyordu örneğin. Ortaya çıkan klasik bir rock'n'roll albümü değildi doğal olarak, bilgisayar destekli, diğer müzisyenlerin yaratımlarını da kapsayan ama çatısı gitar üzerine kurulmuş yeni bir sesti. Aynı şekilde insan sesinin potansiyelini araştıran bir çalışma içine giren Sidsel Endresen, Eldbjorg Raknes ve Elin Rosseland, ESE adını verdikleri gruplarıyla, 1996 yılında Norveç'te yapılan Voss International Jazz Festival'de mükemmel bir performans sergiliyordu. Grubun ilk albümü "Gack!" de '99 Mart'ında yayınlandı. Çalıştığı müzisyenlerin albümlerine sanki sihirli bir değnekle dokunurmuşçasına farklı bir ses katan Sidsel Endresen'in ilk solo albümü ise sonbaharda çıkacak. Bakarsınız seneye de Sidsel'i ağırlar İstanbul! Çünkü bu yıl da Kuzeylilere kayıtsız kalmayarak, Wibutee'yi buluşturacak bizlerle... 1997'de Wetle Holte (davul, perküsyon, sampling), Hakon Kornstad (sax,flüt) ve Per Zanussi (akustik bas) bir araya gelerek Triangle adı altında çalışmaya başladı. Üçlüye tuşlu çalgılarda Erlend Skomvoll ve vokalde Live Maria Roggen'in eklenmesiyle Wibutee Sound adını verdikleri bir üretim içine girdiler. Triphop, dub, blues ve oryantal müzikten etkilenerek, karanlık renkler yakaladıkları müziklerinde, drum'n'bass vuruşları ve free jazz havası yoğundu. Ortaya çıkan Wibutee sound'uydu. Geçen yıl çıkan "Newborn Thing" adlı albümlerinden sonra hızlı bir konser akışına giren Wibutee, konserlerde daha spontan ve iletişime açık bir biçem sergileyerek, kendilerini geliştirmeyi de ihmal etmiyor. Roxy'deki performanslarının da aynı çizgide ilerleyeceği düşünülürse, keyif dozu yüksek olacağını kestirmek güç değil. Son olarak, Jazzland etiketiyle yayınlanan albümlerin büyük çoğunluğunun ülkemizde de piyasaya sürüldüğünü söylemek istiyorum. Konserlerde doğaçlama takılmayı seven bu müzisyenlerin, albümlerinden de en az konserleri kadar keyif alacağınız garanti. Sıkı bir müzikseverseniz, jazz'dan feyz alarak sergilenen bu inanılmaz yaratıcılığa kayıtsız kalamazsınız zaten.

Ute Lemper:

Karanlık kabare şarkıları (14 Temmuz, Lütfi Kırdar)

Öncelikle bir Brecht ve Weill takipçisi/yorumcusu. Fransız şansonları diğer ilgi alanı. Dansçı, tiyatro ve sinema oyuncusu. Teatral konserleriyle dünyanın en önemli kentlerinin, en önemli salonlarında hayranlarıyla buluşuyor. (Birkaç yıl önce de Tiyatro Festivali'nde İstanbul'a konuk olmuştu.) Biraz uzağında durmanıza neden olabilecek soğuk bir güzelliğe, delici bakışlara sahip. Ama öyle bir karizması var ki, ona kapılmamanız mümkün değil. Sesi de tıpkı görüntüsü gibi. Hep mesafeli ama büyülenmenize engel değil. Ondan tek bir şarkı dinleseniz ya da bir fotoğrafını görseniz -klibini izlediyseniz hiç şansınız yok- sahnede nasıl olacağının hayaliyle yaşamaya başlarsınız. Ve Jazz Festivali bir kez daha İstanbullulara bu şansı veriyor. Gönül Açıkhava'da dinlemek isterdi onu ama Lütfü Kırdar'da çıkacak karşımıza. Üstelik, elbetteki Weill'dan vazgeçmediği ama Nick Cave, The Divine Comedy, Elvis Costello, Tom Waits, Philip Glass, Scott Walker gibi müzisyenlerin şarkılarını seslendirdiği, son albümü "Punishing Kiss"den parçalarla... Klasik müziğin önde gelen plak şirketlerinden Decca ile çalışan Ute Lemper, önceliği klasik eserlere -Weimar Cumhuriyeti repertuvarı, kabare şarkıları, şansonlar- verip, hayalindeki çağdaş sese sahip albümü yapmayı hep geciktirmiş. Derken Londra'daki South Bank çağdaş kültürü prodüktörü, Flux Festivali ve Meltdown'ın yönetmeni David Sefton, "Punishing Kiss"e katkıda bulunan müzisyenlerden Ute için şarkı yazmalarını istemiş. Ve hepsi bir şekilde performansına sahne olup, takdir ettikleri Ute için çalışmayı kabul etmiş. Hatta bazıları tek bir şarkı yerine üç şarkı vermiş. (The Divine Comedy, Elvis Costello). Divine Comedy'den Joby Talbot, Tom Waits ve Scott Walker'ın parçaları dışında tüm eserleri Ute ile birlikte düzenlemiş. Orkestranın tüm elemanları yaratıcı sürece katkıda bulunmuş. Tüm bu çalışma Ute'nin hayalinin bile ötesine geçip ve onu çok mutlu etmiş. Gerçekten de "Punishing Kiss" benzersiz bir çalışma. Bir yanda pop'tan avant-garde'a müzik dünyasının en önemli isimleri, bir yanda sonuna kadar hissedilen kabare kokusu -biraz karanlık bir kabare doğal olarak- bir yanda müthiş düetler -Divine Comedy'den Neil Hannon ile bir Weill klasiği "Tango Ballad" ve yine Neil Hannon ile "Split". Albümün tümü teatral bir atmosfere sahip, Ute sesiyle yaratıcısının isteği doğrultusunda istediği gibi oynuyor. Bazen kırılgan, bazen çıldırmanın eşiğinde... Doğal olarak "Punishing Kiss", Ute'yi yalnız tiyatro çevresi ve kabare geleneği takipçilerinin ya da sıkı sinemaseverlerin -Peter Greenaway'in "Prospero's Book"u, Robert Altman'ın "Pret A Porter"ı, Norman Jewison'un "Bogus"u oynadığı filmlerden bazıları- çok dışında bir kitleyle de buluşturacak. O ne oyunculuktan, ne solo teatral konserlerden, ne Kurt Weill ve Breht'ten, ne söylemekten çok keyif aldığı Edith Piaf ve Marleen Dietrich şarkılarından vazgeçmeyecek. Ama kazandığı yeni dinleyici/hayran kitlesinin de onun peşini bırakmayacağı kesin artık.

Mich Gerber; Kontrabas'ın sınırsızlığı (10 Temmuz, Babylon)

Hep aynı temadan kaynaklanan hüzünlü bir atmosferi var müziğin. Dalga sesleri dahi götürmüyor başka yerlere dinleyeni, tam tersi o hüznü yoğunlaştırıyor.

İlk albümü "Mystery Bay"ı (1997) dinlemedim ama "Amor Fati" bu duyguları çağrıştırıyor insanda. Klasik müzik eğitimi aldığı halde bu dalda yoğunlaşmayıp, enstrümanıyla (kontrabas) neler yapabileceğini merak ederek, araştırmaya başlayan İsviçreli Mich Gerber, bazı tiyatro eserlerine yazdığı müzikler ve solo çalışmaların ardından, festivallerde ve rave ortamlarında sıkça görülmeye başladı. İsviçreli davulcu Gert Strauble ile yaptığı ilk albümüyle müzik dünyasının dikkatini çekmeyi başaran Gerber, klasik eğitimini çağdaş ritimlerle buluşturarak, melodiyi sample'larla zenginleştirerek, kolay dinlenen, saf fakat etkisi derin bir müziğe imza atıyor. Mart ayında İsviçre'de yayınlanan "Amor Fati"de, Mick Gerber, davulda Marco Agovino ve albümün yapımcılığını da üstlenen Gert Strauble ve DJ Dustbowl ile çalışmış. Albüme bazı parçalarda dahil olan İngiliz vokalist Imogen Heap, sesiyle farklı bir etki yaratıyor. Jazz Festivali kapsamında Babylon'da tek konser verecek olan Mich Gerber'i aynı ekiple ağırlayacak Festival. Yeni seslere meraklıysanız, Mich Gerber'i keşfetmenizde yarar var.

İllüstrasyon: Mehmet Bayraktar

Christian McBride: basın yeni adı (5-6 Temmuz, Roxy)

Biraz funk, biraz R&B, biraz folk... Hepsini jazz potasında eritip, ortaya dinamik bir müzik çıkarıyor Christian Mc Bride. Enstrümanına (kontrabas) hakimiyetinin yanı sıra, özellikle 1998 yılında çıkardığı "A Family Affair" adlı albümündeki beste ve sözlerle bu yönünün de sağlam olduğunu kanıtladı. 60'ların, 70'lerin pop şarkılarının armonik yapısına hayran olan genç müzisyen, o yıllarda yapılan parçaları, Stevie Wonder'ı, Sly Stone'u, Earth, Wind & Fire'ı dinliyor ve kendi müziğinde de böyle bir yapı oluşturmaya çalışıyor.

Eleştirmenlerin Charlie Mingus'tan beri en ümit veren basçı olarak gördükleri Christian Mc Bride, henüz üç solo albüme imza attı (ilk ikisi "Gettin' To It" ve "Number Two Express".) Ancak Chick Corea, Katleen Battle, Bob James, Chaka Khan, Diana Krall, Pat Metheny, Wayne Shorter, Wynton Marsalis gibi ustalarla ve Joshua Redman, Nicholas Payton, Mark Whitfield gibi genç kuşak müzisyenlerle pek çok konser ve kayıt gerçekleştirdi. Bir başka uğraşı da Berklee'de ders vermek. Çünkü yeni jazz dinleyicisine kendi müziğini sergilemeyi istiyor. İstanbullu jazz dinleyicisi, Christian Mc Bride Band'in (piyanoda Shedrick Mitchell, saksofonda Ron Blake, davulda Rodney Green) ritmik müziği eşliğinde Roxy'de iki gece geçirecek. Özellikle Festival'in ikinci gecesi Açıkhava'da Mingus'u andıktan sonra iyi bir seçenek oluşturacak Mc Bride konseri.

John Nugent; Festivale katılan müzisyenleri biraraya getiren saksofoncu (11, 12, 13 Temmuz, Roxy)

John Nugent ismi, bizim jazz'cılarımızın yaptığı çalışmaları izleyen okurlarımız tarafından biliniyor. Önder Focan'ın (Yıldızların Altında) Beneath The Stars'daki saksofoncu, geçtiğimiz yıllarda Cafe Gramofon'da da bir hafta boyunca bir programla İstanbullu jazz izleyicisiyle tanışmıştı. Bu kez festivale özel bir projeyle katılıyor John Nugent. 1982'de Francis Xavier Üniversitesi Jazz bölümünden mezun oldu. Woody Herman Orkestrası'nda iki yıl çalıştı. Ardından Ella Fitzgerald, Tony Bennett, Mel Torme, Rosemary Clooney, Buddy DeFranco, Clark Terry, Mel Lewis ve Jim Hall ve pek çok büyük isimle çalıştı. Uzun yıllar side-man olarak çaldıktan sonra kendi adına ilk albümü Did I Tell You'yu 1994'de kaydetti.

İstanbul Jazz Festivali çerçevesinde belki de en keyifli geceler Roxy'de John Nugent'ın Türk ve Amerikalı müzisyenleri toparlayarak yapacakları jam-session'lar olacak. Açıkhava'dan çıkıp, konser sonrası bu kez kendileri için çalacak olan müzisyenleri John Nugent house band karşılayacak. Sonra olacakları ise hep birlikte göreceğiz.

Mingus Big Band (6 Temmuz, Açıkhava)

Ahu Ünalp ahujazz@gotmail.com

Büyük bascı ve kompozitör Charles Mingus 1979'da öldüğünde gerisinde çok büyük bir repertuar bıraktı. Mingus Big Band'in 14 grup üyesi ve 100'ü aşkın çok değerli müzisyen tarafından, eşi Sue Migus'un önderliğinde bu repertuarın hepsi organize edildi. MBB, Steve Slaggy, Ronnie Cuber, Jack Walrath ile birlikte 1971'den beri her perşembe gecesi konserler vermektedir. Mingus Big Band, başta NewYork, Chicago, Boston, Washington D.C, San Fransisco, Los Angeles, Atlanta ve Minneopolis olmak üzere Amerika'nın bir çok yerinde büyük seyirci kitlelerine müzik yaptı. Londra'da Barbican, Amsterdam'da Concertgebouw olmak üzere Avrupa'daki her büyük jazz festivalinde yer aldılar. Japonya, Almanya, Brezilya, İtalya ve Amerika televizyonlarıyla Chicago ve Detroit jazz festivallerinden canlı olarak büyük kitlelere ulaştılar. Washington D.C'deki Bilim ve Sanat Akademisinden aldığı ödülü kutlamak üzere 1997'de MBB büyük bir konser verdi. Hem Jazz Times hem de Down Beat eleştirmenleri ve okuyucuları MBB'i en iyi big band seçtiler ve Haziran 1999'da New York Jazz Ödülü (Bell Atlantic Sponsorluğunda) hem "Best Big Band" hem de "Best Touring Band" ödüllerini Mingus Big Band'e layık gördüler. Mingus Big Band'in piyasada bulunan 5 albümü de Dryfus imzalıydı. "Gunslinging Bird" albümü 1996 Grammy Ödüllerinde "Best Large Ensemble Jazz Recording" dalında aday gösterildi ve hakettiği bu başarıyı "1996 Naird Indie" ödüllerinde "Best Mainstream Jazz Recording" ödülünü de kazanarak pekiştirdi. "Live in Time" Ocak 1997'de piyasaya sürüldü, bu albüm de Grammy Ödüllerine aday gösterildi. Son çıkan albümleri "Blues & Politics" Mingus'un politik düşüncelerinden bir kaç parçaya değinmekle kalmayıp aynı zamanda müziğinin kalbinde blues olduğunun da göstergesidir. Bu son albümü sayesinde Mingus Big Band'den Jazz Times Dergisi yazarları "The Smokingest Big Band on the Planet" olarak bahsediyorlardı. 20.y.y Amerikan müziğinin en önemli isimlerinden biri olan Charles Mingus, usta bir bascı olmakla birlikte, iyi bir piyanist ve bestecidir. 1922'de Arizona'da doğan Mingus'un müzikten etkilenmesi kilise gruplarında ilahi söylerken başladı. Henüz 8 yaşındayken radyo programlarında Duke Ellington dinlerdi. İlk profesyonel deneyimi 1940'larda Louis Armstrong, Kid Orry, Lionel Hampton ile turneye çılkmasıydı. 1950'lerde NewYork'a yerleşti ve ünlü müzisyenlerle birlikte çalmaya başladı (Charlie Parker, Miles Davis, Bud Powell, Art Tatum, Duke Ellinton gibi). Bası onun gibi çalan çok az müzisyen vardı çok kısa bir sürede bu alanda en iyilerinden biri olmuştu. 50'lerin ortasında kendi plak firmasını kurdu. Artık yaptığı müziği kendi kaydedebiliyordu. Mingus aynı zamanda genç jazz'cılara ve bestecilere yeni işlerinde kendi stüdyosunu kullanmalarına izin veriyor ve onların tüm haklarını koruyordu, bunu yasal duruma getirmek için ise bir Jazz Workshop kurdu. Mingus daha sonra kendini Avant-Garde müziğe verdi bu yolda ilerledi. Onun kayıtları inanılmaz bir yaratıcılkla karşımıza çıkıyor.

Albümlerinden bazıları; Pithecan Tropus, Erectus, The Clown, Tijuana, Moods, Mingus Dynsty, Mingus Ah Um, The Black Saint and the Sinner Lady, Cumbia and Jazz Fusion ve Let My Children Hear Music idi. Colombia, Atlantic ve Impulse ile yüzü geçkin albüm yaptı. "Half-Mast Inhibition" isimli ilk konçerto parçasını 17 yaşındayken yazdı, tabi o zamanlar kayıt yapamamıştı, fakat tam 20 yıl sonra 22 kişiden oluşan Gunther Schullen idaresindeki orkestra ile kayda girdi. 1955'deki Creative Arts Brandeis Festival'de "Revalation"ın sunumunda jazz ile klasik ögelerin son derece uyumlu bir şekilde bir arada olması, Mingus'a o günden sonra en önde gelen bestecilerden biri olduğunu ispatlamasını sağladı. Charles Mingus 1971'de Slee Chair Music Ödülünü kazandı. NewYork Bufallo'daki State University'de kompozisyon dersleri vermeye başladı. Aynı yıl Beneath the Underdog isimli otobiyografisi Knopf tarafından yayımlandı ve şu an Vitage'dan alınabilir. Mingus; Smithsonian Institude ve Gugenheim Foundation tarafından milli yetenek olarak kabul görmüştü. Yine Yale University tarafından onur ödüllerine layık görülmüştü. Mingus'un yaptığı müzikten Alvin Ailey Bale Grubu tarafından kareografilerde kullanıldı. Ayrıca 1972 yılında Robert Joffrey Bale Grubu "Mingus Dances" isimli bir program düzenlediler. Mingus Avrupa, Japonya, Kanada, Güney Afrika ve A.B.D'de bir çok sayıda turnelere çıktı. 1977 yılının sonunda Amyotrophit Lateral Sclerosis adında ayrıca Lou Gerig hastalığı da denen bir sinir hastalığına yakandı. O yıllarda kağıda müzik yazamıyor, piyanoda beste çıkaramıyordu. Tekerlekli sandalyeye mahkum olmuştu, son eserini bir teybe kaydetti. 1960'lardan ölümü olan 1970'lere kadar Mingus Amerikan müziğinin önde gelenleri arasında yer aldı. Ona yetenekleri hakkında soru sorulduğunda Mingus bas gitar konusundaki yeteneğini çok çalışmanın bir sonucu olarak değerlendiriken; beste konusundaki yeteneğinin allah vergisi olduğunu söylüyordu. 05.01.1979'da Meksika'da öldü ve külleri Hindistan'daki Ganj Nehrine döküldü. Hem New York hem Washington D.C ölümünden sonra onu "Charles Mingus Day" ile onurlandırdı. Ölümünden sonra Milli Yetenek Akademisi Mingus'un kazandığı tüm ödülleri içeren bir vakıf kurdu ve bu kuruma "Let My Children Hear Music" adını verdiler. Mingus'un tüm eserlerini içeren bir mikrofilm New York Halk Kütüphanesinin Müzik Departmanına verildi. 1993'te Kongre Kütüphanesi onun ödüllerini, albümlerini, fotoğraflarını ve orijinal eşyalarını jazz tarihinde ilk olarak biraraya getirdi. Eylül 1995'de Amerika Posta Servisi Charlie Parker, Thelonious Monk gibi diğer büyük jazz ustalarının da bulunduğu pul serisine Charles Mingus'un pulunu da ekledi. 1997'de Grammy Ödülleri töreninde NARAS ölümünden sonra Charles Mingus'a "Hayat Boyu" ödülünü verdi. Mingus Big Band, The Mingus Dynasty, Epitaph Orchestra ve Five Guitars Play Mingus'u içeren Mingus Band, Sue Mingus'un sanat yönetmenliği altında çalışmalrını gerçekleştirdi. Mingus'un en önemli eseri Epitaph 4000 mezur uzunluğunda ve çalınması iki saat süren bir eserdi, katalog çalışmaları sırasında keşfedilmişti. Bu parçanın enstrümantal birimleri kopyalandı ve kendi arasında parçalara bölündü. Gunther Schuller yönetmenliğinde 31 kişilik bir orkestra tarafından çalındı. Bu olay Mingus'un ölümünden 10 yıl sonra 03.06.1989'da Allice Tully Hall'de gerçekleşti, organizasyonu Sue Mingus yaptı. Mingus Epitaph eserini mezar taşı için yaptığını belirtmişti...

Dee Dee Bridgewater 16 Temmuz'da Açıkhava'da

Yapı Kredi Sanat Festivali 2000 kapsamında Dee Dee Bridgewater 16 Temmuz Açıkhava'da konser verecek. Grammy ödüllü müzisyen Ella Fitzgerald'ın şarkılarıyla büyüdü. Onun sanatsal gücünden etkilendi. Son çalışması Dear Ella'yı onun anısına yaptı. Babası Booker Little, Charles Lloyd, George Coleman ve daha pek çok sanatçıya ders veren usta trompetçilerden biriydi. Dee Dee daha ilk gençlik çağında, önce tek başına, daha sonra bir üçlüyle sahneye çıktığında dinleyici üzerinde derin izler bırakacak performansa sahipti. 1994 yılında çıkan ve Grammy ödülüne aday gösterilen Love and Peace albümü etkisini gösterdi. Dee Dee'nin 1970 yılında, New York'ta dönemin en önde gelen gruplarından biri olan Thad Jones ve Mel Lewis önderliğindeki topluluğun vokalisti olarak sahneye çıkmaya başladı. Meslek yaşamının New York'ta geçen bu ilk yıllarına, Sonny Rollins, Dizzy Gillespie, Dexter Gordon, Max Roach ve Roland Kirk gibi devlerle birlikte verilen konserler ve plak çalışmalarının yanısıra Norman Conners, Stanley Clarke ve Frank Foster'la yapılan çalışmalar onu Lady Day (Billie Holiday'in yaşamını anlatan müzikal)'deki performansıyla "En İyi Kadın Oyuncu" dalına aday olmasına kadar getirdi. Müzikal oyunculuğundaki başarılardan sonra jazz kulüplerine geri döndü. 1987'de kaydettiği Live in Paris'den sonra Dee Dee -A Tisket A Tasket, Midnight Sun, My Heart Belongs To Daddy, Dear Ella, Mack the Knife peşisıra geldi. İstanbul'a birlikte geleceği grubundan henüz haberimiz yok ama, kimlerle gelirse gelsin, aşağı yukarı nasıl muhteşem bir performans bizi bekliyor biliyoruz.

Jazz Çalabilmek

Derleyen: Ahmet Emin Akyavaş

İllüstrasyon: Mehmet Bayraktar

Jazz çalabilmek hiç kolay olmayan uzun yorucu bir maratondur. Örneğin; jazz müziğinin en önemli unsuru ve vazgeçilmez öğesi olan emprovizasyon ya da doğaçlama yapılırken icra edilen eserin armonik yapısını sabit tutmak ve eserin karakterini bozmamak esastır. Bunun en basit yolu eserin akor sesleri veya melodisi üzerinde gezinmektir. Ancak bu da tam anlamıyla yeterli olmaz. Seslerin dizi içindeki hareket noktalarını tanımak ve bu konuda ön çalışmalar yapmak da gereklidir. Ama diğer taraftan jazz öğrenecek kişi iyi jazz çalmanın sadece yorulmaz bir çalışma ile elde edilebileceği sanısına kapılmamalıdır. O daha çok parmak yeteneğinin doğru kullanılmasıyla yansıtılan ritm, ezgi ve armoni zeminlerinde bazı yaratıcı dürtülerin içten gelen ve o anda uyduruluveren bir dışavurumdur. Onun tüm incelikleri öğretilemez. Çünkü jazz özgürlüktür, yeniliktir, değişikliktir, orijinallik, buluş kalıplardan kurtulma, zamanlama, deneylere açık olma, üretme, hayal gücü, beceri, ustalık kompozisyonudur. Bir başka deyişle zaman, zaman yanlış notaları doğru yerlerde kullanarak ve doğru cümleler kurarak kendini ifade edebilme sanatıdır. İyi jazz müziği icra edebilmek için çalanın hatırı sayılır derecede yaratıcı katılımını gerektirir. Son derece titizlikle notaya alınmış bir jazz parçası ya da bir düzenleme çalanın imgesel katılımı olmaksızın, yazıldığı gibi nota, nota çalınırsa donuk, yapay ve duygusuz tınlayacaktır. Doğaçlamada anlatım her zaman kaygısız, telaşsız, rahat ve kişisel olmalıdır. Bir başka deyişle gerçek anlamda çalabilmek herşeyden önce zihinde oluşmaktadır. Kağıt üzerinde yazılanlar küçük önemsiz ayrıntılardır.

Jazz müziğini bir tarafa bırakıp genel anlamda müziğin sıradan bilginin ötesinde yatan gizli bir dünyaya açılan pencere olduğu inancı Hristiyanlık öncesinin eski uygarlıklarında da yaygındı. Ortaçağda müzik eğitimi (uygulamaya yönelik olmaktan çok kuramsal bir bilim dalı olmuştur). Matematik, dilbilgisi ve belagatın yanında onur köşesinde yer alıyordu. Öyleyse müziğin hangi türü olursa olsun öyle hafife alınacak birşey değildir. Jazz müziğinde birçok formlar ve stiller olmakla beraber bunlar arasında ortak temel özellikler vardır. Bu tür temel özelliklerden biri müziksel manevraların tüm yapısını destekleyen ve temelini oluşturan sabit, sağlam bir ölçüsel nabız (pulse), belirgin bir tempodur. Bu nabız uzun tutulan sesler veya akorlar altında bile sezilebilmelidir.

Jazz çalabilmek için planlama, akıl her zaman parmakların önünde olmalıdır. Temel olarak sağlam bir ritimsel nabzın vazgeçilmez önemde oluşu gibi, tümceyi bütün olarak duyabilmek, biryere gidildiğini ve bitişte asıl ezgiye dönüldüğünü sezebilmek, kavrayabilmek de çok önemlidir. Diğer taraftan örneğin; piyanoda jazz çalarken sol el ne yapacak meselesi var? Çoğu piyanist sol elini yalnızca armonik ve ritmik destek veren, ya da bir noktalama işlevi gören yardımcı bir unsur olarak kullanmaktadır. Ama aynı sol el bunların dışında müzikal anlatıma tam anlamı ile ortak da olabilir.

Öğrenci gerektiği gibi hazırlanıp, doğaçlamada belli bir düzeye ulaştığında bazı çok bilindik parçaları bebop ve modern jazz tarzlarına dönüştürme girişiminde bulunabilir. 1950 yıllarında jazz ezgisi bebop eğiliminin yetenekli sanatçıları (Charlie Parker, Dizzie Gillespie ve diğerleri) sayesinde ek bir karmaşıklık kazandı. Akor sesleri ve hüzünlü (blue) notalar, Avrupa müzik geleneğinin geçit sesleri, alt ve üst işlemeler, 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl başlarının zengin kromatizmi gibi öğeleriyle bütünleşti. Çağdaş jazz figürlerinde bazen çoğu kez çok tonlu bir tat veren gerçek yürüyüş kullanılır. Jazz'da akorlar çoğu kez beklenmedik yollarla kullanılır. Örneğin; bazen bir dominant akoru, kökü triton uzaklıkta olan bir akor ile serbestçe değiş tokuş yapabilir. Kimi zamanda bir akor, kök sesi atılmış olarak çalınabilir. Bu partilemeler bazen biri diğerinden küçük ikili uzaklıkta bulunan notalarla yaratılan tınının kullanımını sağlar. Gerçekten de küçük ikili, modern jazz armonisinde en önemli aralıklardan birisidir. Jazz'ın başlangıç devirlerine baktığımız zaman enstrüman tekniği limitasyonu ve düşünce kısırlığı yüzünden bütün soloların aşağı yukarı paraphrase dediğimiz belirli bir melodi üzerinde çeşitleme (variation) şeklinde yürütüldüğünü görüyoruz. Tabii zamanla teknik ve düşünce tarzı gelişince melodik çeşitlemeler basit gelmeye başlamış ve gittikçe melodiden uzaklaşınca da soloları parçanın armoni dizisi üzerine inşa etmek fikri revaç bulmuştur.

Jazz Afrika'nın halk gelenekleri ve Avrupa'nın klasik öğeleri tarafından derinden etkilenen, gerçekte ise Amerikan olan bir müziksel anlatımdır. Onun çeşitli biçimlerinin yanısıra ragtime, blues, swing, bebop ve modern jazz'ı kapsayan stilistik görünümleri, ritimsel yeteneğin, teknik ustalığın ve doğaçlama becerisinin geliştirebileceği verimli bir zemindir. Bir müzik enstrümanına hükmetmek, jazz çalabilmek, onunla kendini ifade edebilmek onu çalan müzisyende olduğu gibi karşısındaki dinleyicide de inanılmaz duygu boyutları yaratır.

Jazz müzisyenleri yazılı notaları oldukça özgür bir biçimde yorumlayarak müziğe kişisel renk katarlar. Jazz çalmak, öğrenciye geleneksel öğretim yöntemlerinde pek rastlanmayan her çalışta parçanın tasarımını çeşitleme ya da değiştirme olanağı verir.

Dr. Jazz

René Macaroğlu
www.renemacaroglu.cjb.net
renema@teklan.com.tr

Sevgili Arkadaşlar

Bu ayki yazımızda isterseniz bir orkestra şefine surat buruşturtan '*kötü basçı*' tiplemelerini görelim:

1. Hamarat Bascı: Eşlik esnasında solistin arkasından bir solo-gitarcı gibi çalarak bol keseden vurduğu nota adedi ile orkestranın dengesini bozan basçı...

2. Beceriksiz Bascı: Eşlik esnasında doğru notaları çalmasına rağmen, ritmik olarak notaları yerlerine oturtamadığı için ritm seksyona 'köstek' olan basçı...

3. Fiyakacı Bascı: Ritm ve duygu olarak mükemmel çalmasına karşın, tamamen yanlış notalar 'patlatarak' orkestrayı kakofoniye sürükleyen basçı...

4. Şahsiyetsiz Bascı: Eşlik esnasında iyi ve doğru çalmasına karşın, solo atmasını beceremeyen ve eşlikçi zihniyetinden kurtulamayan basçı...

Bu hususlardan ders aldığımız takdirde, iyi bir bascının meziyetlerini şöyle sıralayabiliriz:
Eşlik esnasında daha basit, hatta tekdüze çalarak soliste destek olur, ritmik çalarak davulcuya destek verir, akor değişimlerini belirtmeye özen göstererek piyanist ve gitariste yardımcı olur; boşluk kalan yerlerde kısa melodik hareketlerle müziği süsler... Solo esnasında bir 'canavar' kesilerek aynen bir solo gitarcı gibi çalar, enstrümanın ince bölgelerine giderek sesini duyurur. Karşı sayfada **Pera Müzik Okulu**'ndaki deneyimlerimiz sonucunda hazırlanan **Modern Jazz Bass Method**'undan bir sayfa görüyorsunuz. **"http://renemacaroglu.cjb"** » adresine giderek '*Kendi Kendine Müzik Eğitimi*' bağlantısını tıklayarak bu kitabı posta ile veya Internet'ten direk indirerek alabilirsiniz. Profesyonel bir basçı tarafından çalınmış Jazz Standart'larının eşlik ve solo partileri özenle nota ve tablatüre dökülmüş, ayrıca çalışma kaseti ve MIDI dosyaları ilave edilerek tek başına çalışması kolay bir hale getirilmiştir. Bir hocayla çalışmak kaydıyla, bu metod yeni başlayanlar için de uygun bir seviyededir.

Yine, yukardaki Internet adresinden '*Dr.Jazz*' bağlantısını tıklayarak karşı sayfanın canlı bir şekide anlatıldığı **video filmini** anında seyredebilirsiniz. Konuyu iyi anlamanız için muhakkak tavsiye ediyorum. Fazla nota bilmeye gerek kalmadan, bir bascının en çok kullandığı notaları içeren belli kalıpları uygulayarak eşlik yapma imkanı sağlayan şematik bir bilgi karşı sayfada verilmiş. Eğer A,B,C,D,E,F ve G harflerinin bas gitarınızdaki yerlerini biliyorsanız bu kalıpları sap üzerinde kolaylıkla bulabilirsiniz. Ancak, sadece parmak, şekil ve diyagramlar kullanarak daha ileri müzikleri icra etmek mümkün olmadığı için, er veya geç nota okumak zorunluğu doğmaktadır. Bas anahtarını öğrenmenin bir yolu önemli notaların yerlerini porte üzerinde ezberleyerek işe başlamaktır: Orta Do 1.ci tel 5.ci perde, Kalın Do 3.cü tel 3.cü perde, Kalın 2 Mi 4.cü tel 0.cı perde ve bu anahtara Fa anahtarı dedirten Kalın Fa 2.ci tel 3.cü perde. Ancak müzik eğitimini kendi kendine başlatmek çok sakıncalı olduğu için, sağlam bir eğitimi olmayanların bir hoca ile birlikte çalışmalarını öneriyorum.

Lütfen bu yaz müzik dinlerken müzik setinizin bas frekanslarını biraz açmayı unutmayın. İyi tatiller.

BAS GITAR EŞLIK POZISYONLARI

4.TEL 1ci /2ci PARMAK

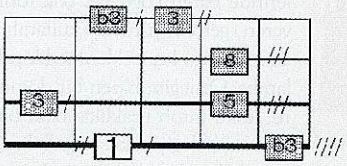

4.TEL 4cü PARMAK

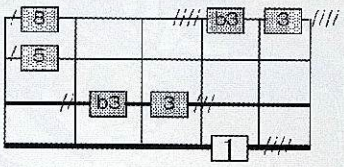

3.TEL 1ci /2ci PARMAK

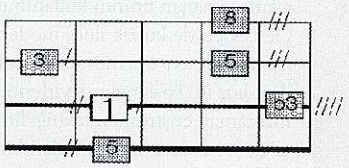

3.TEL 4cü PARMAK

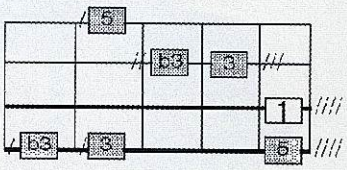

2.TEL 1ci /2ci PARMAK

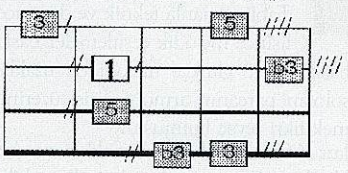

1.CI POZISYONDA NOTALAR

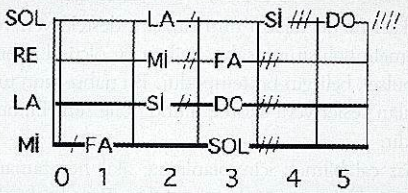

FA ANAHTARINDA NOTA OKUMAK İÇİN

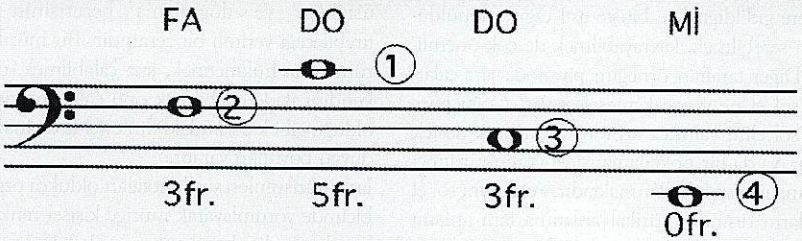

1) NOTAYI SANKİ SOL ANAHTARI GİBİ OKUYUNUZ.
2) YÜKSEK SESLE 3 ALFABE İNCEYE TRANSPOZE EDİP ÇALINIZ:
Örnek= Do-Re-Mi veya La-Si-Do....

KLİNİK

Jazz çalana ipuçları

Fatih Yanardağ ficy@hotmail.com

Interval'ler

Intervalin en iyi kelime açılımlarından bir tanesi bence, iki nota arasındaki uzaklıktır. Bir Intervali nota kağıdı üzerinde nasıl tanıyıp görebiliriz?

Bir interval başka bir deyiş ile herhangi bir parçanın başındaki ilk iki nota arasındaki aralıktır. Bir intervali ağzınız ile söyliyebilirseniz solo çalarken emprovize ederken size büyük kolaylık sağlar. Peki bu intervalleri nasıl çalışıp geliştirmeliyiz? Intervalleri en basit olarak en güzel görebileceğimiz ilk yer ve herşeyin başı olduğu gibi şüphesiz piyanodur; fakat sizin bir piyanonuz yoksa bile intervalleri kendi enstrümanınızda, (gitar, bas, keman vs) algılayıp, görüp çalabilirsiniz (davulcular mutlaka armoni etüdlerini bir piyano veyahut keyboard'un başında yapmalı). İntervalleri daima enstrümanınızın başında söyleyin, herhangi bir parça içerisinde geçen her türlü akorların içinde aralıkları duymaya çalışın. Bunun için parçalardaki melodileri ezberleyin ve ağzınız ile o aralıkları söyleyin ve enstrümanınız ile eşlik edin.

Intervallerin Çevirimleri

Enstrüman çalan her kimsenin intervallerin çevrimlerini çabuk yapabilmesi bir avantajdır; bir intervali çevirirken yaptığımız tek şey kök (alttaki nota) notayı diğer notanın üzerine yerleştirmektir veyahut tam tersi. Her zaman aklınızda bulunsun majör bir intervalin çevirimi minör olarak değişir, minör majör olur, tam 4'lü (perfect) tam 5'liye dönüşür; tam 5'li tam 4'lü olur, tritone (şeytan aralığı) yine tritone olarak kalır.

Şimdi şu iki nota arasındaki uzaklığa verdiğimiz interval kelimesinin, nota aralarındaki uzaklıklarına göre isimlerini öğrenelim:

Herhangi bir nota ile diğer notanın arasında tam bir ses var ise, bu aralığa majör ikili (major-second) deriz ve sembol olarak şöyle ifade edebiliriz: "M2". Herhangi bir nota ile bir sonraki nota arasında iki tam ses var ise, bu aralığa majör üçlü (major-third) deriz ve şu sembol ile ifade edebiliriz: "M3". Aslında şöyle de ezberliyebilirsiniz, majör aralıklar için "M", minör aralıklar için "m" kullanabiliriz. Herhangi bir nota ile diğer notanın arasında iki tam ve bir yarım ses var ise, bu aralığa tam dörtlü (perfect fourth) deriz ve "P4" ile sembolize edebiliriz.

Herhangi bir nota ile diğer nota arasına iki tam bir yarım ve bir tam ses gelirse, bu aralığa tam beşli (perfect fifth) deriz ve şu sembol ile ifade ederiz "P5".

Kök nota ile sonraki nota arasındaki aralık iki tam bir yarım iki tam ise, aralığın adı majör altılı(major-sixth) olur ve "M6" işaretini kullanırız.

Aynı şekilde bir nota ile diğer notanın arası iki tam bir yarım ve üç tam ses olursa, bu mesafeye majör yedili (major-seventh) deriz ve "M7" ile belirleriz.

Not:

Hepimizin sürekli aklımızda kalmış olan bir melodinin bir parçası vardır. Bu aralıkların isimlerini öğrenip daha zihinde kalıcı olması için kendimize ip ucu olarak yardım sağlamasında kullanabiliriz. Örneğin, eminim ki hepimiz İstiklal Marşının ilk iki hecesini ezbere biliyoruzdur.

Kork-Ma... Bu kelimedeki ilk heceyi "DO" olarak kabul edersek, ikinci hece "FA" olmalıdır. Yani bizim Milli Marşımızın ilk iki nota arasındaki aralık tam dörtlü aralığıdır. Yüzdeyüz aynı tınıyı elde etmeseniz bile ve bir başka tondan söylemiş olsanız bile, hiç önemli değil çünkü hangi tonda olursa olsun intervaller arasındaki dereceler bellidir ve isimleri hiçbir zaman değişmez. Bunun gibi aklınıza takılı kalmış olan ve bilinen tanıdık melodileri kafanızda hep uyarlayın. İntervalleri ilk kez öğrenirken size büyük kolaylık sağlar.

Örneğin: "All The Things You Are" Jazz Standart'ının ilk iki ölçü içersindeki ilk iki nota arasındaki aralığın ismi tam dörtlüdür. Bu şekilde birçok jazz standartlarını etüd etmeniz şüphesiz faydalı olacaktır. Şu ana kadar sadece majör intervallerini ve tam dörtlü ve beşlileri tartıştık. Şimdi geriye kalan diğer aralıkları inceliyelim.

a) Eğer bir nota ile diğer sesin arasında yarım ses fark var ise, bu intervale minör ikili (minor-second) adını veririz ve sembolize etmek için "m2" işaretini kullanabiliriz.

b) Herhangi bir nota ile bir sonraki notanın arasında bir tam bir yarım ses var ise, bu aralığa minör üçlü (minor-third) adını veririz.

c) Bir nota ile diğer notanın arasındaki mesafe iki tam bir yarım bir tam ve bir yarım ses ise bu aralığın adına minör altılı (minor-sixth) adını veririz ve "m6" ile gösterebiliriz. Bu arada minör sembolleri belirtmek için aynı zamanda da bir eksi çizgisini, "min" kısaltılışını, bemol işaretini ve bizim de kullandığımız gibi sadece küçük "m" harfini kullana bilirsiniz.

Örnek: (-3), (m3), (min3), (b3)....

d) Aralık eğer iki tam bir yarım iki tam ve bir yarım olursa, buna minör yedili (minor-seventh) deriz ve şu şekilde sembolize edebiliriz: "-7", "b7", "min7", "m7",...

Evet,şu anda intervaller hakkında temel olarak bilmemiz gereken bilgiler bu kadar. Şu ana kadar sadece inetervallerin majör ve minör türlerini tartıştık. Bunun dışında artmış, eksilmiş, tritone, unison, octave gibi daha farklı yapı, biçim ve aralıklar vardır.

Son Birkaç Çalışma İpuçları:

1) İnterval veyahut Solfej etüdlerinizi imkanınız varsa mutlaka piyano başında yapın.

2) İlk kez bir interval aralığını bastığınız zaman biraz bekleyin ve sonra algılamaya çalışın çünkü tınıın bir oturması ve sonradan tekrar yansıması söz konusu; o zaman aralığı daha iyi algılayabilirsiniz. Örneğin önce duyabileceğiniz en kalın sesi duymaya çalışın çünkü bu sizin kök-notanız olacaktır ve bunun üzerine diğer notayı kurmaya çalışın.

3) Mümkünse her aralık için kafanızda tınısı ile ilgili bir terim yaratın. Bu size intervali algılamaya çalışırken yardımcı olabilir. Öreneğin, tam5'li aralıklar çok güçlü aralıklardır sound olarak ve oturmuş bir kök havası vardır. Bu nedemek? mesela tritone aralığı oturmaktan (duraklamaktan) ziyade çözülmek isteyen bir hava yaratır. Buna karşılık 1-5 (P5) aralığı daha belirgin, daha oturaklı tritone kadar gergin olmayan daha güçlü bir tınıya sahiptir. Bu şekilde kendi terimlerinizi yaratıp intervalleri algılamaya çalışırken kendinize sorular sorup size yardımcı olmasını sağlayabilirsiniz.

4) Çalmış olduğunuz veyahut herhangi bir parça içersinde duymuş olduğunuz akorların içindeki aralıkları duymaya çalışın ve bunları ağzınız ile söyleyin.

5) Herhangi bir parçada önde giden ister söz ya da melodi olsun, bunları kağıda döküp hecelere ayırın ve aralıkların isimlerini altlarına yazarak müzik ile beraber söyleyip eşlik edin. Örneğin İstiklal Marşında olduğu gibi, sözleri nota vuruşlarına göre hecelere bölün: Kork-Ma-Sön-Mez. (Do-Fa/Sol-La b=1-4/1-m2=Tam4'lü ve minör2'li).

6) İnterval veyahut Solfej etüdlerinizi mutlaka hergün en az 15-30 dakika çalışmanız size kesinlikle fayda sağlayacaktır. Mutlaka hergün çalışın.

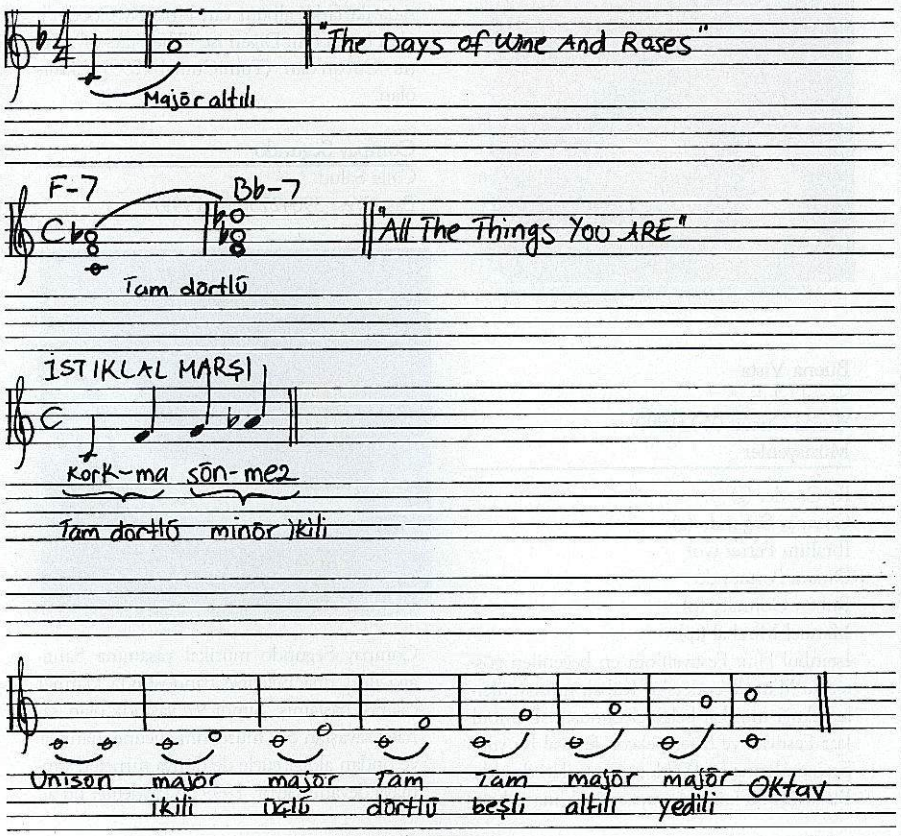

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**el** db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**sax**	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**fl**	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**ta**	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	**k**eyb	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**man**	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**wbd**	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**xyl**	xylophone

John Patitucci

Imprint

Concord Jazz 4881-2 (2000)

Müzisyenler

Chris Potter (ts, ss)
Mark Turner (ts)
John Beasley (p)
Danilo Perez (p)
John Patitucci (b, perc)
Horacio "El Negro" Hernandez (d, perc)
Jack DeJohnette (d)
Sachi Patitucci (kal)

John Patitucci bu kez bascılığından çok olağanüstü besteciliği ile önde bu çalışmasında. Parçalar tamamen salsa stilinde olduğu için çok heyecan verici. Besteleri seslendirmek için de olabilecek en iyi müzisyenlerle çalışmış. Keyifle dinleyeceğiniz bu albümü bütün jazz severlere ve özellikle de latin stili jazz'ı sevenlere hararetle öneriyoruz.

Buena Vista

Social Club

World Circuit 050 (1999)

Müzisyenler

Ry Cooder (g)
Compay Segundo (g)
Ibrahim Ferrer (vo)
Omara Portuondo
Ruben Gonzalez (p)
Manuel Mirabal (tp)

İstanbul Film Festivali'nin en beğenilen gösterimi Wim Wenders'in Kübalı müzisyenlerle çektiği müzikal belgesel olmuştu. İstanbul Jazz Festivali ve diğer pekçok festival bu yılki programlarına bu 90'lık müzisyenleri de aldı. Biz açılışı bu konserle yapacağız. Umarız hepsi de gelir. Kapanış konserini de yapacak olan Compay Segundo gitarist ve vokalist, Ruben Gozales 77 yaşında ve piyanist, 72'lik Kübalı Nat King Cole Ibrahim Ferrer, Ry Cooder'ın 1996'da Havana'yı ziyaretinden sonra yapmaya karar verdiği bu dökümanter çalışmayı oluşturan müzisyenlerden bazıları. Ama ne olur ne olmaz bence siz bu kaydı edinin ve konsere dinlemeden gitmeyin. Bu arada piyasada iki farklı albüm var, birisi Ry Cooder'lı olan bu albüm. Diğeri ise "The Stars of"; Tumi Cuban'dan (TumiCumab 099) çıkmış olan.

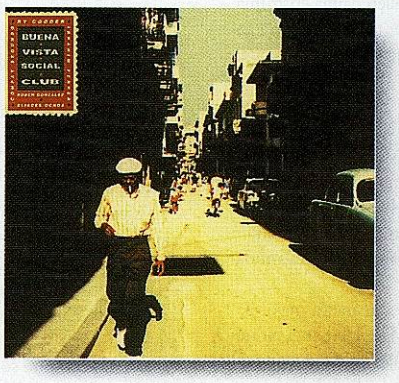

Compay Segundo

Calle Salud

East West 3984275832 (1999)

Compay Segundo müzikal yaşamına Santiago de Cuba Belediye bandosunda klarinet çalarak başlamış. Şimdi 92 yaşında olan sanatçı savaştan çok müziğinm gücüne inanıyor ve ondan aldığı güçle de dünya turneleri yapmaya devam ediyor. 1999'da kaydettiği bu albüm ise bize bu festivaller ve filmler nedeniyle ulaştı. Albümü dinledikten sonra gerçekten bu güce siz de inanıyorsunuz.

Nicholas Payton

Nick@Night

Verve 547 598 2 (2000)

Müzisyenler

Nicholas Payton (tp, flgh)
Tim Varfield (ss, ts)
Anthony Wonsey (p)
Reuben Rogers (b)
Adonis Rose (d)

11 Temmuz günü Açıkhava'da inanılmaz bir program var biliyorsunuz. Poppoo Quartet'in ardından Nicholas Payton big band. Albümün projesinde yer alan davulcu, piyanist ve saksofoncu da bu big band de yer alıyor. Bu albümden de parçalar yer alacak gibi görünüyor. O geceye hazırlık olarak bu albümü dinleyerek gitmekte fayda var.

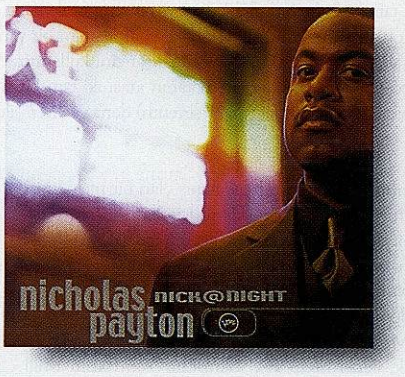

Michael Camillo & Tomatito

Spain

Universal 561 545-2 (2000)

Müzisyenler

Michael Camillo (p)
Tomatito (g)

Aslında gitar ve piyano birbirlerinin seslerini örten iki enstrümandır. Fakat jazz dünyasının büyük isimlerinden Michael Camillo ve Flamenko gitarın büyük ismi Tomatito yanyana gelince öyle olmuyor. Bu albümden de parçaların yer alacağını ümit ettiğimiz festival projesinde Camillo'nun triosuna Tomatito da katılınca 12 Temmuz'daki Açıkhava nasıl ola

cak bilemiyorum ama önce bu albümü dinleyiniz.

Jay Beckenstein

Eye Contact

Windham Hill 34 115212 (2000)

Müzisyenler

Jay Beckenstein (ts, ss)
Chuck Loeb (g)
John Patitucci (b)

Chieli Minucci (g, keyb, prog)
David Charles (perc)
Marcus Miller, Brian Dunne, Mark Egan, Will Lee, Fernando Saunders'in basda, Mino Cinelu'nun piyanoda, Omar Hakim'in davulda, Jason Miles'ın keyboard'da birer parça ile yer aldığı bir çalışma ortaya çıkarmış, Spyro Gyra'nın saksofoncusu Jay Beckenstein. 11 parçanın yer aldığı albümde sanatçının bestelerine ağırlık verilmiş.

Steely Dan

Two Againts Nature

Giant 74321 62190-2 (2000)

Müzisyenler

Donald Fagen (p, Rhodes)
Walter Becker (b, g)
Michael White (d)

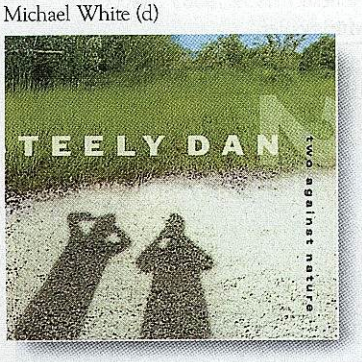

Gordon Gottlieb (perc)
Grupta ayrıca Michael Leonhart (tp), Lou Marini (ts), Chris Potter (ts), Jim Pugh (tb), Roger Rosenberg (bs) ile yer alıyor. Pekçok başka sanatçının da yer aldığı bu çalışma 80'lerin ünlü grubu Steely Dan'ın (grubun adının çağrıştırdıklarını edebiyatla ilgilenen okurlarımız William Burroughs'un romanından da hatırlayacaklardır) yirmi yıllık bir aradan sonra yaptıkları çalışmaları.

Larry Carlton

Fingerprints

Warner Bros. 47338-2 (2000)

Müzisyenler

Larry Carlton (g)
Vince Gill (g)
Kirk Whalum (s)
Vinnie Colaiuta (d)
Eric Darken (perc)

Larry Carlton, Crusaders grubunun kurucularından. Ayrıca bir zamanlar yukarıdaki yeni albümün sahipleri ikili ile de (Donald Fagen ve Walter Becker) ortak geçmişleri olan bir sanatçı. 10 parçanın yer aldığı bu yeni albümünde sanatçı kendi çalışmalarına, aranjmanlarına yer vermiş. 1996'daki Gift'den 4 yıl sonra yaptığı bu çalışma ile geçmiş günlerde aldığı saldırının yaralarını da atlattığını gösteriyor.

Flying Bulgar

Klezmer Band

Traditional Crossroads 4292 (1999)

Müzisyenler

Daniel Barnes (d, perc)
David Buchbinder (tp, flgh)
Andrew Downing b, g)
Marilyn Lerner (p, Ham B3)
Dave Wall (vo, as)
Traditional Crossroads yeni bir firma. Türkiye'ye etnik, etnik jazz çalışmaları ithal ediliyor. Bu albümler arasında Bulgarların Klezmer grubu olan The Flying Bulgar Klezmer Band'in dört çalışması şu anda piyasada. Grup 1987'de trompetçi, besteci elemanlarından David Buchbinder tarafından kurulmuş. Avrupa ve Amerika'da konserler veriyorlar. Jazz, salsa, rock folk unsurları müziklerine hakim. Kanada'nın çok ünlü Toronto'daki Ashkenaz Festivalinin en çok konser veren gruplarından. Bu grubun piyasada bulabileceğiniz albümleri arasında Tsirkus'dan başka grubun kendi adıyla çıkan The Fyling Bulgar Klezmer Band, Fire ve Agada adlı çalışmalarını bulabilirsiniz.

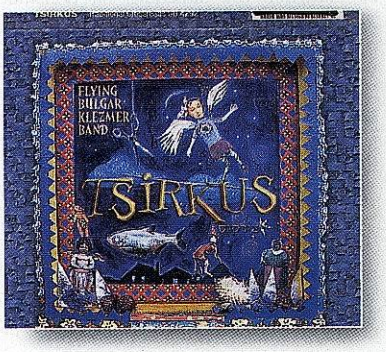

Mark Turner

Ballad Session

Warner Bros. 9362 47631-2 (2000)

Müzisyenler

Mark Turner (ts)
Kurt Rosenwinkel (g)
Kevin Hayes (p)
Larry Grenadier (b)
Brian Blade (d)

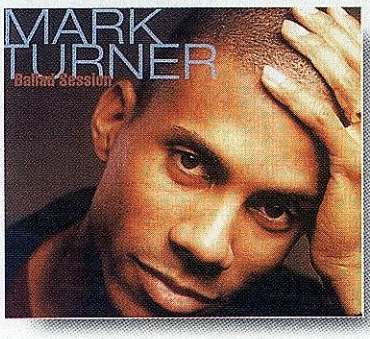

Mark Turner Berklee'den ve New School'dan tanıdığı ve zaman zaman New York'un underground jazz kulüplerinde birlikte olduğu arkadaşlarıyla kendisinin "bright, yet dark" olarak tanımladığı çalışmasında jazz'ın önemli parçalarını yorumlamış. I Loves You Porgy (Gershwin), Some Other Time (Leonard Bernstein), Nefertiti (Wayne Shorter), Skylark (Hoagy Carmichael), Visions (Bobby Hutcherson), Alone and I (Herbie Hancock), Late Lament (Paul Desmond), Jesus Maria (Carla Bley). Ohio 1965 doğumlu bu genç sanatçı George Garzone'nin öğrencisi.

Freddy Cole

Merry Go Round

Telarc 83493 (2000)

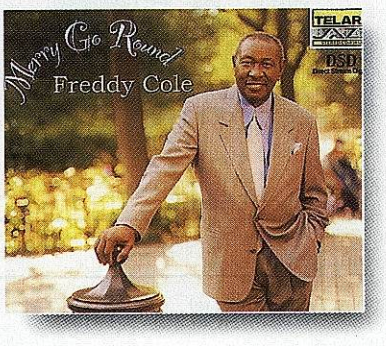

Müzisyenler

Freddy Cole (vo, p)
Cedar Waltron (p)
George Mraz (b)
Herman Burney (b)
Curtis Boyd (d)

Bundan yaklaşık 3 sene evvel CRR'de bir konser veren Freddy Cole uzun bir aradan sonra bu albümü yaptı. Ses tonu aynen ağabeyi Nat Cole'a benzeyen sanatçı çok güçlü bir müzisyen kadrosuyla, yukarıda saydıklarımızdan başka Jerry Byrd (g), Lew Soloff (tp), Steve Davis (tb), Eric Alexander (ts), Lou Martini (as, aflt), Gary Smulyan (bs)'ın da yer aldığı çalışmayla piyasada. Albümde 11 parça var. Vokal albümlerden hoşlananlara öneriyoruz.

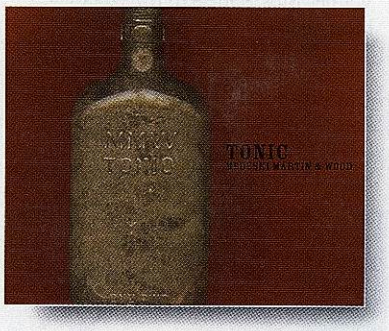

Medeski Martin & Wood
Tonic
Blue Note 72435 25271 20 (2000)

Müzisyenler

John Medeski (p)
Chris Wood (b)
Billy Martin (d, perc)

MMW'un 1999'da yaptıkları akustik kayıtları piyasada. İlk kayıtları olan Notes from the Underground onların normal akustik formatlarıyla; piyano, bas, davul olarak çıkmıştı. 1980'lerde ise elektrik sound'a döndüler. Bu dinlediğimiz tanıdığımız, alışıldık sound'ları değil gibi görünse de onların gerçek sesleri bu. Toplam sekiz parçanın yer aldığı albüm meraklarına önemle tavsiye edilir.

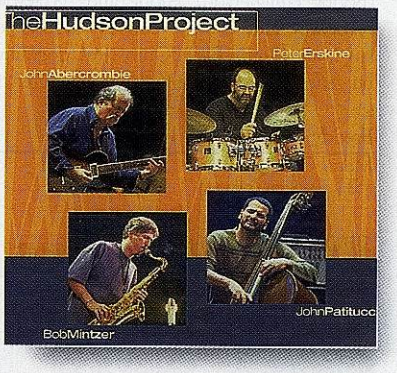

The Hudson Project
Stretch Rec. 9024-2 (2000)

Müzisyenler

John Abercrombie (g)
Bob Mintzer (s)
John Pattitucci (b)
Peter Erskine (d)

CD almak için alışverişinizde eğer özellikle önünüze bu albümü çıkarmazlarsa The Hudson Project adıyla onlara ulaşmanız imkansız. D'Addario'nun düzenlemiş olduğu atölye çalışması sırasında önce görsel olarak kaydedilen bu çalışmanın daha sonra ses kaydının da başarılı bulunmasıyla piyasaya sürülmüş, gerçekten çok başarılı bir kayıt. Piyasaya çıkalı epey oldu, eğer hala kaldıysa hemen edinin.

Richie Beirach
Round About Bartok
ACT 9276-2 (2000)

Müzisyenler

Richie Beirach (p)
Gregor Huebner (vi)
George Mraz (b)

Piyanist Richie Beirach ve bascı George Mraz yıllardır jazz dünyasının en yaratıcı tanınmış simalarındandır. Kemancı Huebner ise klasik ve jazz alanında kariyerini giderek yükselten Stuttgartlı bir müzisyen. Alanında yetkin üç müzisyenin birlikte yaptıkları bu çalışmada Avrupa klasik ve folk şarkı ve bestelerinin jazz dilinde yorumuna yer vermişler. Klasik müzikle jazz'ın en iyi yoğrulduğu örneklerinden biri.

Jane Bunnett
The Sprits of Havana
EMI 72435 24456-22 (2000)

Müzisyenler

Jane Bunnett (ss, flt)
Larry Cramer (tp)
Hilario Duran (p, vo)
Roberto Occhipinti (b)
Dafnis Prieto (d)

İki müzikal kültürü harmanlayan bir çalışma yapmış saksofoncu Jane Bunnett. Albüm Küba müziğinin çok dinlendiği bir dönemde Küba'nın çok yetenekli müzisyenleriyle kotarılmış. Afrika müziğinin enstrümanlarıyla Küba perküsyonlarının nasıl harmanlandığını merak edenlere öneriyoruz. Özellikle piyanist Hilario Duran'ın katkısı çok fazla.

George Benson
Absolute Benson
GRP 543 840-2 (2000)

Müzisyenler

George Benson (g, vo)
Joe Sample (p, Wur, Ham.B3)
Ricky Peterson (Ham.B3)
Carlos Henriquez (b)
Steve Gadd (d)

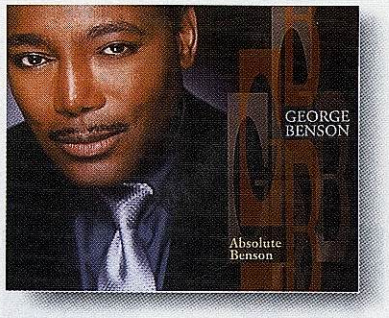

Jazz tarihinin en önemli gitarcısı. Sesinin güzelliği nedeniyle ve prodüktörünün de yönlendirmesiyle uzun yıllardır R&B sahnelerinde jazz'dan daha fazla görünmekte. Hatta vokalistliği gitaristliğinin, çoğunlukla önüne geçmektedir. Bu albümde George Benson'ın gitarını daha çok duymaktayız. Her ne kadar yine batı sahilinin R&B sound'unu taşısa da jazz müzisyeni George Benson'ı sevenler için bir müjde niteliğini taşımakta. Son gelen haberlere göre George Benson 1960'larda birlikte olduğu Hammond B3 müzisyeni Lonnie Smith ve baritoncu Ronnie Cuber ile çalışmalar yapmak üzere hazırlıklarını sürdürmekteymiş. Albüm aslında daha kalabalık. İkişer parçayla Christian McBride (b), Vidal Davis (d), Cindy Blackman (d), Luis Conte (cong), perküsyoncular, vokaller (Claudia Acuna, Lisa Fischer, Roy Ayers) var. Albümde 10 parça var. Besteler Joe Sample, Stevie Wonder, Louie Vega, Ray Charles, Marc Antoine imzalarını taşıyor. Sanatçı kendi bestelerine de yer vermiş. Tipik Benson çalışması, çok keyifli.

Bill Frisell
Ghost Town
Nonesuch 7959 79583 2 (2000)

Müzisyenler

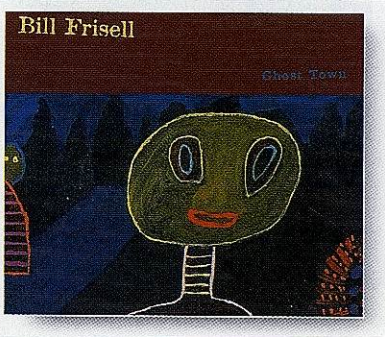

Bill Frisell (g)

Bir gitar sanatçısı için gerçekleştirilmesi en güç şeylerden biri solo kayıt yapmaktır. Bill Frisell için böyle bir endişe asla olmamıştır. Hem de 16 parçanın yer aldığı bu muhteşem çalışmada Bill Frisell elektrik ve akustik gitarların yanısıra 6 telli banjo ve bas da çalıyor. Ayrıca elektronik programlama da (loop) kullanmış.

Atilla Engin

Moon Dog Girl

Sparkling Beatnik 0012 (1999)

Müzisyenler

Elliot Sharp (g)
John Kruth (man)
Jonathan Segel (vi, g)
Atilla Engin (perc, vo)

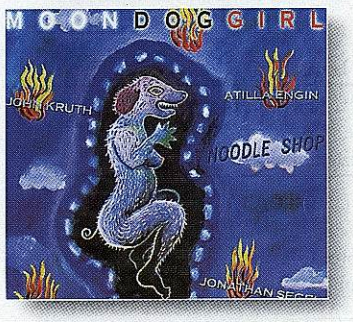

Atilla Engin Newark'da müziğiyle yaşayan sanatçılarımızdan. Son çalışmaları yurt dışında piyasaya çıktı. Bu çalışmayı kendisi bize gönderdi. Çok ilginç bir çalışma. Havai gitarları, mandolinler, bas klarinet, her türlü telli enstrümanın, ilginç üflemelilerin çok ustalıkla kullanıldığı bu çalışmaya http://www.sparklingbeatnik.com'dan » ulaşabilirsiniz.

Stanley Turrentine

Do You Have Any Sugar?

Concord Vista 4862-2 (1999)

Müzisyenler

Stanley Turrentine (ts)
Joe Sample (p)
Alex Acuna (perc)
Harvey Mason (d)

Stanley Turrentine hala isminden bahsettiren eski bir jazz'cı. Gençlerle, yeni türleri denemekten çekinmeyen bir sanatçı. Bu çalışmasında da Andy Martin (tb), Kei Akagi (p), Mike Miller (g), Abe Laboriel (b), Rick Braun (tp) gibi müzisyenlere yer vermiş. Ayrıca Joe Sample ve Alex Acuna'nın katkısı da çok belirgin. 11 parça çalınmış. Eski ve yeni sound'la-

rı çok iyi harmanlayan bu usta tenorcuyu dinlemek isteyenlere öneriyoruz.

Joachim Kühn

The Diminised Augmented System

Universal 542-320 2 (2000)

Müzisyenler

Joachim Kühn (p)

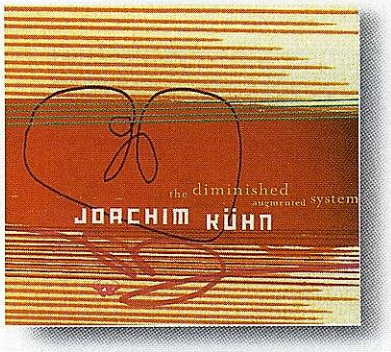

Akbank Jazz Festivalinde usta davulcu Daniel Humair ile unutulmaz bir konser veren Joachim Kühn'ü izleyemediyseniz gerçekten çok şey kaçırdınız. Bu albüm aslında sanatçının İstanbul'da olduğu döneme yetişecekti ama biraz geç girdi piyasaya. Bir solo çalışma bu. Jazz'cıların pekçoğu Bach'ı yorumlamayı seviyor. Kühn de bu çalışmasında Bach ve Ornette Coleman'ın bestelerini yorumlamış. 17 parçanın 10'u sanatçının, dördü Coleman'ın, üçü de Bach'ın bestesi.

Pinetop Perkins

Back on Top

Telarc 83489 (2000)

Müzisyenler

Pinetop Perkins (p, vo)
Denny Breau (g)
Michael "Mudcat" Ward (b)
Per Hanson (d)

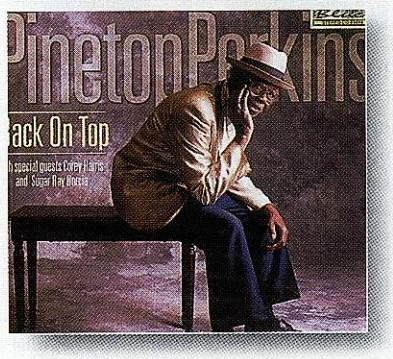

Joe Willie "Pinetop" Perkins, ilk kaydını 75 yaşındayken 1988 yılında yapmış. Şimdi 86 yaşında çok usta bir Delta blues'cudan 10 parça dinlemek iserseniz hemen edinmeniz gerekiyor bu CD'yi. Albümde ayrıca konuk sanatçılar da var; akustik, elektrik ve steel gitarlarda Corey Harris, harmonikada ise Sugar Ray Norcia da bu kayıtta yer almış.

Mighty Sam McClain

Blues for the Soul

Telarc 83487 (2000)

Müzisyenler

Mighty Sam McClain (vo)
Kevin Blez (g)
Bruce Katz (p, Ham.B3)
Barry Seleen (Ham.B3)
Tim Ingles (b)
Jim Arnold (d)

Güney New Hampshire'da bir at çiftliği sahibi Might Sam McClain, Louisianalı aynı zamanda. Albümde çok keyifli bir nefesli grubu var. Walter Platt (tp, flgh), Chuck Langford (ts), Kenny Wenzel (tb), Joe Casano (tp). Albümdeki tüm parçalar (toplam 12 parça) sanatçının kendi besteleri.

David Murray

Octet Plays Trane

Justin Time 131-2 (2000)

Müzisyenler

David Murray (ts, b clt)
Craig Harris (tb)
D.D.Jackson (p)
Ravi Best (tp)
Rasul Sıddık (tp)
James Spaulding (as, flt)
Jaribu Shahid (b)
Mark Johnson (d)

David Murray'i İstanbul'da dinlediklerinizin dışında bir sound'la duyacaksınız. Onun jazz sahnesinin mainstream müzisyenlerinden biri olduğunu kulaklarıyla duymak isteyenlere mutlaka öneriyoruz. 14-15 yaşlarında jazz çal-

JAZZ
DİNLEYİCİ OKULU

TÜRK JAZZ USTALARININ EŞLİĞİNDE

JAZZ SANATI NIN ÖZELLİKLERİNİ ÖĞRENMEK İSTEYENLER İÇİN...

JAZZ'IN TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİ İÇİNDE GÖRSEL, İŞİTSEL ÖRNEKLERLE VE PAYLAŞIMLI, ETKİLEŞİMLİ BİR YÖNTEMLE...

- Jazz nasıl dinlenir?
- Jazz'ın yapısal formları
- Jazz'ın ritmik yapısı
- Doğaçlama solo
- Ünlü doğaçlamacılar
- Jazz ustalarının kronolojisi
- Periodik anlamda jazz tarihine bakış
- Yorumlar

BİLGİ VE BAŞVURU:
ERAY ÇAVDARLI
0216 469 09 81
0216 469 06 32
0532 412 34 67

maya başlayan sanatçı octet'iyle Coltrane bestelerini yorumlamış, bu muhteşem çalışmada. Albüm 1999 mayısında New York'ta kaydedilmiş. Coltrane ve Murray sevenlerin kaçırmayacakları bir albüm.

Monty Alexander

Monty Meets Sly and Robbie
Telarc 83494 (2000)

Müzisyenler

Monty Alexander (p)
Robbie Shakespeare (b)
Sly Dunbar (d)

Monty Alexander'ın son çalışması Bob Mar-

ley bestelerini yorumladığı tematik albümü Stir It Up'dı. Seçilmiş parçaalrı reggae ve jazz feel'iyle yorumlamışlardı. Bu çalışmada ise sanatçı klasikleşmiş Amerikan mainstream parçalarına geri dönüyor. Aralarında Herbie Hancock'un Chameleon, Joe Zawinul'un Mercy Mercy Mercy parçalarının yorumlandığı 10 parçaya yer verilmiş. Grupta ayrıca Handel Tucker (keyb), Desmond Jones (d), Jay Davidon (s), Steve Jankowski (tp) da parçalara renk katıyor.

Schal Sick Brass Band

Maza Meze
ACT 9277-2 (2000)

Müzisyenler

Raimund Kroboth (g)
Iwanka Iwanowa (vo)
Udo Moll (tp)
Detlef Heidkamp (as, bs)
Marcellus Seng (ts, ss, as)

Çok renkli, çok sesli gerçek etnik müzik. Yukarıda saydığımız müzisyenlerden başka Mistch Höhler (tb, ss), Joachim Gellert (tuba), Tunji Beier (perc), Josef Kirschgen (d, perc) albümde yer alıyorlar. Konuk müzisyenlere değinmiyoruz. Grubun müziği esas anlamda Balkan müziği etkileşimli denilebilir. Buna karşın Bavariyan-bohemiyan, geleneksel Yunan parçaları, Batı Avrupa şarkıları, rap, Batı Afrika, Karibbean yani her tür müzikten etkilenmişler. Bu ilginç çalışmayı etnik müzik ve dünya müziğinden hoşlanan okurlarımıza öneriyoruz.

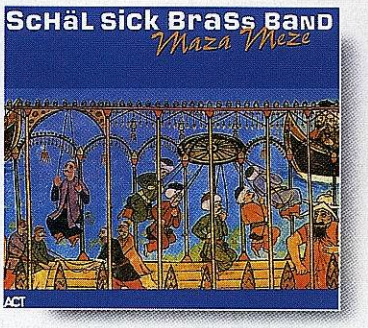

Jacques Loussier

Bach's Goldberg Variations
Telarc 83479 (2000)

Müzisyenler

Jacques Loussier (p)
Benoit Dunoyer de Segonzac (b)
Andre Arpino (d)

Bach'ın 1741 ve 1742 yılları arasında yazdığı Goldberg Variations bu kez bir jazz müzisyeni tarafından yorumlanıyor. Bu sayımızdaki üçüncü Bach yorumu çalışması. Jacques Loussier'nin ise Vivaldi, Eric Satie, Ravel'den sonraki kaydı. Oldukça zorlu bir çalışma. Zira sanatçı kitapçıkta böyle bir işe kalkışmanın meydan okumak olduğunu belirtiyor. Çünkü Bach bu parçaları harpsichord (iki keyboard'lu bir enstrüman) için yazmış. İki el ve tek el ile çalmanın, parça yorumu için getirdiği zorlukları özellikle belirtiyor sanatçı. Çok keyifli bir çalışma. Piyano, Bach ve jazz severlere öneriyoruz.

Compardres

Quar Tango
Justin Time 112-2 (1997)

Müzisyenler

Stephane Allard (vi)
Rene Gosselin (b)
Richard Hunt (p)
Mario Leblanc (acc)
Robert Cram (flt)

Tango danstan öte bir müzik. Artık hemen her sayımıza bir tango albümü girer oldu. Bu albüm de JustinTime'dan. Flüt ve keman ile çok keyifli olmuş. Hem tango hem güzel müzik severlere öneriyoruz.

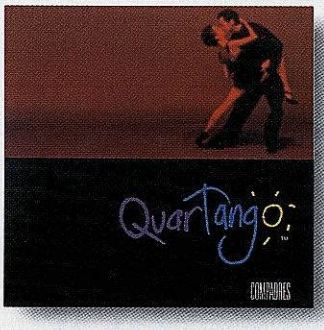

Joe Lovano

52nd Street Themes
Blue Note 7243 496667 26 (2000)

Müzisyenler

Joe Lovano (ts)
Steve Slagle (as)
George Garzone (ts)
Ralph Lalama (ts)

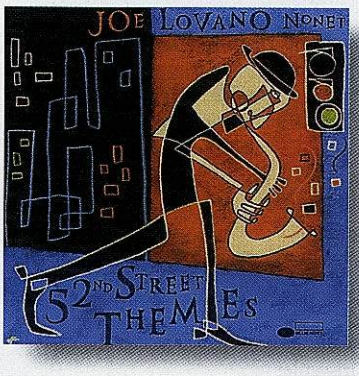

Joe Lovano hep ilginç bir proje ile karşımıza çıkıyor. Sinatra şarkılarından sonra 52. Cadde şarkıları. Nostaljik gibi görünse de bu caddenin müzisyenlere verdiği ilham çok başka. Bunun örneği işte bu albüm. Albümde Gary Smulyan (bs), Tim Hagans (tp), Conrad Herwig (tb), John Hicks (p), Dennis Irwin (b), Lewis Nash (d) de yer alıyor. Orkestrasyonlar ise Willie "Face" Smith'in. 13 parça var. Besteciler arasında ise Tadd Dameron, Miles Davis, Billie Strayhorn, Gershwin de var.

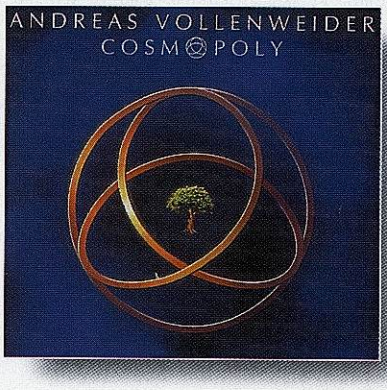

Andreas Vollenweider

Cosmopoly
Sony 89096 (1999)

10 Temmuz'da Açıkhava'da özel konuk müzisyenleriyle birlikte yer alacak olan besteci ve kompozitör Andreas Vollenweider bu albüm projesiyle geliyor. Djivan Garparyanlı, Burhan Öçallı bu grup ilginç enstrüman ve müzisyenleriyle geceye katılanlara unutamayacakları bir konser gecesi yaşatacak.

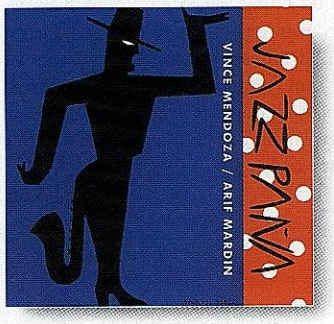

Vince Mendoza/Arif Mardin

Jazzpana
ACT/JTR 8443-2 (1993)

Müzisyenler

Michael Brecker (ts)
Al DiMeola (g)
Dieter Ilg (b)
Peter Erskine (d)

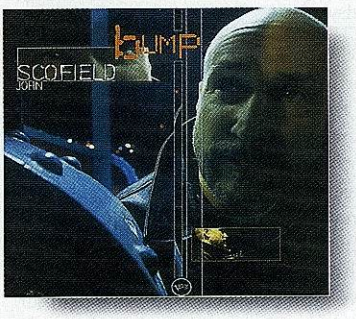

1993 yılında Arif Mardin ve Vince Mendoza'nın aranjörlüğünde yapılan bu muhteşem çalışma nihayet bizim piyasamıza da girdi. Yukarıda saydığımız yıldız müzisyenlerden başka 15 kişilik WDR big band'i, beş keman, üç üflemeli, bir tuba, Steve Khan (g), Freddie Santiago (perc) ve 7 kişilik bir müzisyen kadrosundan oluşan Los Jovenos Flamenkos yer alıyor bu kayıtta. Jorge Pardo (ss, ts), Carles Benavent (b) de bu grupta. Eğer daha önce internetle vs getirtmediyseniz hemen alın.

John Scofield

Bump
Verve 543 430-2 (2000)

Müzisyenler

John Scofield (g)
Mark De Gli Antoni (keyb)
Chris Wood (b)
Kenny Wollesen (d)
Bu albüm "enhanced CD" denilen, içinde sanatçının fotoğraflarının, videosunun da yer aldığı CD Rom biçimindeki bir CD. Albümde yukarıda saydığımız sanatçılar dışında David Livolsi (b), Eric Kalb (d), Johhny Durkin (cong), Johnny Alemendra (tambur), Tony Scherr (b) yer alıyor. Albümde 12 parça var. Bütün besteler Scofield'e ait. Sanatçıyla ve bu son çalışmasıyla ilgili geniş bilgi Orhan Kahyaoğlu'nın Ad-Lib'deki yazısında bulacaksınız.

Nils Petter Molvaer

Solid Ethar
ECM 1722 (2000)

Müzisyenler

Nils Petter Molvaer (tp)
Eivind Aarset (g)
Audun Erlien (b)
Per Lindvall (d)
Geçen yıl İstanbul Jazz Festival'nde yer alan NPM bu yıl da yeni albümüyle festival döneminde bizlerle. Khmer porojesinden daha önce hoşlanan müzik severler onun devamı gibi görünen Solid Ether'dan da hoşlanacaklar.

Son Seals

Lettin' Go
Telarc 83501 (2000)

Müzisyenler

Franks "Son" Seals (g, vo)
Scott Healey (keyb)
Al Kooper (Ham B3)
Mike Merritt (b)
Mark Pender (tp)
Dan Rabinovitz (tp), Richard Rosenberg (bs), Jimmy Vivino (g), Jerry Vivino (ts), Fred Walcott (perc), James Wormworth (d)'un da yer aldığı 14 parçalık yeni CD'si ile blues gündemine yeniden oturan Son Seals 35 yıldır kulüplerde radyolarda çalıştı. Artık bugün Chicago blues'un önde gelenlerinden addediliyor. Magic Sam ve Albert King'den etkilenen sanatçının bu çalışmasını blues severlere öneriyoruz. Albümün kapağına dikkatlice bakan okurlarımız sanatçının tek bacaklı olduğunu görecekler. 1997'de kızgın karısının ateşi altında kalan sanatçı bir bacağını kaybetmişti. O kötü günleri zor da olsa atlatan sanatçı gayet keyifli olduğunu bu çalışmasıyla müjdeliyor.

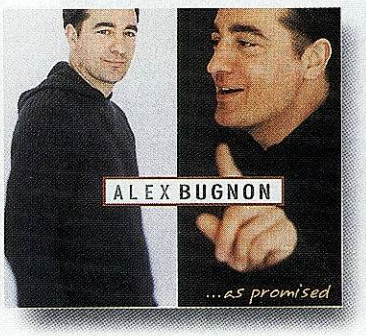

Alex Bugnon

As Promised
Narada 48725 26 (2000)

Müzisyenler

Alex Bugnon (p)
Vincent henry (tp)
Victor Bailey (b)
Jeremy Gaddie (d)
Smooth jazz'ın önde gelen isimlerinden piyanist Alex Bugnon'un yeni çalışmasında standartlar da var. John Coltrane'in Naima'sı albümün en çarpıcı parçası olmuş. Toplam 10 parça var. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Russell Malone

Look Who's Here
Verve 543 543-2 (2000)

Müzisyenler

Russell Malone (g)
Anthony Wonsey (p)
Richie Goods (b)
Byron Landham (d)
Jazz gitarının son yıllardaki en önemli isimlerinden biri Russell Malone. Diana Krall ile yaptığı kayıt ve konserlerden sonra kendi adına çalışmalarla da gündeme geliyor. Rus-

Özel Pena stili
GİTAR DERSLERİ
(20 YILLIK DENEYİMLİ HOCADAN)
Rock,Blues,Country,Jazz,Heavy Metal,Pop...
Severler için geniş kapsamlı eğitim.
Ders Müfredatı:
-Nota eğitimi ve solfej.
-Teknik ve kondisyon çalışmaları.
-Ustalardan örnek parçalar ve sololar.
-Harmony eğitimi.
-Harmonik ve melodik analiz.
-Akor-gam ilişkileri.
-İmprovisation tekniği.
-Aranjman tekniği.
Konularıyla ilgili yüzlerce metod
Ayrıca sıfırdan başlayanlara özel eğitim ve pratik çalışmalar.
İzi Eli
TEL: 241 62 61, 231 45 21
Not: özel anlaşmayla evlere gidilebilir

sell'ın gitar tekniği ve çalışı her geçen gün daha büyüyor. Canlı performanslarında dinleyicileri ayağa fırlatan sololarıyla dikkat ve hayranlık uyandırıyor. Bu çalışmasında çoğunlukla kendi bestelerine yer vermiş, gitarcılığı kadar besteciliğini de öne çıkarmış. 10 parçanın yer aldığı albümü tüm okurlarımıza öneriyoruz.

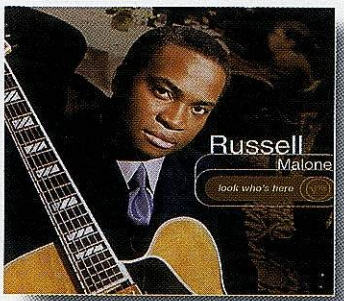

Jesse Davis

Second Nature

Concord 4883-2 (2000)

Müzisyenler

Jesse Davis (as)
Massimo Farao (p)
Massimo "Max" Dall'omo (d)
Aldo Zunino (b)

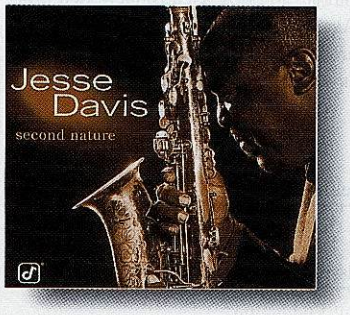

Illinois Jacquet'in saksofoncularından olan sanatçı uzun yıllardır New jazz sahnelerinde çaldıktan sonra 95'de doğduğu kente New Orleans'a döndü. Nicholas Payton'la çalıştı. Kendi bestelerinden oluşan bu çalışmayı 99 haziranında İtalya'da İtalyan müzisyenlerle kaydetti. Albümün tek standartı açış parçası da olan On The Sunny Side of the Street. Çok keyifli bir çalışma.

Terry Evans

Walk That Walk

Telarc 83486 (2000)

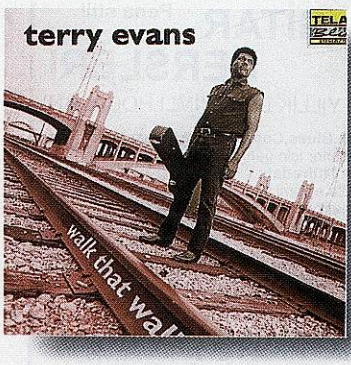

Müzisyenler

Terry Evans (vo, g)
Jeff Alviani (keyb)
Gil Bernal (ts)
Ry Cooder (g)
Kenny Dew (b), Willie Green Jr. (vo), Jim Keltner (d), John "Juke" Logan (har), Jesse Samsel (g), Ray Williams (vo)'de yer alıyorlar. Amerika'nın en sevilen folk blues'cularından olan sanatçının bu kaydında 9 parça yer alıyor. Delta blues sevenlerin çok hoşlanacakları bir albüm.

Dave Weckl

Rhythm of the Soul

Stretch 9016-2 (1998)

Müzisyenler

Jay Oliver (keyb)
Tom Kenndy (b)
Buzz Feiten (g)
Frank Gambale (g)
Bob Malach (ts)
Dave Weckl (d)

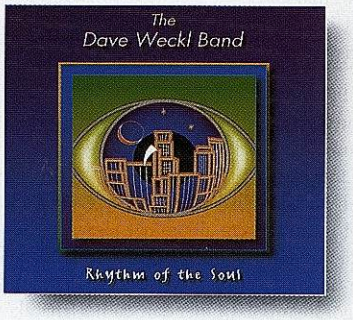

Funk jazz davulun en önemli isimlerinden olan Dave Weckl'ın sondan bir önceki çalışması bu albüm. Son çalışması da piyasada ama bizim elimize bu çalışma geçti. Tüm parçaların kendine ait olduğu, ayrıca Gambale ve Feiten gibi gitaristlerle yapıldığı için bu albümünün fusion jazz gitardan hoşlanan okurlarımızın ve tabi ki Dave Weckl hayranlarının çok hoşlanacaklarını umuyoruz.

Birol Yayla/Şenol Filiz

Serzeniş

Kalan Müzik 157 (2000)

Müzisyenler

Şenol Filiz (ney)
Birol yayla (g, tanbur)
Nezih Yeşilnil (b)
Engin Gürkey (perc)

Samim Karaca (ud), Hakan Şensoy (vi), Muammer Ketencoğlu (acc), Süren Asatryan (duduk)'ın da yer aldığı Yansımalar'ın bu üçüncü albümlerinde daha önceki çalışmalarından tanıdığımız müzijkal tınılarını taşıyorlar. Ancak son yıllardır daha sık birlikte oldukları Nezih Yeşinil ve Engin Gürkey'le birlikte eriştikleri grup sound'u bu albümde keyifle dinleyiciye yansıyor. Türk müziğinin içinden gelen ve bu müziği gerçekten çok iyi bilen ve kullanıdıkları ney ve tanburu üst seviyede çalan bu iki müzisyen ayrıca dünya müziği ve jazz ile olan yakın ilişkilerini bu albümde çok rahat ortaya koyuyorlar. İçerdiği doğaçlamalar ve interplay ile değişik bir etno-jazz albümü niteliğine de kavuşuyor bu albüm.

Önder Focan

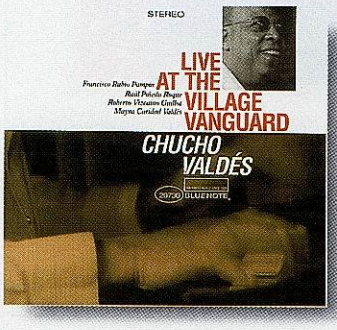

Chucho Valdes

Live at Village Vanguard

Blue Note 20730 23 (2000)

Müzisyenler

Chucho Valdes (p)
Francisco Rubio Papmin (b)
Paul Pineda Roque (d)
Roberto Vizcaino Gullot (d)
Mayra Caridad Valdes (vo)

Village Vanquard Jazz Club adı jazz dünyasının ruhani mekanlarından biridir. Blue Note ise bu mekanda canlı kayıtlar yapmayı gelenek haline getirmiştir. Bu kayıtta Valdes, Afrika ve Küba renklerini jazz'ın içine katmıştır. Hatta Mozambik'in oldukça karışık ve geleneksel bazı ritmlerini de (Kübalılar 1970'lerdeki Mozambik'in bağımsızlık savaşında yer almış) kullanmış. Hemen sizi içine alıveren, sınırların olmadığı bir müzik.

Collective Force

The Very best of 3rd Force

HigherOctave 48855 (2000)

Müzisyenler

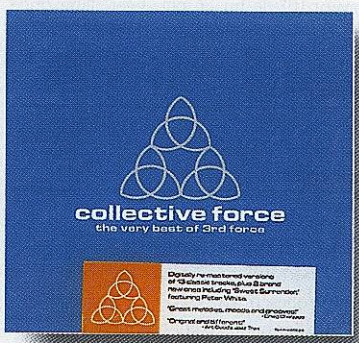

William Aura (keyb)
Craig Dobbin (p, keyb)
Alain Eskinasi (b, perc)
Grant Geissman (g)
Smooth jazz'ın oldukça başarılı bir re-master'ı. Ayrıca pek çok sanatçıyı da biraraya getirmiş. Bu konuda hepsi birer super star olan Peter White, Boney James, Rick Braun, Paul Taylar, Brian Huges, Craig Chaquico, John Klemmer ve Grant Greissman da bu albümde yer alıyorlar. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Keely Smith

Swing, Swing, Swing
Concord 4882-2 (2000)

Müzisyenler

Keely Smith (vo)
Frankie Capp Orchestra

Amerika'daki dans okullarında, popüler müzik okullarında en iyi bilinen isimlerden biri Las Vegaslı Keely Smith ve onun bu çalışmasındaki müziği, "swing music". Bizim için ise oldukça nostaljik diyebileceğimiz bir sound. Ama bu türden çok hoşlanan okurumuz olduğunu biliyoruz. Önerimiz onlara.

Lou Reed

Ecstasy
Reprise 9362-47425-2 (2000)

Müzisyenler

Lou Reed (vo, perc)
Mike Rathke (g)
Fernando Sounders (b)
Tony "Thunder" Smith (d)
Don Alias (perc)
İstanbul Jazz Festivali'nin bu yılki sanatçıları arasında Lou Reed. Büyük olasılıkla bu albüm çalışmasıyla gelecek. Bizde gelenek festivaldeki konserlere öylesine gitmek. Ama oradaki performansı en iyi gösterecek olan şey bu CD çalışmaları. Konsere niyetli olanlar albümü dinleyerek gitseler çok daha fazla keyif alabilirler. Çünkü albüm çok başarılı. Ayrıca Laurie Anderson (vi), Steven Bernstein (tp), Paul Shapiro (ts), Doug Wieselman (ts) da yer alıyor.

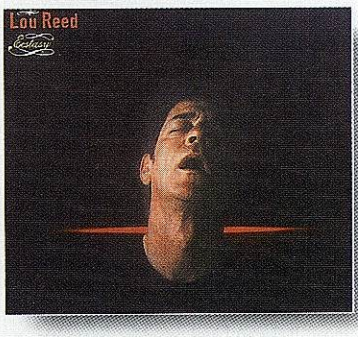

NDR Big Band

The Theatre of Kurt Weill
ACT 9234-2 (2000)

Müzisyenler

Colin Towns (dir)

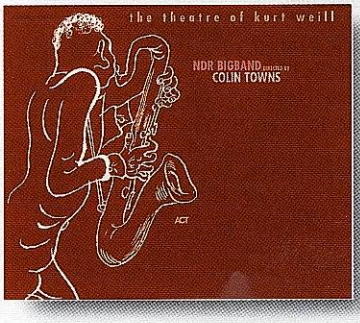

Alman büyük orkestrası NDR George Gershwin ve Duke Ellington'ın doğumlarının 100. yılları için yapmış oldukları anma serisine bu yıl da Kurt Weill için bir anma CD'si hazırlamış. 2 Mart 1900'de doğan Kurt Weill Mack The Knife, Lost in the Stars, Speak Low gibi besteleri bundan 50 yıl önce yapmış. Üstelik bu besteler Duke Ellington'dan bu yana Sonny Rollins, Carla Bley ve Charlie Haden gibi müzisyenler tarafından hala yorumlanıp çalınıyorsa sanatçının ne denli ölümsüz olduğu anlaşılır. Şef Colin Towns ise İngiliz jazz çevresinin önde gelen isimlerinden. Hatta bir zamanlar Deep Purple'da keyboard bile çalmış. Böyle bir besteciyi, grubu ve yorumlarını merak edenlere öneriyoruz.

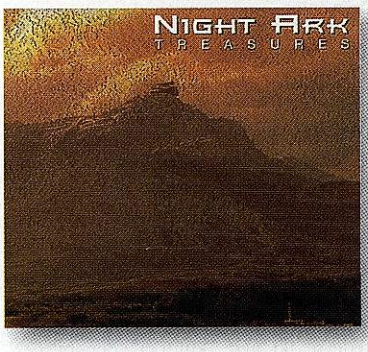

Night Ark

Treasures
Traditional Crossroads 6000-2 (2000)

Müzisyenler

Ara Dinkjian (ud, saz)
Shamira Shahinian (p, keyb)
Armen Donelian (p, keyb)
Ed Schuller (b)
Arto Tunçboyacıyan (perc, vo)
Geçen sayımızda geniş yer ayırdığımız Night Ark'ın Amerika'da piyasaya çıkan yeni çalışmaları (sayı 18, syf.28) bu sayımıza yetişebildi. İlgilenen okurlarımıza duyururuz.

Ronnie Earl

HealingTime
Telarc 83490 (2000)

Müzisyenler

Ronnie Eral (g)
Anthony Geraci (keyb)
Mark Greenberg (d, perc)

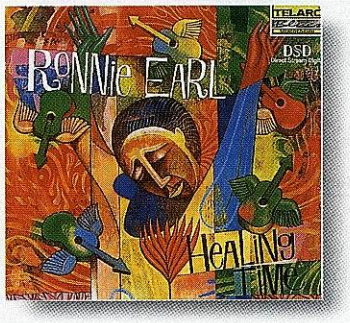

Jimmy McGriff (Ham B3), Michael "Mudcat" Ward (b), Don Williams (d, perc)'da yer alıyor. Ronnie Earl, Boston Rhythm Rockers, Sugar Ray ve Roomful of Blues'un gitaristi. 1988'den sonra ancak kendi gruplarını kurmuş (The Boradcasters), köklerine sıkısıkıya bağlı bir müzisyen. Albümde 11 parça var, parçalardan biri de sanatçının kendi bestesi.

Tin Hat Trio

Helium
Angel 56935 25 (2000)

Müzisyenler

Mark Orton (g, tenor banjo)
Rob Burger (acc, p)
Carla Kihlstedt (vi)
Oldukça geleneksel çalgılarla modern denemelerin olduğu ilginç bir albüm. Özellikle dobro, tenor banjo, armonika, marxofon gibi ilginç enstrümanların kullanımı albümü çok renkli yapmış. Türünden hoşlananlara.

Bob Dorough

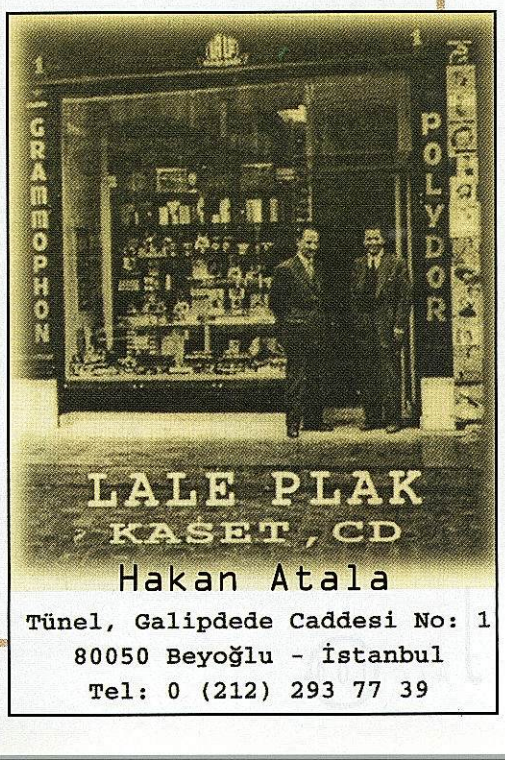

Too Much Coffee man
Blue Note 99239 28 (2000)
Müzisyenler

Bob Dorough (vo, p)
Phil Woods (as)
Ray Drummond (b)
Billy Hart (d)

Mark Holen (perc), Ken Braider III (tp, flgh), Rick Chamberlain (tb), JimDaniels (tuba), Steve Gilmore (b), Bill Goodwin (d, perc), Joe Cahn (g), Hui Cox (g) gibi son derece iyi müzisyenlerin yer aldığı, genel anlamda geleneksel sound'u olan bu albümde parça sözleri ile oldukça esprili (kesinlikle müzikaliteden ödün vermeyerek). Değişik bir vokal albüm dinlemek isteyenlere öneriyoruz.

Charlie Byrd
Latin Byrd
ZYX Music 47005-2 (1996)
Müzisyenler

Charlie Byrd (g)
Gene Byrd (g, b)
Keter Betts (b)
Bill Reichenbach (d)
Geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz jazz dünyasının önde gelen gitaristlerinden Charlie Byrd'ün 1962-63 yılları arasında New York'da yaptığı çeşitli kayıtlarının toplanmasından oluşmuş bir albüm. Charlie Byrd bilindiği üzere naylon telli gitarla Latin jazz konusunda ün yapmıştı. Bu albüm de tamamen bossa novalardan oluşmuş onun ölümünden sonra piyasaya sokulmuş kıymetli bir çalışma.

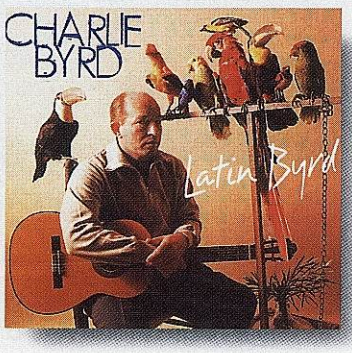

Charlie Byrd
For Louis
Concord 4879-2 (2000)
Müzisyenler

Charlie Byrd (g)
Robert Red (p)
Dennis Irwin (b)
Chuck Redd (d)

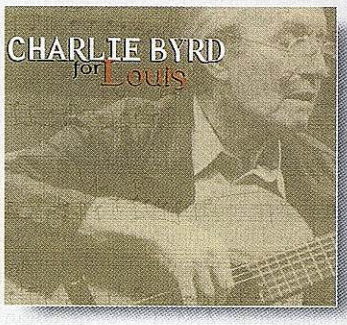

Albümde ayrıca Joe Wilder (tp), ve Steve Wilson (s)'da konuk olarak yer alıyorlar. Bu kayıt Charlie Byrd'ün 2 Aralık 1999'daki ölümünden önce yaptığı son kayıt ve Louis Armstrong anısına. Onun için belki de çok kıymetli. Toplam 12 parça var. Albümün son parçası ise What A Wonderful World. Dünya böyle işte.

Jimmy Bruno&Joe Beck
Polarity
Concord 4888-2 (2000)
Müzisyenler

Jimmy Bruno (g)
Joe Beck (ag)
Genellikle jazz gitaristleri birbirleriyle çalmaktan çok hoşlanırlar. Fakat benzer tonları ve çalış stilleri iki gitarcının birbirlerinin içine çok fazla geçmesini ve renklerinin kaybolmasına neden olur. Jimmy Bruno ve Joe Beck ikisi de çok iyi jazz gitaristi olmaları ile birlikte gerek tonları gerek kullandıkları gitar ve donanım gerekse çalış stilleri birlerinden oldukça, hani neredeyse iki ayrı "kutupta" denebilecek gitaristler. Jimmy Bruno 6 ve 7 telli kasa jazz gitarı efektsiz olarak direkt anfiye bağlayarak çalmakta, Joe Beck ise 6 telli ama tamamen değişik akord düzeni ve telleri olan alto gitarıyla koruslu bir efekti kullanmakta. Sonuçta jazz gitarı normlarının çok üstünde solist bir Jimmy Bruno, bas ve tüm armonilerle ona bir orkestra gibi tek başına eşlik edebilen Joe Beck'i dinlemek bence çok keyifli.
Önder Focan

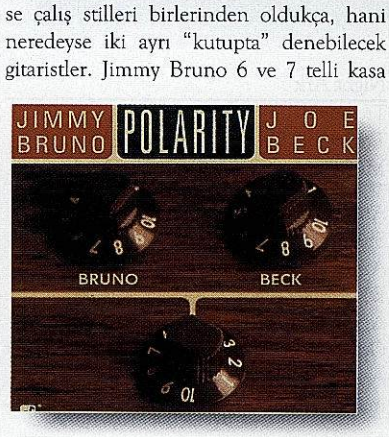

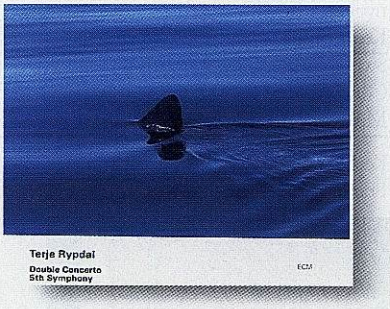

Terje Typdal
Double Concerto
ECM 1567 (2000)
Müzisyenler

Terje Rypdal (g)
Ronni Le Tekro (g)
Riga Festival Orchestra
Normunds Sen (cond)
Terje Rypdal rock sound'unu gitarıyla kuzey Avrupa jazz'ına taşıyan oldukça çağdaş düşünceli bir gitarist. Gitarı kadar kompozisyonları ve düzenlemeleriyle de tanımaktayız. Sanatçı hakikaten çok kişinin göze alamayacağı 5. Konçertoyu yazıp klasik senfoni orkestrası ile seslendirmiş bu çalışmasında. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

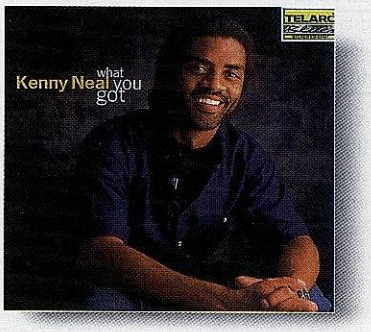

Kenny Neal
What You Got
Telarc 83467 (2000)
Müzisyenler

Kenny Neal (vo, g, har)
Anthony Geraci (p, org)
Noel Neal (b)
Kennard Johnson (d)
Marshall DeMott (ts, bs)
Şarkıcı, gitarist ve armonikacı Baton Rouge'lu blues müzisyeni Kenny Neal keyifli shuffle'ı Two Wrongs Don't Make a Right ve Louisiana kokulu Little Brother (Make a Way) parçalarıyla bu albümde parlıyor. İlgilenen blues severlere duyururuz.

DOUBLEMOON
RECORDS

KLNYK

RH
POZİTİF

Rh Pozitif M zik Yap m Sanayi ve Tic. A.
Yeni Yuva Sokak No. 27/29,
80060 Cihangir, stanbul/Turkey
Tel: (0212) 292 97 71/72
Fax: (0212) 292 97 73
E-mail:doublemoon@turk.net
www.doublemoon.com.tr

Dave Brubeck

Love Songs
Columbia 66029 (2000)

Müzisyenler

Dave Brubeck (p)
Paul Desmond (as)
Eugene Wright (b)
Joe Morello (d)

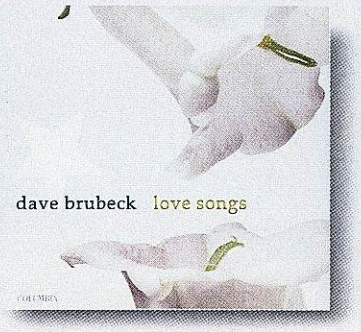

Firmaların ölümleri nedeniyle artık kayıt yapamayan sanatçıların bir takım parçalarını herhangi bir nedenle toplayarak kayıt yapmaları artık olası. Geçen yıl da Miles Davis için benzer Love Songs adı altında birtakım aşk şarkıları toplanmıştı. Bizim okurlar çok seçici düşüncesiyle dergiye almayacaktım. Fakat o kadar güzeldi ki parçalar. Bu çalışma da öyle. Dave Brubeck'in en güzel parçalarından oluşmuş. My Romance, What is this thing Called Love, These Foolish Things, Like Someove in Love, Besame Mucho, Somewhere gibi parçalar'ı sevenlere.

Vassilis Tsabropoulos

Achirana
ECM 1728 (2000)

Müzisyenler

Vassilis Tsabropoulos (p)
Arild Andersen (b)
John Marshall (d)

Ağırlıklı olarak Tsabropoulos'un bestelerin-

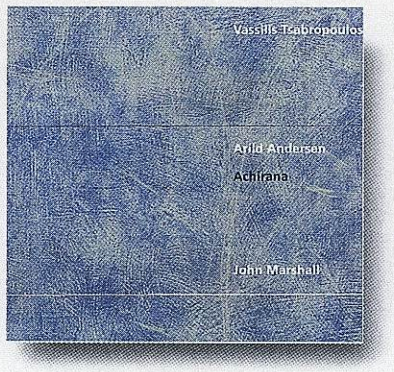

den oluşan bu albüm Norveçli bascı Andersen ve Amerikalı bascı Marshall ile ECM sound'unun gerçek hedefi yakalanmış. İnanılmaz bir birliktelikle çalıyorlar. Pekçok okurumuza seslenebileceğini düşünüyoruz.

Caribbean Jazz Project

New Horizons
Concord 4878-2 (2000)

Müzisyenler

Dave Valentin (flt)
Richie Flores (cong, bang, perc)
Robert Vilera (perc)
Dave Samuels (vib, mar)
Steve Khan (g)
John Benitez (b)

Karayib Adalarına bu yaz niyeti olup da gidemeyenler varsa bu albümle yetinebilirler. Gidenler de oradan kokudur diye yine

alabilirler. "Caribbean" sound'unda oldukça iddialı bir grup. Müzisyenler oldukça yetkin ve başarılı. Albümde 10 parça var, parçalar Dave Samuels ve Steve Khan imzalı. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

John Primer

Knocking at Your Door
Telarc 83456 (2000)

Müzisyenler

John Primer (g, vo)
Matthew Skoller (har)
Larry McCray (g)
Ken Saydak (p, org)
Al Brown (b)
Steve McCray (d)
Mike Vernon (perc)

Bir blues çalışması da Chicago blues'cu John Primer'den. 12 parçanın yer aldığı albümdeki bestelerin çoğu sanatçıya ait. Güçlü ekibi genç sanatçıya destek verirken çok keyif almış, belli. Blues sever okurlarımıza öneriyoruz.

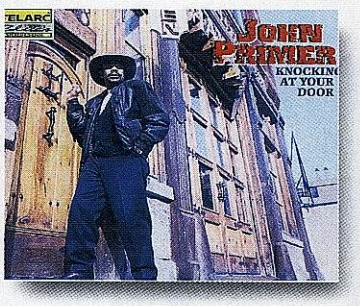

Theodosii Spassov Trio

The Fish are Praying for Rain
Traditional Crossroads 4298-2 (2000)

Müzisyenler

Theodosii Spasov (kaval, vo, duduk)
Roumen Toskov (p, keyb)
Hristo Yotzov (d, perc)
Valentin Gerov (vi)

Chicago Tribune'da "Ian Anderson ve Thelonious Monk arasında jam-session'a benziyor" diye tanımlanıyor Bulgar kaval ve duduk ustası Spassov'un müziği. Bu Balkan jazz emprezaryosunun müziğini avant-garde, etnik, world music sever okurlarımıza öneriyoruz.

Elio Reve Jr.

Y su Charangon
Tumi 096 (2000)

Küba müziğinin bir örneği de bu CD. Chan-

güi ustası Elio Reve'nin oğlu olan sanatçının bu çalışmasında 10 parça var. Her ne kadar biz bilmiyorsak da babasının izinde olduğu söylenen bu sanatçının güzel müziğini Küba müziği seven okurlarımıza özellikle öneriyoruz.

Fleurine

Close Enough for Love
Universal 157-548 2 (2000)

Müzisyenler

Fleurine (vo)
Brad Mehldau (p)

Hollandalı şarkıcı Fleurini Q Bar'da ve Cefe Gramafon'da dinleyenler bilir. İlk çalışması Meant To Be'den sonra (ki bu albümü Tom Harrell, Ralph Moore, Jesse van Ruller, Rennee Rosnes, Christian McBride ve Billy Drummond ile yapmıştı) müthiş piyanist Brad Mehldau ile ortak beste çalışmalarından ve Jobim, Jimi Hendrix, Michel Legrand, Pat Metheny bestelerinden oluşan bu yeni CD projesiyle üstelik Avrupa'da hemen tüm festivallerde yer alıyorlar. Ne yazıkki bize gelmiyorlar. Bu projeyi şimdilik CD'den dinleme şansımız var, ama belki önümüzdeki yıllarda canlı da dinleyebiliriz, kim bilir?

JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

Türkiye'nin Tek JAZZ Dergisi

Jazz müziği, diğer müzik türlerinden farklı olarak kalıplara ve sınırlamalara kendini hapsetmemiş, özgürlükçü bir müziktir... Dinleyicisinin yaşı yoktur...

Jazz müziği ile ilgili Türkiye'de kaynak, bilgi ve belge kolay kolay, hatta hiç bulunamadığı için, bu alandaki boşluğu yine jazz müziğini ve dinleyicisini destekleyen kuruluşlarla birlikte **Jazz** dergisi kapatıyor...

ABONE FORMU

Yılda dört sayı yayınlanan **Jazz** dergisine abone olmak istiyorum.

ADI SOYADI

ADRESİ

POSTA KODU

ŞEHİR TEL FAKS

KREDİ KARTI İLE

Kredi kartı hesabıma 8.000.000 TL'yi borç kaydediniz

❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Kredi Kartı No: ⌊⌊⌊⌊⌋ ⌊⌊⌊⌊⌋ ⌊⌊⌊⌊⌋ ⌊⌊⌊⌊⌋

Adı Soyadı: ⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌊⌋

Geçerlilik Tarihi: ⌊⌊⌋ ⌊⌊⌋ İMZA:

Şirket ise vergi dairesi ve no.su:.....

HAVALE İLE

Abone bedeli olan 4.000.000 TL'yi Boyut Yayıncılık A.Ş.'nin

❑ Akbank Harbiye Şubesi 11029 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ İş Bankası Altınbakkal Şubesi 30421-243949 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Vakıflar Bankası Harbiye Şubesi 2007557 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

❑ Yapı Kredi Matsit Şubesi 1000254-3 no.lu hesabına yatırdım; fotokopisi ektedir.

■ Bu formu doldurduktan sonra 212-629 05 75 no'lu fax'a ya da Boyut Yayın Grubu, Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No.115, (Milliyet Gazetesi arkası) 34560 Bağcılar - İstanbul adresine gönderiniz. Tel.0212-629 53 00 (30 Hat)

SUBSCRIBE TO JAZZ

❑ Yes, I want to subscribe to the JAZZ

❑ One year (4 issues) 20.00 $

❑ Check enclosed

❑ Charge my ❑ VISA ❑ MASTERCARD ❑ EUROCARD ❑ DINERS CLUB

Account number: ⌊⌊⌊⌊⌋ ⌊⌊⌊⌊⌋ ⌊⌊⌊⌊⌋ ⌊⌊⌊⌊⌋

Expiration Date: ⌊⌊⌋ ⌊⌊⌋

Signature:.....

PLEASE PRINT

NAME

STREET

CITY, STATE, PROVINCE

COUNTRY, ZIP/ POSTAL CODE

■ After filling completely, please send this form to the fax number or to the address mentioned below:
Adress: Boyut Yayın Grubu, Matbaacılar Sitesi, 1. Cad. No.115, 34560 Bağcılar - İstanbul, TURKEY
Phone: +90.212.629 53 00 (30 Lines) Fax: +90. 212.629 05 75

Sizlerden gelen mektuplara ayırdığımız bu bölüme yazılarınızı Jazz Dergisi (Zuhal Focan) Yüzyıl Mahallesi, Matbaacılar Sitesi No. 115 Bağcılar 34560/İstanbul adresine, 0216-4169445 no.lu faksa veya ofocan@prizma.net.tr elektronik posta adresine de gönderebilirsiniz.

Hifi Köşesi

Derginizi ilk çıktığından beri alıyorum. Özellikle böyle jazz gibi özgün konularda kısıtlı bir yayın yelpazesi olan ülkemizde böyle başarılı bir dergi çıkartabilmek ülkemiz şartlarına göre zor bir iş ve sizler de bu işi gerçekten iyi yapıyorsunuz. Eleştirisel olarak değil ama derginizle ilgili olarak iyileştirilmesi potansiyel olan bir kaç alandan zaten iyi olan yayın kalitenizi daha da arttıracağınızı ümit ettiğim için gözlemlerimi iletmek istiyorum. Öncelikle başlangıç olarak 3-ayda bir çıkan Jazz dergisinin artık aylık çıkma zamanı geldi diye düşünüyorum. Böylelikle hem 3-ay gibi çok uzun bir süre beklemek zorunda kalmıyacağız hem de Jazz gibi dinamik bir olgunun da nabzını çok daha yakından tutmaya olanak sağlayacağız. Artık günümüzde,
Jazz'ın Türkiyede aylık bir dergi çıkartabilecek potansiyale geldiğine inanıyorum.
İkincisi ise çok değerli bulduğum CD-Vitrini köşenizi sabırsızlıkla bekliyorum. Ancak bence buradaki gözlemlerinizde sadece güncel olanları seçip, biraz da (zor da olsa) eleştirisel olarak bakmanızda fayda var. Eğer performans iyi değil ise, beğenmedim diyebilmelisiniz, bu şu anda çok pahalı olan ve insanların kısıtlı bütçeleri ile CD satın aldıkları ülkemizde Jazz dinleyicileri için çok daha yapıcı olacaktır. Bununla birlikte bir diğer husus ise CD eleştirilerinde sanatçı per yanı sıra ses / kayıt kalitesi gibi etkenleri de değerlendirmenizde fayda olacağını düşünüyorum, çoğu zaman iyi diye aldığımız bir CD'yi ses kalitesi kötü olduğu için bir köşeye atıyoruz ve bir daha hiç dinlemiyoruz. Belki bir skala ile bu tip unsurları değerlendirmek biz okuyucular için çok pratik ve verimli olabilir. Derginizde en çok sevdiğim kısımlardan birisi ise "Hi Fi" bölümü. Bunu biraz daha arttırmanızı (2 yerine 3, hatta 4 sayfa) okur ve Audio meraklısı olarak çok arzu etmekteyim. Özellikle yüksek ses kalitesinin Jazz ve klasik müzik gibi sanatsal ögeler içeren tarzlarda oldukça önemli olduğunu düşünüyorum çünkü sanatçının performansı notalarda ve detaylarda gizli olduğundan bunun ise ancak yüksek kaliteli bir ses sistemi ile elde etmek ile mümkün olabilecektir. Hatta bu köşe için okurlardan gelen pratik ve olumlu çözümler için bir "Sizin Köşeniz" benzeri bir köşe ve okurların kendi evlerindeki pahalı olmayan (ki genellikle iyi bir ses sisteminin yüklü bir meblağ tuttuğu bilinir) performanslı sistemlerin tanıtılmasında ve paylaşılmasında büyük yarar var.
Bir de bir Web sayfası açarak Jazz ile ilgili güncel linkleri, gelişimleri ve hatta bir chat odasını da düşünebilirsiniz. Bu tip aktivitelerin Jazz'ın Türkiyede gelişmesinde ne denli etkisi olduğunu yadsımamakla birlikte başarılı yayın hayatınızı daha uzun yıllar, aylık ve hatta haftalık yayın organları ile devam etmesini arzu ederim.
Her şey için çok teşekkürler, hayat sizlerle daha da güzel.

Saygılarımla,
Haluk Ünsal / İstanbul

Sayın Zühal Focan,

Öncelikle Jazz'ı çıktığı günden beri takip eden ve bu sayede müzik bilgime
eşsiz bilgiler katan birisi olarak, size ve tüm yayın ekibine teşekkür
ederim.

- Bu seneki Erol Pekcan anma konserini rahatsızlanmam sebebi ile arada
terketmek zorunda kaldım. Soul Eyes cdsini nereden temin edebilirim?
- Akbank Caz festivalinde "John Blood Ulmer's..." konserinin ses düzeni
kötüydü. Ben ve eşim dahil olmak üzere konser çıkışı herkes bundan
yakınıyordu. Konuyu Pozitif'e de ilettim.
- Akbank Jazz festivali kapsamında gösterilen "Jazz drumming" belgeseline
konu olan davulcuları bir yazı dizisinde tekrar gündeme getirebilir misiniz?

Başarılarınızın devamı dileğiyle,

Selim Zeytinoğlu

Merhaba

Birkaç satır da olsa birşeyler yazmak, ve tabiki teşekkür etmek istedim. Yürekten teşekkür ediyorum size "jazz"ı okuyabilme fırsatını verdiğiniz için.
Benim için jazz oldukça bireysel ve sınırsız bir serüven. Kendi kendime, kendimde bulduğum ve yüreğimi verdiğim bir ses. Sahip olduğum yaşamı yaşamak, yaşadığımı hissetmek kaygısını her zaman duymuşumdur. Jazz ile yollarımız da bu yüzden birleşti zaten. Adım adım

koşmadan ilerlediğim bu yolda, adımlarımı sağlamlaştırmada derginizin payı gerçekten çok büyük. Bir dinleyici olmanın ötesinde, jazz'ın üretebilen bir parçası olabilmek, müthiş bir düşünce benim için. (Aslında "söylemek" asıl tutkum) belki de bir hayal ama bana mutluluk veriyor ve daha da bütünleşiyorum jazz'la, yaşamla!
Daha söylemek istediğim şeyler var ama şimdilik bu kadar diyorum. Her zaman "JAZZ" ile sizlerleyim.

Pınar Erdoğanaras

DİŞE DOKUNUR SVİNG

Beste güzel ya
yazılacak söz
şair bilse şairliğini de
ona göre

volta sana yazdırmaz
hiç de derinliği yok
uyacak ki nakarat
şarkıya paletten renk

birden geldi pirden geldi
yazsam ya,dedi
ondan bir tümce
bundan iki
al sana sving
de
adam sende

hilkat mı derler
ucube
şöyle bir şey de
çıktı ki
buram çeviri

orada küçük bir otel var
bu aşk olamaz
mavi gökler
karavanda sisli bir
güne doğru Londra'da yazın,
dönüşte
bir gece de Tunus'ta kalalım
sevdiğim şeylerden biri
okyanusun derinliği
dev adımlarla
saat gece yarısını vurduğunda
geliyorum sana
yalnız kadınıma

Özge Baykan
iyi festivaller

Sayın Zuhal Focan,
Benim bir not defterim vardır. Beğendiğim kitap isimlerini yazarlarıyla birlikte not ederim. Birgün defterin dolduğunu fark ettiğimde şöyle bir göz attım ki defterin yarısı jazz albümleri ve sanatçılarının isimleriyle dolmuş. O günlerde Cumhuriyet Gazetesinde çıkan derginizin reklamını gördüğümde artık zamanı geldiğine karar verdim ve derginizin siparişini verdim. Bir hafta sonra da elime ulaştı.
Artık ne grup isimlerini ne de sanatçılarının ve albümlerinin isimlerini yazmak zorunda değildim çünkü derginizde bunlar en güzel şekilde yazılmıştı.
Cezaevinde uzun süre yatacaksanız mutlaka iyi bir radyonuzun olması gerekir. Öyle görülüyor ki altıncı yılımı da içeride göreceğim ve ikibinsekizde de çıkacağım. Sağolsun Hacıanne bana radyosunu gönderdi. Aslında bana bir dünya gönderdi, bunu bilmiyor. TRT 3'de yayınlanan her jazz programının saatlerini yazmaya başladım. Epeyi karışık bir liste oldu ki yine derginiz sayesinde bu dertten de kurtulmuş, bütün jazz programalrının düzenli bir listesine kavuşmuş oldum.
Borusan Kütüphanesi sağolsun bir çok kitap gönderdi. İçlerinde Nail Yavuzoğlu'nun Caz Müziğinde Akor Dizileri kitabı da var. İyi bir kitap olduğu kesin fakat beni biraz aşıyor. Onun için de daha çok merak, ilgi ve sevgi duyuyorum. Bu konuda sizin önereceğiniz metot kitapları neler olabilir.
Müzik öğretmeni arkadaşla ve gitar eşliğinde "Havalandırmada havalandırma" gibi bir cümleyi jazz formunda -tabi biz öyle olduğunu var sayıyoruz- doğaçlama çalıp söyledik. İnsan severek içten gelen duygularını ifade ettiğinde kendindeki ve çevresindeki olumlu değişiklikleri görebiliyor. Ben jazz dinlemekten ve gitarla doğaçlama yapmaktan çok zevk alıyorum. Gerçekten öğrenip de bir grupda da yer alabilirsem o gün dünyanın en mutlu insanlarından biri olacağım.
Bu heyecanımı derginize abone olarak kalıcılaştırmak istiyorum. Daha önemlisi geçmiş onyedi sayıyı nasıl edinebilirim. Bu konuda neler yapabiliriz ve benim katkım nasıl olabilir. Sizinle duyguları paylaşmak benim için önemliydi. Size ve tüm jazz dergisine emek verenlere iyi çalışmalar diliyorum.

Vahit Çaloğlu
Hatay E Tipi Cezaevi
B-9 Koğuşu
Antakya-Hatay

Sevgili okurumuz,
İzninizi almadan adresinizi yazdım ama okurlarımızdan da belki birileri sizinle temasa geçmek ister diye düşündüm, yoksa çok gecikiyor haberleşme. Eski sayılar için, ilgili arkadaşlarımıa konuyu ileceğim. Geçmiş olsun dileklerimle sevgiler sunuyorum.

ZF

Sayın Ali Sönmez
En güzel dergiye ve onu çıkaranlara sonsuz saygılar. Jazz tarihinin en önemli 100 albümüne verdiğiniz cevap için sonsuz teşekkürler. Şimdi son 10 yıldaki en önemli 100 albüm sıralaması mümkün olabilir mi? Bizlere arşivler ve jazz tarihini gösterebilecek bir tek siz varsınız. Derginiz kitaplığımda sonsuza kadar yerini koruyacaktır.

Berksu ve Yekta Uçarlı

Ali bey size sütununda cevap verecek.

ZF

Oğuz Büyükberber

Körleme'nin onyedincisini Büyükberber'in Bostancı'daki evinde, bir saat içinde gerçekleştirdik.

Serdar Karabatı *skarabati@ibun.edu.tr*

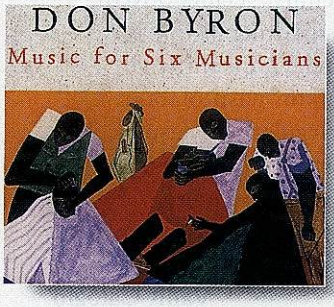

Don Byron
Music for Six Musicians - 1995 - Nonesuch
Shelby Steele would be mowing your lawn (Byron)
Don Byron (cl, bcl)
Graham Haynes (c)
Edsel Gomez (p)
Kenny Davis (elb)
Jerry Gonzalez (cga)
Ben Wittman (d)

(Parça girer girmez) Don Byron, Music for Six Musicians! En sevdiğim Don Byron albümü diyebilirim, Nu Blaxploitation yanında... Bir kere Byron'ın sanatçı olarak çok yönlü olması beni çok cezbediyor; ben öyleyim diye bir iddiada bulunmayacağım ama, çok yönlü olmak hoşuma gidiyor. Bir çok tür ilgimi çekiyor: geleneksel müziğimiz olsun, Hint müziği olsun, Afrika müziği ya da elektronik çağdaş müzik... Bu adamın mesela Bug Music isimli albümünde yaptığı bir canlandırma aslında; tamamen gelenekte var olan bir şeyi -bir kaç parçayı deforme etmek dışında- geleneğe çokça sadık kalarak işlemiş. Nu Blaxploitation'a baktığın zaman, epeyce söz ağırlıklı; en son dörtlüsü ise başka bir yaklaşım. Music for Six Musicians'ın tamamen akustik olmasının getirdiği yönlerini özellikle beğeniyorum. Hem çok enerjik bir kayıt; piyanistin de çok güzel çalmış olduğunu düşünüyorum burada.

Gianluigi Trovesi Octet
From G to G -1992 - Soul Note
Hercab (Trovesi)
Gianluigi Trovesi (as, al, bcl)
Pino Minafra (tp, flh, sesler)
Rodolfo Migliardi (tb, tu)
Roberto Bonati (ab)
Marco Micheli (ab)
Marco Remondini (vc)
Fulvio Maras (perc)
Vittorio Marinoni (d)

Bunu daha önce dinlemedim. Tubayla düet her zaman hayal ettiğim bir şeydir... Klarnet alto klarnet gibi tınlıyor zaman zaman, bas olduğundan emin değilim. Yahudi biri mi bu acaba?
Nereden bu kanıya vardın?
Yiddish müziğinin geleneğindeki klarnet kullanımını andırıyor, ayrıca bu tür müzikte bol bakır nefesli vardır, belki oradan çağrışım yaptı. Atmak istemiyorum, özel olarak birini hatırlatmadı, besteden de tam bir şey çıkartamadım. Tromboncunun çalışı hoşuma gitti burada. Bu adam hep böyle müzikler mi çalıyor, başka türden kayıtları da var mı? :-) Bu bir John Zorn albümü olsa şaşırmam! (Biraz daha dinledikten sonra) Alman da olabilir bunlar... Bilmem? Wolfgang Puschnig olduğunu da zannetmiyorum.
(Trovesi olduğunu belirtiyorum)
Son zamanlarda bir albümünü çokça dinlediğim bir müzisyen aslında, akordeonla düet yaptığı bir kayıt. Aklıma gelmedi değil, ama atmak istemedim! Bahsettiğim albümdeki tarz bundan farklı tabii, onu dinlediğinde İtalyan olduğunu anlayabiliyorsun, Il Postino'nun müziğini çalmışlar, bilindik İtalyan parçaları var kayıtta. Bu albümü de merak ettim şimdi epey!

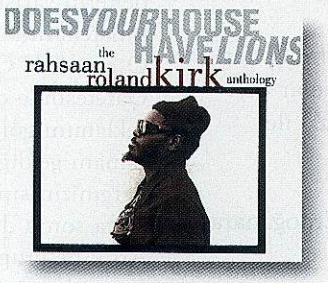

Rahsaan Roland Kirk
The Rahsaan Roland Kirk Anthology - 1993 - Atlantic
Going Home (Dvorak) + Sentimental Journey (Brown/Homer/Green)
Kirk (ts, manzello: aynı anda)

Rahsaan tabii ki!! Çok eskiden, klarnete başlamamışken, daha Kirk'i falan tanımazken, benim de piyanoda bir elle Take Five bir elle Strauss'ün bir valsini çalmak gibi takıntılarım vardı, onun için anlayabiliyorum Rahsaan'ı! Piyanonun tasarımı bakımından ele alırsak gayet anlaşılabilecek bir deneme bahsettiğin; nefeslilerde bunu yapmak ne kadar zor sence? Beyin mantığı aynı, ama pratiği çok farklı tabii. Aynı anda iki nefesli sazı üfleyebilirsin, çoksesli duyulan bir şeyler çalabilirsin, bu olmayacak bir şey değil. Özellikle kamışlı nefesli sazlarda dizinin bir kısmı bir elinden, geri kalanı diğer elinden çıkıyor. Dolayısıyla aynı anda iki nefesli çalıyorsan her birinin birer yarısını çalıyor oluyorsun. Fakat Rahsaan'ın iki sazı da bütün aralıklarında çalabilmesini sağlayan aksam yaptırmış olduğunu duymuştum. Başka türlü mümkün değil. Böyle çalmayı başka deneyenler de oldu, ama benim dinlediğim hiç kimse Rahsaan gibi beceremiyor bunu! Rahsaan'ın çalışı bir acayip!

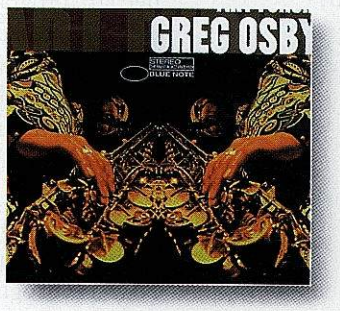

Greg Osby
Art Forum – 1996 - Blue Note
Dialectical Interchange (Osby)
Greg Osby (as, ss)
James Williams (p)
Bryan Carrott (vb)
Lonnie Plaxico (b)
Jeff "Tain" Watts (d)
Marvin Sewell (ag)
Robin Eubanks (tb)
Cleave Guyton (fl, afl, ts)
Alex Harden (bcl)
Darrell Grant (p+)

(Dinlediğimizin klarnetçi yerine saksofoncu albümü olduğunu belirterek başlıyorum) (İlk soloya piyanist girince) :-) İlk soloyu kendisi almayan solistler hakkında şunu düşünürsün: bu adam kibarlığından mı bunu yapıyor, yoksa kendini assolist mi zannediyor? Bu arada aklıma gelmişken belirteyim, bütün albümde parçaların sololarının aynı sırada olmasından hiç hoşlanmıyorum. (Biraz daha dinledikten sonra) Formasyon itibarıyla bakınca, en başta Arthur Blythe mi diye düşündüm, onun topluluklarında da vibrafon vardır.. ama şu anda emin değilim, çünkü parçanın yapısı, tınısı pek onun çalışını andırmıyor. (Saksofon ön plana gelince) Bence Steve Coleman bu.
Emin misin? :-)
Ya da Greg Osby?..
(Osby olduğunu onaylıyorum)
Osby alınmasın, Steve Coleman'ın aşırı etkisinde kalmış biri bence. Açıkçası, Osby'yi Coleman'a göre biraz daha pop buluyorum, yani M-Base stilinde çalıyor olsa bile... Tonlarda ve cümlelemelerde birbirlerini çok andırıyorlar. Örneğin Osby'nin Man Talk for Moderns Vol. X albümünü sıkça dinledim, bazı parçalarda Osby ve Coleman beraber çalıyorlar, hangisi hangisidir ayırdedemiyorsun.

Radyolar

Açık Radyo **94.9**	Tel: 0212-2962389
Classic FM **98.0**	
Oxigen **95.9**	Tel: 0212-2365436
Radyo Cumhuriyet **107.4**	Tel: 0212-5138006
Radyo Foreks **95.3**	Tel: 0212-2155326
Radyo 5 İst.**94.7**, Ank.**101.8**, İzm.**106.3**, Bur. **95.7**, Ada.**90.9**, Ant.**103.5**	
Radyo Blue **94.5**	Tel: 0212-6977026
Radyo Anadolu Ank. **103.7**	Tel: 0312-4468170
Radyo Anadolu İst. **103.3**	
Radyo C Ank. **106.5**	
Radyo Umut Merzifon	Tel: 0358-5136898
Radyo ODTÜ **Ank.103.1**	
TRT 3 **88.2**	Tel: 0212-2311200
Yaşam Radyo **92.3**	Tel: 0212-2314131
Yapı Radyo **102.2**	Tel: 0216-4221080

TRT3

Pazartesi: 20:00-21:00 Ekinoks (Hülya Tunçağ) **Salı:** 17:15-18:00 Jazz Yolculuğu (Nadide Övül) **Çarşamba:** 17:00-18:00 Jazz Dünyası Erol Tulay **Perşembe**: 15:00-16:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker) 17:00-18:00 Jazz Kulübü (Hamdi Ünlü) 22:00-23:00 Klasik jazz ve etkileşimler (Atıl İnaç) **Cuma:** 18:00-18:00 TRT İstanbul Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası (Seyran Ersül) 23:00-24:00 Şu Jazz Dedikleri (Ali Sönmez) **Cumartesi:** 12:15-13:00 Jazz Ustaları (Umut Pelit) 21:00-22:00 Günümüzde Jazz (Hülya Tunçağ) **Pazar:** 16:00-17:00 Jazz'ın Şarkısı (Renin Batıgün) 20:00-21:00 Jazz Panoraması (Ahmet Berker) 22:00-23:00 Jazz Dünyasından (Teoman Baber) 24:00-01:00 Jazz Basamakları (Umut Pelit)

Her Pazartesi: 21:30-24:00 Cazhane (yerli, yabancı jazz, blues ve türevleri; Kemal Duysak, Nihat Şardağ), **Her Perşembe:** 17:00-19:00 Jazz Paleti (her programda iki jazz albümü tanıtılır, Eray Çavdarlı).

Radyo Anadolu

Salı: 21:00-22:00 Jazz Günlüğü (Atacan Günay) **Çarşamba:** 20:00-21:00 Pamuk Tarlaları (Yalçın Yıldız) **Perşembe:** 21:00-22:00 Müzik Penceresi (Hakan Arslan) **Cuma:** 21:00-22:00 Akustik Panorama (Ümran Beriş) **Pazar:** 23:00-24:00 Büyülü Rapsodi (Nuray Uzunöz San)

TV 8'de Jazz

Her Cumartesi 23:00-24:00 Kerem Görsev'le Jazz

Kiss FM 90.3

Pazar: 21:00-22:00 Jazz Saati (Cihat Şener) Klasik ve çağdaş jazz seçkileri.

—"Açık Radyo." 94.9

Haftaiçi Hergün: 12:00-13:00 Öğlen Açık, Füsun Aymergen (jazz, ambiant, trip-hop, drum&bass), Perşembe-Cuma (hazmı kolay müzikler), 17:00-18:00 Caz Standartları Önder Focan-Atilla Aksoy (jazz'ın yüzyılı), 18:05-20:00 Açık Dergi (kentteki kültür sanat yaşamı), 03:00-04:00 Caz Standartları (tekrar), 04:00-06:300 Açık Radyo Müzikleri; **Pazartesi;** 13:05-14:00 Akropol, Burçak Madran (dünyadan sergiler, müzeler), 20:00-21:00 Arzın Merkezine Seyahat, Gökhan Akçura (rock), 21:00-22:00 Vertigo, Hilmi Tezgör (alternatif müzik), 22:00-23:00 Fotosentez (Roll Dergisi), 23:00-00:00 Ahtapotun Bahçesi, Cüneyt Cebenoyan-Cem Sorguç (alternatif müzik), 00:00-01:00 Harita Metot Defteri, Halil Turhanlı (müzik tarihine alternatif bakış), **Salı;** 14:30-15:30 En Büyük Bach, Mesut Can Karatay (hayatı ve eserleri), 20:00-21:00 Maceraperest Müzikler, Raşit Çavaş (polisiyeler, casuslar, kovboylar), 21:00-22:00 Gitarest, Jak Kohen (rock ve blues ustaları), 22:00-23:00 Esintiler, Seda Binbaşgil (jazz), 23:00-00:00 Keyif Unsurları, Richard Hamer-Ludwig Lehner (havaya uygun müzik), 00:00-01:00 Seksek, Osman Kaytazoğlu (türlerarası sıçramalar), 02:00-03:00 En Büyük Bach (tekrar), **Çarşamba;** 14:30-15.30 Tarihi Kayıtlar, Server Acim (klasik müzikte yüzyılın ses belgeleri), 20:00-21:00 Latin Lover, Ayhan Sicimoğlu (latince müzik), 21:00-22:00 Cafe Latino, Lalia Gonzalez (sotaque Brasileiro), 22:00-23:00 Ayın Karanlık Yüzü, Yosi Falay (bir albüm), 23:00-00:00 Caz Portreleri, Mustafa Aykın (ayrıntılı jazz tiplemeleri), **Perşembe;** Dünyanın Sesi, Engül Atamert (ihtiyar gezegenin şarkıları), 14:30-15:30 Rus Senfonisi, Ahmet Güner (başlangıcından Sovyet Devrimine kadar), 20:00-21:00 Yaşayan Blues, Eyüp İblağ (blues), 21:00-23:00 Magical Mystery Tour, Alfredo Antillon (yüzyılın en sıkı rock'cuları), 22:00-23:00 Satmayan Plaklar, Cemil Gandur (jazz ve rock), 23:00-00:00 Cazname, Tunçel Gülsoy (jazz), 00:00-02:00 Caz Odası, Alper Alsan (avant-garde, jazz, fusion, acid jazz), **Cuma;** 13:05-14:00 Teknik Meselesi, Haluk Örs (tekno sohbet), 14:30-15:30 Çeşitlemeler, İlke Boran (20.yy bestecileri), 20:00-21:00 Öbür Dünya, Ahmet Uluğ (ritm ve armoni programı), 21:00-22:00 Night Flight, Dj Naki, 22:00-23:00 Atlantik Sunar, Ömer Atay-Reha Erdem (acid jazz, ambient), 23:00-01:00 Version Forward, Dub-a-silence-Dj Dubfield (hi tech roots dub from 60's into the future), 02:00-04:00 Global Dance Hall, Tobias Maier (global hip-hop & dancefloor), **Cumartesi;** 08:00-09:00 Gitarissimo, Muzaffer Çorlu (klasik gitar), 09:00-10:00 Java, Donat Bayer (chanson), 10:00-11:00 Mekanlar ve çağlar içinde müzik (şehirler ve şarkılar), 11:00-12:00 Sandıktaki Sesler, Ariana Ferentinou (Yunan şarkısının yüzyılı), 12:00-13:00 Müzikli Şarap Sohbetleri, Güven Nil, 14:00-15:00 Tuna'nın beri yanı, Muammer Ketencoğlu (Balkan ağırlıklı etnik müzik), 15:00-16:00 Yaban Çiçekleri, Gülseren Onanç (dünya müziği), 16:00-17:00 Şimdi Nostalji Zamanıdır, Gürsel Öztürk (fi tarihinden yakın geçmişe yolculuklar), 17:00-18:00 Köşe Bucak Dünya, Faruk Pekin-Canan Pak Tümay (gezi anıları), 18:00-19:00 Sedanüvis, Cemal Ünlü (Türk ses kayıt tarihinin yüzyılı), 19:00-20:00 Smokestack Lightnin', Stephan Kinzer (blues), 20:00-21:00 High Times, Ras Memo (reggae), 21:00-22:00 D & D Dope Headz, İsmet & Barış (hip-hop, dub), 22:00-00:00 Gilles Peterson 'Worldwide', (jazz, acid jazz, drum&bass ve latin), 00:00-01:00 Electrocution, Metehan Çorumluoğlu (iletken şarkılar), 01:00-06:30 Açık Radyo Müzikleri, **Pazar;** 08:00-09:00 Gitarissimo, Muzaffer Çorlu (klasik gitar), 11:00-12:00 Mavi Nota, Cengiz Işılay (jazz ve fusion), 13:00-14:00 Issız Ada, Leyla Aktay (ıssız yaşantınızda hangi müzikler var?), 14:00-15:00 Daldan Dala, Osman Tümay-Hulusi Özoklav (çeşitlemeler), 15:00-16:00 Ağustosböceği, İbrahim Betil (dünyada çocuk ve müzik), 17:00-18:00 Müziğin rengi, Reha Uz (60 dak.devr-i alem), 20:00-21:00 Evvel Zamanda, Ahmet Çakaloz (klasik dönem öncesi klasik müzik), 21:00-22:00 Mikrokozmos'dan Makrokozmos'a, Hasan Ersel (saantçılar, eserler, onları etkileyen ortamlar), 22:00-00:00 Arka Plandakiler, Ahmet Güner (bilinmeyenlerin bilinmeyenleri, klasik müzik tarihinde uzun bir gezi), 01:00-06:30 Açık Radyo Müzikleri

Radyo ODTÜ

Pazar: 21:00-22:00 Cazname (Lale Kuyucu; jazz akımları)

Radyo 5

Pazar: 23:00-01:00 MuSickness (DJ Coco Cenk Güven; Latin, jazz, soul, avant-garde, trip-hop, hip-hop, drum&bass)

Radyo C

Hergün: 21:00-22:00 Blues Kuşağı 22:23:00 Jazz Kuşağı

Haftaiçi Hergün: 17:00-19:00 Cafe Latino (Esen Yıldırım); Pazartesi: 20:00-22:00 Vanilya & Çikolata (Erhan Altunay) 22:00-23:00 Jazz Dergisi (Zuhal Focan); Çarşamba: 20:00-22:00 Vanilya & Çikolata (Erhan Altunay) Pazar: 18:30-20:30 Ritimler (Arbak Dal)

107.4 Radyo Cumhuriyet

Pazartesi: 22:00-23:00 Gecede jazz (Deniz Kavukçuoğlu)
Perşembe: 00:15-02:00 Gecede Caz (Deniz Kavukçuoğlu, tekrar)

Radio Oxi-gen FM 95.9 İstanbul

Pazartesi-Perşembe; 08:00-12:00 Morning Glory, DJ Roxanne, 12:00-16:00 Oxigen Lounge, DJ Barthez, 16:00-19:00 Backbeat, DJ Enjoy, 18:00-18:30 Traffic Jam, DJ Ezg, 19:00-20:00 Live Connection, DJ Yakuza, **Çarşamba;** 19:00-20 Vibe Express, DJ Roxanne, 20:00-24:00 Night Grooves, DJ Rick The Reeder, 24:00-08:00 Oxi-gen Jazz, **Cumartesi;** 07:00-10:00 Digital Otomasyon Sistemi, 10:00-13:00 DJ Barthez, 13:00-15:00 Basic Rotation, DJ Yakuza, 15:00-16:00 Jazz Junction, DJ Tolga, 16:00-18:00 Urban Sounds, DJ Roxanne & DJ Ezg, 18:00-19:00 Oxi-best, DJ Mcg, 19:00-20:00 Latino Time, DJ Ayhan Sicimoğlu, 20:00-22:00 Global Eclectica, DJ Rick The Reeder, 22:00-23:00 Bizzarre Z, DJ Zeki, 23:00-01:00 Jazz Mission, DJ Yakuza, 01:00-07:00 Oxi-gen Jazz, **Pazar;** 07:00-12:00 DJ Roxanne, 12:00-18:00 DJ Mcg AKA The Boss, 18:00-20:00 DJ Ezg, 20:00-24:00 Sunday Jazz Sessions, DJ Can Besbelli, 24:00-07:00 Oxi-gen Jazz

Kanal E'de Jazz

5 Temmuz Chick Corea & Gary Burton
12 Temmuz McCoy Tyner
19 Temmuz Michel Petrucciani
26 Temmuz Herbie Hancock
2 Ağustos DeJohnette, Hancock, Metheny, Holland
9 Ağustos John McLaughlin, Paco DeLucia
23 Ağustos Super Guitar Trio & Friends
30 Ağustos Cassandra Wilson
6 Eylül Modern Jazz Quartet
13 Eylül Dave Brubeck Quartet
20 Eylül John Scofield & Joe Lovano
27 Eylül Lionel Hampton & His Orchestra

Bu sayıdaki bulmacayı doğru olarak yanıtlayanlardan iki kişiye CD!
İsim, Adres ve telefonlarınızı yazmayı unutmayın!
Jazz/Bulmaca
Matbaacılar Sitesi
No. 115 Bağcılar
34560 / İstanbul

Serdar Karabatı *skarabati@ibun.edu.tr*

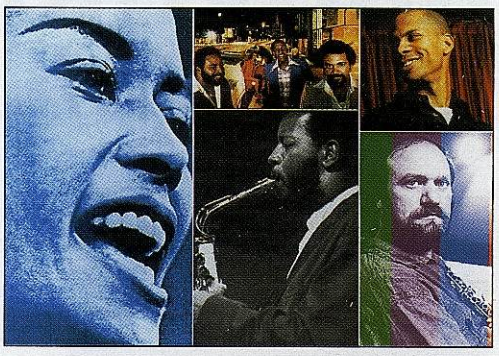

Soldan sağa:

1-The Crusaders'ın ünlü bir albümü (İki kelime).

2-Bill Frisell'ın Ghost Town (Nonesuch, 2000) albümünden bir parça: Fingers Snappin' and _____ Tappin'/Bulgar halk koro müziğini tanıtmakta önemli rol oynamıştır: Le Mystere des _____ Bulgares/Çok değerli bir caz davulcusu: _____ Foster.

3-Mi notasının harf karşılığı/Müzik endüstrisinin önemli fuarlarından biridir (tersi)/Tokyo'da ünlü klüp: _____ Inn/Softly, As in _____ Morning Sunrise (Hammerstein/Romberg).

4-Bir standard: My Funny _____ (Hart/Rodgers)/Sol notasının harf karşılığı.

5-Caz tarihinin önemli isimlerindendir: _____ Dolphy/Abbey Lincoln'ın yakın tarihli bir kaydı: Wholly _____ (Verve/Gitanes, 1998)/Steve Coleman, Cassandra Wilson, Greg Osby vb. isimlerle özdeşleştirilmiş bir akım/tavır: _____-Base

6-Çok ünlü bir şarkıcı: Frank _____/_____ Loves You, Porgy (Gershwin/Gershwin/Heyward)/Cannonball Adderley'nin baş harfleri.

7-Görece az tanınan bir saksofoncu. Yam Yam ve In This World albümlerinden ikisidir.

8-Ülkesinin halk müziğini başarılı bir şekilde seslendiren Bulgar klarnetçi.

9-'Round Midnight filminin yönetmenidir: Bertrand _____/_____ Thought About You (Mercer/Van Heusen)

10-Bob James'in bir albümü (WEA, 1979)/Scott Hamilton, Warren Vaché ile yaptığı müzikal birliktelikleri ile de tanınan bir trombonu: _____ Barrett (tersi)/Paco Pena'nın bir albümü: Arte _____ Pasion (Nimbus, 1999)/_____ Green Dolphin Street (Kaper/Washington)/Sıkça seslendirilmiş bir parça: Lover _____ (Ramirez/Davis/Sherman)

Yukarıdan Aşağıya:

1-Daha çok fusion türü kayıt ve çalışmalarla tanınmış bir davulcu.

2-Bu yaz İstanbul Caz Festivali'nde de çalacak olan Japon trompetçi Tiger Okoshi'nin (doğ. 1950) baş harfleri/Büyük orkestra cazının çağdaş bir yorumcusu olarak görülen orkestra şefi, besteci, piyanist: _____ Schneider/Küba müziğinin ünlü gruplarından: Los Van _____

3-Bir Steely Dan parçası: _____ in the Years/Ülkemizde de çalmış bir saksofon dörtlüsü.

4-Notada durak/Do notasının harf karşılığı/(tersi)_____ in the Hole (Cole Porter)/Bir Duke Ellington parçası (tersi).

5-Avrupa'nın sayılı cazcılarından olan, İngiliz saksofoncu: _____ Parker/Birbirinden farklı stillerde kayıtlar yapmış bir kadın şarkıcı: _____ James/Bir blues gitaristi: _____ Cooder.

6-You Go _____ My Head (Gillespie/Coots)/When You Wish Upon A _____ (Harline/Washington)/Vokalist Abbey Lincoln'ın kendi bestelerindendir Let _____/_____ Blues (Davis).

7-Pop-jazz vokalisti Michael Franks'in Camera Never Lies (1987, WEA) albümünde seslendirdiği bir parçası: _____ Service/Bu yaz İstanbul Caz Festivali'nde de çalacak olan bir basçı: _____ Coleman/Michael Franks'in bir albümü: Tiger in the _____ (1979, WEA).

8-_____ Fall in Love Too Easily (Cahn/Styne)/Özellikle Ornette Coleman Prime Time grubundaki çalışmaları ile tanınmış bir gitarist: Bern _____ (tersi)/Amerikan popüler müziğinin yüzyıl başındaki endüstrileşme sürecinde etkin rol oynamış müzik yayıncılarının işyerlerinin bulunduğu ve caz tarihinde de önemli bir yer tutmuş olan sokağın (Manhattan, New York) sembolleşmiş ismi: _____ Pan Alley/Bu kelimeyi tekrarlayınca İlhan Erşahin'in Home kaydından bir parçanın ismi çıkar

9-Ülkesinin yerel müziğini dünyaya başarıyla sunmuş, yakın dönemde hayata gözlerini yuman üstad: Nusrat _____ Ali Khan/Bir Lee Morgan (1938-1972) bestesi.

10-Daha çok R&B ve funk gitaristi olarak tanınır (tersi): Eric _____ (1938-1994)/Günümüzün kayda değer caz davulcularındandır: _____ Smith (doğ. 1961).

Geçen sayıdaki bulmacayı doğru olarak çözümleyip, çekilişte CD kazanan şanslı okuyucularımız:
Olcay Özbey/Ankara
Çağatay Afyon/İstanbul

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	M	A	D	E	N	V	O	C	A	L
2	A	K	I	L	E	E	B	A	B	A
3	S	H	I	L	K	L	O	P	E	R
4	E	M	D	A	T	O	B	R	E	S
5	M	E	L	L	E	S	T	I	N	G
6	F	R	E	E	F	O	R	A	L	L
7	R	I	B	O	T	L	O	U	A	A
8	E	R	I	K	A	A	N	D	D	M
9	S	I	N	E	N	O	Z	U	O	M
10	U	S	G	B	A	R	O	N	M	E

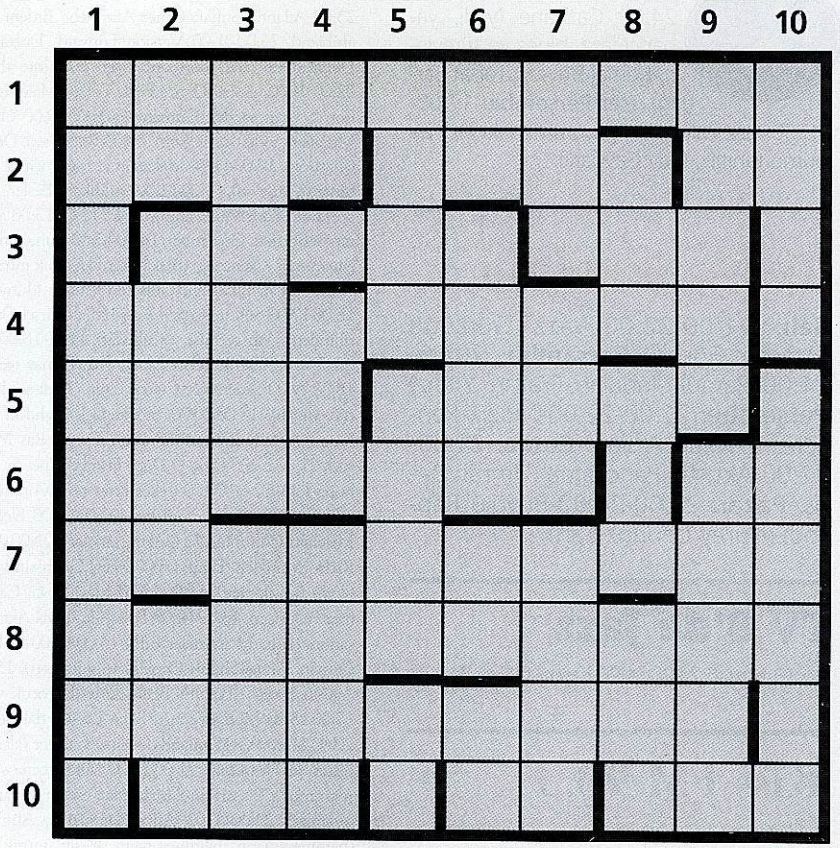

ND OF THE
SCOTCH WHISKIE
ED, BLENDED AND BOTTLED IN SCOTLAND
J&B
TERINI & BROO
ames's Street, London
Y APPOINTMENT TO THEIR LATE MAJEST
KING GEORGE III
KING
KING
ORGE IV
HIGHNE
YAŞAMIN RENKLİ
YANLARI
J&B
RARE
A BLEND OF THE PUREST
OLD SCOTCH WHISKIES
JUSTERINI & BROOKS
J&B
PRODUCT OF SCOTLAND
http://www.jbscotch.com
FARKLI

ABSOLUTE SOUND yani **Gerçek Ses** peşinde koşmaya başlayalı onüç yılı geride bıraktık. Bu uğurda, dış görünüşünden ziyade ses kalitesine inandığımız ürünleri doğrudan temsilcilikler alarak siz müzik sever ve audio tutkunlarının beğenisine sunduk ve sunmaya devam edeceğiz. Sadece en pahalı/gösterişli cihazları bir araya getirerek Gerçek Sesi yakalamanın mümkün olmayacağına inanıyor, *system matching* konusunda tecrübemize güveniyoruz. Siz de aynı düşüncedeyseniz arayın, yardımcı olabilmek bizi mutlu edecektir.

Tunç BOZOĞLU

Accuphase • Audio Research • Blueroom Minipod • Burmester • Classe Audio • Creaktiv
dCS • Dunlavy Audio Labs • DCC • Energy • Eggleston Works • Genesis
J.A. Michell Engineering • JMlab • JVC/xrcd • Krell • Magnepan • Mirage
Monitor Audio • Nordost • NBS • PowerWedge • ProAC • Rotel
Theta Digital • Transparent • Vpi

Hi-End Audio & Home Theater
LOTUS

TEPECİK YOLU
ALKENT PARKSHOPS F: 2-3
ETİLER 80630 İSTANBUL
TEL: 0212 257 26 96
0212 257 70 00
FAX: 0212 257 26 97

www.lotushifi.com